FRANCISC MUNTEANU

Sonata în re major

roman

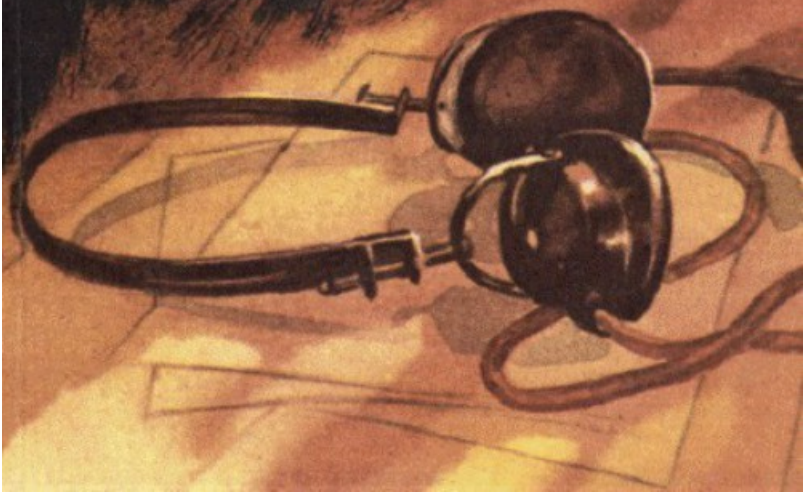

FRANCISC MUNTEANU
SONATA ÎN RE MAJOR
Roman
EDITURA MILITARĂ
BUCUREŞTI
1987

COLONELUL RADU CERNĂIEANU, comandantul militar al Palatului Telefoanelor, îşi consultă secretara, o femeie între două vârste, cu faţa palidă şi cu ochii roşii de plâns, de când îi murise bărbatul.

— Mai e ceva?

Secretara, doamna Butnaru, oftă ca-ntotdeauna când începea o nouă frază:

— Da, domnule colonel. Viorica Dragoş de la Centrala Manuală.

Prin ferestrele mari, dreptunghiulare, un soare abia răsărit îşi făcu prezenţa: polei cu galben tulul transparent şi se reflectă în cristalul biroului ca într-o băltoacă.

— Şi ce vrea?

La audienţe, colonelului îi plăcea să fie informat despre problemele pe care urma să le discute, să aibă răspunsurile, soluţiile pregătite. Secretara privi mirată spre el:

— Dumneavoastră aţi chemat-o.

La început, Cernăieanu ridică neputincios din umeri, privi faţa ştearsă a secretarei, pe urmă se strădui să se concentreze; se întrebă cine e Viorica Dragoş, unde a cunoscut-o şi cum de a invitat-o la instituţie. Nu-şi aducea aminte de ea şi-şi muşcă nervos buzele: în ultimul timp constată că-l lasă memoria. Uita numerele de telefon, numele cunoscuţilor, datele aniversărilor din familie. Sofica, nevastă-sa, îi făcea din ce în ce mai des reproşuri:

— Ţi-am spus să vii acasă cu flori. Ne-au invitat

Georgeştii.

Georgeştii? Se încruntă: dar ăştia cine mai sunt? Georgescu, Georgescu? Da, a avut un coleg Georgescu; la şcoala primară, Păun Georgescu, dar ăla n-a terminat! Decât cele patru clase primare obligatorii şi a rămas la Huşi. Sigur nu era vorba despre el.

— Care Georgescu?

Sofica luă atitudine războinică: îşi puse mâinile în şolduri şi ridică tonul:

— Colonelul! Dar poate îţi aduci mai bine aminte de nevastă-sa, Cocuţa. Şi, pentru că Radu Cernăieanu rămăsese cu trăsăturile feţei împietrite, continuă: Cum, nu; ştii cine e Cocuţa? N-ai dansat anul trecut la 10 Mai toată noaptea cu ea la Cercul Militar? Aia mică, negricioasă, cu părul tuns scurt. Cocuţa, bondoaca!

De ce şi-o fi adus aminte acum de Cocuţa? Privi întrebător spre secretară, dar faţa ei nu exprimă nimic care să-i fi dat de ştire ce anume dorea Viorica Dragoş.

Secretara aruncă o privire în carneţelul unde-şi avea! Notate audienţele la zi. Găsi însemnarea în dreptul numelui şi pentru o clipă faţa i se lumină: oftă mai scurt ca; de obicei.

— A lipsit sâmbătă de la serviciu. Vreau să spun, a întârziat aproape două ore. În acest timp panoul paisprezece a funcţionat cu intermitenţe.

În clipa aceea colonelul nu realiză exact semnificaţia cuvântului „intermitenţe” şi se enervă. De când fusese detaşat la Telefoane detesta toţi termenii tehnici pe care nu-i folosise niciodată până atunci: circuit, scădere de tensiune, decibeli, contact provizoriu, carenţe acustice. Acum se vru: în temă:

— De ce cu intermitenţe?

— Pentru că practicanta care a înlocuit-o e nouă. Lucrează la noi de câteva săptămâni.

În gând se dojeni că se angajase într-o discuţie atât

de detaliată. În fond, era o problemă supărător de simplă: o telefonistă a întârziat de la serviciu şi trebuia admonestată. Aşa ar fi fost normal, dacă n-ar fi fost război. Dar dacă domnişoara Dragoş a întârziat anume ca panoul ei să funcţioneze cu intermitenţe? Orice întârziere, lipsa de la locul de muncă putea fi calificată ca sabotaj. Dacă n-ar fi fost aceste instrucţiuni drastice, n-ar fi avut niciun rost ca la Telefoane să existe un comandant militari Brusc îşi aduse aminte de toată afacerea: era chiar în cabinetul directorului general când fusese anunţat că o telefonistă nu s-a prezentat la serviciu. A dat dispoziţie să fie adusă în faţa lui, s-o sancţioneze.

— Să intre.

Secretara introduse în cabinet o femeie obosită, de vreo treizeci de ani, îmbrăcată în halatul verzui al instituţiei. De sub halat îi atârna dantela croşetată a combinezonului.

Colonelul o privi lung: femeia din faţa lui aducea cu Luţa, servitoarea de la conac. Şi aia umbla şleampătă, tropăia desculţă pe coridoarele întunecate şi bombănea cu voce tare ca să fie auzită: „Domnul iar a făcut fărâmituri pe covor, iar doamna a vărsat cafeaua pe faţa de masă. Mătur şi spăl ca proasta!” Oare asta, smerită, din faţa lui, o fi în viaţa de toate zilele ca Luţa? Dar de ce s-o fi prezentat atât de neîngrijită? Când îşi îndeplinise datoria faţă de ţară la Regimentul 94 infanterie din Roşiorii de Vede, toţi care veneau la raport erau ferchezuiţi ca la o inspecţie vestimentară. Aici, la Telefoane, fetele erau destul de pestriţ îmbrăcate. Lui Radu Cernăieanu, militar de carieră „din tată în fiu”, i-a fost greu să se obişnuiască cu telefonistele. Când le vizita la locul de muncă se încrunta, să pară sever.

Cernăieanu aşteptă ca secretara să închidă uşa. Femeia din faţa lui nu părea speriată. De obicei, salariatele, când erau chemate la comandantul militar al

întreprinderii, erau emoţionate, îşi ţineau umerii strânşi şi vorbeau precipitat, de parcă ar fi vrut să părăsească cât mai repede încăperea.

— De ce ai întârziat? vru să-i spună pe nume, dar uitase cum se numea şi asta îl iritä. De ce ai întârziat sâmbătă la serviciu?

— Nu m-am trezit, domnule colonel.

Rostea cuvintele fără teamă şi Cernăieanu trebui să constate că era foarte sigură pe ea. Fără nicio asociere, îşi aduse din nou aminte de Cocuţa. Ea, acolo, la bal, fusese nostimă, în timpul dansului îi simţise şi mirosul parfumului: Paciuli. Se bucură că-şi adusese aminte şi de acest detaliu. Cu capul rezemat de umărul lui, Cocuţa torsese ca o pisică. Abia spre dimineaţă şi-a dat seama că ea, de fapt, îngâna melodiile după care dansau. „Tu ai voce, Cocuţa.”; „Am… Am făcut şi un an de conservator”. De ce o fi făcut doar un singur an? Voce avea, frumoasă era, ar fi putut să ajungă cântăreaţă.

Faţa femeii dinaintea lui, obosită, îl readuse la realitate. I-ar fi fost mult mai uşor să discute cu un om în uniformă. Uniforma îi depersonaliza pe oameni, deveneau doar nişte entităţi, ca şirul uniform al cifrelor, nimic mai mult. Aşa erau socotiţi, dintotdeauna, şi în rapoartele marilor unităţi de pe front. „Am pierdut şaptezeci şi patru de oameni”. Cei şaptezeci şi patru de oameni erau soldaţi fără nume, fără identitate, doar nişte cifre contabilizate. Şi, dacă duşmanul anunţa o cifră mai mare, era chiar un motiv de bucurie. „Noi doar şaptezeci şi patru, iar ei optzeci şi opt!” Dar cine erau aceşti şaptezeci şi patru? Dacă ar fi fost trecuţi cu numele, ar fi fost altceva. Ar fi fost îngrozitor să raportezi că a murit Ion Popescu, tată a doi copii din Calafat, Marin Nicşa, în vârstă de nouăsprezece ani, fiul unui factor poştal…

Radu Cernăieanu se vru în continuare militar:

— Cunoşti sancţiunile prevăzute pentru întârzieri de

la locul de muncă?

Femeia din faţa lui îi căută privirile şi Cernăieanu se simţi stânjenit. Femeia probabil nu înţelesese întrebarea, O mai repetă o dată:

— Cunoşti sancţiunile prevăzute pentru întârzieri de la locul de muncă?

Fraza nu părea să o fi emoţionat pe Viorica Dragoş. Colonelului îi păru bine că-şi aduse aminte de numele ei.

— Desigur, domnule colonel. Amendă până la cinci. Sute de lei. Eu câştig şase sute pe săptămână. Sau, dacă am reţinut bine, trei zile de carceră în cabinele de lemn amenajate la adăpostul antiaerian.

Pe vremea când s-au construit „carcerele” toţi funcţionării credeau că se amenajează cabine pentru cazul când alarmele s-ar prelungi. Se ştia din ziare că, pe vremuri, la Londra, iar acum la Berlin, câte o alarmă dura şi câte două zile.

Colonelul se simţi stânjenit: Viorica Dragoş mirosea a transpiraţie. Cocuţa, parfumată din cap până în picioare, putea să transpire, să-i curgă şiroaie de năduşeli, tot a parfum mirosea. Georgescu, soţul ei, colonel, nu se arătase gelos: era preocupat de vinul casei, un Huşi verzui, gros ca uleiul de măsline. Cocuţa era ameţită de şampanie, trebuia s-o ţină strâns în braţe, să nu alunece pe parchet. Purta tocuri înalte şi o dureau bătăturile.

— Şi nu găseşti nicio justificare pentru întârziere?

Viorica Dragoş îşi împreună sprâncenele:

— Aş putea să inventez justificări, dar prefer să vă spun adevărul: am dormit. Vineri am lucrat în schimbul de după-amiază şi am fost obligată să stau patru ore şi în schimbul de noapte. Eu locuiesc în comuna Militari. Ştiţi dumneavoastră pe unde vine comuna Militari! La ora aceea, tramvaiul nu mai circulă. Din cauza camuflajului totul pare din smoală şi mi-e frică să străbat singură străzile întunecate. Acolo hoţii mişună ca oltenii pe Calea

Victoriei şi-ţi fură cerceii cu ureche cu tot. Alţii caută femei să le tăvălească prin noroaie. Dacă reuşeşti să scapi de toţi ăştia, trebuie să te fereşti de câinii vagabonzi. Umblă în haită, ca în pădure, şi te sfâşie. În comuna Militari nu se circulă pe trotuare, şi nu pentru că sunt desfundate, ci ca să nu te agaţe cineva de după un gard. Când am ajuns acasă, am căzut în pat ca un butuc. Dimineaţa, n-am auzit deşteptătorul.

Lui Cernăieanu toată ancheta i se păru absurdă.

— Şi nu e nimeni care să te trezească, domnişoară?

— Doamnă.

— Mă rog. Poate soţul, înainte de a pleca la serviciu.

— Soţul meu e pe front. Nu l-am văzut de opt luni de zile.

Colonelul se simţi stânjenit, privi dosarele de pe masă şi spuse mai mult pentru el:

— Te rog foarte mult să nu mai întârzii.

VIORICA DRAGOŞ urcă la etajul opt pe scări, făcând mici halte la fiecare etaj. Liftul de serviciu era stricat de două săptămâni, iar salariatele nu aveau voie să le folosească pe cele care îi deserveau pe funcţionarii superiori.

Ţinându-se de balustradă, se întrebă dacă Stela, colega de pupitru, îi adusese rochia înapoi. I-o ceruse cu împrumut pentru un eveniment foarte important: avusese o întâlnire cu un bărbat pe care îl cunoscuse prin telefon. Şi ce curioasă era să afle cum arată, cine e! După cum îi vorbise Stela de el, de felul cum îşi potrivea cuvintele, trebuia să arate cel puţin ca Făt-Frumos.

Ajunse în centrală obosită şi pentru prima oară îi păru bine că panoul paisprezece era chiar lângă intrare; numai iarna, când trăgea pe sub uşă, îşi blestema zilele; Atunci îşi punea două rânduri de şosete, îşi lega mijlocul

cu un fular şi se înfăşură cu fel de fel de cârpe. Arăta ca o paparudă. În zilele cu ger, abia aştepta să se facă seară, să se încălzească la baie. Dacă n-ar fi stat atât de departe şi nu i-ar fi fost frică să n-o prindă noaptea în drum spre casă ar fi stat ore întregi sub apa fierbinte a duşurilor de la vestiare.

Îi plăcea munca la centrală; nimerea orificiile de contact ca dactilografa clapele de la maşina de scris. În timpul alarmelor aeriene, când se stingeau luminile, două centraliste rămâneau de serviciu şi lucrau pe întuneric: Viorica şi Stela. Becurile cliniotante ale panourilor, anunţurile roşii de deasupra uşilor care indicau locurile de evacuare în caz de pericol luminau insuficient ca să nimereşti fişele de contact. Viorica se descurca şi în beznă. În timpul serviciului, uneori, uita de ea, avea senzaţia că participă la viaţa celor care conversau. Când se angajase, îi plăcea să tragă cu urechea la convorbiri. La început, se mirase câte prostii se pot transmite într-un interval scurt: „Să-l schimbi pe Sănducu, cârpele sunt în bucătărie, pe frânghie.”; „Spune-i mamei că i-am făcut rost de reţeta aceea de prăjituri.”; „Mă plictisesc, dragă. Stau lângă telefon şi aştept să mă sune cineva”.

Nota unele numere de telefon, cu gândul ca atunci când o să aibă timp să le formeze: „Eu sunt, doamnă, centralista numărul nouă. Am auzit că staţi lângă telefon şi aşteptaţi să vă sune cineva. V-am sunat eu”. Dar toate astea erau numai proiecte. Uita ale cui erau numerele de telefon, se temea ca persoanele deranjate să nu se supere şi s-o reclame la direcţie sau, pur şi simplu, din lene, stătea nemişcată în faţa panoului, cu ochii pironiţi la găurile de contact şi-şi imagina că sunt nişte ferestre spre locuinţe diferite, spre oameni diferiţi.

Pe femeia care aştepta s-o sune cineva şi-o imagina: probabil era în vârstă, singură, plictisită. Îi era lehamite până şi de mobilele care o înconjurau. Le vedea de atâta

vreme, încât începuse să le urască la fel ca pe o rochie purtată foarte mult. Ar fi făcut pariu că femeia purta coc şi, pe vremuri, îşi vopsise părul. Acum, aşteptând lângă telefon s-o sune cineva, la rădăcina părului apăruse culoarea naturală şi foarte multe fire albe. Dar de ce vrea s-o sune cineva? Să treacă timpul, să schimbe idei, să audă noutăţi? Ştia de la maică-sa că bătrâneţea te face curioasă. Aşa fusese şi ea înainte de a muri. Avusese picioarele paralizate, la mers se ajuta cu un scaun de bucătărie, îşi lipea fruntea înfierbântată de geam şi pândea strada. Când, seara târziu, se întorcea de la serviciu, Viorica o găsea tot lângă fereastră. Bucuroasă că nu mai era singură, se aşeza pe scaun şi-i sclipeau ochii: „Spune-mi, Viorico, ce e nou prin oraş”; „Nimic, mamă.”; „Cum nimic? În fiecare zi se întâmplă câte ceva.”; „La noi nu se întâmplă nimic”. De ca or fi oamenii care se pregătesc de moarte curioşi? Vor să ştie ce e dincolo de întuneric sau pur şi simplu sunt însetaţi de informaţii ca şi copiii?

După moartea mamei, rămasă singură în casă, înfricoşată de linişte, s-a apucat să facă ordine: găsise într-un dulap o cutie de carton legată cu o fundă, cu lucrurile cele mai intime: câteva scrisori îngălbenite din primul război mondial iscălite Ionel Dumitru, caporal, Regimentul 5 Vânători Milcov. Literele erau înghesuite, strâmbe, abia se puteau citi. Numai finalurile erau lizibile: „Mi-e dor de tine, Ionel”. Printre scrisori descoperise şi o mulţime de fotografii mici, 6 pe 9, cu colţurile îndoite. Unele aveau text pe spate: „Zi fericită, Săftica, 1 august 1922”. Ce o fi fost la 1 august 1922 la Săftica? În fundul cutiei erau şi alte scrisori, cu o altă caligrafiere, toate intitulate „Frumoasa mea, Margareta”. Să fi fost şi mama frumoasă? Şi cine era cel care se iscălea I. V? îi păru rău că nu vorbise niciodată cu maică-sa despre viaţa ei. Au discutat totdeauna numai lucruri banale, cotidiene: „Anul acesta nu s-au găsit cartofi săpunari; băcanul din colţ îndoaie laptele;

nu se ajung banii”. Ştia că în cutia de carton era închisă întreaga viaţă a maică-sii, lucruri, fapte care nu mai interesau pe nimeni. Pe Viorica o deranjau eticheta fabricii „Dermata” de pe cutia de carton şi mai ales preţul tipărit pe ea: lei 295. Oare amintirile maică-sii valorau cât o pereche de pantofi? Uneori, noaptea, când o trezeau sirenele de alarmă, îi părea rău că nu-şi făcuse şi ea o cutie de carton în care să-şi adune viaţa. Stând nemişcată în pat, privind cu ochii întredeschişi tavanul, avea senzaţia că acesta se apropie şi se îndepărtează de ea.

Pe soţul ei, pe Milucă, l-a cunoscut în Palatul Telefoanelor: lucra la întreţinere ca zugrav şi după două săptămâni de „bună ziua”, „ce mai faceţi” s-a oferit să-i văruiască locuinţa. Cu o cască confecţionată din „Universul” pe cap, călare pe scară, şi-a povestit viaţa: Vioricăi i s-a părut banală. Şi anii petrecuţi acasă, în apropierea Drăgăşanilor, săpând şi culegând via, şi anii de ucenicie, cu o singură mâncare şi două bătăi pe zi. Seara târziu, după lucru, Viorica l-a cinstit cu mezeluri şi un pahar de vin. Milucă a devenit şi mai vorbăreţ: „Nu ştiţi cumva pe cineva, aşa, ca dumneavoastră, singură şi cu casă?”; „Mai vreţi să găsiţi de lucru?”; „Nu, nu. Aş vrea să mă însor.”; „Păi, sunt atât de multe fete care vor să se mărite.”; „Or fi, dar eu nu le cunosc.”; „Toată Calea Victoriei e plină cu ele.”; „încă nu sunt atât de bucureştean, ca să le agăţ. Şi unde să ne întâlnim? Pe stradă?”; „Acasă.”; „La mine nu se poate. Unde stau, la gazdă, dacă nu mă întorc până la nouă seara, nu mă mai lasă în casă şi dau cinci sute pe lună pentru o cameră umedă şi rece.”; „Acum e aproape de miezul nopţii, cum vă întoarceţi acasă?”; „Ori de ei te «ori întârzii dorm la gară. M-am obişnuit. E prost numai că sunt razii şi patrulele te trezesc din jumătate în jumătate de oră.”; „N-o să vă las să dormiţi în gară”. Viorica i-a aranjat patul în bucătărie. Îi părea rău că Milucă era mai scund decât ea cu zece.

Centimetri. A treia zi, când a terminat zugrăveala, Milucă nu a primit niciun ban pentru: lucru şi i-a cerut mâna. Dragostea lor n-a fost furtunoasă, în schimb, Milucă s-a dovedit gospodar: săpa grădina, punea murături, aduna grăsimile pentru săpun şi în serile de iarnă o aştepta cu cărămizi încălzite pe plită.

După doi ani de convieţuire a fost mobilizat şi trimis pe front. Scrisorile lui erau laconice, presărate cu observaţiile omului de la ţară. În nicio scrisoare n-o întreba ce face. Se interesa doar dacă a înverzit iedera, dacă au venit sau au plecat rândunelele.

Un bec roşu scânteia pe panou, dar Viorica nu se grăbi să-şi pună casca la ureche. Privi pătratele mari, galbene, pe care soarele le desena prin ferestre pe pardoseală.

I se păru că era prea cald pentru luna mai.

— Ce ţi-a spus colonelul? o întrebă Stela.

— Să nu mai întârzii. Făcu un contact, apoi se întoarse spre ea. Stela, şleampătă ca totdeauna, avea părul despletit, halatul desfăcut, i se vedeau pulpele supărător de albe. Mi-ai adus rochia?

— E la vestiar… Şi el cum arată?

— E mai în vârstă decât mi-am imaginat.

— Te-ai dus acasă la el?

— Da, zâmbi Stela. A spus că vrea să mă cunoască maică-sa. Continuă în microfon: laşule, vreau 37–17…

Stela era timidă şi proastă: avea relaţii cu controlorii tehnici, cu electricienii de la întreţinere; se ambala de la prima întâlnire, îşi făcea vise şi şapte zile era fericită.

Taică-său făcea luminări, avea tarabe în faţa cimitirelor şi mirosea a stearină. Voia ca Stela să se mărite, să scape de ea.

Viorica ţipă şi ea în microfon:

— Vă rog să aşteptaţi, doamnă! Numărul e ocupat. Întoarse privirile spre Stela: Şi?

— M-am dus într-o garsonieră pe Călăraşi… Mulţumesc, laşule… Cum e timpul la voi? Plouă?… Aici e frumos… Aveţi legătura…

— Şi nu avea mamă, râse Viorica.

— Ba da. Dar era plecată la cinema.

— E acelaşi lucru. Şi?

— Atât.

— Cum atât? Cum arăta garsoniera? Modestă?

— Nu foarte. Cred că a închiriat-o. Camera nu se potrivea cu el: peste tot milieuri, pe care nu voia să le deranjeze, fotografii vechi, prăfuite.

— E chiar inginer?

— Aşa s-a prezentat. Dar eu cred că-i instalator: spunea că robinetul de la baie n-are garnitură, a ciocănit ţevile care duceau spre calorifer şi le-a declarat ruginite. L-am întrebat de Unde ştie. După sunet, mi-a răspuns. După ce am făcut dragoste mi-a mărturisit că e baptist. M-a întrebat dacă mint. I-am spus că niciodată. Dacă fur. Nu fur, i-am spus. Dacă drăcui. N-am drăcuit în viaţa mea. Dacă e aşa, am să te iubesc. Mi-a venit să râd, dar n-am vrut să-i fac inimă rea. Şi baptiştii sunt oameni. Ştii la ce concluzie am ajuns?

În clipa aceea se opri în dreptul lor Emilia. De obicei venea să ceară ţigări.

— N-am, îi spuse Viorica.

— Ce n-ai? se miră Emilia.

— Ştii tu foarte bine: ţigări.

— Am un pachet întreg. R.M.S.-un.

— Şi atunci ce vrei?

— Cum e colonelul?

— Cum să fie? îl ştii foarte bine: înalt.

— Nu cum arată. Ca om?

— Pe mine m-a iertat. De ce te interesează?

— M-a reclamat cineva. Cică am ţipat la ea. Ai plâns?

— De ce să fi plâns?

— Ca să-l impresionezi. Mi-a spus cineva că nu suportă lacrimile. Că dacă plângi nu te amendează.

— Atunci du-te şi plângi.

— Nu pot. Când vreau să storc lacrimi, îmi vine să râd.

Începu să râdă şi plecă la panoul ei.

Viorica făcu o legătură cu Tulcea, apoi se întoarse spre Stela:

— La ce concluzie ai ajuns?

— Că relaţiile aranjate prin telefon nu se sfârşesc bine.

— Asta-i şi părerea mea.

Stela mai avusese o aventură începută la telefon. Şi acum mai ţinea minte numărul: 40–415.

„Nu răspunde, domnule”.

„Insistă, domnişoară”.

Stela insistase, dar 40–415 nu ridica receptorul.

„Sun de două minute, domnule”.

„Ai o voce foarte plăcută, domnişoară. Mai spune-mi ceva”.

„Ce să vă spun, domnule? Numărul pe care l-aţi cerut nu răspunde”.

„Atunci spune-mi altceva”.

Insistenţa celui de la capătul celălalt al firului o amuzase.

„Ce anume v-ar interesa?”

„În primul rând, numele”.

„Noi, operatoarele de la centrala manuală, nu avem nume, ci numere”.

„Spune-mi numărul”.

„Şapte”.

Bărbatul tăcuse o clipă, Stela crezuse că s-a întrerupt legătura, pe urmă îi auzise din nou vocea:

„Am încercat să-mi imaginez cum poate arăta o fată numerotată cu «şapte». Un nume totdeauna îţi creează şi o

imagine. Cifra şapte nu-mi sugerează nimic. Spune-mi cum arată operatoarea numărul şapte? Blondă?” „Şatenă”.

„Înaltă?”

„Potrivită”.

„«Potrivită» e o noţiune abstractă. Spune-mi în centimetri”.

„Unu şaizeci şi cinci”.

„Mda”.

Acest „mda” o enervase. „Mda”. nu era o apreciere. Era mai mult o eschivare.

„Vreţi să-mi spuneţi ce înseamnă acest «mda»?” „E o măsură potrivită”.

„«Potrivită» e o noţiune abstractă”.

„Dar «unu şaizeci şi cinci» nu”.

„Dar ce importanţă are înălţimea?”

„Are. Îmi ajungi până la umăr. Aş vrea să te cunosc”. „M-aţi cunoscut. Ştiţi aproape totul despre mine: mă numesc şapte, lucrez la centrala de telefoane, am un metru şaizeci şi cinci de centimetri înălţime şi am părul şaten. Nu e suficient?”

„Nu”.

„Vă rog să mă scuzaţi, sunt ocupată”.

Întrerupsese legătura. După o jumătate de oră se auzise strigată:

„Stela! Ia legătura cu 51–674”.

„Alo, domnişoara Şapte? Sărut mâinile. Da, tot eu sunt. Aş vrea să-ţi aud vocea. Te rog nu închide. Ştiu, e ca şi cum te-aş fi acostat pe stradă. Pentru asta îmi cer scuze. Numele meu e mai lung! 51–674. Asta în cifre. Mă numesc Celestin Vasilescu. Căpitan. M-am întors de pe front şi am adus de acolo două flori de câmp presate în livretul militar. N-am cui să le ofer. Nu cunosc pe nimeni din oraşul acesta…”

„Nu sunteţi din Bucureşti?”

„Nu. Din Târgovişte”.

„Şi de ce nu vă duceţi la Târgovişte?”

„Nu am la cine”.

„Şi unde staţi în Bucureşti?”

„Un camarad de pe front mi-a dat cheile uşii. Am vrut să fiu singur, dar de când ţi-am auzit vocea, nu mai vreau. Aş vrea să-ţi ofer cele două flori de câmp presate”.

„Nici nu m-aţi văzut, domnule. Poate vă decepţionez”. „Sigur că nu”.

„De ce nu oferiţi florile unei cunoştinţe mai vechi?” „Dumneata eşti cea mai veche cunoştinţă. De o jumătate de oră. E drept şi singura. Dacă te hotărăşti şi-mi accepţi florile, sună-mă la 51–674”.

Stela nu mai auzise în cască decât declicul receptorului. „Cu cine ai vorbit atât de mult?” o întrebase Coca, colega din stânga.

„Cu unul care îmi face curte. E un căpitan care s-a întors de pe front. Mi-a adus două flori de câmp presate într-un livret militar”.

„Special pentru tine! Lasă-mă, că sunt sătulă de ale mele”.

„E aşa cum îţi spun”.

„Şi cum l-ai cunoscut?”

„La telefon. Am stat o jumătate de oră de vorbă cu el”. Îi relatase Cocăi toată discuţia. Ea se entuziasmase: „Vai, ce poveste frumoasă. Pe mine cum de nu mă dibuieşte nimeni? Şi am un nume frumos: Şaptesprezece, Du-te neapărat”.

Coca era grăbită, ar fi vrut să trăiască toată viaţa într-o singură zi, era convinsă că o să cadă o bombă pe Palatul Telefoanelor şi o să moară fără să ştie pentru ce s-a născut. Era totdeauna gătită şi se justifica faţă de colege cu o singură frază:

— Dacă într-o zi apare pe Calea Victoriei Făt-Frumos şi nu mă găseşte suficient de elegantă?

— Da’ ce, Făt-Frumos se uită la îmbrăcăminte?

— Se uită. Am auzit că îi plac ciorapii de mătase, combinezoanele de milaneză. A evoluat şi el.

Când se convinsese că n-o aude nimeni, Stela făcuse legătura cu 51–674. Îi recunoscuse imediat vocea.

„Eu sunt Şapte”.

„Nu înţeleg”.

„Telefonista numărul Şapte”.

„Credeam că nu mă mai suni. Tocmai mă gândeam să renunţ la restul de concediu”.

„Cum adică?”

„Să mă întorc cu trei zile înainte la unitate”.

„Pe front?”

„Doar nu la Sinaia”.

Se întâlniseră în faţa Palatului Telefoanelor pe întuneric. Celestin Vasilescu era îmbrăcat în civil şi, pentru că Stela păruse nedumerită, căpitanul se explicase:

„M-am plictisit de uniformă, m-am plictisit să duc tot timpul mâna la chipiu. De altfel, m-am plictisit de tot”. „Înseamnă că n-ar fi trebuit să vin”.

„Tocmai pentru că sunt plictisit am insistat să vii. Aş vrea să ies din starea asta, aş vrea să-ţi aud tocurile pantofilor bocănind pe trotuar, să văd pe cineva frumos, aş vrea ca în seara asta să zâmbeşti, Să râzi”.

Căpitanul avea un fel ciudat de a vorbi, îi suna vocea ca un dangăt trist de clopot: uneori rostogolea cuvintele rumegând silabele, alteori murmura tulburător. Vorbea despre moarte ca alţii despre cumpărături, apoi brusc se oprea, lua faţa Stelei între palme, o privea lung, pe urmă ofta. Stela ar fi vrut să-l mângâie, să-i insufle încredere în viaţă. El era însă abătut, purta povara războiului pe umeri. „E prima oară când m-am îndrăgostit de o cifră”. Celestin Vasilescu era un bărbat înalt, cu faţa colţuroasă şi, deşi era îmbrăcat în civil, Stela îşi dăduse seama că avea mersul cazon. Îşi arunca picioarele înainte, călca apăsat de parcă ar fi purtat cizme.

„Aş vrea să te văd la faţă, domnişoară numărul Şapte”.

Instinctiv, Stela îşi încetinise paşii, dar era prea întuneric ca Celestin să-i poată descifra trăsăturile.

„Pe camuflaj mi-e imposibil să-ţi memorez faţa”.

„Şi la ce v-ar folosi asta?

„Îţi spun. Pe front, nopţile sunt îngrozitor de lungi. Uneori ai senzaţia că trece un an până se luminează la orizont. Pe întuneric nu se văd decât stelele. De foarte multe ori mi se înţepeneşte gâtul uitându-mă la ele. Le-am învăţat aranjamentul, felul cum sunt grupate, care sunt singuratice. Mi-ar plăcea să pot plasa faţa ta printre ele. O faţă imensă cât tot cerul, apoi norii, ca un burete uriaş, să-ţi şteargă trăsăturile. Că, oricum, a doua noapte imaginaţia mea te va desena din nou pe boltă.

Nimeni până atunci nu-i vorbise atât de frumos, nimeni până atunci nu potrivise atât de dibaci cuvintele ca Celestin. Se gândise ce ar putea să facă să-i gonească din memorie imaginile urâte ale frontului. Era atât de emoţionată, încât îşi auzise bătăile repezi ale inimii. I-ar fi părut rău toată viaţa dacă n-ar fi venit la întâlnire.

„Mergem la «Cina «–, spusese, într-un târziu, căpitanul. Vreau să văd cum se mai distrează civilii. Noi, pe front, la popotă, avem cvas sau bere trezită. Ştii ce gust are cvasul? Nu. Asta nu se poate imagina, e ceva între lapte bătut şi zeamă de varză. Poate bem un «Cotnari». Se găseşte la «Cina»?”

Stelei îi fusese ruşine să mărturisească că nu băuse niciodată „Cotnari”, că nu fusese niciodată la „Cina”.

La „Cina” cânta Gică Petrescu, câţiva ofiţeri germani se legănau ţinându-şi halbele de bere deasupra capului. În local, Celestin devenise un alt om, ursuz, mai puţin comunicativ. Stela era convinsă că e copleşit de amintirile de pe front.

„Nu mă întreba. E o porcărie ce se întâmplă acolo!”

Căpitanul sorbea vinul încet şi, după fiecare înghiţitură, plescăia din buze.

„Eşti frumoasă domnişoară. O să mă întorc pe front şi o să mă gândesc tot timpul la tine. Şi, pentru că Stela nu-i răspunsese nimic, adăugase: E bine să ai la cine să te gândeşti”.

Ca într-o doară, căpitanul îi pusese mâna pe braţ şi Stela se cutremurase. Mai târziu, când acesta îşi trăsese scaunul lângă al ei şi-i cuprinsese şoldul, Stela se întrebase dacă nu visează. Azi-dimineaţă plecase de acasă supărată, cu gândul că n-o să poată plăti chiria şi nici datoriile la băcan. De atunci nu trecuseră decât zece ore şi nu se mai gândea nici la băcan, nici la datorii, nici la vasele nespălate din bucătărie, nici la patul desfăcut din dormitor, nu mai auzea, nu-i mai vedea nici pe nemţii care-şi legănau halbele.

Se întreba ce ar fi trebuit să spună ca omul de lângă ea să n-o creadă proastă.

După ora închiderii, Celestin insistase să-i dea florile de câmp aduse de pe front.

Un vânt rece mătura asfaltul din Piaţa Palatului şi Stela, zgribulită, speriată că trecuse de miezul nopţii, voia să le primească cât mai repede.

„Da, dar nu-s la mine. Ţi-am spus că sunt presate în livretul militar”.

Porniseră încet spre casa lui Celestin.

Spre norocul ei, acesta nu locuia departe, pe Ştirbei Vodă, într-o casă joasă, cu o curte imensă, plină cu tomberoane de gunoi.

Urcând scările spre parterul înalt, se simţise prost că nu era îmbrăcată cum s-ar fi cuvenit. Îşi dădu seama că prietena ei, Coca, avea dreptate: niciodată nu se ştie când apare Făt-Frumos pe Calea Victoriei.

Pe uşa de la intrare descifrase un nume pe o placă de alamă: Constantin Balaban. Se speriase.

Celestin o prinsese de amândoi umerii:

„Ţi-am spus, am primit casa de la un camarad de pe front. Ştii ce mi-a spus când mi-a dat cheile? Dacă mor, să păstrezi apartamentul. Şi dacă mor şi eu? Atunci ducă-se dracului de casă”.

Intraseră într-un vestibul înghesuit, apoi într-o cameră mare şi căpitanul nu aprinsese nicio lumină.

„Nu ştiu dacă perdelele de camuflaj sunt trase sau nu. Şi, singur, în casă, prefer să stau pe întuneric”.

În gând, Stela îi mulţumise pentru asta. Avea rochia şifonată, breteaua de la combinezon prinsă cu un ac de siguranţă.

„Vrei să te ajut să te dezbraci, Şapte?”

„Nu, mulţumesc, mă descurc şi singură”.

Îşi imaginase că Celestin o să-i vorbească despre el. Ar fi vrut să ştie pe unde a copilărit, ce a vrut să devină, dacă e căpitan de profesie, sau are alt rost în civilie. Pe întuneric, Celestin, nu mai era trist, nu mai vorbise despre stele, se ghemuise lângă ea şi-i căutase buzele.

În camera întunecată dispăruse toată poezia, razele lunii se oglindiseră într-un cristal de pe un bufet sculptat şi căpitanul începuse să sforăie.

Stela pândise zorile, calculase câţi bani i-ar trebui să plătească chiria şi datoria la băcan şi adormise târziu, ca după o zi nesfârşit de lungă.

Se trezise scuturată de umeri.

„Hai, dragă, scoală-te, trebuie să mă duc la serviciu”. Buimăcită, Stela era convinsă că Celestin visează. Îi răspunsese totuşi ca unui om treaz.

„Ai spus că eşti în concediu”.

„Am fost luna trecută… Dacă întârzii, mă amendează. Hai, scoală-te!”

PE UŞA CENTRALEI manuale apăru Ana, o fată

tânăra, cu ochi mari, miraţi, cu mişcări băieţeşti. Avea părul tuns scurt, băieţeşte.

— Unde ai fost? o întâmpină Isabela, o operatoare înaltă, coafată proaspăt, cu sprâncenele smulse, desenate cu dermatograful.

— În stradă.

Lângă Viorica se opri o clipă, se aplecă asupra ei şi o sărută.

— Ştii cum miroase pe Calea Victoriei? A primăvară. Nu aşteptă niciun răspuns, se duse la pupitrul ei şi o bătu pe umăr pe practicantă:

— Hai, Durdu, scoală-te!

Practicanta ridică priviri dojenitoare spre ea:

— V-am rugat să nu îmi mai spuneţi aşa!

Bine dispusă, Ana nu-şi dădu seama că o jignise:

— Vrei să-ţi spun „grasa”?

„Grasa” o deranja şi mai mult.

— Atunci mai bine Durdu. Şi acum ce să fac?

— Du-te la fereastră şi vezi cum înfloresc salcâmii.

Bosumflată, Durdu, pe numele ei adevărat Paraschiva Ene, se duse la pupitrul teleimprimatoarelor. Se angajase în urmă cu şase săptămâni ca practicantă şi toate fetele din centrală erau convinse că a avut pile mari. N-a avut. La cursurile de pregătire şi mai ales la cele de practică a avut calificativ maxim. Venise la Bucureşti în urma unui anunţ citit în ziar şi era săracă, neîmbrăcată, cu miros de pământ. Tot din ziar îşi găsise şi locuinţă, peste drum de Crematoriul Cenuşa. Cele trei colege de cameră lucrau la Adesgo, câştigau puţin, furau ciorapi din fabrică şi-i vindeau pe sub mină în cartier. Durdu se temea mai mult decât ele că vor fi prinse. Ori de câte ori suna cineva la uşă era convinsă că e poliţia.

— Gazda, o văduvă, îşi cumpărase casa lângă Belu să-l poată vizita zilnic pe răposatul. În fiecare seară, dacă fetele aveau timp, le povestea despre soţul ei şi mereu

acelaşi lucru: fusese comis-voiajor, umpluse tot Bucureştiul cu maşini de cusut Singer, dar câştiga mai mult din vânzarea pieselor de schimb. Nu se interesa de ce se întâmplă în camera închiriată, era mulţumită dacă fetele îi plăteau regulat chiria.

Cu toată ura pe care o purta Durdu hoţilor, pe colegele de cameră le invidia. Şi pentru curajul lor, şi pentru cum vorbeau, şi pentru cum umblau. O întrebase într-o zi pe Cristina ce vrea de la viaţă.

— Să mă mărit. Nu vezi că, de când a început războiul, nimic nu mai e la locul lui. Fasciştii ne-au luat Ardealul şi noi luptăm alături de ei împotriva ruşilor. Dar acum nu vreau să mă gândesc la nimic din toate astea. Mi-ar plăcea să râd şi să mănânc o dată pe zi mâncare caldă. Mi-e dor de o supă fierbinte cu tăiţei, aşa cum făcea mama.

Pe Cristina ar fi fost în stare s-o asculte o săptămână întreagă, dar Cristina niciodată nu avea timp: se grăbea să se ducă la serviciu, se grăbea să se întoarcă acasă, şi se grăbea să trăiască.

Magdalena era mai potolită în toate, vorbea rar, dacă se enerva se bâlbâia, duminicile, când nu avea treabă, vindea insigne pentru ajutorarea invalizilor. Dacă lucra în schimbul unu o lua după-masă pe Durdu la cimitir.

— Aici zac bogătaşii. Mama nu are casă cum sunt cavourile astea din beton, cu cameră cu anticameră, cu covoare, cu mobile comandate după dimensiuni. Lui Zagora ăsta i-au introdus şi curent electric. De când mă ştiu, noi n-am avut în casă decât lampă cu petrol.

Venise, ca şi Paraschiva, de la ţară, dar nu strânsese decât puţine amintiri de acolo.

Nu-ţi avea un singur dumnezeu: banul. Iubea monedele galbene de un pol, dar îi plăceau mult mai mult bancnotele. Toţi banii pe care îi câştiga îi trimitea acasă, să cumpere pământ.

— Voi „proastelor, nu ştiţi ce e pământul. Pământul e

totul. Pământul e pâine, pământul e bucurie, pământul e fericire. Te duci pe arşiţă, te duci pe ploaie şi te uiţi cum cade soarele pe pământul tău. Tata a spus că dacă reuşim să adunăm cinci pogoane trăim ca regele.

Lui Durdu îi era ciudă că era grasă, că nu avea mersul legănat, arcuit. Uneori şi pe stradă se uita în oglinda vitrinelor, să-şi controleze mersul. Ştia că-şi aruncă picioarele de parcă n-ar fi fost ale ei, că se opintea la fiecare pas şi călca pe călcâie. Când era suficient de obiectivă se mira că nu cade pe spate.

În cele şase săptămâni de când era în Bucureşti, Durdu se obişnuise cu viaţa de oraş. Numai în timpul alarmelor aeriene era speriată, voia să fie acasă, să privească avioanele care brăzdau cerul spre Capitală. Dar acasă nu mai era trai. Moşierul Câmpineanu nu-i plătea pentru muncă decât o dată la trei luni. Boierul era speriat de apropierea frontului, voia să culeagă roadele înainte de a veni ruşii. Anul se arătase secetos, scula tot satul cu noaptea în cap, să care apă de la pârâu, să-i ude lanurile întinse de porumb.

— Eu merg, mamă, la Bucureşti.

— Ce să faci acolo?

— Câştig bani şi vă trimit şi vouă.

— Cum să câştigi bani?

— O să învăţ meserie. Am citit în ziare că se caută fete la Telefoane.

— Trebuie să ai carte pentru asta.

— Atât cât trebuie, am.

— Vorbeşte şi cu taică-tu.

Taică-su nu s-a împotrivit. Mai ales, pentru că tânărul Câmpineanu pusese ochii pe Paraschiva. O chema la conac să-i facă cizmele. De prea mult lustruit putea să rămână cu burta la gură. Nu păţise aşa cu un an în urmă şi fata ajutorului de primar?

— Du-te fata mea şi să aibi grijă de tine!

MERI CATARGIU încă nu împlinise douăzeci de ani când se măritase cu fostul dispecer general Mutaşcu, poreclit pentru cunoştinţele lui Mutaşcu-telefon. Mutaşcu se specializase în America, la Chicago, în relee şi fusese cooptat în consiliul de administraţie al Societăţii de Telefoane, în calitate de expert. În 1940 încă, Societatea aparţinea concernului american I.T.T. Abia spre sfârşitul anului fusese cumpărată de Banca Naţională şi devenise Societate Anonimă Română de Telefoane. Cam pe atunci o cunoscuse Mutaşcu pe Meri. Dragostea lor fusese furtunoasă, dar părinţii ei s-au împotrivit căsătoriei. Bătrânul Catargiu, liberal prăfuit, i-ar fi vrut fetei, înainte de toate, o diplomă luată la una din marile universităţi din Europa. Meri preferă un soţ decât patru ani pierduţi la Sorbona. Părinţii, dezolaţi, s-au retras la mica lor moşie de lângă Ciulniţa, fără să mai participe la nuntă.

Fericirea tinerilor căsătoriţi n-a durat decât doi ani: Mutaşcu a murit stupid într-un accident de maşină la Şosea şi Meri, de pe o zi pe alta, a rămas descoperită financiar: Mutaşcu nu i-a lăsat niciun ban, doar câteva cărţi tehnice şi un amplu studiu despre relee. Meri apelă la dragostea părintească, dar bătrânul Catargiu n-o putu ajuta: moşia era ipotecată, mobilele sechestrate, debitorii îl ameninţau cu evacuarea. Ca Meri să nu moară de foame, Consiliul de administraţie i-a oferit un post de telefonistă. Asta, în amintirea dispecerului. Neavând încotro, Meri se angajă la centrala manuală. Se acomodă greu cu sculatul de dimineaţă, eu orele peste program, cu mirosul de transpiraţie al colegilor. Vechii prieteni de familie o socoteau declasată şi o tratau cu compasiune. Unii, mai ales bărbaţii, şefi de cabinet sau subsecretari de stat, i-au oferit chiar pensii viagere.

— Îţi dau exact salariul pe care îl ai la Telefoane, stai

acasă, te plimbi…

— Şi asta e tot ce trebuie să fac?

— Nu chiar tot.

— Am înţeles. Marţi şi vineri mă vizitezi între cinci şi şapte. Nu, domnule Baniciu. Mă întreb însă dacă o să mai oferi pensii viagere şi după ce vor veni ruşii.

— Pentru vorba asta ai putea fi arestată.

— De când lucrez nu mai mi-e teamă. Am aflat că toată ţara gândeşte la fel. Numai noi, aleşii, care bântuiam saloanele, gândeam altfel. Şi te sfătuiesc să nu pui la cale vreo anonimă, că o întreb pe nevasta ta ce părere are despre pensiile viagere. Măgarule!

Cu salariul de la Telefoane o ducea greu, dar nu şi-a schimbat modul de viaţă: prefera ca dimineaţa şi seara să bea. Ceai decât să renunţe la farduri sau la un pantof modern.

Meri duse mâna la cască şi se întoarse spre colega ei de pupitru:

— Vrei să auzi o declaraţie de dragoste?

Pia, speriată, se uită în jur, să vadă dacă dispecerul este prin apropiere.

— Să nu te audă şefu'!

Meri ridică din umeri: de altfel, asta era singura ei manifestare fizică. Dacă i se oprea o sumă din salariu sau dacă o obligau să rămână peste program, ridica din umeri. Încercă să imite vocea din cască:

— Te rog vino, te aştept cu şampanie. Comentă: Nebuna îl refuză! Ce ar fi să intru pe fir şi să-i spun că mă duc eu?

— Tu le-ai duce şi la brânză cu măsline, chicoti Pia şi se feri ca Meri să n-o tragă de păr.

Pia Voinescu era vicleană, făcea note informative şi, dacă nu avea nimic de raportat, inventa. Era slabă ca o scândură, bea toată ziua ceai din plante medicinale dintr-un termos adus de acasă, se plângea că o dor umerii, că nu

vede dacă nu sunt perdelele trase, că e prea multă gălăgie. Fetele îi puneau piuneze pe scaun, sare în ceai şi piper pe prăjituri. Nu se avea bine cu nimeni, se plângea că e boicotată. Stoica, dispecerul, o mângâia pe cap, s-o îmbărbăteze:

— Dacă ai face mai puţine note informative şi mai ales anonime, te-ai avea bine cu toată lumea.

Dinspre teleimprimatoare se auzi un ţipăt, apoi tehniciană Suzana, cu faţa îngropată în palme, traversă centrala şi ieşi pe coridor. De acolo se auzi plânsul ei cu sughiţuri.

Fetele se repeziră la teleimprimator. Ana scoase hârtia din aparat şi citi cu voce tare: „Doamnei Suzana Doica, Palatul Telefoanelor, Bucureşti. Soldatul fruntaş Ştefan Doica a căzut la datorie. Regimentul 3, Transmisiuni, căpitan Predescu”.

ILIE PASCU sări din tramvai, şi, ajuns pe trotuar, încercă să se piardă printre trecători; îşi ţinea umerii adunaţi şi fruntea plecată „ca şi cum privirea bombeurilor i-ar fi făcut o mare plăcere. Soarele era undeva deasupra Teatrului Naţional, nu lumina decât o singură parte a străzii: cea din stânga, unde erau înşirate tarabele macedonenilor cu mici, cu grătar la minut şi cârnăciori olteneşti. Fumul, cu miros de seu ars, se îmbiba în hainele trecătorilor, iar mujdeiul pregătit cu oţet mirosea până la Piaţa Mare. Dacă cineva l-ar fi urmărit pe Pascu mai demult şi-ar fi dat seama că omul cu părul alb şi faţa zbârcită nu voia să fie văzut. Singurul avantaj în munca pe care o desfăşura îi era fizionomia banală, greu de reţinut.

În faţa lui, atârna de pe o consolă un miel jupuit, carnea era neagră de muşte şi mirosea a hoit. Comerţul levantin, pe stradă, al Bucureştiului anilor de război făcea ca înaintarea să fie anevoioasă; numai oltenii, cu coşurile

lor mari, agăţate de cobiliţe, se strecurau printre cei de pe trotuar cu o abilitate nebănuită. Pascu încerca să nu vadă nimic din toate astea. Aproape lipit de perete, călca atent, ca un om preocupat. Ca să ajungă până în Lipscani, ocolise jumătate din oraş: luase tramvaiul din Domenii, apoi străbătuse câteva străzi mai pustii, să poată vedea dacă nu e urmărit; coborâse pe Brezoianu până la gârlă, apoi luase al doilea tramvai în Piaţa Unirii. Pe tot traseul parcurs nu observă nimic suspect, care să-l îngrijoreze. În ultimul an făcuse zeci de drumuri în felul acesta şi tovarăşii îi spuneau că-i norocos, dar el era convins că „norocul" se datora măsurilor severe de precauţie ale ilegalităţii. Locuia cu chirie la o văduvă din Pantelimon. Tovarăşii i-au aranjat şi un serviciu de magazioner la Antrepozitele din gara Filaret.

Îşi începuse cariera politică în ’39, la secţia de forjă a uzinelor Malaxa. Până atunci ştiuse lucruri puţine despre comunişti, era doar nemulţumit, ca toţi ceilalţi muncitori. La un moment dat, descoperi că maistrul său, Dumitru Sălăjan, îi căuta vorba; la început nu discutau decât dacă va fi sau nu război, cine doreşte războiul şi alte evenimente despre care scriau şi ziarele. Pe urmă, maistrul îi explică importanţa demonstraţiilor de la 1 Mai, ce anume reprezintă dictatura lui Carol, mişcarea legionară. Pascu fu surprins de cunoştinţele lui Sălăjan; era tot un simplu muncitor, chiar dacă era maistru şi se întreba cine îl informează. Invitându-l acasă la el, Sălăjan scoase dintre cărţile de şcoală ale copiilor o broşură îmbrăcată în hârtie albastră: „Capitalul". În seara aceea îi citi câteva pasaje şi Pascu se miră că nu se gândise şi el la aceste lucrări simple. Întors acasă şi meditând asupra celor auzite, îşi dădu seama că Sălăjan era comunist. Se jenă să-l întrebe direct.

Într-o dimineaţă rece de septembrie îl văzu pe Sălăjan agitat. Bănui că se întâmplase ceva. Se apropie de

el:

— Pot să te ajut cu ceva, meştere?

— Da. Nu sta în apropierea mea. Sunt urmărit.

— Şi ce dacă? Noi discutăm despre ale noastre.

— Du-te de aici să nu te aresteze fără motiv.

Un timp îşi văzu de treabă, dar nu-l răbdă inima să-l lase singur.

— Ascultă meştere. Dacă n-ai încredere în mine, plec. Dacă ai, spune-mi ce s-a întâmplat.

— Am un pachet cu manifeste în vestiar şi dulapul meu va fi percheziţionat.

Până atunci îl ştiuse pe Sălăjan practic.

— De ce nu distrugi manifestele?

— Pentru că sunt supravegheat. Îl vezi pe individul ăla de la uşa secţiei? Ala cu basca trasă pe frunte.

— Îl văd.

— Stă cu ochii pe mine.

După o clipă de ezitare, Pascu găsi soluţia:

— Dă-mi cheia şi mut manifestele în dulapul meu.

— E periculos. Dacă se percheziţionează toate dulapurile?

— În orice caz, eu sunt mai puţin bănuit decât dumneata.

— Îţi iei o mare răspundere.

— Ştiu.

Adevărul era că pe atunci nu ştia.

Luă cheia maistrului şi, precaut, strecurându-se printre maşini, să nu fie văzut de individul de la uşă, se duse în vestiar şi mută punga cu manifeste în dulapul lui. Mult mai târziu, aflase că în pungă nu erau decât hârtii curate, că a fost pus la încercare. Pe urmă, fusese convocat de Sălăjan într-o v casă din Domenii şi primise mici sarcini şi o mulţime de sfaturi. După căderea lui Sălăjan, a fost căutat de un om pe care nu-l văzuse niciodată până atunci şi a început să activeze.

În forfota de pe Lipscani nu mai putea verifica dacă surmărit sau nu. Ajunse în dreptul unui magazin de confecţii şi, după o scurtă ezitare, intră. Pascu traversă magazinul şi se îndreptă spre depozitul mascat de o perdea obosită.

În depozit nu ardea decât un bec de serviciu, slab, subliniind şi mai mult umbrele lăzilor, ale rafturilor. Un timp, Pascu îşi ţinu ochii întredeschişi, ca să se obişnuiască cu întunericul.

Din spatele unui raft îl întâmpină Costin, omul lui de legătură, un bărbat slab cu haine prea largi pentru trupul lui firav. Se cunoşteau mai bine de doi ani, dar nu ştia despre el mai mult decât aflase în prima zi şi anume, că-l cheamă Costin şi, înainte de a-şi aprinde ţigara, o umezea cu limba.

Chiar pe întuneric se vedea că era neras de câteva zile.

— Credeam că nu mai vii.

Pascu îl străfulgera cu privirile:

— De ce ai crezut asta?»

— Pentru că e şase şi cinci.

— Cumpără-ţi un ceas mai bun! E şase fix. Au venit toţi?

— Numai Depoul lipseşte.

EMIL ANDRONE se născuse în Făgăraş, în casa unui funcţionar mărunt, bolnăvicios, cu un doctorat dobândit la Berlin într-o disciplină specială: psihologia peştilor. Cu tot doctoratul german nu reuşise să obţină catedră la facultate şi nici la liceele mai importante din Capitală. Dezgustat, s-a reîntors în oraşul natal, şi s-a angajat funcţionar la primărie. Duminicile şi în zilele lui libere, confecţiona cursuri pentru studenţi, manuale de şcoală pentru elevi, pe care nu le-a fructificat niciodată. Nevastă-sa, fiica unui

colonel în retragere, nu i-a oferit dragoste, doar un copil, pe Emil, pe care amândoi l-au socotit nereuşit. Timpul însă le-a dovedit contrariul. Tatăl ar fi vrut ca Emil să fie modest ca el, să iubească frumosul şi mai ales să buchisească literele tipărite. Un timp a încercat să-l educe în acest sens: încă din copilărie îl dusese în sala de consiliu a primăriei, să-i arate lambriurile sculptate în urmă cu două secole.

— E în genul lui Maximilian Stockmann, cel care a dăltuit altarul sfântului Nepomuk din domul din Köln.

Din toată sala de consiliu, lui Emil nu i-au plăcut decât clopoţelul de pe masa primarului, călimara cu cerneală violetă, în care şi-a vârât degetul şi un tablou, în care o femeie cu bustul descoperit flutura un steag pe care scria „Libertate, Egalitate, Fraternitate”.

— Are sânii ca Helga.

Indignat, taică-su îl prinsese de guler. Emil nu avea decât paisprezece ani.

— De unde ştii cum arată servitoarea noastră?

— De unde ştii şi dumneata! Şi eu mă uit pe gaura cheii când se spală.

Bătrânul îşi plecase fruntea, apoi îl târâse după el şi-i arătase celelalte monumente ale urbei: lui Emil însă nu-i plăcuse nici închisoarea cu camerele de tortură rămase din evul mediu, cu pereţii transpiraţi, mucegăiţi, cu lanţuri ruginite încastrate în ziduri, cu scripeţi fixaţi deasupra unor paturi de fier sub care se legănau căldări pentru jar şi o foaie din piele de măgar uscată, crăpată pentru încingerea sculelor anchetatorilor îmbrăcaţi în sutanele negre ale inchiziţiei. Nu i-au plăcut nici catedrala catolică şi nici sfinţii din calcar ciopliţi în urmă cu cinci sute de ani.

— Nici Sfântul Anton nu-ţi place?

— Nu.

— De ce? E blajin, e interiorizat. Privirile coborâte în jos sugerează smerenie.

— Nu, tată. Ştii de ce se uită în jos? Să vadă dacă tava de la picioarele lui s-a umplut sau nu de mărunţiş.

Emil nu semăna cu nimeni din familie: era voluntar; agresiv şi era convins că ştie totul. A luat cu cinci bacalaureatul la Braşov, apoi s-a înscris la Facultatea de Drept din Capitală.

Femeile şi zarurile l-au costat mai mult decât taxele de învăţământ, astfel că, în cel de-al treilea an de facultate, taică-su a fost nevoit să vândă mobila primită ca zestre. Lui Emil Androne, în loc de dreptul roman, i-au plăcut mai mult colegele, vânzătoarele de la magazinele Sora, fetele din cartierul gării, de pe Dudeşti. Era vlăjgan, sănătos, ciolănos, cu păr creţ, cu ten măsliniu şi ochi frumoşi, verzi, cu sprâncene stufoase, împreunate la rădăcina nasului.

Războiul l-a surprins în cel de-al patrulea an de facultate, pe vremea când începuse să cocheteze cu legionarii, dar spre norocul lui n-a apucat să activeze.

L-a racolat pentru Siguranţa Statului Spânu, un conferenţiar pirpiriu, cu ochelari, cu care se împrietenise într-o tabără studenţească.

Avantajul de a nu pleca pe front era mult prea mare ca să refuze postul oferit. După scurte şi superficiale verificări fusese angajat ca agent, apoi, după terminarea stagiului de probă, înaintat comisar II, dar n-a strălucii şi nu s-a evidenţiat niciodată. Participa la razii de rutină la anchete neimportante şi în dosar i s-a trecut calificativul „om de birou”; ştia să întocmească procese-verbale cursive, inteligibile, cu un scris frumos.

Tot în casa lui Spânu a cunoscut-o şi pe Meri, o fată de familie bună, cu nume sonor: Catargiu-Mutaşcu. În prima seară când a văzut-o, Meri nu i-a dat nicio atenţie: fuma, conversa cu gazda, povestea cancan-uri despre oameni sus-puşi, unui general îi spunea Mitică, unui ministru Marcel.

— Marcel de la Domenii e un papă-lapte, un fel de om

de paie. Când venea la noi în casă spărgea ceştile de cafea, scăpa dulceaţa pe covor şi la plecare, fâstâcit, săruta mina servitoarei. N-a făcut carieră nici în Frontul Renaşterii Naţionale şi nici ca ministru nu face: iscăleşte doar dispoziţiile date de Mareşal.

Androne o admiră şi pentru curajul cu care vorbea despre război. Îi părea doar rău că o singură dată se întorsese spre el, când îi ceruse scrumiera. Îşi ţinea braţele pe spătarul fotoliului cu o graţie desăvârşită, avea mişcări leneşe, de animal odihnit.

Androne o pândise toată seara cu coada ochiului: Meri purta o bluză de mătase naturală decoltată, dar ea nu s-a sfiit nicio clipă.

— Îl pierdem, încheie Meri o pledoarie despre război.

— Auzi, Emil, se întoarse Spânu spre el, ce spune fata asta crescută într-o casă de liberali?

— Ce să aud?

— Hai, măi Androne, tu ar trebui să-ţi foloseşti şi urechile, nu numai ochii! Chiar n-ai auzit? Ea spune că o să pierdem războiul.

— Special n-am auzit.

— Nu ştiam că eşti politicos, râse Spânu.

Spre miezul nopţii Meri sfărâmă ţigara în scrumieră şi se întoarse spre Spânu:

— Te superi, Jeane, dacă-l rog pe prietenul tău să mă conducă până acasă? Pe întuneric nu-mi place să merg singură.

— Întreabă-l pe el dacă e de acord?

Atunci se întoarse a doua oară spre Androne. El îi răspunse fără ca ea să-i pună întrebarea:

— Cu mare plăcere.

Spânu, bine dispus, începu să chicotească:

— Fii atentă, Meri, prietenul meu e cam mitocan.

Meri zâmbi şi spuse ca pe o constatare:

— După cum a tăcut şi m-a privit toată seara, s-ar

putea.

Androne vru să protesteze, dar Meri i-o luă înainte:

— În loc să-mi cauţi privirile, te-ai uitat la bluza mea, Bănuiesc, sânii ţi-au plăcut mai mult decât materialul.

Spânu savură intervenţia lui Meri. Nevasta sa, fadă, fără pic de feminitate, care până atunci răsfoise nişte jurnale de modă franţuzeşti dinainte de război, îşi plecă fruntea: ea n-ar fi vorbit decât academic.

— Ai dreptate, Meri. Pe individ îl cunosc din facultate.

— Exagerezi, magistre, se întoarse Androne spre el.

Meri se ridică în picioare:

— Mi-ar părea rău să exagereze. Mie îmi plac admiratorii. Vrei să-mi aduci pardesiul?

Androne îi aduse pardesiul din antreu şi o ajută să-l îmbrace. Din greşeală îi atinse braţul şi i se păru fierbinte.

— Vă conduc, dar să ştiţi că la ora asta mai beau o cafea.

— Ţi-am spus că e mitocan! râse din nou Spânu.

— Dacă e vorba *numai* de o cafea, n-am nimic împotrivă. Dar ţi-o faci singur. Eu sunt obosită.

Abia în drum spre casă află Androne că Meri era doar telefonistă, dar profesia ei nu-l deranjă prea mult.

— Trebuie să fac ceva, se justifică Meri. M-aş plictisi să stau toată ziua în casă. Tu cu ce te ocupi?

Îl tutui, şi Androne se simţi măgulit.

— Lucrez la Siguranţa Statului.

Era convins că va face impresie. Meri însă îi spuse ironică:

— Curier?

Era prea mult, ca să nu se simtă ofensat:

— Sunt comisar II.

— Înseamnă că lucrezi cu Gigi.

Androne se concentră, dar nu ştia niciun coleg care să se numească Gigi. Întrebă nedumerit:

— Care Gigi?

— Gigi Deleanu.

Gheorghe Deleanu era comisarul-şef al Siguranţei de pe Pache. Dacă fata asta îşi permite să-i spună Gigi, înseamnă că e cineva.

— Ia te rog un taxi, îl rugă Meri.

Androne făcu semn unei maşini şi o conduse acasă pe strada Calomfirescu. Meri avea un apartament, elegant, trei camere pe hol „moştenit de la Mutaşcu.

— Cafea găseşti la bucătărie. Sper că ştii să aprinzi gazul?

Androne pregăti cafeaua, speră să vină şi Meri să-l ajute, dar ea nu apăru. Androne îşi duse cafeaua în camera de zi. Meri nu era nici acolo.

— Unde eşti, domnişoară?

— Ţi-am spus că sunt obosită. În dormitor.

— Pot să beau cafeaua acolo?

— Dacă nu fumezi.

— O să încerc să mă abţin.

Intră în dormitor: nu ardea decât o veioză cu un bec slab, de culoare albastră. Lumina proiectată pe pereţi era rece, numai razele care cădeau pe plapuma galbenă aveau ceva cald. Meri purta o cămaşă de noapte transparentă, dar îşi trase plapuma până la gât.

Din cauza luminii părelnice, mobilele nu aveau decât contururi.

— Ascultă, domnişoară, spuse Androne după ce se aşeză pe marginea patului. Nu te cunosc, nu ştiu cine eşti, te-am văzut în urmă cu patru ore. Vrei să fii nevasta mea?

Era convins că o dă gata.

Meri pufni în râs:

— Nu.

Androne sorpoti din cafea.

— De ce?

— Vrei să fiu sinceră?

— E singurul lucru pe care-l vreau.

— Dacă ai fi comisar plin şi ai avea bani foarte mulţi, poate m-aş mai gândi la propunerea ta.

Meri se ridică şi se sprijini de tăblia patului: plapuma îi alunecă în poală.

— Dă-mi o ţigară.

Androne se scotoci în buzunare şi-i oferi o Regale R.M.S.

— Te măriţi cu mine sau cu gradele? mai întrebă o dată Androne.

— Cu salariul. Mi-ar plăcea să trăiesc bine, fără griji.

Veioza îi lumină ciudat faţa: păru o statuie albastră.

Androne se întoarse spre ea.

— Vezi să nu verşi cafeaua, îl atenţionă Meri.

Androne verifică dacă ceaşca are poziţia orizontală, apoi spuse cu amăreală în glas:

— Ştii cum eşti tu, Meri Catargiu?

— Ia spune, cum sunt?

— Eşti rea.

— Asta e cea mai mare calitate pe care o am. Fetele bune sunt, proaste. Şi acum du-te. Nu-mi plac comisarii care filosofează.

Ostentativ, Androne puse cafeaua pe noptieră şi se ridică în picioare:

— Noapte bună.

— Noapte bună, e prea puţin după o jumătate de noapte petrecută în dormitorul meu. Ai putea spune „sărut mâna”.

— Sărut mâna, Meri. Îi întinse o carte de vizită: Dacă te răzgândeşti, dă-mi un telefon.

Meri nu-l sună decât după trei luni:

— Aici e Meri. Sunt singură şi mă plictisesc.

— Sunt în misiune.

— Atunci rămâi în misiune. Am să sun pe altcineva.

— Vin chiar acum.

Era o sâmbătă seară umedă şi rece. Androne apăru cu un buchet imens de trandafiri. Meri îl întâmpină legănându-se într-un balansoar; era plictisită, ciufută, rea.

— Ia vaza de pe masă, du-te la bucătărie, pune apă şi, când aşezi florile în ea, numără-le.

— Sunt o sută…

— Mi-am imaginat. Arunci un trandafir în coşul de gunoi. Acolo, la Siguranţa Statului, nu vă învaţă că florile oferite unei femei trebuie să fie fără soţ?

Androne se reîntoarse în cameră fără nicio floare.

— Ai lăsat vaza în bucătărie?

— Da.

— Adu-o aici.

Cu paşi măsuraţi, Androne se duse în bucătărie şi reveni cu vaza goală.

— Şi florile?

— Le-am aruncat pe toate la gunoi.

— Îmi place că ai demnitate, râse Meri. Vino să te sărut.

Dimineaţa, înainte de a pleca, Androne o întrebă:

— Şi acum te vei mărita cu mine?

— Doar ţi-am mai spus: nu mă mărit cu un comisar II.

— Când m-ai sunat ieri ştiai că nu sunt decât comisar II.

— Ştiam. Dar a plouat şi ploaia mă indispune. Şi când sunt indispusă fac gafe.

În ’43, când acţiunile comuniştilor s-au înmulţit, Androne fu trimis din nou pe teren. Intrase pe filiera Pascu, în urma unui denunţ. Imediat după primele urmăriri, fusese convins că va da lovitura. Vru să opereze arestarea lui în mai multe rânduri, dar comisarul-şef îl sfătui să aibă răbdare:

— Dacă îi ştii adresa stabilă, îl poţi ridica oricând. Dar un om ca Pascu valorează cât zece. Am urmărit activitatea lui încă de când era la Malaxa. I se zice Mutul.

Nu-ţi dă pe nimeni pe mină.

— Nici la o anchetă mai dură?

— N-ai experienţă, Androne. Tu n-ai nevoie de mână dură, ci de inteligenţă. Un om singuratic nu mă interesează. Mă interesează o întreagă organizaţie. Urmăreşte-l, notează-ţi drumurile, casele pe unde se abate. Asta e singura soluţie ca să ai năvodul plin. Nu fi repezit. Ai o şansă unică. Şi, înainte de a lua măsuri categorice, consultă-mă…

În cele şase luni de pândă era pentru prima oară că reuşise să-l urmărească pe Pascu din Domenii până în Lipscani. În celelalte patru rânduri l-a pierdut ori în tramvai, ori în Piaţa Unirii. Azi însă îi surâse norocul şi, deşi în Piaţa Sfântu Gheorghe nu l-a mai zărit în tramvai, l-a descoperit cotind pe Lipscani. Era gata să tragă un chiot de bucurie, dar s-a abţinut la timp. Îşi memorase figura lui Pascu atât de mult, încât uneori, noaptea, îl visa: negul mic de la ochiul stâng, în vis, îi apărea mare cât un bănuţ. Numai faţa lui taică-su îi apărea mai clară decât a lui Pascu.

Îl văzuse pe taică-su cu câteva luni înainte de a muri. Fusese în concediu în Făgăraş şi bătrânul îl întâmpinase în faţa casei. Era îmbrăcat ciudat, cu haine negre, de lustrină, şi cu o pălărie cu boruri mari, pe care n-o mai purtase din vremea studenţiei. Aflase din scrisorile, primite de la maică-sa că pe bătrânul Androne nu-l mai interesa nimic: nici casa la care ţinuse foarte mult, nici nevasta sa, nici fiul său. Îşi pierduse vigoarea, vorbea peticit, cu fraze neterminate, cu subînţelesuri ştiute numai de el.

— Nu te superi dacă mă sprijin de tine?

— Nu, tată.

— De fapt, asta e tot ceea ce poţi să-mi dai. Şi nici n-am nevoie de mai mult. De câteva zile am senzaţia că plutesc. Ca pe vremea copilăriei. Alergam şi nu simţeam

pământul sub tălpi. Făcu o pauză şi adăugă: n-ai observat? Nu mai folosesc ochelari şi văd totul foarte clar. Vezi pajiştea asta verde?

— Suntem în centrul oraşului. Nu se vede decât asfalt şi piatră. Tu nu mai vezi, tată?

— Ba da, dar văd numai ceea ce vreau. E formidabil să vezi numai ceea ce vrei. Ieri am vorbit cu bunica ta.

— Bunica e moartă de mult.

— Tu nu ştii nimic! M-a aşteptat în sufragerie. Purta rochia cu care obişnuia să meargă la biserică.

Brusc, îl văzu pe Pascu intrând în magazinul de confecţii.

Androne aşteptă câteva secunde, să se închidă uşa, apoi trecu în faţa intrării. Magazinul era plin de cumpărători. Ar fi putut să se ducă după el, să vadă cu cine stă de vorbă, dacă nu predă sau primeşte ceva, dar nu voia să se demaşte. Pentru o clipă îi trecu prin minte că Pascu ar putea fi un simplu cumpărător, dar renunţă imediat la această ipoteză: era al cincilea lui drum şi urmaşe mereu acelaşi traseu. Dacă ar fi fost un simplu cumpărător n-avea niciun rost să se ascundă. Îi era ciudă că strada era aglomerată şi-i era teamă să nu-l piardă prin mulţime. Desigur, ar fi putut cere ajutorul brigăzii de intervenţie, dar atunci meritul n-ar mai fi fost al lui.

Peste drum de magazin descoperi un telefon public. Da, cel mai bine era să se sfătuiască eu Deleanu. Precaut, se strecură prin mulţime şi formă numărul Siguranţei.

— Alo, cu domnul comisar-şef Deleanu… Mai repede, domnişoară. Da, eu sunt, Androne. Am reuşit să-l însoţesc până la destinaţie. Nu, n-a intrat în niciun apartament, ci într-un magazin de confecţii. Ce s-a schimbat? Am înţeles. Nu-l mai urmăresc, ci pun mina pe el. În sfârşit! N-am nevoie de niciun ajutor. Stau cu ochii pe uşă. Nici nu m-am gândit să-l arestez pe Lipscani. Îl conduc până acasă şi-l iau ca din oală. Dacă nu se duce acasă? Păi, oricum sunt

pe urmele lui. Nicio grijă, domnule comisar-şef, doar nu sunt începător. Vi-l predau ras, tuns, frezat. La revedere.

ÎN DEPOZITUL MAGAZINULUI DE CONFECŢII, umplut până la refuz cu baloturi de postav şi stofe din celofibră, aerul era stătut şi mirosea a igrasie. Dar nu asta îl enerva cel mai mult pe Pascu, ci manechinele scoase ia reformă, unele fără capete, altele cu mâinile articulate aiurea şi înşirate de-a lungul pereţilor. Din cauza luminii slabe, la început îi fu cu neputinţă să deosebească oamenii de manechine. Abia când se obişnui cu întunericul inventarie pe cei din faţa lui. Rezemat de un raft, îl recunoscu pe individul slab pe care îl cunoscuse în casa lui Pătrăşcanu. După câte înţelesese atunci, avea o funcţie importantă la sectorul II Negru şi răspundea de cazarea tovarăşilor veniţi din provincie. Lângă el, aşezat pe o ladă răsturnată, un bărbat chel îşi frângea mâinile. Din când în când îşi consulta ceasul-brăţară sau îşi ştergea transpiraţia de pe frunte. Pe ceilalţi doi mai mult îi bănui: unul purta uniformă şi ochelari fără ramă, în care se oglindea becul din tavan, iar celălalt, mai retras în umbră, stătea lângă un manechin cu o singură mână, întinsă ca la cerşit.

— Tovarăşii se interesează de mersul lucrărilor, spuse Pascu după ce Costin îl conduse în apropierea unei mese de croit… îi răspunse chelul, după ce-şi şterse din nou transpiraţia de pe frunte:

— În zilele care urmează se instalează cablurile subterane şi nu ne mai rămâne decât transportarea instalaţiilor.

— Asta ce înseamnă ca timp? întrebă Pascu.

— Că în două sau maximum trei săptămâni centrala va fi în stare de funcţionare.

— E bine. Se mai obişnui cu întunericul şi descoperi şi gradul celui în uniformă: era maior. Dumneavoastră era

necesar să veniţi în uniformă?

— Da, îi răspunse maiorul şi după voce se simţea că-i emoţionaţi Am în buzunar mandate de arestare pentru toţi cei de aici. În caz de ceva neprevăzut, vă iau sub protecţia mea.

— Înseamnă că sunteţi din partea Comandamentului Militar al Capitalei.

— Da.

— Bănuiesc că răspundeţi de transmisiuni.

În cadrul comandamentului.

— Atunci n-aţi venit numai să ne asiguraţi securitatea.

— Nu. Ionescu cere ca centralele corpurilor de armată să fie conectate imediat la centrala cea nouă.

Ionescu era un nume fictiv şi acoperea un tovarăş cu muncă de răspundere din Comandamentul Militar al Capitalei…

— După câte. Ştiu se lucrează în acest sens.; E cineva de la Telefoane?

Omul. De lângă manechinul cu un singur braţ făcu un pas înainte. Becul dip tavan îi contură faţa: era mult mai tânăr decât şi-l imaginase Pascu. Avea o mică cicatrice pe frunte.

— Eu. Probabil vreţi să aflaţi dacă am pregătit cadrele care se vor deplasa la centrală?

— Exact.

— De cadre răspunde dispecerul Stoica.

— Atunci e în regulă. De fapt, Pascu se aştepta să-l vadă pe Stoica la întrunire. Mai avusese două runde de convorbiri cu el. Alte probleme? Nu-i răspunse nimeni. Atunci omul pe care îl cunoscuse în casa lui Pătrăşcanu de ce venise? Se întoarse spre el. Dumneata?

Slăbănogul rămase rezemat de raft:

— V-am adus noile acte de identitate. Şi pentru că n-am fost foarte convins că vă întâlnesc aici am trimis

oameni să vă anunţe acasă.

Pascu preluă actele din mâna slăbănogului.

— Atunci am terminat. Ca de obicei plec primul.

Maiorul se apropie de el:

— În stradă o patrulă militară o să vă legitimeze. Comandantul patrulei, un sublocotenent, vă va informa dacă pe stradă totul e în regulă.

— Sunteţi bine organizaţi. Dar cum o să mă recunoască?

— A stat în magazin şi a urmărit pe top care au intrat în depozit.

— Vă mulţumesc.

PATRULA ÎL OPRI pe Pascu imediat ce părăsi magazinul de confecţii. Sublocotenentul, un bărbat tânăr cu ochi şireţi, în timp ce-i cercetă actele, îl anunţă că e urmărit.

— Dar nu vă faceţi griji. Îi vom bara calea.

Îi restitui actele şi duse două degete la chipiu.

Androne, care urmări activitatea patrulei, îşi lărgi nodul cravatei şi porni cu paşi întinşi după Pascu. Sublocotenentul îi făcu semn să se oprească:

— Actele la control!

Surprins, Androne duse mâna la buzunarul unde-şi ţinea actele, dar de teamă să nu-l piardă pe Pascu din vedere se răsti la comandantul patrulei:

— Sunt în misiune!

Şi, ca să fie cât mai convingător, îşi răsuci reverul hainei, să i se vadă insigna emailată. Vru să plece, dar un soldat se postă în faţa lui.

Curioşii făcură cerc în jurul lor.

— Insigne din astea se pot cumpăra şi la Moşi, spuse cu voce tărăgănată sublocotenentul şi imediat se încruntă: Actele! Avea voce tabagică, de fumător. Şi, pentru că

Androne nu făcu niciun gest că ar vrea să-şi prezinte actele, continuă insinuant: La vârsta dumitale oamenii sunt pe front! Androne tresări, dar sublocotenentul nu-i lăsă răgaz să deschidă gura. Şi dacă mă uit mai bine la dumneata ai mutră de dezertor!

O vânzătoare ambulantă cu un coş plin cu săpun „Cămila" îşi închipui o cruce imensă, de la broboadă până la buric. Androne, nervos, se ridică în vârful picioarelor, dar nu-l mai văzu pe Pascu. Se resemnă. O să-l aresteze acasă, întinse actele spre sublocotenent. Acesta le răsfoi pe îndelete ca un neştiutor de carte.

— De ce n-aţi spus că lucraţi la Siguranţa Statului?

Curioşii din jur priviră cu indignare spre Androne.

— V-am arătat insigna, ridică Androne tonul.

Sublocotenentul îi zâmbi stânjenit:

— Îmi pare rău, dar insigna nu e legitimaţie. Acum o săptămână am arestat un dezertor tot cu o insignă din asta. Îi întinse hârtiile. Actele sunt în regulă.

Androne nu mai avea niciun interes să se grăbească.

— Vreţi: să-mi spuneţi numele?

Sublocotenentul îi zâmbi din nou:

— Nu fac cunoştinţă în timpul serviciului, dar, pentru că sunteţi om de încredere, vă spun. Sublocotenent Ion Manu de la Comandamentul Militar al Capitalei.

ANDRONE repeta în gând numele ofiţerului, să-l memoreze şi porni grăbit spre colţul străzii deşi era convins că n-o să-l mai găsească pe Pascu. Din cauza aglomeraţiei înainta cu greu şi, supărat, renunţă să mai caute acul în carul cu fân. Pentru o clipă se gândi să-l sune pe Deleanu, să-i povestească cele întâmplate în faţa magazinului de confecţii, dar renunţă imediat: de ce să-şi bată cuie în cizme? Repezit cum era, comisarul-şef i-ar fi putut ordona să se întoarcă la sediu şi să trimită pe

altcineva pe urmele lui Pascu, mai ales că acesta era de găsit în fiecare noapte în casa de pe şoseaua Pantelimon. Chiar el îi comunicase acest lucru, pe când voia să-l aresteze. Gândindu-se însă mai mult la situaţia în care se afla, se întrebă de ce să nu-l sune? Oricum, l-a prevenit că pe Lipscani îi era greu să pună mâna pe el şi Deleanu a fost de acord să-l aresteze acasă. Îşi luă inima în dinţi şi formă numărul Siguranţei. Spre mirarea lui, Deleanu nu păru îngrijorat.

— Ce-ai făcut, Androne? Doar nu vrei să-mi spui că-l aduci aici?

— Încă nu, domnule comisar-şef. Aşa cum v-am anunţat, în aglomeraţia de pe Lipscani n-aveam prea mari şanse să-l reţin.

— Şi acum unde e?

— Nu ştiu.

Vocea lui Deleanu deveni mai severă:

— Şi m-ai sunat ca să-mi comunici că nu ştii unde e?

— Nu, domnule comisar-şef. M-am luat după el, dar comandantul unei patrule militare, un imbecil de sublocotenent, m-a reţinut. Spunea că am mutră de dezertor.

La capătul celălalt al firului Deleanu izbucni în râs:

— Să ştii că ai şi, într-un fel, chiar eşti. După o scurtă pauză continuă pe ton oficial: Şi acum ce faci?

— Îl arestez diseară acasă.

— Androne, dragă, fii foarte prudent. Pascu e vulpe bătrână. Te mai întreb o dată: nu vrei să te ajute cineva?

— Nu, domnule comisar-şef. Numai seara, înainte de a mă duce la el, am să cer ofiţerului de serviciu o maşină. Asta e tot.

— Gândeşte-te bine. E vorba de avansarea ta.

— Tocmai de aceea. Chiar dumneavoastră aţi spus că e vulpe bătrână. La cea mai mică bănuială n-ar mai intra în casă, darmite să vadă o mulţime de oameni suspecţi roind

prin apropiere.

— Bine, Androne. Îţi urez succes!

Androne se linişti: îşi aprinse o ţigară, privi oamenii cenuşii care se foiau în jurul lui şi hotărî să se ducă la Şosea, să se răcorească puţin, să întocmească un plan de bătaie amănunţit. Verifică dacă avea arma asupra sa. Avea. Asta îl linişti şi mai mult. În drum spre Universitate privi vitrinele blănarilor înşiraţi unul lângă altul, până în apropierea Spitalului Colţea. Fără îndoială, până în toamnă, va trebui să-i cumpere lui Meri o blană de nurcă lungă.

Să mătură trotuarele cu ea. În orice caz, în seara asta, după arestarea lui Pascu, Meri va avea o mare surpriză: o să-i comunice că de mâine va fi comisar plin.

Ajunsese până la terenurile virane de lângă Creditul Minier şi descoperi că de emoţie i se umezise cămaşa de transpiraţie: o simţi rece pe piept şi renunţă la Şosea. Mai ales că, pentru a ajunge acolo, ar fi trebuit să se înghesuie într-un autobuz împuţit, plin. Gândindu-se la ceea ce ar trebui să facă, ajunse în dreptul hotelului Ambasador şi intră în braserie. Un chelner în vârstă îl recunoscu:

— V-aduc o bere sau sunteţi numai în trecere?

Androne se aşeză, puse pălăria pe masă şi-şi întinse picioarele, în semn că nu e grăbit.

— O bere rece, Cristescule.

— De la gheaţă, domnule comisar!

Cu o mişcare bruscă, Androne îl prinse de braţ:

— Ţi-am mai spus să nu-mi rosteşti profesia! Vrei să ne certăm.

— Nu-i nimeni prin Apropiere, domnule Androne.

Într-adevăr, în local nu erau decât două sau trei mese ocupate.

— Nici atunci!

Berea era rece, Androne se simţi bine, prin perdelele transparente văzu gonind pe bulevard câteva camioane

militare nemţeşti. Pentru prima oară îi păru rău că era război: era tânăr, viaţa şi cariera îi stăteau în faţă, urmau să se lămurească şi relaţiile cu Meri, şi războiul ăsta, care nu mai voia să se termine, îi încurca socotelile. Faptul că oamenii se măcelăreau în tranşee nu-l impresiona prea mult, îl speria doar apropierea frontului. Androne era convins că nu peste mult şenilele de oţel ale tancurilor germane se vor întoarce din nou spre răsărit şi nu se vor opri decât undeva, în India, şi steagurile cu crucea îmbârligată vor flutura pe malul Gangelui. Pe Hitler, imediat după începerea războiului, îl comparase cu Alexandru cel Mare. Dacă nemţii ar fi fost undeva, în Urali, s-ar fi preocupat de restaurarea casei din Făgăraş şi, uneori, când în nopţile lungi îl ocolea somnul, se şi vedea în camerele mari alături de Meri. Odată îi. Povestise despre acest vis şi Meri îi râsese în nas: „Şi ce să facem acolo? Să jucăm remi cu vecinii de peste drum? Dacă vom fi vreodată împreună, ceea ce nu cred, o să vinzi casa în prima zi şi ne cumpărăm un apartament aici, undeva în centru, poate chiar pe Calea Victoriei”.

După cea de-a doua sticlă de bere îşi aduse aminte de Pascu şi se întunecă la faţă: dar dacă imbecilul ăsta tocmai azi nu doarme acasă? Poate chiar din cauza vizitei pe care a făcut-o în magazinul de confecţii. Îşi consultă ceasul: era unu şi zece minute.

Plăti consumaţia şi porni cu primul tramvai spre Pantelimon. În orice caz, era mult mai bine să fie prin apropierea prăzii decât să umble brambura prin oraş. Şi cine ştie, poate are noroc: ce-ar fi să-l găsească acasă?

În apropierea casei lui Pascu deveni precaut, ca totdeauna când îl supraveghea; trase piedica pistolului şi se postă la locul lui de pândă. Îl alesese cu grijă, din casă nu putea fi văzut, nici dinspre terenul viran pe unde apărea Pascu, doar dinspre o fundătură botezată pompos Intrarea Arhimandritul Secară. La nevoie însă, un gard,

suficient de înalt, îi putea servi ca ascunzătoare. Spre nemulţumirea lui, ferestrele camerei lui Pascu erau larg deschise. Era cel mai sigur semn că nu era acasă. Îşi muşcă nervos buzele. Ce-ar fi dacă l-ar aştepta chiar în camera lui? îşi imagină faţa lui Pascu în clipa când acesta şi-ar fi dat seama că a intrat în capcană şi zâmbi acestui gând. Gazda n-avea cum să se împotrivească, era înarmat cu legitimaţii de prim rang, în faţa cărora toţi se supuneau cu teamă. Până şi sublocotenentul le apreciase, altminteri nu şi-ar fi spus numele.

Ieşi din ascunzătoare şi porni cu paşi înceţi spre veranda acoperită cu viţă uscată cu vrejuri maronii, contorsionate. Bătu discret la uşă, îi deschise o femeie în vârstă, cu un neg imens în partea dreaptă a bărbiei, din care se răsuceau în spirală două fire de păr cărunte.

Îşi strâmbă buzele a dispreţ.

— Te pomeneşti că-l cauţi pe domnul Pascu?

— Da, îi răspunse Androne şi-şi vârî mâna dreaptă în buzunarul unde-şi ţinea pistolul.

Doi ani cât a stat la mine, domnule, nu l-a căutat nimeni! Ş-acum, de când s-a mutat, toată lumea întreabă de el.

Lui Androne i se muiară picioarele.

— Cum adică s-a mutat?

— Aşa cum vă spun, domnule:

Privi mirată broboanele de sudoare care apăruseră pe fruntea bărbatului. Androne, buimăcit de ştirea aflată, abia reuşi să se concentreze. Fără îndoială, în clipa de faţă, unde şi când s-au mutat erau mai puţin importante; acum trebuia să afle date despre oamenii care s-au interesat de el.

— Ziceţi că l-au căutat mulţi.

Femeia se rezemă de canatul uşii, se vedea pe ea că îi pare bine că avea cu cine să discute:

— Aşa cum vă spun. Pe la ora prânzului a fost o

duduie. Era sigur la ora prânzului că aveam mâncarea pe foc. Eu mănânc în fiecare zi fix la douăsprezece. Mi-a recomandat doctorul, spunea că mesele regulate asigură o digestie bună şi digestia bună determină refacerea celulelor, ceea ce înseamnă viaţă lungă.

Nerăbdător, Androne o întrerupse:

— Cum arăta?

Proprietăreasa ridică din umeri.

— Ca toate duduile.

Androne se enervă; era îngrozitor să ai de-a face cu oameni proşti. Ridică tonul:

— Era mică, înaltă, slabă, grasă?

— Potrivită, domnule, şi vă rog să nu mai ţipaţi la mine!

Îi trânti uşa în nas. Androne sună din nou, insistă, îşi ceru scuze şi-şi arătă legitimaţia.

— Am venit să-l arestez.

Femeia trase aer în piept şi-şi făcu cruce.

— Bănuiam că ceva nu era în regulă cu el. Prea era tăcut, prea era retras, ca unul care se ascunde. Hoţ?

— Mai rău, mormăi Androne.

Îşi dădu seama că relaţiile s-au schimbat. Ea îi punea întrebări.

— Să nu spuneţi că-i criminal, că leşin.

— Nu, doamnă. E urmărit ca duşman al statului. Şi ce a vrut duduia de la el?

— De unde să ştiu? Eu sunt o doamnă, domnule. Nu mă interesează viaţa altora. Cu două case mai sus s-a sinucis un pensionar. Numai eu n-am trecut pe acolo ca să aflu de ce. Cred că din cauză de sărăcie.

— Lăsaţi-l dracului pe pensionar! Nu v-a izbit nimic la ea? Un amănunt care ne-ar ajuta s-o găsim. Ochelari, de exemplu.

— Nu purta ochelari.

— Altceva.

— Da, dacă-mi aduc bine aminte a avut ceva în pâr. Nişte buline albe.

— Buline?! se miră Androne.

Fără îndoială bătrâna era într-o ureche.

— Aşa cum vă spun. Probabil aşa e moda. Avea scame de bumbac presărate în păr.

— Poate fire albe, încercă Androne s-o aducă la realitate.

— Nu, domnule, doar nu sunt chioară! Avea vată în păr!

Androne se lăsă de pe un picior pe altul şi-şi mângâie bărbia.

— Şi ce aţi mai putea spune despre ea?

— Nimic. Dacă aş fi cunoscut-o aş fi putut să vorbesc despre ea o oră. Pensionarul despre care v-am vorbit, în urmă cu vreo douăzeci de ani, mi-a făcut curte. Mişu însă era gelos din cale afară. Androne holbă ochii la ea. Mişu, săracu', a fost soţul meu. A fost un om formidabil…

— Vorbiţi-mi vă rog despre duduia care l-a căutat pe Pascu.

— Ce să vă spun despre ea? A, da. A lăsat o scrisoare pentru fostul meu chiriaş. Mi-a spus că, dacă nu mai revine, s-o ard.

Lui Androne începură să-i tremure picioarele. Întrebă cu sufletul la Gură:

— Aţi ars-o?;

— Nu, domnule.

Androne răsuflă uşurat. Ce bine că a avut răbdare să stea de vorbă cu proasta.

— Şi unde e?

— Am pus-o pe noptiera din camera lui. Pentru că eu am un principiu: chiriaşii mei sunt stăpânii mei.

Androne năvăli în fosta cameră a lui Pascu şi rupse plicul; nu găsi în el decât o foaie albă, imaculată.

Proprietăreasa îşi ridică sprâncenele a mirare:

— N-aş fi crezut despre duduia aceea că-i arde de glumă.

— Nu e glumă, doamnă. Scrisoarea asta servea ca un semnal de alarmă. Complicii îl anunţau să plece că e urmărit. Cum era îmbrăcată duduia?

Proprietăreasa ridică ochii spre tavan, să-şi aducă aminte mai bine.

— Purta fustă albă plisată şi o bluză de culoarea lămâiei. Da, şi mai adaugă ca un detaliu: pe braţ purta un balonzaid bej.

— Şi în afară de femeia asta cine l-a mai căutat pe chiriaşul dumitale.

— Un domn îmbrăcat sărăcăcios.

— Când?

— Cu vreo zece minute înainte de a veni dumneavoastră.

Pe Androne începu să-l doară capul. Dacă n-ar fi fost tâmpit să-şi piardă vremea în braserie acum ar fi putut aresta un complice al lui Pascu. De fapt asta era şi dorinţa lui Deleanu, să găsească complici. Nici nu mai ştia ce ar fi trebuit să întrebe:

— A adus şi ăsta o scrisoare?

— V-am spus că era unu îmbrăcat sărăcăcios, nu poştaş! S-a interesat dacă domnul Pascu locuieşte aci şi dacă-i acasă. I-am spus că s-a mutat. Chiar am repetat cuvântul „mutat”, să-şi dea seama că am o cameră liberă. Eu trăiesc din chiriaşi. Poate ştiţi dumneavoastră pe cineva care ar vrea să se mute în acest cartier.

— Nu cunosc pe nimeni.

— Păcat, că dumneavoastră mi-aţi aduce unul cinstit. Aici, în cartier, nu prea găsesc. E o singură fabrică prin apropiere. Filatura de bumbac. Şi acolo nu lucrează decât femei. Femei nu iau în casă. Ani nevoie de circ?

Androne îşi ridică sprâncenele.

— Ce fel de circ?

— Păi, o femeie în casă e o belea. Când trăia săracu' Mişu am avut o chiriaşă de la filatură. Ce credeţi că s-a întâmplat?

— De unde să ştiu, doamnă.

— S-a încurcat Mişu cu ea. I-am smuls, părul din cap. Brusc se lovi cu palma peste frunte. Acum ştiu ce-s cu bulinele alea albe din păr. Scame de bumbac, aşa cum v-am spus! Şi chiriaşa mea se întorcea din fabrică cu scame albe în păr. La filatură ninge cu scame, domnule. O fi muncind şi duduia la filatură.

Androne îşi dădu seama că nu mai era cazul s-o întrerupă, chiar când vorbeşte mult şi aiurea. A stat ca pe ghimpi ascultând-o, dar dacă ar fi întrerupt-o n-ar fi înţeles niciodată semnificaţia „bulinelor albe".

— Cu duduia m-am lămurit, doamnă. Spuneţi-mi cum arăta domnul îmbrăcat sărăcăcios?

— Slab, nemâncat. Dacă l-aş fi văzut în colţul străzii, aş fi crezut că-i cerşetor. Puţin semăna cu pensionarul care s-a sinucis. Săracul. În tinereţe a fost farmacist, dar i-au plăcut zarurile. A pierdut farmacia la barbut. Poate ăsta a fost norocul lui: altminteri nu s-ar fi angajat la stat şi n-ar fi ajuns pensionar. Aici, în cartier, făcea pe doctorul, lua tensiunea, spunea ce hapuri să luăm. Aşa a început să se dea la mine. Eu eram mereu răcită şi stătea mai mult pe la noi, până când Mişu a rupt un scaun în capul lui. V-am spus, Mişu a fost teribil de gelos.

Oricâtă răbdare să fi avut, Androne nu mai putu suporta pălăvrăgeala.

— Şi nu bănuiţi unde s-ar fi putut muta chiriaşul dumitale?

Ştia precis că femeia nu avea de unde să bănuie, dar îşi făcu datoria.

— Nu ştiu, domnule. El nu mi-a spus, eu nu l-am întrebat.

— Şi s-a mutat aşa, brusc?

— Da, domnule. Azi-dimineaţă a plecat ca de obicei, apoi pe neaşteptate s-a întors pe la zece, mi-a plătit chiria pe toată luna şi mi-a spus că se mută. L-am întrebat dacă e nemulţumit de ceva. Era foarte mulţumit. Şi, să ştiţi, avea şi de ce. Aţi văzut camera: uscată, când lipsea, aeriseam, măturam, ştergeam praful…

— Şi n-aţi văzut niciodată ceva suspect în camera lui?

— Era camera mea. Ce să fi fost suspect acolo?

— Poate un obiect adus de el. Sau corespondenţă, însemnări…

— Chiar dacă ar fi fost aşa ceva eu nu m-aş fi uitat. O proprietăreasă curioasă n-are chiriaşi. Am avut odată două studente în gazdă. Una m-a văzut când i-am cotrobăit în poşetă. A doua zi au plecat amândouă.

— Şi ce făcea toată ziua când era acasă?

— Citea.

— Ce citea?

— Cărţile mele vechi. Nişte romane de dragoste.

Androne alergă într-un suflet la Antrepozitele din Filaret şi spre surprinderea lui află că Pascu nu mai lucra acolo de câteva zile. Şeful Antrepozitelor, un individ cu braţe păroase, cu ochi încercănaţi, când află că Androne e de la Siguranţa Statului se vru mare:

— I-am desfăcut contractul de munca, domnule! A lipsit într-o zi, şi, cu avizul comandantului militar al triajului, l-am dat afară.

— Păcat, mormăi Androne nemulţumit.

— Nu-i niciun păcat, domnule! Aşa sunt instrucţiunile şi eu le respect. Cel care nu respectă instrucţiunile nu apucă pensia. Probabil aţi aflat: la „chefere” salariile sunt mici, dar ţi se asigură pensia. Şi asta e foarte mult. La şaizeci de ani vine poştaşul şi-ţi aduce banii acasă.

— Ştiţi ceva despre el?

— Despre cine?! se miră şeful de la Antrepozite.

— Despre Pascu.

— Pe mine nu mă interesează viaţa subalternilor şi nici a şefilor. La mine e important dacă angajaţii respectă regulamentele.

— Nu ştiţi cine ar putea să-mi dea relaţii despre el?

— Cum să nu, Holban.

— Holban cine e?

— Lucrează la facturări. Când nu avea treabă, Pascu al dumitale se ducea pe la el. După câte ştiu erau chiar prieteni.

Androne îl găsi pe Holban într-o magazie întunecoasă, rece, cu miros de hoit: stătea călare pe o ladă, într-un „birou" amenajat din plasă de sârmă. În spatele lui, pe perete, erau agăţate o mulţime de anunţuri „Nu fumaţi!"; „Nu mă ţineţi de vorbă!"; „în caz de incendiu anunţaţi pompierii!"

Şeful facturărilor era pirpiriu cu faţa gălbejită; lucra opt ore în întuneric, într-o hală imensă, neaerisită.

— Ce miroase aici, domnule Holban?

Holban era convins că omul care-i pusese întrebarea, mai ales că-i spusese pe nume, a venit în inspecţie. Era liniştit, avea actele în regulă. Răspunse scurt:

— Peştele.

Androne strâmbă din nas:

— Ce peşte?!... Aici miroase a mort!

— A peşte mort, îl aprobă Holban.

— Şi cum a ajuns peştele mort în depozit?

Holban ştia din experienţă că inspectorii care ţipă vor să impresioneze, să ia şpagă. Deveni precaut.

— Cu coletăria rapidă. Şi, pentru că „inspectorul" nu părea lămurit, dădu explicaţii: A expediat cineva din Tulcea peşte viu şi lăzile stau aici de trei săptămâni.

— Şi de ce nu le aruncaţi afară?

Holban zâmbi: a mai avut de-a face cu inspectori care l-au verificat profesional. Răspunse silabisind cuvintele:

— Articolul 4, din legea circulaţiei mărfurilor,

prevede ca o marfă neridicată să se păstreze treizeci de zile, după care se percep taxe de înmagazinare.

Când află că Androne e de la Siguranţa Statului şi se interesează de Pascu, se sperie: mai avea un an până la pensie.

— Nu eram prieten cu el, domnule comisar. Când nu avea treabă, venea la mine în magazie şi discutam.

— Despre ce?

— Despre ce pot discuta doi oameni necăjiţi într-o magazie unde miroase a hoit? Despre război, despre nemţi…

— Şi ce spunea despre război? întrebă Androne şi-şi şterse mâinile cu o batistă.

— Era optimist, domnule comisar. Spunea că-l câştigăm. Aducea cu el revista aia, a nemţilor, „Signal”. O răsfoiam împreună şi ne minunam cât de îndârjiţi arată soldaţii înarmaţi până-n dinţi. Ca nişte lei, domnule comisar!

— Eşti convins că era sincer*!*

— Vai de mine, domnule comisar! Era trup şi suflet alături de ei. Spunea că-i pare rău că nu ştie nemţeşte, că ar fi scris o felicitare lui Hitler.

Androne îşi dădu seama că-l subapreciase pe Pascu.

— Şi ce altceva mai ştii despre el?

— Nu prea era vorbăreţ. Spunea că i-ar place un serviciu mai aproape de casa lui. M-a întrebat dacă n-am relaţii la direcţia regională. De unde să am eu relaţii?

— Şi unde voia să se mute cu serviciul?

— V-am spus. Mai aproape de casa lui.

— Şi unde e casa lui?

— La Strehaia.

AMEŢIT DE mirosul de hoit, lac de sudoare, împovărat de griji, neliniştit din cauza lui Deleanu, cu

picioarele tremurânde, Androne părăsi magazia. Printre linii, în loc de aer curat, inhală fumul unei locomotive alimentate cu păcură şi i se făcu greaţă; tuşi de câteva ori şi simţi printre dinţi praf zgrunţuros de cărbune. De alături vântul purta nori negri de antracit. Se întrebă cu ce păcătuise de era atât de oropsit. Şi ziua pornise bine, pe urmă se arătase chiar splendidă, când îl descoperi pe Pascu pe Lipscani. În clipa aceea gustase din cupa victoriei, se vedea avansat, mutat la Meri, şi acum, Deleanu avea toate motivele să-l destituie, sări trimită pe front. Îl cuprinse o ură animalică împotriva lui Pascu: uite, din cauza unui comunist îşi strică viaţa! Fără îndoială, eşecul i se datora în cea mai mare măsură comisarului-şef. Dacă l-ar fi ascultat şi l-ar fi săltat pe Pascu când îi propusese el, acum totul era în ordine, dar Deleanu voia complici, o arestare de anvergură. Singura lui satisfacţie, recunoscu, meschină, era faptul că şi Deleanu va avea de suferit.

În faţa triajului nu găsi niciun mijloc de transport şi fu nevoit să meargă pe jos până la gara Filaret. Din cauza căldurii, a aerului rarefiat, drumul i se păru nesfârşit de lung. Pe gardul de beton văruit al triajului citi o inscripţie antirăzboinică. Lozinca o impută tot lui Pascu.

În apropierea gării descoperi o birjă trasă la umbra unui salcâm pipernicit, cu frunzele prăfuite. Îi făcu semn, dar, spre nemulţumirea lui, birjarul rămase nemişcat, rezemat de trunchiul firav al pomului. Înciudat, se apropie de el.

— N-ai văzut că ţi-am făcut semne?!

— Am văzut, îi răspunse birjarul fără să se întoarcă spre el.

— Şi-atunci? se revoltă Androne.

Spre mirarea lui, tonul ridicat nu-l impresionă pe birjar. Dimpotrivă. Părea chiar că se amuză. Deşi purta caftanul de catifea neagră, birjarul îi păru lui Androne

chiar curăţel, cu mâinile prea îngrijite pentru meseria lui.

Birjarul se dezlipi de trunchiul salcâmului şi-i răspunse scurt:

— Stau.

— N-ai auzit că avem cursă?

— Am auzit, dar stau. E cald şi caii sunt obosiţi.

Birjarul cerşea palme. Androne se stăpâni totuşi.

— Mergem în centru! mormăi printre dinţi.

— Ţţţ, plescăi birjarul din buze.

Soarele, reflectat în ferestrele gării, îi tremură pe faţă. Ochii îi deveniră mai vii. În loc să-l bruscheze, Androne îi arătă legitimaţia. Mucalit, birjarul îi silabisi numele:

— Emil Androne comisar II.

Androne se simţi stânjenit când acesta sublinie cuvântul „doi”. Zâmbind, birjarul îi restitui actul, apoi se căută în buzunarele largi ale caftanului şi scoase un carneţel, îl răsfoi, în căutarea unei pagini goale şi începu să noteze ceva.

Fără îndoială, birjarul întrecea măsura.

— Ce faci? îl întrebă Androne.

— Vă trec numele.

— De ce?

— Ca suvenir.

În loc să-l plesnească se reţinu:

— Să arăţi ruşilor când vor intra în Bucureşti?

Birjarul ţâţâi din nou:

— Îmi notez numele tuturor cu care fac curse fără parale.

Androne vru să-l prindă cu ceva politic, să-l aibă la mână.

— Şi la ce-ţi foloseşte asta?

— Seara, când caii îmi cer ovăz, le arăt carneţelul.

— Mă, te bag la zdup! ţipă Androne.

Cu o mişcare bruscă, birjarul îl prinse de reverul

hainei şi-l zgâlţâi:

— Ascultă, imbecilule de comisar II! Scoase din buzunar o legitimaţie identică cu a lui Androne. Mă deranjezi în timpul misiunii! Din cauza unuia ca tine ne urăsc oamenii! Călătorim gratuit, mâncăm la restaurant fără să plătim şi facem razii personale în Crucea de piatră!

— Stai, mă, n-o lua chiar aşa, bâigui Androne. Eu tot în misiune sunt. Mă aşteaptă domnul comisar-şef.

— Am să-i las şi eu o notă.

Androne ajunse acasă complet dărâmat: nu avu forţă să se dezbrace, să facă un duş, deşi cămaşa udă de transpiraţie i se lipise de piept. Se trânti îmbrăcat pe o soia şi avu senzaţia că maică-sa din fotografia de pe perete îl priveşte dojenitor. Cu ea nu s-a înţeles niciodată, n-au reuşit să se împrietenească. Era din fire blândă, tăcută, stătea ore întregi la fereastra din bucătărie şi privea florile din grădină. Asta era de altfel şi imaginea pe care şi-a păstrat-o Androne despre ea. Oare privea doar florile în neştire sau se gândea? La ce ar fi putut să se gândească? N-a avut vise, nu şi-a dorit niciodată nimic. Voia să fie singură, să privească florile de la fereastra din bucătărie…

Androne ridică privirile spre tavan şi albul humei spălăcite se îndepărtă şi se apropie de el. Îşi aduse aminte de Deleanu şi se cutremură. Ca să nu dea ochii cu el, îl sună la telefon. Vocea comisarului-şef de la capătul celălalt al firului i se păru prietenoasă;

— Ce-i nou, Androne?

— Veşti proaste, domnule comisar-şef. Pe Pascu nu l-am găsit în casa din Pantelimon.

— Cum adică? înseamnă că încă nu s-a întors acasă.

— Nu, domnule comisar-şef. Şi-a luat catrafusele şi s-a mutat.

— Unde?

— Nu ştiu.

— Du-te la locul lui de muncă.

— Am fost. Nu mai lucrează la Antrepozitele din Filaret. A fost concediat. Ar fi trebuit să-l arestăm mai de mult. Atunci când v-am spus eu.

— Vrei să-mi dai lecţii?

— Nu, domnule comisar-şef.

— Te dau afară, Androne, şi le trimit pe front! Du-te şi i-ai la rost pe cei de la magazinul de confecţii.

— Acum e închis.

— Mâine, boule!

— Dur?

— Cum vrei tu! Dar mi-l aduci pe Pascu din pământ!

CABINETUL LUI ANTON CALAPA, director tehnic al Societăţii de Telefoane, era de o eleganţă exagerată, deşi aranjamentul arhitecţilor americani fusese schimbat de mai multe ori; dispăruse sobrietatea, liniile simple ale mobilelor funcţionale, şi încăperea devenise încărcată, balcanică; deasupra unei mochete albastru-petrol se întinsese şi un covor persan, lucrat de mână cu motive înzorzonate, orientale, nişte tulpini de plante inexistente, răsucite. Biroul masiv, sculptat, cu picioare exagerat de subţiri, imitând ghearele de grifon, nu mai era în apropierea ferestrei, ci împins în mijlocul peretelui din fundul încăperii, ca portretele regelui şi al lui Antonescu să fie scoase în evidenţă. Cele două fotolii, supradimensionate, din piele, tot de culoarea petrolului, nu puteau fi clintite de un singur om; femeile de serviciu care făceau curăţenie în încăpere îl înjurau şi pe Calapa şi pe cei care au confecţionat fotoliile.

Anton Calapa, prea tânăr pentru funcţia pe care o deţinea, abia împlinise patruzeci de ani, era mic de stat, îndesat, cu umerii lăsaţi, de parcă ar fi cărat toată viaţa saci în spinare: îşi luase doctoratul în „circuite electrice” la Berlin, după o facultate prelungită datorită problemelor

pecuniare. Studiase fizica şi se specializase în acustică. Doctoratul luat la Berlin îi netezise calea spre postul de la Palatul Telefoanelor, deşi, dacă cineva ar fi răscolit dosarele de la Siguranţă, ar fi dat şi de numele lui inventariat ca „simpatizant" al comuniştilor. Însă Anton Calapa trecuse demult de această fază: în sectorul Galben răspundea de celulele reunite de la Poştă şi Telefoane. Ca reprezentant al telecomunicaţiilor participase şi el la întrunirea din magazinul de confecţii. Fusese anunţat în ultima clipă că trebuie să se ducă pe Lipscani. Deşi era informat de subiectul discuţiilor de acolo, nu putea pleca direct de la serviciu: trebuia să-şi ia toate măsurile de precauţie, să fie sigur că nu e urmărit. Cu toate astea, sosise primul la locul întâlnirii, ca simplu cumpărător, şi Costin îl introdusese în spatele perdelei obosite, de parcă ar fi vrut să-i arate o mostră de material ce nu se găsea în magazin. Se strecurase pe întuneric în depozit, se împiedicase de o ladă şi se aşezase pe ea; abia după ce se obişnuise cu întunericul. Descoperise manechinele din jurul lui: una, decapitată, avea chiar mâna întinsă spre el şi avusese senzaţia că e într-un cavou înconjurat de schelete. Starea de nesiguranţă nu-l părăsi nici când apărură ceilalţi participanţi la şedinţă. Dimpotrivă. În depozitul cu miros de Mucegai până şi propria-i voce îi suna străină şi se temu să nu se bâlbâie, să nu-şi trădeze emoţia. Până atunci nu văzuse pe niciunul dintre participanţi: slăbănogul, când se *a*propie de el, nici nu-l salută; se rezemă de rafturile, cu stofe şi rămase tot timpul nemişcat, de parcă ar.fi încremenit. Calapa încercă să-i ghicească ocupaţia: putea la Fel de bine să fie inginer sau un simplu. Muncitor.

Cel de-al doilea, chelul, avea faţa de intelectual, dar se exprima greoi, probabil din cauza emoţiei. Peste cămaşa cadrilată purta un sacou din şantung bej, fără căptuşeală, cu revere înguste, ud de transpiraţie. Din când în când îşi făcea vânt cu o batistă, tot udă, cu care, când se simţea

privit, se ştergea la ceafă, mai mult ca să aibă o îndeletnicire. Calapa se întrebase ce ar face unul ca acesta dacă ar fi arestat: şi-l imagina bâlbâindu-se în faţa anchetatorului.

— Nu ştia că omul de lângă el fusese condamnat la patru ani închisoare grea, din care doi şi-i petrecuse în arest preventiv şi cei de la Siguranţă nu reuşiseră să-i afle nici măcar numele adevărat. Când apăruse maiorul, Calapa tresărise, fusese convins că intrase într-o capcană şi-i fusese ciudă că nu cercetase depozitul, dacă are sau nu a doua ieşire. Maiorul, după ce-şi găsise locul, îl salutase cu mâna la chipiu. Calapa îi răspunsese cu „bună ziua" şi maiorul îi zâmbise. Avea faţa rotundă, de om bine hrănit, şi priviri blânde, ca un învăţător care-şi iubeşte elevii. Lui Calapa i se păruse că nimerise într-o adunare ciudată. E drept, Stoica îl avertizase că nu va întâlni niciun cunoscut în afară de Pascu, care va conduce şedinţa şi despre care, în afară de nume, nu ştia nimic altceva…

Calapa auzi deschiderea uşii şi-şi ridică privirile din hârtii: în prag apăru dispecerul Stoica, rezemat de baston. Un glonte rătăcit îi sfărâmase rotula genunchiului stâng pe frontul de la Mărăşeşti.

Şontâc, se apropie de birou.

— Mai demult obişnuiai să baţi la uşă, îl întâmpină Calapa.

Stoica zâmbi mucalit:

— Nu voiam să fiu auzit, domnule director. Dacă băteam la uşă secretara colonelului Cernăieanu ar fi ieşit pe coridor să vadă cine vine la dumneavoastră.

— Îi ştii pe toţi din Clădire.

— Păi, dacă sunt aici de cincisprezece ani.

— Şi chiar crezi că secretara lui Cernăieanu se interesează de vizitatorii mei?

— Bineînţeles.

— Spui „bineînţeles" ca şi cum ar fi un lucru normal.

— La ea este.

— Ar fi trebuit să mă anunţi mai demult.

— Nu era cazul. Nu lucrează pentru nimeni. Are două cusururi: oftează şi e curioasă. Asta e tot. N-o interesează decât fleacuri, cine cu cine trăieşte, cine-şi schimbă zilnic cămăşile, ce situaţie materială au funcţionarii…

— Şi astea de unde le află?

— Deduce. După ţigările pe care le fumează. Cei cu „Tomis” o duc foarte bine. Cu „Regale R.M.S.”: – binişor şi aşa până la „Naţionale”.

— Dumneata în ce categorie eşti încadrat?

Stoica zâmbi din nou:

— Eu nu fumez.

— Ia loc, nea Stoica.

Din cauza piciorului înţepenit, Stoica se aşeza cu greu într-un fotoliu moale, trebuia întâi să facă manevre preliminare, să ajungă să stea cu picioarele lipite de perna fotoliului, să se sprijine cu o mână de spătar, apoi să se lase încet pe spate. Când nu voia să respecte tot ritualul, se trântea între perne, apoi se ajuta cu coatele până revenea într-o poziţie de echilibru. Vorbise prea mult ca să mai aibă timp de pierdut şi se lăsă cu toată greutatea trupului în fotoliu. Pentru o clipă dispăru sub nivelul biroului, Calapa se sperie că i se întâmplase ceva, dar coama lui argintie apăru la orizont Ajutat de baston, se ţinu ţeapăn. Ferestrele îi luminau numai jumătate din faţă, partea de sus. Pielea de pe frunte, de culoarea pergamentului, era zbârcită.

— Ai vorbit cu fetele? îl întrebă Calapa.

Înainte de a răspunde, Stoica se săltă, în rate, Până la marginea pernei şi-şi sprijini cotul stâng de braţul fotoliului. Se vedea pe el că nu stă prea comod.

— Voi vorbi cu ele în seara asta.

Stoica era membru de partid de prin anii ’30. După marile arestări din ’33, ’34 nu reuşise să restabilească

vechile legături decât prin ’39, întâi la mitingul de la cinematograful Aro, apoi la demonstraţia de la 1 Mai.

— Abia în seara asta le comunici?

— Oficial. Cu multe dintre ele am vorbit mai demult.

— Mă interesează fetele cele mai bune.

— Din punct de vedere profesional?

— Şi din punct de vedere profesional.

Stoica îşi trecu degetele prin coama argintie.

— Vedeţi, acest „şi” mă îngrijorează. Cum ar trebui să fie?

— Să nu facă agitaţie când vor fi private de posibilitatea de a circula, să ştie să tacă… dar ştii dumneata foarte bine cum trebuie să fie.

Stoica zâmbi complice. Îi plăcea când i se dădea importanţă.

— În principiu, ştiu. Am câteva fete pentru care garantez. Dar vă imaginaţi ce grea e alegerea. Aleg douăzeci din patruzeci. Adică jumătate. Şi aceste douăzeci trebuie să fie bine calificate, să nu facă agitaţie când vor fi private de posibilitatea de a circula, să ştie să tacă…

— Am înţeles. Situaţia nu e prea roză.

— Nu e. Sau vreţi să vă furnizez date false?

— Mă întrebi ca pe un şcolar, nea Stoica. Vreau să cunosc realitatea.

— Tocmai de aceea. Eu m-am gândit şi la o altă variantă: să le anunţăm pe toate, vedem câte se vor prezenta şi facem selecţia dintre ele. În orice caz, vom lua fete şi de la poştă pentru manipularea teleimprimatoarelor.

— Asta în primul rând. Sper să te descurci.

— O să mă străduiesc. Dacă nu m-ar durea genunchiul…

Acum, după obicei, urma să povestească cum şi în ce fel a fost rănit, cum a fost dusă compania lui, la deparazitare la râu, cum au fost atacaţi de nemţi, cum l-a transportat un coleg pe spate şi cum a fost operat fără să

fie anesteziat. Spre norocul lui Calapa, telefonul de interior ţârâi discret. Ridică repede receptorul.

— Alo, da. Domnul director general? făcu semn lui Stoica să tacă. Desigur. Dacă doriţi, vin chiar acum. Puse receptorul în furcă şi se întoarse spre Stoica. Au ajuns hârtiile la el şi se teme să le semneze.

— Şi dacă nu le semnează?

— O să-l lămuresc. Aşteaptă-mă aici.

Porni spre uşă şi Stoica se miră că nu-i aude paşii. Pe urmă, privirile îi căzură pe covor, avea cei puţin doi centimetri grosime.

Acasă, pe Iancului, nu avea decât un singur preş, decolorat şi tocit, şi acela nu în camera de zi, ci în faţa uşii, să se şteargă pe picioare. Din priviri măsură covorul: avua peste treizeci de metri pătraţi, nici n-ar fi avut unde să-i aşeze; ca să se folosească de el ar fi trebuit să-l ciopârţească în bucăţele mici.

Trăia de peste douăzeci de ani singur. În 39, când a părăsit spitalul, a fost bucuros că nu i-au tăiat piciorul. Mergea şchiop, dar mergea pe picioarele lui. Doi ani i-au trebuit să renunţe la cârje şi să se folosească numai de baston. Nu era prea încântat să-şi schimbe meseria, dar n-a avut încotro, ca factor poştal nu-l mai ţineau picioarele. A stat şase luni la o şcoală de specializare şi a devenit telegrafist tot în cadrul P.T.T.-ului. Colegii de clasă erau cu zece, cincisprezece ani mai tineri decât el şi i-a trebuit multă forţă să nu-i pese de zâmbetele loc. Mai târziu a devenit tehnician şi a fost transferat la Palatul Telefoanelor. I-au fost necesari ani ca să se impună şi după moartea lui Mutaşcu, deşi nu avea studii superioare, a fost numit dispecer general.

DOAMNA BUTNARU, secretara directorului general al Societăţii Anonime Române de Telefoane, îşi începuse

cariera ca profesoară de limba germană la Liceul Gheorghe Lazăr şi membră în mai multe comitete de binefacere. După arestarea soţului ei fusese însă obligată să renunţe la cariera pedagogică, cu menţiunea că nu avea voie să ocupe niciun post în învăţământ.

Soţul ei, Virgil Butnaru, înainte de război lucrase la „Cuvântul Liber" şi era socotit ziarist de stânga cu vederi democratice. După începerea războiului, publicase, sub diferite pseudonime, articole antirăzboinice. Desigur, concluziile lui nu erau spuse pe şleau, dar se puteau deduce printre rânduri. Sesizată, ambasada germană a cerut satisfacţii. La o descindere făcută acasă, cei de la Siguranţa Statului au găsit câteva ciorne de articole antifasciste, pe care le-au taxat drept texte de manifeste Normal ar fi fost, conform legilor în vigoare, ca Virgil Butnaru să fie condamnat la câţiva ani de detenţie, dar insistenţele ambasadei germane au fost atât de mari, încât cei de la Siguranţă n-au găsit altă soluţie decât „tentativă de evadare de sub escortă" şi l-au executat. Mobilizat, Ajutorul Roşu s-a pus în mişcare s-o ajute pe soţia lui. Aşa a primit Calapa sarcina s-o angajeze la Societatea de Telefoane. Datorită cunoştinţelor ei de limbă germană, a ajuns secretara directorului general.

Doamna Butnaru îl primi pe Calapa puţin stânjenită: îşi făcu de lucru, sortă nişte file bătute la maşină, apoi le înşiră din nou pe birou ca şi cum ar fi căutat un act foarte important. Răspunse la salut doar cu o uşoară înclinare a capului şi văzându-l pe Calapa că se apropie de uşa capitonată îşi ridică privirile:

— Aşteptaţi o clipă, vorbeşte la telefon. După câteva secunde se întoarse spre dactilografă: Didina, adu-mi un pahar cu apă.

Dactilografa, grasă, cu buze răsfrânte, ieşi din încăpere:

Doamna Butnaru se apropie de Calapa:

— E foarte supărat, şopti şi arătă cu bărbia spre uşa capitonată.

Calapa se prefăcu mirat:

— De ce?

— Ştiţi dumneavoastră foarte bine de ce! I-am pus hârtiile în mapă şi când le-a citit i s-a oprit răsuflarea.

— Dar nu pentru totdeauna.

— Dumneavoastră glumiţi, dar nu ştiţi prin ce am trecut eu. A ţipat la mine că vreau să-l nenorocesc. În zadar i-am spus că eu îmi fac doar datoria, că sunt un simplu intermediar, el nu şi nu, că ar trebui să am discernământ, să nu-i dau la iscălit propria lui condamnare la moarte.

— O să-i treacă supărarea.

Doamna Butnaru zâmbi, ca să nu fie nevoită să-şi spună părerea.

— N-am putut să vă anunţ prin telefon. V-a sunat pe direct. Puteţi intra.

— Nu vorbeşte la telefon?

— Nu. V-am reţinut ca să vă informez de starea în care se află.

Calapa îi mulţumi din priviri, apoi intră la directorul general. Acesta, de cum îl văzu, împinse un dosar galben spre el.

— Dumneata ştii ce-i asta?

Calapa răsfoi dosarul, apoi îl puse pe birou:

— Desigur. E actul de oficializare a Centralei din Tâncăbeşti.

— Cum adică, oficializare? întrebă directorul general.

— Păi, dumneavoastră credeţi că aşa ceva se poate face peste noapte? Până acum am iscălit împreună vreo douăzeci de hârtii în legătură cu asta.

— Ce fel de hârtii?

— Aprobarea pentru materialele de construcţie, transferarea aparaturii şi multe altele.

Directorul general nu vru să-şi creadă urechilor.

— Am semnat eu aşa ceva?

— Bineînţeles. Acest act consfinţeşte un lucru terminat.

Directorul general răsfoi din nou dosarul.

— Văd, dumneata ai avizat-o.

— Desigur. Ca director tehnic îmi revine sarcina. Faţa lunguiaţă a directorului general se lungi şi mai mult, mai ales când deschisese gura şi rămăsese câteva secunde aşa. Calapa nu-l lăsă să intervină: Hotărârea mi se pare firească.

— Cum firească? izbucni directorul general şi tot sângele îi năvăli în obraji. Era astmatic şi trecerile lui de la o stare la alta erau totdeauna spectaculoase. Pe faţa congestionată, vinişoarele de pe pomeţi deveniseră mult mai vizibile. Înainte de a continua muşcă de câteva ori aerul: Mutăm sau, mai bine zis, construim o centrală telefonică la Tâncăbeşti şi dumneata spui că-i o treabă firească?! Pentru aşa ceva e nevoie de avizul mareşalului.

Vocea i se frânse şi începu să tuşească. Probabil. Îşi adusese aminte de afrontul pe care i-l făcuse mareşalul, îşi spuse Calapa. Cu ocazia unui jubileu, directorul general îi trimisese modelul primului telefon al lui Bell, cu cornet de aur. Mareşalul pusese să fie cântărit cornetul şi-i trimise contravaloarea în lei, mulţumindu-i totodată pentru cadou.

Calapa aşteptă ca directorul general să-şi revină.

— Cunosc perfect dispoziţiunile în vigoare. De aceea m-am adresat Comandamentului Militar al Capitalei. În lipsa mareşalului e forul suprem pentru Bucureşti. Înainte de a-mi da consimţământul m-am documentat îndelung şi le-am cerut încuviinţarea.

Directorul general cercetă din nou hârtiile şi descoperi şi avizul Comandamentului Militar al Capitalei. Spuse cu voce stinsă, resemnat:

— Înseamnă că n-am încotro. Mă tem însă că o să

plătim cu capul.

— Pe vreme de război, domnule director general, totul se plăteşte ou capul. Dar, până îl avem, e bine să-l folosim.

VESTIARUL CENTRALISTELOR era amenajat la subsolul Palatului Telefoanelor, într-o încăpere în formă de L, cu pereţii căptuşiţi cu dulapuri metalice numerotate. Din cauza perdelelor de camuflaj, trebuiau aprinse luminile chiar şi în timpul zilei, mai ales că aburii de la cele patru duşuri, mascate cu uşi batante din sticlă jivrată, scădeau şi mai mult vizibilitatea.

Aburii atacaseră şi dulapurile metalice; în locurile unde căzuse vopseaua se vedeau pete de rugină.

Coca Ţugui îşi ridică fusta deasupra genunchilor şi întinse piciorul stâng în spate:

— Ia vedeţi, mă, dunga-i la mijloc?

Îşi răsuci şi ea capul, dar nu putu constata singură.

Coca Ţugui era socotită una din cele mai frumoase telefoniste din Palatul Telefoanelor. Cu un an în urmă îi apăruse o poză în revista „Cinema”, la rubrica „Aş vrea să fiu vedetă”. Poza fusese retuşată de un fotograf profesionist, care îi desenase buzele în formă de inimă. Celelalte fete o invidiau.

— Pe camuflaj nu ţi se văd nici picioarele, darmite dunga ciorapilor, râse Ştefania, înfăşurată într-un prosop colorat.

Tocmai ieşise de sub duş, uşile batante se bălăngăneau încă în spatele ei.

— Şi dacă ajung într-un dormitor? glumi Coca.

— Ţi-i scoţi şi dunga nu mai contează.

— Hai, mă, e la mijloc.

Ştefania abia acum se uită la picioarele ei.

— Parcă ai fi măsurat-o cu centimetrul.

Ştefania era o mare mincinoasă. Cocăi îi păru rău că o întrebase tocmai pe ea. Ştefania continuă:

— Ştii cum fac eu vara? Mă epilez şi pun pe cineva să-mi deseneze câte o dungă pe fiecare picior.

— Şi nu se observă?

Ştefania îşi frecă burta cu prosopul.

— Nu. Femeile de pe stradă chiar mă invidiază pentru ciorapii mei subţiri.

Coca nu-şi dădu seama dacă glumeşte sau nu. De altfel, Ştefania era totdeauna imprevizibilă: minţea fără niciun scop, numai ca să fie interesantă. Într-o dimineaţă, apăruse în centrală cu ochii plânşi. Se aşezase lângă Coca şi privise pierdută fişele aruncate pe pupitru.

— Ce-i cu tine? o întrebase Coca.

Ştefania îi răspunsese cu întârziere:

— Nimic.

— Cum nimic? Ai ochii roşii.

Se vedea pe ea că nu era pusă pe vorbă.

— Mi-a intrat ceva în ochi.

— Dacă nu vrei să-mi spui de ce ai plâns, nu-mi spune.

— Îţi spun. Oftase, apoi continuase pe voce scăzută (Ieri m-a căutat tata.

Coca o privise neîncrezătoare.

— Mi-ai povestit acum o săptămână că n-ai tată, că ai crescut într-un azil.

Ştefania zâmbise trist:

— Nu m-aş fi născut dacă n-aş fi avut tată! Numai că nu l-am cunoscut. Când mama a rămas însărcinată, dumnealui a dat bir cu fugiţii.

— Şi cum te-a găsit după douăzeci şi cinci de ani?

— Nu l-am întrebat. Probabil s-a interesat la azil şi a aflat unde stau. Nu-i nicio scofală să depistezi pe cineva dacă îi ştii numele şi anul naşterii.

— Şi?

— A vrut să mă vadă, să mă cunoască, să afle ce am devenit, cum arăt. Chestii din astea. Vine o vreme în viaţa fiecărui om când îl apucă remuşcările, când ar vrea să îndrepte greşelile din trecut. Bănuiesc că ăsta a fost mobilul.

Se adunaseră şi alte fete în jurul lor.

— Hai, spune, insistase Coca.

— A venit să mă cunoască şi asta e tot. Nici nu ştiu de ce ţi-am povestit despre el.

— Dacă ai început, continuă. Cine e, ce e, cum a fost revederea?

— Anapoda. Tocmai voiam să mă culc şi aud soneria. Credeam că e Petre.

— Dar Petre cine e?

— Prietenul meu. Am stat doi ani cu el şi alaltăieri ne-am certat. Nici nu mai ştiu pentru ce. Credeam că şi-a dat seama că a greşit şi s-a întors. La uşă, un domn înalt, cu un pardesiu cenuşiu. Zice: dumneata eşti Ştefania Boboc? Zic, da. Se uită la mine ca un geambaş, mă măsoară din priviri şi oftează ca unul scăpat din închisoare. Zice: Ai ochii la fel de verzi ca maică-ta. Îmi întinde mâna. Mă numesc Bădulescu şi sunt tatăl dumitale. Mă uit mai atent la el: faţă ovală, nas coroiat, sprâncene stufoase unite la rădăcina nasului, părul grizonant. Mă rog, arăta ca un domn. Luată prin surprindere n-am ştiut ce să-i răspund. Am stat ca doi muţi şi ne-am uitat unul la celălalt. Nu mi-am lăsat privirile în pământ, voiam să-l înfrunt. M-am gândit o clipă să-i spun că din cauza lui am locuit la mahala, că mama a fost obligată să spele pe la vecini ca să cumpere pâine, că din cauza lui n-am terminat liceul, că n-am bani, că nu mi-am plătit chiria, dar câte n-aş fi putut să-i spun? zice el: n-ai nişte fotografii mai vechi de pe vremea copilăriei? Zic: am. Mă duc în dormitor să caut fotografiile. Erau de-a valma, aruncate într-un sertar. Şi cu o zi în urmă am vrut să le aranjez, să le sortez. Am fost obligată să caut

la repezeală, fără să fi putut alege care îmi plăceau mie. Dar nici nu-mi era capul la fotografii. Mă întrebam de ce a venit tocmai acum, o fi bogat, ce ar fi dacă mi-ar lăsa nişte bani să-mi cumpăr câte ceva. Când mă întorc în bucătărie, tata Bădulescu nu mai era. Plecase. Uitase chiar să închidă uşa după el. M-am întrebat dacă nu l-am jignit cu ceva. Nu. Îi's orbisem frumos. Mă gândeam că poate ar fi trebuit să-i sar de gât, să-l sărut.

— Nu te-o fi plăcut.

— Aşa mi-am zis şi eu. M-am dus la oglindă şi m-am privit, dar nu mă vedeam din cauza lacrimilor. Să fiu chiar aşa de pocită? Mi-a părut rău că nu l-am întrebat cu ce se ocupă, dacă n-ar vrea să afle ceva despre mama. După o jumătate de oră am observat că individul mi-a furat banii din poşetă.

Emoţionate, fetele o compătimiseră până la prânz. Cineva îi spusese povestea şi lui Stoica. Acesta începuse să râdă.

— Iar v-a dus Ştefania. În viaţa ei n-a fost la azil şi-l cunosc pe taică-su.

Apăru şi Ana de sub duş. Ştefania se întoarse spre ea:

— Ce face copilul?

Ana o privi mirată:

— Care copil?

— Ai mai mulţi?

Ana dădu din mâini a lehamite şi se apropie de dulapul ei. Când se angajase la Telefoane, îi era ruşine să se dezbrace în faţa colegelor. Se schimba sfioasă, înghesuită în spatele uşii dulapului, să nu fie văzută. Celelalte fete glumeau pe seama ei, spunându-i că-i cocoşată, că are sânii lăsaţi sau că nu vrea să i se vadă cezariana.

Coca, mulţumită că-şi pusese bine ciorapii, o trase pe Ştefania lângă ea:

— Ana chiar are copil?

— Ei şi tu, chicoti Ştefania. Am întrebat-o de liceanul care o aşteaptă mereu la ieşire.

— Da, da, parcă l-am văzut şi eu.

Ştefania aruncă prosopul în dulap şi-şi puse combinezonul, unul lung, roz, cu dantelă la margine.

În clipa aceea, pe uşa vestiarului apăru Stoica şi, ca să fie băgat în seamă, ciocăni în dulap cu bastonul. Coama lui albă străluci în bătaia becului.

Meri, care tocmai îşi pusese bluza, apăru în faţa lui:

— Nu mai bate, nea Stoica! Am senzaţia că-i alarmă aeriană.

— Iar a venit boşorogul să-şi clătească ochii, spuse cineva, dar Stoica nu-i dădu nicio atenţie. Ridică bastonul spre tavan:

— Nu pleacă nimeni, fetelor!

— Eu nu rămân, se postă Meri în faţa lui. Săptămâna asta am făcut de trei ori ore suplimentare.

Doina, care-şi tamponă nasul cu un pămătuf, se întoarse şi ea spre Stoica; era blondă, cu părul pieptănat lins à la Alida Vali.

— Nici eu nu rămân! Am probă la croitoreasă.

Mama Doinei fusese balerină la compania Tănase, pe urmă, când s-a ofilit, trecuse în corpul de ansamblu şi bătea din palme când balerinele tinere, împodobite cu pene de struţ, coborau scările poleite cu staniol.

Doina se născuse încă în perioada ei de glorie şi un subsecretar de stat liberal îi plătea lunar o pensie alimentară substanţială. Doina nu moştenise nimic din temperamentul maică-sii. Era cuminte şi cu o judecată înceată. Mulţi o considerau bleagă. Ajunsese la Telefoane tot datorită subsecretarului de stat. Dacă cineva îi făcea curte se speria şi o întrebă pe maică-sa ce să facă.

„Unde eşti?”

„În casa lui Vasiliu”.

„Cine e Vasiliu”.

„Spune câte” cunoaşte. E şef de serviciu la Telefoane, la salarizare”.

„Foarte bine. Rămâi la el”.

„Şi ce să fac?”

„Spune-i să-ţi mărească salariul”.

„Asta mi-a promis şi el”.

„Atunci totul e în regulă. Stai la el şi discutăm mâine”. După o oră, Doina era acasă la maică-sa.

„Te-a dat afară?”

„Da”.

„De ce?

„Voia să-mi arate dormitorul”.

„Şi ce-i cu asta? Mai vedeai şi tu o mobilă”.

„Nu puteam s-o văd. În dormitor era întuneric”.

„Am înţeles. N-o să-ţi mărească salariul niciodată”. Stoica, enervat, începu să ţipe:

— Nu vă repeziţi! Vreau să vă fac o comunicare. Peste o săptămână ne mutăm la noua centrală.

— Unde? se interesă cineva de sub duş.

— Undeva în apropierea Bucureştiului. Pădure, aer curat, fără bombardamente, şi cu o indemnizaţie lunară grasă.

— Şi cum se traduce în cifre o indemnizaţie grasă? întrebă Coca.

— O să vă spun mâine. Poimâine.

Încă în biroul lui Calapa era supărat că acesta nu putuse concretiza indemnizaţia.

— Mâncare şi cazare unde? întreabă Durdu, ţinându-şi prosopul în faţă.

Cu tot prosopul întins nu-şi putu ascunde şoldul înroşit de apa fierbinte. Mâncarea şi locuinţa erau pentru ea cele două lucruri esenţiale în viaţă.

— Tot acolo! Şi gratuit. Cele care au fost avizate şi cele care vor să se transfere să se prezinte la dispecerat. Asta e una. A doua, arătă cu bastonul spre un afiş ca toate

celelalte lipite pe pereţii Palatului Telefoanelor: „Cine limbă lungă are cinci ani va săpa la sare”. Sper că aţi înţeles?

PE UŞA DE SERVICIU a Palatului Telefoanelor apărură Ana şi Durdu. Aproape totdeauna când lucrau în acelaşi schimb, după program străbăteau Calea Victoriei până la cinematograful ARPA, traversau bulevardul şi urcau până la staţia de tramvai din faţa Universităţii. Era o seară cu miros de primăvară: Carul Mare părea că se reazemă cu oiştea pe acoperişul clădirii Cărţii Româneşti, iar becurile felinarelor palide aduceau tot cu stele căzute între case.

— Dacă mergeţi şi dumneavoastră vă rog să mă luaţi şi pe mine, spuse Durdu cu voce rugătoare, reglându-şi mersul după paşii mărunţi ai Anei.

— Încă nu m-am hotărât, îi răspunse Ana. De după perdelele vitrinelor de la Capşa se auzea gălăgie, râsul strident al unei femei. Depinde de cum se simte mama.

— E tot bolnavă?

— Da.

Un timp nu-şi vorbiră, pe urmă Durdu o luă pe Ana de braţ.

— Mie mi-ar plăcea să plecăm din Bucureşti. Când aud sirenele mi se face pielea ca de găină.

— Dacă ţi-e frică de ce n-ai rămas acasă, la ţară?

— Ce să fi făcut acolo? Să mănânc mâncarea celor mici? Aşa, mai trimit şi eu ceva bani acasă. Tata trăia din cărăuşie. De când i-au rechiziţionat calul, se uită la cer şi înjură.

— Bine, Durdu. Dacă mă hotărăsc îţi spun.

Dacă s-ar fi uitat la ea, i-ar fi putut citi recunoştinţa în ochi, dar Ana urmări un bărbat beat, care se sprijinea de zid ca să poată înainta. Seara târziu, dar mai ales noaptea, Ana se temea şi pe Calea Victoriei: nu o dată fusese acostată şi de militarii germani.

— Unde, unde, Fräulein?

Ana nu le răspundea, îşi grăbea paşii. Era mai grav când câte unul mai agresiv o prindea de braţ. Odată fusese chiar obligată să strige după ajutor. Gardianul care apăru în loc să-i ţină parte o admonestă:

— Păi, dacă vânturi noaptea trotuarele, domnişoară… Stai acasă şi nu se leagă nimeni de dumneata!

N-avea niciun rost să-i explice că a fost de serviciu până la ora aceea.

— Uite, Durdu, ăsta e tramvaiul tău. Noapte bună.

PLECASERĂ TOATE telefonistele când Meri îşi făcu apariţia pe uşa de serviciu: purta un pardesiu uşor de culoare închisă, prins în dreptul pieptului cu un singur nasture. Androne, scufundat în întuneric, o urmări cum urcă spre Calea Victoriei şi, văzând că n-o aşteaptă nimeni, porni după ea şi o luă de braţ.

— Unde ai întârziat până acum?

Iritată de această apariţie neaşteptată, Meri îi răspunse ea şi cum ar fi avut de-a face cu un bădăran:

— Poate îmi spui întâi „sărut mâna”.

Pe Androne îl deranjau replicile ei neaşteptate.

— Oricum îţi spuneam.

— Cu asta trebuia să începi.

Androne înghiţi în sec:

— Sărut mâna. Acum pot să te întreb de ce ai întârziat?

— Aş putea să nu-ţi răspund, dar n-am forţă să mă cert cu tine. Ne-a făcut dispecerul o comunicare. Se aşteptă ca Androne s-o întrebe „ce fel de comunicări”, dar acesta privi în gol şi-şi muşca buzele. Ce-i cu tine?

— Nimic.

Privi spre ea: Meri era aproape la fel de înaltă ca şi el, mirosea a parfum franţuzesc, pe care îl cumpărase

chiar el pe sub mână de la o drogherie de pe Moşilor.

— Cum nimic? insistă Meri. Se vede de la o poştă că eşti întors pe dos.

— Cred că n-o să fiu avansat.

Androne o strânse de braţ. De această avansare depindea viitorul lor. Au discutat despre asta de foarte multe ori. Ultima oară, cu două săptămâni în urmă:

— Dacă n-ai fi comisar II, am putea trăi din salariul tău. M-am plictisit de sărăcie. Dacă m-aş combina cu tine ar trebui să mă scoţi din serviciu ca să devin din nou doamnă, să am de toate.

— Şi acum ai.

— Pentru că tu-mi cumperi parfum, eu o rochie şi Maria o pereche de pantofi. Numai din salariul tău n-aş putea avea toate astea.

— Nu mă iubeşti?

— Nu. Ca să te pot iubi, ar trebui să fiu liberă, să nu mă uit cu jind la vitrinele magazinelor, să am în cămară coniac franţuzesc şi multe inele pe degete. Pe vremea când trăia Mutaşcu…

— Te-am rugat să nu mai vorbeşti de el.

— Degeaba mă rogi. Amintirile nu se şterg cu buretele. E ca şi cum m-ai ruga să-mi schimb culoarea ochilor.

— Şi-atunci de ce mai stai cu mine?

— Ţi-am mai spus de multe ori: mă plictisesc singură şi m-am obişnuit cu tine. Dar dacă vrei pot să caut pe altcineva.

Androne ştia că bravează: o lună întreagă o urmărise să vadă cu cine are relaţii. Nu avea cu nimeni. În acest timp nu s-a întâlnit cu niciun bărbat.

— Să ştii, Meri, că te-am urmărit o lună de zile.

— În loc să urmăreşti pe cine trebuie, tu mă urmăreşti pe mine. Pentru asta, fii sigur că nu vei fi avansat. Dar spune-mi cu ce drept m-ai urmărit?

— Cu dreptul omului îndrăgostit.

— Omul îndrăgostit nu are drepturi. Numai datorii!

Şi despre datoriile omului îndrăgostit au mai discutat:

stăteau culcaţi pe patul lat al lui Meri şi priveau tavanul. Meri îşi adusese aminte de Mutaşcu şi pe Androne îl copleşise tristeţea.

— Mutaşcu va sta tot timpul între noi?

Meri nu-i răspunse: stătea cu braţele sub ceafă. Atunci îşi aduse Androne aminte de camera lui din Făgăraş, boltită, umbrită de brazii sădiţi de taică-su încă înainte de a-şi lua doctoratul. Era o încăpere mică, patru pe patru, mansardată. Acolo se visase Androne avocat mare, de talie mondială: în nopţile cu insomnie, discuta dreptul roman cu Cicero, cu Cezar.

— Şi care sunt datoriile omului îndrăgostit?

— Să nu pună întrebări şi să se bucure că nu e singur.

Un timp merseră tăcuţi şi ascultară ecoul paşilor reveniţi de pe partea cealaltă a străzii. În dreptul Cercului Militar auziră muzică, deşi ferestrele clădirii erau întunecate. Meri se chinui să nu fie absentă:

— De ce n-o să te avanseze?

Androne răspunse ea şi cum ar fi relatat un fapt oarecare:

— Am urmărit ieri pe cineva şi dacă aş fi pus mâna pe el acum eram comisar plin.

— Şi de ce n-ai pus mina pe el?

Din sens invers se apropie o birjă. Din cauza întunericului nu se vedea, se auzeau numai copitele cailor.

— E o chestiune mai complicată. Un imbecil de sublocotenent m-a luat drept dezertor şi până m-am legitimat urmăritul a dispărut în mulţime.

— Eşti cam prostănac, râse Meri. Mă mir că te-au angajat unde eşti. Tu erai mai bun ca informator. Mi-a

povestit odată Gigi că are doi sau trei comisari angajaţi ca muncitori în diferite fabrici. Nenorociţii stau opt ore la serviciu şi trag cu urechea. Şi, ca să nu fie suspecţi, trebuie să muncească.

— De unde-l ştii pe Gigi?

— Bănuiesc că tu nu-i spui aşa.

— Bineînţeles că nu. Mi-ar da un picior în fund de aş mătura două birouri. De unde-l ştii?

Meri deveni ironică:

— Vrei să vorbesc cu el să te bage într-o fabrică?

— Te-am întrebat de unde-l cunoşti? insistă Androne.

— Dacă nu mă întrebi frumos, nu-ţi răspund. Roagă-mă.

Androne sâsâi printre dinţi:

— Te rog foarte mult să-mi spui de unde-l cunoşti?

— Îl ştiu de când era un simplu comisar. Tata l-a adus la liberali şi i-a netezit drumul spre carieră. Venea la noi şi-mi aducea bomboane. Mă ruga să nu-i spun „domnule comisar”, ci pur şi simplu Gigi. Era prieten şi cu Mutaşcu. După moartea lui a încercat să-mi facă curte, dar îşi sugea dinţii şi avea urdă în colţul ochilor. E tot aşa?

— Mai rău. S-a îngrăşat ca un porc şi râgâie. E chiar bucuros când râgâie. Mi-a spus într-o zi: „Mă, Androne, când o să ajungi mare, să înveţi să râgâi. E sănătate curată”.

Meri nu-l mai ascultă: privi liniile frânte ale hârtiilor antişoc lipite pe vitrine. Androne o simţi străină;

— La ce te gândeşti?

— La tine.

Androne se dojeni: o simţise străină şi ea se gândea la el. E complicat felul de a gândi al femeilor.

— Cum adică?

— Vezi, cu tine schimb cuvinte. Cu fostul meu, soţ schimbam idei.

— Cum schimbaţi idei?

— Îţi spun. Vine într-o seară acasă, se aşază lângă mine şi-mi spune: Am descoperit de ce sunt tablourile lui Rembrand întunecate. În ţară avem două. El le văzuse şi pe cele de la Luvru, şi pe cele din America, De ce? L-am întrebat. Pentru că el a copilărit într-o moară întunecată. Prin pereţii de scândură abia dacă intra o rază subţire de lumină. Aşa sunt şi tablourile lui. Are un portret care se numeşte „Bătrânul”. Totul e învăluit în întuneric, mai mult ghiceşti trăsăturile bătrânului decât le vezi. Dar o rază de lumină îi cade pe mâinile încrucişate în poală. Acolo tabloul pare. Că arde.

— Şi ce-i cu asta?

— Nimic. El avea idei, tu ai cuvinte. El nu mi-a spus niciodată că mă iubeşte. Chiar eram supărată că nu-mi făcea declaraţii de dragoste. Mă privea doar, îmi mângâia faţa şi ştiam că ar fi în stare să moară pentru mine. Brusc, schimbă tonul. Ştii că aş putea să scap de tine?

Androne tresări. Venise special s-o aştepte pe Meri, să-şi regăsească echilibrul.

— Cum adică?

— Pur şi simplu.

Androne se convinse din nou că Meri e rea. Prea s-a deconspirat în faţa ei. De aceea îşi permitea să vorbească aşa. Dacă ar fi fost mai dur de la început, dacă ar fi avut forţa să nu-i spună că e mort după ea, acum ar fi fost el mare. Încercă să întoarcă discuţia spre glumă:

— Te-a văzut şchiopul când te-ai dezbrăcat?

— Stoica m-a văzut goală de zeci de ori.

— Deci n-ai făcut o nouă cucerire. Cum ai putea să scapi de mine?

— Se evacuează centrala în provincie, i – Aranjez eu să rămâi în Bucureşti.

— Ca să fiu amanta unui comisar II?

Acum se ivi din nou ocazia să fie dur, s-o lase în mijlocul străzii, dar nu avu forţă suficientă. Ce să facă

singur acasă? Să se zvârcolească în aşternuturi? Să privească tavanul? E drept, ar fi putut să dea telefon la fiica portăresei, dactilografa de la secţia „anchete”, dar aia avea dinţii măcinaţi de dulciuri şi pe deasupra mirosea a transpiraţie.

— Te iubesc, Meri.

Meri îl strânse de braţ. Androne se vru galant:

— Ţi-e foame?

— N-am mâncat de la prânz.

— Mergem la Capşa.

Se întoarseră de la Prefectura Capitalei, cele câteva becuri vopsite în albastru-camuflaj se legănau uşor în bătaia vântului de seară. Trecătorii, puţini, grăbiţi, păreau nişte umbre mişcătoare.

În restaurant mai mult de jumătate din mese erau goale, nu erau decât clienţii obişnuiţi: un critic, pirpiriu şi stafidit încă din studenţie, mânca mici fără să se folosească de tacâmuri, un poet cu şerveţelul la gât, aşteptând comanda, îşi potrivea cu degetul mare ochelarii pe nas.

Meri şi Androne se aşezară pe o canapea îmbrăcată în pluş roşu, chiar lângă intrare. În spatele lor, un cântăreţ de la operă înfuleca friptură de vacă în sânge şi dirija din priviri activitatea chelnerilor care roiau în jurul lui.

În local mirosea a parfum şi a usturoi.

— Spune-mi, Meri, tu de ce ai rămas o simplă centralistă?

— Cum adică, simplă centralistă?

— Aşa cum eşti. Cu relaţiile pe care le ai, ai fi putut să te angajezi oriunde. De ce nu ţi-au căutat un post mai bun?

— Ce înseamnă un post mai bun?

— Secretară la un minister de exemplu. Sunt convins că nu te-ar fi refuzat nimeni.

— Au încercat mulţi să mă ademenească. I-am refuzat eu.

— De ce?

— Dacă mă întrebi înseamnă că într-adevăr nu ştii. Tu nu citeşti ziarele?

— E obligaţie de serviciu. Le răsfoiesc pe toate.

— Asta e buba. Le răsfoieşti numai.

— Ia spune-mi tu ce scriu ziarele?

— Că Hitler şi Antonescu or să piardă războiul.

Androne se uită speriat în jur, să vadă dacă nu-i aude cineva.

— Nu mai vorbi aşa! Pentru o frază ca asta poţi să fii arestată.

— Îmi faci o anonimă?

— Te iubesc, Meri... De ce nu vrei să fii nevasta mea?

— Nu pot. Emil. Noi doi nu facem echipă şi în afară de asta n-aş vrea să rămân din nou văduvă.

— Cum adică?

— Foarte simplu. Dacă pierdem războiul toţi cei pe care i-ai. Arestat vor fi eliberaţi. Crezi că n-or să te caute?

— Eu mi-am îndeplinit doar serviciul.

— Postul pe care îl ai tu nu este un simplu serviciu. E o profesie de credinţă. E o atitudine.

ÎN CLIPA CÂND tramvaiul coti pe şoseaua Ferentari, Ana se trezi din moţăială şi privi cu ochii întredeschişi ferestrele murdare ale vagonului; dacă s-ar fi ostenit să-şi rezeme fruntea de sticlă ar fi putut descoperi umbrele burduhănoase ale caselor, caldarâmul desfundat, pietrele cubice înşirate de-a lungul rigolelor conturate din când în când de conurile de lumină albastră ale felinarelor de fontă, înfipte chiar în mijlocul trotuarului.

Şoseaua Ferentari intrase în reparaţie în toamna trecută, pe urmă zăpada căzută prea timpuriu a îngreunat activitatea muncitorilor şi primăria a fost obligată să suspende lucrările. Fondurile pentru repararea

caldarâmului s-au cheltuit şi primăvara, cu ploi abundente, a transformat şoseaua într-un fluviu de noroi. Ori de câte ori se întorcea de la serviciu, Ana îşi aducea aminte de o seară de dinainte de război când maică-sa o dusese să vadă centrul oraşului. Pentru ea, atunci, bulevardul Brătianu era într-un alt oraş, într-o altă ţară. Vitrinele mari ale magazinelor pline de mărfuri, oamenii bine îmbrăcaţi, valurile de parfum ale femeilor, tramvaiele luminate, farurile mişcătoare ale maşinilor de lux, înecate în curcubeul firmelor i s-au părut ireale.

Maică-sa, care o ţinea de mână să n-o piardă prin mulţime, avea părul când verde violet, când poleit cu aur. Ana se oprea în faţa vitrinelor, aiurea, să stea cât mai mult în această lume colorată de basm.

O nelinişte lăuntrică o îndemnase să pună sute de întrebări:

— Strada noastră de ce nu e luminată? La noi de ce nu sunt vitrine? De ce sunt oamenii urâţi în Ferentari?

— Oamenii sunt la fel peste tot, încercase maică-sa s-o liniştească. Numai că aici sunt luminaţi ca la Crăciun.

Îi era ciudă că în Ferentari Crăciunul se sărbătorea o dată pe an şi pe bulevardul Brătianu în fiecare seară.

După o săptămână se aventurase din nou în centrul oraşului, cu sora sa care abia împlinise nouă ani. Livia nu fusese entuziasmată. N-o impresionaseră nici vitrinele, nici circulaţia intensă de pe bulevard. E drept, era zi, luminile serii nu înveşmântaseră casele în culorile curcubeului.

— Nu-ţi place aici? o întrebase Ana.

Livia strâmbase din nas:

— Nu.

— De ce?

— Casele n-au curţi, strada e aglomerată, n-ai unde să te joci.

Când s-a angajat la Societatea de Telefoane, Ana n-a mai încăput în piele de bucurie, îşi imaginase că şi Calea

Victoriei va arăta ca bulevardul Brătianu. Se instituise însă camuflajul, în loc de maşini de lux circulau camioane militare nemţeşti şi peste tot domnea întunericul. După o singură săptămână îşi dădu seama că şi Calea Victoriei era populată de oameni urâţi, cenuşii.

La staţia Meduzei Ana coborî din tramvai şi aşteptă ca vagoanele să se scurgă prin faţa ei. Când ultimul pătrat de geam îi lumină fruntea, se auzi strigată şi recunoscu vocea lui Mircea.

Mircea era în ultimul an de liceu, din cauza bombardamentelor cursurile se suspendaseră cu o lună în urmă, era prea tânăr ca să fie încorporat şi prea în vârstă să se mai joace cu copiii pe stradă. Când se cunoscuseră, Mircea îi ceru voie s-o aştepte în faţa Palatului Telefoanelor, s-o conducă în fiecare seară acasă. Când însă colegele au început să bârfească pe socoteala ei, i-a interzis s-o mai întâmpine. Era cu doi ani mai tânăr decât ea, dar se voia bărbat, se rădea în fiecare zi să-i crească barba.

Adevărul era că, nici n-avea ce să discute cu el, tot timpul drumului tăcea, îi atârnau mâinile lungi ca nişte frânghii, nu ştia ce să facă cu ele.

— De ce nu faci ceva cu mâinile?

— Ce să fac cu ele? întrebă derutat Mircea.

— Nu ştiu. Ţine-le în buzunar, mişcă-le. Mergi de parcă ai căra geamantane…

După un sfert de oră de tăcere, Mircea se încumetă să vorbească din nou:

— Tu mereu mă certi.

— Nu te cert. Îţi fac observaţii.

— Să nu îmi mai faci observaţii! Ştiu ce trebuie să fac, nu mai sunt copil! Vorbeşte-mi şi tu frumos.

— Ce înseamnă pentru tine frumos?

— Cuvinte care să-mi facă plăcere. Îl ştii pe David?

— Pe care David?

— Prietenul meu. Ăla cu părul lins. Îi face curte Olgăi, fiica băcanului din colţ. Se plimbă, se ţin de mână şi-şi spun lucruri frumoase.

— Vrei să râdă lumea de noi?

— De ce să râdă?

— Pentru că nu pot să mă plimb cu un copil de mână!

— Nu sunt copil!

Nici nu ştia ce să-i răspundă: când îl cunoscuse, voise să-l atragă în organizaţie, să-i dea sarcini, să-l ia cu ea la afişaj. Mircea era însă bleg, se uita la ea cu ochi umezi, ar fi vrut s-o invite la cinema, la plimbări nocturne şi Ana nu mai ştia cum să se descotorosească de el.

Mircea apăru din umbra unei case.

Ana se vru aspră:

— Ce-i cu tine aici la ora asta?

Mircea îşi lăsă fruntea în pământ.

— Te-am aşteptat.

— Te-am rugat să nu mă mai aştepţi!

— Mi-ai spus să nu mai vin la tine, la Telefoane.

Ana îşi aduse aminte că o aştepta şi prietena ei, Nicoleta, şi deveni agresivă:

— Ţi-am spus să nu mă mai aştepţi nicăieri!

Mircea îşi ridică privirile spre ea:

— Nu pot să nu te aştept!

Fără îndoială, pe Mircea trebuia să-l facă să înţeleagă că nu avea niciun rost să se mai vadă.

— Ascultă, Mircea. Tu nu ai decât optsprezece ani.

— Şi ce-i cu asta? îşi permise Mircea. Să ridice tonul. Şi mama e mai în vârstă decât tata şi se iubesc.

Deşi Ana îşi propusese să fie dură, nu reuşi. Ce ar fi putut să-i răspundă? Că peste douăzeci de ani această diferenţă de vârstă nu mai avea importanţă, dar acum era îngrozitor de mult?

— Vorbeşti ca un copil.

— Nu mai sunt copil! se înfierbântă Mircea din nou!

La toamnă mă încorporează.

Ana încercă să-l imagineze în uniformă, dar nu reuşi. Se strecurară printre mormanele de piatră cubică. Mircea scoase din buzunar o ţigară mototolită şi o aprinse. Pentru o clipă flacăra îi lumină faţa. Părea încruntat.

— De când fumezi?

— De astăzi.

Trase demonstrativ un fum şi începu să tuşească.

— Pe tine ar trebui să te bat într-o zi.

Mircea începu să râdă.

— Mi-ar plăcea. Ştii cum mă bate tata? Cu cureaua pe fundul gol!

— Ai început să fii obraznic! se supără Ana.

Un vânt întârziat mătură hârtiile de pe trotuar. Ana ajunse în dreptul porţii unde locuia. În fundul curţii, fentele de lumină scăpate la marginea hârtiilor de camuflaj păreau gratii.

— Ascultă, Mircea. Te rog foarte mult să nu mă mai aştepţi. Nici la Telefoane, şi nici în staţia de tramvai.

— Atunci am să te însoţesc de la distanţă.

Anei i se făcu milă de el:

— Bine. Însoţeşte-mă de la distanţă. Noapte bună.

Datorită lui, uită de Nicoleta şi străbătu curtea lunguiaţă pardosită cu piatră de râu. Casa era în formă de vagon şi numai primul apartament dădea spre stradă, cel în care locuia proprietăreasa, o femeie îndesată, care-şi mutase centrul de greutate al trupului în picioare. Cu anii, primului apartament i s-au mai adăugat şi altele, de mărimi şi forme diferite, după gustul zidarilor. Singurul lucru statornic în casa în formă de vagon era caracterul proprietăresei: hapsână şi rea. Pe copiii care făceau gălăgie în cui te fi gonea cu mătura sau, din „greşeală”, arunca apa murdară din lighean peste ei. Lunar sau cel puţin o dată pe trimestru, vizita apartamentele chiriaşilor, făcea scandal pentru fiecare cui bătut în perete sau pentru

un ochi de sticlă spart şi neînlocuit.

Ana se născuse şi crescuse în ultimul apartament din curte.

Cu mulţi ani în urmă, în faţa uşii lor era un smochin sălbatic, cu ramuri contorsionate. Pe cea mai joasă, taică-su instalase un leagăn şi după câţiva ani smochinul se uscă. Proprietăreasa ceru despăgubiri şi taică-su fu nevoit să-i dea ceva bani. Tăie însă smochinul, îl mărunţi şi o lună făcuseră focul în bucătărie. Altă amintire despre curte nu avea.

Când intră în bucătărie o izbiră aburii din ligheanul cu apă pusă la încălzit şi izul acrişor al cepei prăjite.

Maică-sa, aplecată asupra plitei, auzi uşa şi se întoarse într-acolo.

— Ai venit?

Era un fel de salut intim sau chiar mai mult decât atât.

— Am venit, mamă.

Becul slab, agăţat de tavan, abia lumina încăperea. Umbrele erau mari, fără contururi precise.

Livia, aşezată pe un scaun de bucătărie, cu genunchii adunaţi sub bărbie, se răsuci şi ea spre Ana.

— Nu mi-ai adus nimic?

— Ce să-ţi fi adus?

— Ceva…

Acest cuvânt „ceva” îl folosea des: Mamă, ai „ceva” de mâncare? Mamă, vezi că se dă „ceva” la băcănie. Spera să se întâmple „ceva”; „ceva” nu era în regulă. Cuvântul „ceva” o urmărea şi în vis. Se trezea, o trezea şi pe maică-sa şi o întrebă: Mamă, cât e un „ceva”? Depinde cât de mare e acel ceva. „Ceva” nu e „ceva” fix? Poate să fie mare sau mic? Hai, dormi că eşti proastă!

Îşi dădu seama că Ana nu-i adusese nimic, se resemnă şi se întoarse din nou spre maică-sa:

— O să continui după cină.

— Ce să continui? întrebă Ana.

— Ceva.

Mama se înecă într-o tuse prelungită, apoi dădu lămuriri:

— Îmi povesteşte filmul pe care l-a văzut săptămâna trecută.

— Ţi l-a mai povestit de câteva ori.

— Da, dar mama n-are ţinere de minte, sări Livia. Uită mereu ce e cel mai important, pe grasul din film care călătoreşte, care conduce o maşină, care zboară cu avionul. Brusc tăcu, apoi căută privirile Anei: tu ştii că eu n-am fost niciodată cu maşina?

— Mai ai timp.

— Şi dacă n-am? Pe vreme de război nu se ştie cine are timp.

Când se maturizase? se întrebă Ana. Nu de mult se juca cu păpuşi de cârpă, punea întrebări tâmpite, că de ce nu vorbesc păpuşile. Vru să-i dea importanţă:

— Chiar dacă este război, tu nu eşti pe fi ont.

— Dar cine ştie unde e frontul?

— Unde luptă soldaţii, vru s-o lămurească Ana.

— La Ploieşti e front?

— Cum să fie front la Ploieşti?

— Şi atunci de ce mor şi acolo oamenii? La bombardamentele de alaltăieri au murit treizeci şi patru de persoane civile.

Livia avea dreptate, dar Ana nu voia să recunoască:

— Tu de când nu mai eşti la şcoală îţi foloseşti capul aiurea. Mai bine ia o carte şi citeşte.

— Hai, nu vă mai certaţi! interveni maică-sa între două tuse care-i zguduiră spatele. Citeşte toată ziua ziarele…

— De unde ai bani pentru ziare? întrebă Ana.

— Le citesc fără să dau bani pe ele. Le iau de la domnul Popescu.

Popescu locuia într-o cameră cu chirie în apartamentul proprietăresei, era mare mutilat de război, îşi lăsase piciorul drept la cotul Donului. El cu de la sine putere, redusese chiria la jumătate, înjura regimul şi era nemulţumit de tot ce se petrecea în lume. Când pentru prima oară nu plătise decât jumătate din chirie, proprietăreasa îl ameninţă că-l denunţă la poliţie, că-l înjură pe Antonescu. Mutilatul de război nu se sperie. Îi ciocăni în uşă cu cârja: „Ascultă, dragă doamnă Carabăţ. În clipa când apare primul poliţist în camera mea, dau foc la casă. Că ori stau la dumneata, ori la puşcărie, mi-e totuna. Acolo cel puţin nu plătesc chirie”.

Din clipa aceea, doamna Carabăţ îl menaja, îl întreba dacă n-are nevoie de apă caldă pentru ceai şi ascundea toate chibriturile din casă.

— Ana.

— Da, Livia.

— Tu eşti fată deşteaptă, lucrezi la Telefoane. Spune-mi ce s-ar întâmpla dacă ar muri Antonescu?

— Cum să moară? se sperie Ana.

— Ca orice om. Să cadă cu avionul, să se scufunde cu vasul, să-l nimerească un glonte rătăcit sau pur şi simplu să moară în pat.

Ana nu ştiu ce să-i răspundă.

— Spune-mi tu ce. S-ar întâmpla?

— Păi, nu ştiu, ridică Livia din umeri. Dacă aş şti, m-aş ruga lui dumnezeu să moară.

Ana păli.

— Sper că pe stradă nu discuţi cu prietenele tale despre Antonescu?

— Fii liniştită. Mă prefac că nici n-am auzit de el.

— Astea toate le-ai învăţat de la Popescu?

— Nu. El îmi spune alte lucruri: de ce nu se găseşte ulei, de ce se pun timbre pe pâine. Uneori, dacă bea un şpriţ, îmi povesteşte şi de front. Eu, până acum, credeam

că oamenii stau în tranşee şi trag unul în celălalt. Războiul în tranşee, spune el, e un lucru cinstit. Că aşa a fost de când e lumea. Războiul e urât în spatele frontului. Tu ştii, Ana, că pentru un neamţ împuşcat se adună o sută de ruşi şi sunt spânzuraţi? Oare atât de mult valorează un neamţ?

— Mă sperii, Livia.

— Nu te speria. Acum câteva zile am aflat că Popescu nici nu-i urăşte pe nemţi. Chiar îi admiră. Cică sunt cei mai harnici şi cei mai buni muncitori din lume. Îi urăşte pe ăia care i-au târât în război.

— Te rog foarte mult să nu mai discuţi cu domnul Popescu.

— Dar cu cine să discut? Cu doamna Carabăţ?

Tulburată, Ana intră în dormitor şi se schimbă: îşi puse un capot de diftină şi reveni în bucătărie. Livia tocmai o pisa pe maică-sa:

— Spune, mamă, chiar nu-ţi aminteşti de ăla grasu despre care ţi-am povestit?

— Nu.

Ana trebui să recunoască că Livia avea dreptate. Mama multe lucruri nu mai ţinea minte. Nici măcar locul unde-şi ţinea cartelele. O auzi din nou tuşind. Răcise în toamna trecută, începuse să tuşească, apoi pe vremea gerului mare a început să scuipe sânge. Doctorii de la Casa Cercuală spuneau că o să-i treacă, i-au recomandat aspirine şi un sirop dulceag cu miros ciudat de mentă.

Privirile Anei căzură pe ligheanul de pe plită.

— Ţi-am spus, mamă, să nu mai încălzeşti apă. Fac duş la serviciu.

— O încălzesc pentru Livia. A spus că dacă tu te speli în fiecare seară, se spală şi ea.

Ana se uită la soră-sa. Se împlinise şi ea, deşi avea doar paisprezece ani; sub tricoul vărgat i se întrezăreau sânii formaţi. Când încălţa pantofii Anei cu tocuri înalte, i se prelungeau picioarele, părea o adevărată domnişoară.

— O pui pe mama.la lucru, spuse Ana dojenitoare.

— Eu am adus apă, sări Livia şi-şi coborî leneşă picioarele de pe scaun.

Ana puse faţa de masă şi scoase tacâmurile din sertar. Pe urmă, la masă, povesti că s-a discutat din nou mutarea centralei în afara Bucureştiului. Maică-sa o ascultă cu mâna la gură, să-şi înăbuşe tuşea care o încerca.

— Dacă mă duc, primesc şi o indemnizaţie, încheie Ana.

— Ce înseamnă, indemnizaţie? o întrebă maică-sa.

— Un salariu în plus, dădu lămuriri Livia.

— Tu să taci din gură! se răsti maică-sa la ea. Se întoarse spre Ana: Ce înseamnă?

— Aşa cum a spus Livia. Mi se dă probabil încă un salariu.

— Atunci du-te, mamă, o îndemnă maică-sa, şi în ochi îi apărură nişte licăriri. Ana nu-şi dădu seama dacă din cauza febrei sau de bucurie. Şi eu am visat să mă întorc odată la ţară. Măcar tu să ai aer curat.

Mai demult, când era bine dispusă, povestea despre un sat, idilic, cu case date cu var, cu acoperişuri din ţiglă roşie, cu bătături pline de orătănii şi grădini cu flori de toate felurile. În amintirile ei despre sat nu prindeau contururi concrete decât lucruri neesenţiale; cuibul unei berze pe hornul părăsit al unui şopron, trunchiul unui nuc pe care nu-l putea cuprinde nici cu amândouă mâinile, un puţ cu roată de care n-avea voie să se atingă, să nu-şi rupă braţele.

Toată viaţa visase să se reîntoarcă în satul din mintea ei.

— Abia când taică-tu m-a adus la Bucureşti, povestea adesea, am auzit de piaţă. Acolo, dacă aveai nevoie de pătrunjel, de morcovi, te duceai în grădină. Ouă, lapte, carne, toate le aveai în bătătură.

— Dar noi de ce n-avem?

— Pentru că la Bucureşti sunt oameni mulţi. Nu poate să ajungă la toată lumea.

— Nu mă iei şi pe mine cu tine? întrebă Livia şi privi rugătoare spre Ana. Şcoală n-am, mă plictisesc, şi mama tot spune c-o necăjesc.

— Vrei s-o lăsăm pe mama singură?

Livia nu-i răspunse. Târşi scaunul sub fund până lângă sobă, îşi ridică din nou picioarele pe tăblie, şi se rezemă cu bărbia de genunchi. Adunată ghem, îşi pierdu toată feminitatea, redeveni copil.

— Dar poate că nu mai plec nici eu, adăugă Ana. Ce o să faceţi fără mine?

— Asta spui ca să nu-mi fac inimă rea.

— Nu, Livia.

Şi Livia ştia că mama nu putea fi lăsată singură; abia reuşea să ridice o găleată cu apă sau să mute masa din sufragerie. Uneori, şi în timp ce gătea se aşeza pe un scaun, să se odihnească.

— Te duci, fetiţa mea, spuse mama după o lungă meditaţie. De ce să nu te duci?

— Pentru că nu-mi place cum tuşeşti.

— Eu m-am obişnuit cu tuşea.

Şi tonul, şi cuvintele sunau a resemnare. Toţi vecinii spuneau că nu fusese aşa când trăia încă soţul ei. Când spăla rufele în curte cânta. În zilele de sărbătoare, se gătea.

În cutiile în care ţineau acum acele cu gămălie, pe vremuri era pudră şi, odată, cotrobăind prin, casă, Ana dăduse peste o mulţime de sticluţe de colonie. Tatăl ei fusese electrician şi murise electrocutat la douăzeci de metri de pământ. Mama nu permisese copiilor să-l vadă carbonizat, cu pielea neagră, arsă.

— De ce să nu-l vedem şi noi pe tata?

— Pentru că e bine să vă aduceţi aminte de el cum

stătea în casă şi râdea.

Fetele rar îl văzuseră râzând; de obicei era morocănos şi mereu avea motive să nu fie vesel: ba îi reţinuseră salariul pentru un cablu pierdut, ba primea câte o amendă că n-a terminat de repus în funcţiune linia bombardată. Ştiau şefii lui să născocească pricini.

— Acolo mi s-a promis că o să avem locuinţă şi mâncare gratuită, mai spuse Ana. O să vă trimit toţi banii acasă.

Maică-sa îi răspunse după ce tuşi de câteva ori:

— Nouă ne ajunge pensia mea.

— Atunci de ce te plângi că nu ne ajung banii? sări Livia. Lasă să ne trimită banii acasă! Poate îmi cumperi şi mie rochiţa aceea cu buline.

— Ţi-am spus că ţi-o cumpăr, se răsti maică-sa la ea. Iar tu, se întoarse din nou spre Ana, du-te până la Nicoleta. A spus să treci neapărat pe la ea.

NICOLETA AVEA locuinţa lângă apartamentul proprietăresei, în dreptul cişmelei comune. Se mutase cu vreo doi ani în urmă în casa în formă de vagon şi nimeni din curte nu ştia despre ea decât că lucrează la Filatura Română de Bumbac de pe Pantelimon, că pleacă la lucru în fiecare dimineaţă cu noaptea în cap şi se întoarce pe întuneric. Dornică de aer, uneori, se aşeza în faţa uşii şi se pieptăna o oră să-şi scoată scamele din păr. Când s-a aflat că soţul ei era arestat şi internat în lagărul de la Târgu-Jiu, proprietăreasa a insistat să se mute, dar cei de la Siguranţă care supravegheau casa i-au spus să se astâmpere. Toţi din curte se fereau de ea, de parcă ar fi fost ciumată. Numai Ana o vizita, la început din compasiune, pe urmă s-au împrietenit. După a treia sau a patra seară petrecută împreună, Nicoleta a avertizat-o:

— Dacă o să continui să vii la mine o să ai neplăceri.

— Ce fel de neplăceri?

— O să fii întrebată ce discuţi cu mine, cu cine am relaţii.

— Păi, după câte ştiu, n-ai relaţii decât cu mine.

— Special nu am. Ştiu că sunt urmărită, mă duc la serviciu, vin acasă şi nu stau de vorbă cu nimeni. Nici la fabrică. Şi acolo sunt urmărită.

— De ce?

— Din cauza soţului.

Cu timpul, Ana a aflat câte ceva despre soţul Nicoletei: a distribuit manifeste împotriva nemţilor, împotriva războiului, dar pentru că n-a fost prins asupra faptului şi el a negat totul, nu i s-a putut intenta proces şi l-au internat în lagăr. Deci Stoica n-a exagerat când a avertizat-o să fie foarte atentă la afişaj sau la distribuirea de manifeste. Nu voia să se deconspire faţă de Nicoleta şi. Întrebă ca şi cum atunci ar fi auzit pentru prima oară de aşa ceva.

— Dar de ce a făcut asta, Nicoleta?

— Din două motive. El e din Bistriţa şi acum Bistriţa e în altă ţară.

— Şi celălalt motiv?

— Al doilea motiv e mai complicat. Nu-i place să fie târât ca animalele. Nu vrea să-l aplaude, pe mareşal când acesta mobilizează noi contingente de tineri pentru abatorul din răsărit.

— Am înţeles. Nu vrea să lupte.

— N-ai înţeles. Vrea să lupte, dar pentru Ardeal nu pentru interesele nemţilor. Desigur, mai grav decât asta e faptul că el luptă pentru această cauză, nu se mulţumeşte să stea cu mâinile încrucişate pe piept.

— Cam aşa vorbeşte şi dispecerul nostru. Aş putea să te ajut cu ceva?

— Nu, Ana.

După câteva luni a fost chemată în birourile din

bulevardul Pache şi întrebată ce relaţii are cu Nicoleta Balaban. Un comisar tânăr, spilcuit, politicos, îi oferi loc.

Nu ştiu ce înţelegeţi dumneavoastră prin relaţii? Uneori după lucru stăm de vorbă.

— Despre ce?

— De-ale noastre.

— Vezi, domnişoară, acest „de-ale noastre" mă interesează.

— Eu o întreb ce aş putea face cu mama.

— Păi, ce să faci cu ea?

— Asta nu ştiu. E.ofticoasă, tuşeşte şi mă tem să n-o îmbolnăvească şi pe sora mea mai mică.

— Şi doamna Balaban ce spune?

— Că n-are cum s-o ajute.

— Am întrebat ce spune în general.

— Multe. Că fetele care lucrează la filatură ar trebui să poarte o mască de tifon, să nu înghită scame. Uneori şi ea scuipă bumbac.

— Altceva.

— Că munca ar fi mai uşoară la filatură dacă s-ar instala nişte ventilatoare.

— Adică face agitaţie sindicală?

— Nu ştiu ce-i aia.

Comisarul zâmbi.

— N-a încercat să te lămurească?

— Cum adică?

— Să-ţi spună că ar putea fi şi bine…

— Ba da. Asta îmi spune totdeauna.

— Şi cum ar putea fi bine?

— Dacă ar avea bani mai mulţi. De un an vrea să-şi cumpere un godin. Dar dintr-un singur salariu e greu.

— Ştii că soţul ei e arestat.

— Ştiu.

— Ştii şi pentru ce?

— Nu. Pe ea m-am jenat s-o întreb.

— Şi nici nu bănuieşti?

— Păi, pentru ce poate fi arestat un om? Probabil a furat ceva…

— Am senzaţia că faci pe naiva.

— Nu fac pe naiva pentru că nu sunt… Am douăzeci de ani şi din salariul meu îmi susţin familia. Ştiţi câtă pensie are mama după tata? Şase sute de lei. Atât plăteşte întreprinderea de Electricitate pentru un tată mort.

— Te-aş sfătui s-o ocoleşti pe doamna Balaban.

— Şi cu cine să stau de vorbă? Că după lucru nu mai pot umbla pe străzi. Cu proprietăreasa? E bătrână şi rea. Şi la plata apei ne fură. Nicoleta e necăjită, eu sunt necăjită şi ne înţelegem.

— Asta e grav. Mi-ar părea bine pentru dumneata să nu vă înţelegeţi. Soţul ei e comunist. Şi nu unul oarecare. Nici în lagăr nu se astâmpără. Noi îl bănuim că prin el se scurg sarcinile trasate de comuniştii arestaţi celor de afară. Şi canalul nu poate fi decât Nicoleta.

— Cum adică „canal”?

— Canalul prin care ajung ordinele din lagăr la cei ne arestaţi. Fereşte-te de ea!

Cu timpul Nicoleta îi dădu mici sarcini:

— Sună la telefonul 31–011 şi spune că eşti din partea Grădinii Botanice. O să-ţi răspundă cineva că n-a fost în viaţa lui acolo, îi spui că de aceea l-ai sunat, să afle şi el că au înmugurit palmierii.

Ana începu să râdă:

— Te ţii de şotii?

— Nu, Ana. Ceea ce faci e foarte important. Eu nu pot să sun la telefon pentru că sunt urmărită. Numai să fii foarte atentă să nu te audă nimeni şi să nu vorbeşti niciodată despre acest mesaj.

— Ce înseamnă asta?

— Cu timpul o să afli.

Ana verifică numărul de telefon şi spre surprinderea

ei era al dispecerului Stoica. Şi fu şi mai mirată când acesta îi răspunse exact cum îi spusese Nicoleta. Seara o întrebă:

— Tu ştii cine e omul cu care m-ai pus să vorbesc?

— Nu. Şi nici nu mă interesează. Dar să ştii că ne-ai făcut un mare serviciu. Sper că se va ivi ocazia să-ţi mulţumim.

Pe atunci, Ana nu înţelesese de ce Nicoleta vorbea la plural. Mai târziu, observase că îi cerea să facă servicii totdeauna după ce se întorcea de la Târgu-Jiu.

Odată, lucrând în schimbul de noapte, rămăsese numai cu Stoica în centrala manuală. Cu el se avea bine. Stoica o atrăsese în munca ilegală, îi dăduse sarcini mărunte, mai mult ca s-o verifice, pe urmă o luase cu el la afişaj. Îşi dăduse seama că ceea ce făceau era periculos, îl întrebă de ce se expune.

— Ca să se termine războiul, fetiţa mea.

— Şi credeţi că după război o să fie mai bine?

— Fii sigură că noi, românii, ne cunoaştem mai bine interesele decât nemţii care ne-au încălecat. Pe front ne folosesc drept carne de tun, în ţară ne fură toate bunurile. Pacea nu va însemna numai descotorosirea de ei, ci mult mai mult: o schimbare a vieţii celor mulţi. Ca şi cum Dumnezeu ar crea lumea din nou. Şi pentru că Ana nu-i pusese alte întrebări, continuă: Vor veni cei ce muncesc la putere.

Rămasă cu Stoica în centrala manuală n-o răbdă inima să nu-i spună că ea e din partea Grădinii Botanice.

Stoica se încruntă.

— Acum ar trebui să-ţi dau două palme! Despre chestiile astea n-ai voie să vorbeşti nici cu ime însăţi! mai ales tu care ai experienţă.

După terminarea schimbului o sărută pe frunte:

— Noi suntem severi şi cu cei care ne sunt dragi.

Vorbea la plural la fel ca şi Nicoleta.

ANA AJUNSE în dreptul ferestrelor întunecate ale Nicoletei şi ciocăni încet în geam, să nu fie auzită de ceilalţi vecini. Imediat desluşi în casă lipăit de paşi, apoi apăru o dâră de lumină sub uşa de la bucătărie. Ana se strecură în casă. Nicoleta era îmbrăcată într-o cămaşă de noapte lungă, închisă la gât şi părea plânsă. Bucătăria ei întunecată era mai sărăcăcioasă decât a Anei, nu avea în ea decât un dulap hodorogit, cu vopseaua căzută, o masă pliantă cu picioare metalice şi două scaune desperecheate, unul cu spătar şi celălalt cumpărat de la tâmplarii ambulanţi din Moşi, nevopsit. Nicoleta nu era mai în vârstă decât Ana decât cu cinci sau şase ani, dar era trecută, îmbătrânită înainte de vreme. Faţa lunguiaţă, palidă se termina cu o bărbie ascuţită, osoasă, fruntea bombată, mare, era ascunsă sub un breton ciopârţit de ea neegal, cu multe fire albe. Îşi ţinea umerii ciudat, adunaţi ca oamenii friguroşi. Numai ochii, ascunşi adânc în orbite, erau vii, pătrunzători.

— L-ai văzut? întrebă Ana imediat ce se desprinse din îmbrăţişare.

Nicoleta, zgribulită, sculată din pat, îşi ţinea mâinile încrucişate pe piept.

— Nu.

În spatele ei, pe spătarul scaunului, era aruncată îmbrăcămintea sa de duminică: o fustă albă plisată şi o bluză de culoarea lămâii. La Târgu-Jiu se ducea totdeauna elegantă, ca paznicii să nu-şi dea seama că o duce greu.

— Şi te-ai dus până acolo degeaba?

— Da, clătină Nicoleta din cap. Nu m-au lăsat nici măcar să-i las pachetul cu alimente. Pun de o cafea?

Şi, fără să aştepte răspuns, luă un ibric şi-l puse pe spirtieră.

— N-o să putem dormi, încercă Ana să refuze.

— Eu oricum nu pot dormi. Luă cutia de chibrituri de pe etajeră şi aprinse fitilul lămpii. La voi ce-i nou?

— Nimic. Mama tuşeşte şi Livia a început să mă îngrijoreze.

— Livia? De ce?

— Stă toată ziua la invalidul de lângă noi şi ăla o învaţă prostii.

— Cum adică?

— Că ce ar fi dacă ar muri Antonescu şi chestii din astea.

— Mie îmi place Popescu. Ieri l-a luat la rost pe unul care a fost pus să mă urmărească. L-a prins de cravată. Dumneata cine eşti? Te văd de câteva zile în faţa casei fără nicio treabă. Te pomeneşti că Vrei să faci o spargere? Cel de la Siguranţă a trebuit să se legitimeze ca Popescu să nu-l dea cu capul de pereţi. Când află că e de la Siguranţă, se înfurie şi mai rău. Înseamnă că mă urmăreşti pe mine! Tu de ce nu eşti pe front? Măcar să te duci să vezi ce-i pe acolo şi să-mi cauţi piciorul pierdut. Individul a întins-o, bucuros că n-a primit şi nişte palme.

— Probabil au trimis pe altcineva.

— De asta sunt sigură. Dar, dacă-l descopăr, i-l arăt lui Popescu. Să stea de vorbă şi cu el. La Telefoane?

— Ne-au anunţat din nou pentru noua centrală, dar nu prea sunt hotărâtă.

Nicoleta tresări.

— Cum adică? De doi ani se pregăteşte, acţiunea asta şi «tu… îşi dădu seama că vorbise prea mult şi căută să schimbe discuţia: Mi-ai spus odată că dispecerul a insistat foarte mult să te duci.

Ana vru s-o întrebe „ce se pregăteşte de doi ani”, dar o ştia pe Nicoleta: n-avea niciun rost să insiste, ea tot nu i-ar fi spus nimic. Îi răspunse ea şi cum n-ar fi auzit cele spuse.

— Da, dispecerul mi-a spus că e o sarcină.

În clipa aceea realiză legătura dintre cele spuse de Nicoleta şi Stoica. Oare nu i-a transmis ea sarcini lui Stoica prin omul de la Grădina Botanică?

— Dacă-i sarcină n-ai voie să refuzi, spuse repede Nicoleta.

— Da, dar mama nu se simte bine. Nu pot s-o las singură.

— Dar nu rămâne singură. Rămâne cu Livia.

— Livia e mică. Toată ziua se zbenguie pe stradă. Pe ea nu pot să mă bazez.

— O să am eu grijă de mama ta. Mă rog, cât pot. Că oricum războiul n-o să mai dureze mult.

— Aşa mi-a spus şi Stoica. Zicea că după război dumnezeu o să creeze lumea din nou.

— Ori el, ori noi.

ANTON CALAPA trecu a treia oară pe Sărindar, în spatele cinematografului „Capitol”, şi era hotărât, dacă omul de legătură nu apărea nici de astă dată, să nu mai insiste: consemnul fusese foarte clar: dacă la fereastra biroului său, de la etajul doi, perdelele vor fi date la o parte, va avea loc întâlnirea. Omul ori n-a apucat să treacă pe Calea Victoriei, prin faţa Palatului Telefoanelor, ori se întâmplase ceva. N-avea niciun rost să rişte: Sărindarul era gol, ultimul spectacol de cinema se terminase de mult, numai în capătul străzii, în faţa clădirii „Universului” era agitaţie: câţiva vânzători de ziare aşteptau ediţia de dimineaţă.

Cu câteva luni în urmă mai ratase o întâlnire: era în perioada când se angajase să asigure transportarea utilajului la Tâncăbeşti. Trebuia să se vadă cu un şofer cu numele conspirativ Tilică. Acest Tilică lucra la U.C.B. Secţia transporturi, şi dispunea de un parc de maşini cu acces în suburbii. Îl mai văzuse o dată la o întrunire şi-i

memorase figura: era un bărbat cu trăsături aspre, ridat, cu părul tuns scurt, ca unul ieşit de curând din închisoare, îşi fixaseră întâlnirea în Gara Obor, la cel de-al treilea stâlp de fontă dinspre fabrica lui Gagel. Încă de când intrase pe peron, Calapa fu surprins de numărul mare de poliţişti. În faţa Biroului de Mişcare descoperise chiar doi comisari în uniformă neagră. Era clar că întâlnirea fusese deconspirată. Cineva anunţase poliţia. La locul întâlnirii ar fi fost o prostie să se posteze şi se întrebă de unde ar putea apărea Tilică. Un timp stătuse la intrarea principală din gară, să-l anunţe să nu se ducă la stâlpul de fontă, dar pe peron se putea ajunge din mai multe direcţii: dinspre triaj, de la coletărie. În cele din urmă, Calapa îşi alese un loc strategic, chiar în apropierea Biroului de Mişcare. Chiar intrase în vorbă cu unul dintre comisari, îl întrebase dacă trenul de Ciulniţa are sau nu întârziere. În clipa aceea sosise un tren de persoane dinspre Gara de Nord, din care cobori Tilică. Purta un fulgarin negru închis până la gât. Cercetă stâlpii de fontă, ceasul electric de sub copertina de beton şi se duse la cel de-al treilea stâlp. Calapa n-avea cum să-l anunţe. Îl văzu înconjurat de poliţişti şi părăsi gara.

Porni spre clădirea ziarului „Universul” şi înainte de a ajunge la colţul străzii se trezi cu o umbră lângă el. Tresări. La început crezuse că fusese acostat de un om al poliţiei, pe urmă, privindu-şi însoţitorul, îl recunoscu: era acelaşi om care venise ultimul la întâlnirea din magazinul de confecţii.

Răsuflă uşurat.

— A semnat? întrebă umbra şi-şi aprinse o ţigară.

Flacăra chibritului îi lumină pentru o clipă faţa: părea preocupat.

— Da, îi răspunse cu puţină întârziere Calapa. Au fost anunţate şi fetele.

Omul de lângă el nu-i răspunse, ca şi cum n-ar fi auzit

cele spuse de el. Calapa se întrebă cine e, dacă are copii, cu ce se ocupă… Ar fi vrut chiar să-l întrebe dacă o duce greu, dacă n-are nevoie de ceva. Nu apucă însă să pună întrebarea, căci omul se întoarse spre el:

— Înseamnă că e ultima noastră întâlnire.

Chiar aşa să fie? Să nu se mai vadă, să nu se mai întâlnească niciodată?

Probabil ştia că o să primească o altă sarcină, poate în provincie, şi o să se ocupe de alte probleme, să facă rost de arme sau să mineze şine de cale ferată sau poduri, în munca de partid niciodată nu ştii ce vei face a doua zi. Simţi nevoia să-l îmbrăţişeze, să-i spună pe numele mic, să-i dea o întâlnire după război, dar nu se vru slab în faţa lui.

Paşii lor răsunau puternic pe trotuar şi lui Calapa i se păru chiar strident.

— La paza centralei din pădure a fost trimis un om de încredere, spuse omul de lângă el. Un sublocotenent tânăr de la Comandamentul Militar al Capitalei. Trase din ţigară, pe urmă adaugă: îmi pare rău că nu i-am reţinut numele.

Când Anton Calapa se întoarse spre el, omul nu mai era în dreapta lui, dispăruse în întuneric.

DOCTORUL TUDOR BEJAN, şeful cabinetului medical din Palatul Telefoanelor, a fost însurat de două ori: prima oară cu o colegă de facultate, grasă, bleagă, cu zestre. Dar nu pentru asta a luat-o de nevastă: avea ochi frumoşi şi o sensibilitate ieşită din comun. În cei şase ani de facultate se obişnuiseră, se înţelegeau bine. Anca era de undeva, din Ardeal, singura fiică a unui preot de ţară cu pământ mult, cu bani şi fără principii. Deşi îi promisese lui Tudor că vor rămâne în Bucureşti să se specializeze într-un spital, ea nu ieşise din cuvântul părinţilor. Pentru preotul de la ţară titlul de doctor era o mină de aur, specializarea –

o pierdere de vreme. I-a cumpărat Ancăi un cabinet în Zărand. Bolnavii, minieri de la puţurile de plumb din împrejurimi, aveau silicoză şi oftică, şi Anca nu-i trata decât cu sfaturi: odihnă şi hrană îmbelşugată, dar conducerea puţurilor era presată, trebuia să furnizeze plumb fără impurităţi unui concern german. Bejan nu voia să se mute la Zărand. Au stat un an despărţiţi, până ce preotul l-a avertizat că, dacă nu se prezintă în două săptămâni la cabinet, Anca se va mărita cu unul dintre directorii puţurilor. Bejan nu s-a prezentat nici la cabinet şi nici la înfăţişările de la tribunal şi divorţul s-a pronunţat în favoarea ei. Cea de-a doua nevastă, Silvia, avea un cusur: uneori lipsea de acasă, şi mai ales nopţile. La orice întrebare a lui Bejan răspundea evaziv, repetând la infinit aceeaşi frază: am avut de lucru. Bineînţeles, divorţul s-a pronunţat în favoarea doctorului, care a hotărât să nu se mai însoare niciodată. Mai târziu, când Calapa l-a adus înapoi de pe front şi i-a dat primele sarcini de partid, Bejan a întâlnit-o pe Silvia la un afişaj.

— Acum ai înţeles de ce nu ţi-am putut spune unde-mi petrec nopţile?

Bejan ar fi vrut să reia legăturile cu ea, dar nu s-a mai putut. Ea era combinată cu cineva de la Radio şi era fericită.

Dispecerul de serviciu îl anunţă pe Bejan să se prezinte de urgenţă la directorul tehnic al Societăţii. Bejan aşteptase de mult această înştiinţare.

Anton Calapa, care îl adusese la cabinetul medical al Telefoanelor, îi spusese că în curând va primi o misiune. Doctorul bănuia despre ce putea fi vorba: cotiza regulat la Ajutorul Roşu şi Calapa i-a dat să înţeleagă că va trebui să preia funcţia de „încasator” la toate instituţiile de transport şi telecomunicaţii. Bejan ar fi dorit o muncă mult mai concretă: bântuise toate fronturile, se săturase de război, ştia în ce parte s-a înclinat balanţa victoriei. De

altfel, pentru un intelectual, nici nu era greu de ghicit.

Intră în biroul lui Calapa cu zâmbetul pe buze.

— M-ai amenințat de mult că o să mă chemi.

— Uite că a venit sorocul, îi strânse mâna Calapa. Ia loc. V Aşteptă ca Bejan să se scufunde în fotoliul de piele, abia atunci continuă: După câte ştiu, nu eşti însurat.

Lui Bejan întrebarea i se păru ciudată.

— În clipa de faţă nu sunt.

— Cum adică?

— Păi, am fost însurat de două ori.

— Asta ştiu. A treia e în perspectivă?

— Nu. Cred că n-o să mă mai însor niciodată.

— Atunci e bine. O să-mi fie mai uşor să te lămuresc.

Îi întinse un pachet cu „Regale” roş. Bejan aprinse ţigara, se lăsă pe spătarul fotoliului şi aşteptă să fie „lămurit”.

— Vei fi detaşat în provincie, spuse, în cele din urmă, Calapa.

Lui Bejan fumul îi rămase în gât, era cât pe-aci să se înece, tuşi de câteva ori şi, supărat, puse ţigara în scrumiera de metal din fundul căreia îi surâdea basorelieful lui Graham Bell.

— La o detaşare în provincie nu m-am aşteptat, mormăi el, deşi nu voia să lase impresia că nu e de acord.

— Mă rog, îi zâmbi Calapa. Un fel de provincie. E vorba de câţiva kilometri de Capitală. La noua centrală. Şi te muţi cu cabinetul medical cu tot.

— Am înţeles, îi veni inima la loc lui Bejan. Luă ţigara de pe scrumieră şi trase un fum adânc în piept. În încăpere se simţeau aroma de smochin. Vi fi singur?

— Nu. Te va ajuta Stoica. Şi mai e şi o utecistă acolo, una măruntă, negricioasă. Dar vă găsiţi voi. Cam asta e tot.

— Poate îmi spui şi ce voi avea de făcut?

— O să-ţi comunice Stoica amănunţit. În mare pot să-

ţi spun şi eu: vei îngriji două duzini de centraliste, pe care va trebui să le înveţi să-şi iubească patria.

— Iubirea de patrie e o noţiune abstractă.

— Sacrificiul soldaţilor pe front nu e o noţiune abstractă. E dovada concretă a dragostei de ţară. Activitatea pe care ai dus-o în cadrul Ajutorului Roşu tot patriotism se numeşte. În sensul acesta înţeleg dragostea de patrie. Centralistele n-au educaţie politică, pentru ele dragostea de patrie e ceva subînţeles. Or, munca din centrala din pădure nu e un simplu serviciu, e un fel de front.

— Front în apropierea Bucureştiului?

— Nu pot să-ţi dau amănunte pentru că nici eu nu le cunosc. Mi s-a spus că e un fel de front şi cei care mi-au spus acest lucru spun numai adevăruri. Înţelegi?

ANDRONE SE ÎNTOARSE de la magazinul de confecţii abătut; nu şi-ar fi imaginat ca nişte simpli vânzători să reziste la bătaie, să aibă forţa să tacă, deşi în ochii lor se citea spaima, îi verificase pe toţi, ştia cine era sau nu însurat, dacă au familie, copii, dacă au cazier: cunoştea şi părerile vecinilor despre ei. Începu să creadă şi el că Pascu a intrat în magazin numai ca să-şi cumpere ceva, sau să-l deruteze. Arătă fotografia lui tuturor vânzătorilor, dar niciunul nu-şi amintea să-l fi servit cu ceva.

— Chiar dacă l-aş fi servit eu, nu-mi aduc aminte. Am de-a face cu sute de oameni pe zi. Dacă ar fi avut un singur ochi sau ar fi fost bandajat mi-aş fi adus aminte.

Androne cercetă magazinul amănunţit, descoperi perdeaua care ducea în depozit şi văzu o mulţime de oameni ascunşi. Scoase pistolul şi ceru să i se aprindă lumina, în bătaia becului manechinele păreau caraghioase şi Androne avu senzaţia că-şi bat joc de el. Ca să nu se

trădeze faţă de vânzători, întrebă cu autoritate:

— Ce-s cu păpuşile astea aici?

— Sunt date la reformă.

— Şi atunci de ce nu le aruncaţi?

— Trebuie reparate.

— Gura!

La sediu, Deleanu nu-l putu primi imediat, fu nevoit să aştepte în anticameră împreună cu alţi doi indivizi: unul mărunt, cu umerii strânşi, ziarist la „Universul” şi celălalt, un bărbat înalt, elegant, de la Prefectura Capitalei. Neavând ce face, răsfoi ziarele de pe masa secretarei. Pe prima pagină îl izbi o ştire culeasă cu litere mari. „Se pregăteşte o contraofensivă în perimetrul Odessei”. Era o minciună. Toată lumea ştia că Odessa fusese evacuată cu o săptămână în urmă. Avea dreptate Meri că până acum a răsfoit doar ziarele. Citi ştirile în continuare: „De la Kursk nemţii s-au repliat pe poziţii dinainte stabilite”. Dar asta înseamnă retragere! De ce dracu’ ţine Hitler sub obroc armele secrete? Dar dacă şi asta e doar o minciună? se întrebă cu spaimă ce se va întâmpla când vor intra ruşii în Bucureşti. Oare să aibă Meri dreptate? Dacă ar fi aşa şi colegii lui ar trebui să fie înspăimântaţi, şi mai ales Deleanu. El era cunoscut, îi apărea numele în ziare, i se luau interviuri, toată lumea ştia cu ce se îndeletniceşte. Cine ştia de Emil Androne? Colegii, Deleanu şi Meri. Ba nu, îl cunoşteau şi cei pe care i-a anchetat. Mai ales acela mic, negricios, pe care l-a umplut de sânge. Dacă tocmai ăsta o să vină să-l execute? Şi acolo, la subsol, unde avusese mâinile legate, se temuse de el. Îl înfruntase cu privirile de parcă ar fi vrut să-i memoreze faţa. De ce daţi, domnule comisar? Pentru că taci! Păi, n-am ce să vă spun. Ai, dar nu vrei! Ăsta a fost tot dialogul lor. Căzut pe ciment cu faţa plină de sânge, l-a înfruntat. I-a şi spus: Ce se va întâmpla dacă o să ne întâlnim cândva pe stradă, domnule comisar? Chiar aşa, ce se va întâmpla? O să-i spună că a

avut sarcină să-l ancheteze. Oamenii sunt de toate felurile: unu-i zidar, altul face pâine şi cel de-al treilea anchetează. Da, dar dumneavoastră m-aţi bătut, mi-aţi distrus ficatul cu loviturile de picior. Aţi avut sarcina să mă bateţi, să mă schilodiţi? Niciodată! Oare Deleanu o să mărturisească vreodată că a dispus ca oamenii să fie schingiuiţi? Niciodată! El a dispus ca oamenii să fie anchetaţi. Atât. Ar fi tâmpit să recunoască altceva. Şi negriciosul nu e singurul: mai erau şi cheferistul deşirat de la Depou, mecanicul de locomotivă, croitorul de la Cehoslovaca, brutarul de la Herdan.

Deleanu îl primi pe cel de la Prefectura Capitalei şi audienţa nu dură decât câteva minute. Intră ziaristul. Numai să nu-l enerveze slăbănogul de la „Universul”, se rugă Androne în sinea lui. Ştia că întrevederea cu comisarul-şef va fi furtunoasă, dar era pregătit sufleteşte. Vinovatul principal al eşecului era comandantul patrulei militare de pe Lipscani. Bine că i-a reţinut numele. Deleanu avea posibilitatea să verifice exactitatea raportului.

Comisarul-şef îl întâmpină încruntat. Din cauza căldurii, era numai în cămaşă. În ultimul timp se îngrăşase peste măsură şi. Transpira de parcă ar fi fost călare pe o sobă. Cămaşa udă îi stătea întinsă pe burtă şi Androne se temu că nasturii de sidef or să-i sară ca lăcustele. Îl informă pe Deleanu cu voce stinsă de tot ce s-a petrecut de când a intrat Pascu în magazinul de confecţii şi acesta, înghesuit în scaunul cu spătar înalt, ca într-o menghină, îl asculta cu atâta atenţie, încât uită să-şi şteargă transpiraţia de pe frunte. Chenarele geamurilor mici, proiectate de soare pe perdelele transparente, aduceau cu nişte gratii. Brusc, Deleanu apăsă pe butonul ventilatorului şi paletele mari, de alamă, risipiră toate hârtiile de pe birou.

Androne, cuminte, le culese de pe jos şi le fixă sub o

scrumieră de marmură.

— Şi? întrebă Deleanu, de parcă n-ar fi auzit informarea lui Androne.

Androne nu înţelese la ce se referea acest „şi” şi căută privirile comisarului-şef.

— De ce nu-mi răspunzi? Ce spun cei de la magazinul de confecţii?

— Nimic, domnule comisar-şef. Tac cu încăpăţânare. Încep să cred şi eu că într-adevăr nu ştiu nimic.

— I-ai luat tare?

— Tare, domnule comisar-şef. Brusc îşi aduse aminte de negriciosul căruia i-a tumefiat ficatul în subsolurile Siguranţei şi vru să-l pună pe Deleanu la probă: Aşa cum mi-aţi poruncit.

— Cum adică ţi-am poruncit, îi căută comisarul-şef privirile.

— Să-i iau tare. Şi acum mă dor palmele.

— Eşti prost, măi Androne. Niciodată nu te-am sfătuit să baţi. Să-i anchetezi!

Era clar că Deleanu nu-şi asuma nicio răspundere. Ce ar fi să-i spună că Odessa fusese evacuată, că ruşii se apropie de frontierele ţării. Fără îndoială că Deleanu ar dispune să fie arestat. Comisarul-şef îl ţintui cu degetul:

— Mă, Androne! Se ţin întruniri clandestine într-un magazin de confecţii şi vânzătorii nu ştiu nimic! Au fost instruiţi, mă! Ai cercetat magazinul? N-are şi o altă ieşire?

— L-am cercetat. Am fost în depozit, m-am şi speriat de nişte manechine decapitate. Magazinul nu are nicio altă ieşire. De altfel Pascu a ieşit pe unde a intrat.

— Da, am uitat acest amănunt.

— Ceea ce vă pot spune în plus faţă de ce am scris în raport e faptul că Pascu fusese avertizat să se mute. Şi asta în timp ce eu am fost legitimat de sublocotenentul Ion Manu.

— O patrulă militară are dreptul să legitimeze pe toţi

suspecţii. De unde ştii că Pascu a fost avertizat?

— De la gazda lui. Am anchetat-o. Au fost doi oameni să-l anunţe să plece.

— Vezi, pe ăştia voiam eu să-i arestez. Ai vreo pistă?

— Am predat semnalmentele la cartoteci. Se lucrează la identificare.

— În cazuri din astea, amănuntele contează mult.

— Ştiu, domnule comisar-şef. Pe baza amănuntelor am strâns cercul în jurul unuia dintre ei. O femeie. Avea scame de bumbac în păr.

— Şi ce-i cu asta?

— La două sute de metri de fosta casă a lui Pascu e Filatura Română de Bumbac. Bănuiesc că e muncitoare acolo. Am dat dispoziţie să se cerceteze dosarele celor suspecţi de la filatură.

Deleanu râgâi, apoi vru să formeze un număr, dar, furios, trânti receptorul în furcă.

— Iar n-are ton!

Androne, atotştiutor, îi sări în ajutor:

— Probabil că se lucrează în centrala cea nouă.

— Care centrală? întrebă mirat Deleanu.

— Cea care se va face undeva, într-o pădure…

Deleanu îl privi lung:

— De când ai intrat în acest birou nu spui decât prostii!

— Pe crucea mea, domnule comisar-şef. Ştire sigură. Cunosc pe cineva care lucrează la Telefoane.

— Ai un om acolo?

În sfârşit, se bucură Androne, Deleanu îi descoperea şi calităţi.

— Da, domnule comisar-şef. Un om pe care îl cunoaşteţi şi dumneavoastră. Chiar bine! îşi permise un mic zâmbet. În intimitate vă spune Gigi.

— Cine-i? se încruntă Deleanu.

— O fată blondă. Catargiu. Meri Catargiu. După soţ,

Mutaşcu.:

— Vrei să spui că am relaţii cu această femeie?

— Nu, domnule comisar-şef. Am spus doar că o cunoaşteţi.

— Şi ce spune?

— Că se mută centrala.

— Te-am întrebat ce spune despre mine?

— Că aţi cunoscut-o în casa părinţilor ei când a fost mică. I-aţi dus tot timpul bomboane.

— Atât?

— Atât.

— Ceva nu e în regulă cu fata asta. E de viţă nobilă, părinţii au avut şi o moşioară undeva în Bărăgan, ea s-a măritat cu un tip excepţional şi când acesta a murit s-a dat la fund. S-a angajat la Telefoane într-un post obscur. Poate au sfătuit-o americanii.

— Americanii?! se miră Androne.

— Da. Mutaşcu a făcut studiile acolo. Înainte de război mergeau la recepţiile ambasadei. Dracu' ştie... Privi în gol, pe urmă râgâi din nou. E tot frumoasă? În tinereţe era apetisantă.

— Şi acum e tânără.

— Pe dracu'! Trebuie să aibă vreo treizeci de ani.

— Sub treizeci.

— Mă rog. Eu am cunoscut-o când a avut doisprezece sau paisprezece ani. Tocmai îi apăruseră ţâţele şi umblă cam dezbrăcată. Şi când mi se aşeza pe genunchi începeam să transpir. E drept, eram şi eu mai tânăr.

— Ea arată şi acum bine.

— Normal. N-a avut grijile mele. Crezi că are relaţii cu americanii?

— Sigur nu, domnule comisar-şef. Un timp am bănuit-o şi eu.

Deleanu îl măsură pe Androne din cap până în picioare.

— Tu de ce ai bănuit-o?

— Pentru că ceva nu e în regulă cu ea. Mă întrebam ce caută la centrala de telefoane când are nişte relaţii formidabile. Ministrului de la Telecomunicaţii îi spune Marcel, dumneavoastră Gigi. De ce stă acolo când la prima intervenţie ar putea obţine orice post. În orice caz unul mai uşor şi mult mai bănos. Mă întrebam de ce stă la Telefoane.

— Chiar aşa, de ce stă acolo?

— Spune că nu vrea să se compromită, că noi oricum pierdem războiul.

— Înseamnă că nu e proastă.

— Dumneavoastră credeţi la fel?

— Eu am spus că nu e proastă. De ce insinuezi?

— Nu, voiam doar să aflu părerea dumneavoastră.

— Tu vrei să mă descoşi?

— Nu, domnule comisar-şef.

— Atunci află: părerea mea este părerea oficială a guvernului. Victoria în acest război este a noastră. Cu asta am terminat. De ce crezi că n-are relaţii cu americanii?

— Pentru că am urmărit-o o lună de zile. E cuminte, lucrează, la nevoie face ore suplimentare, merge acasă, se culcă, pe urmă iar se duce la serviciu. E drept, e îmbrăcată bine.

— Blănuri, bijuterii?

— Nu. Dar e elegantă.

— Gust a avut întotdeauna. Şi ce spune?

— Despre ce?

— Despre centrală?

— Că în curând se va muta undeva în apropierea Bucureştiului.

— Şi noi de ce nu ştim nimic despre asta?

Deleanu apăsă pe un buton de pe birou şi apăru secretara, o femeie stafidită, cu păr de culoarea nisipului.

— Fă-mi legătura cu Telefoanele. Cu directorul

Calapa sau cu cineva de la dispecerat.

Secretara se înclină uşor şi trase uşa după ea. Deleanu opri ventilatorul.

— Ce mă fac cu tine, Androne? începi să te vâri în viaţa mea intimă, te-ai combinat cu o femeie care spune că o să pierdem războiul şi te miri că n-am încredere în tine. Spre norocul lui Androne sună telefonul. Deleanu ridică receptorul. Alo, cine? Aaa, domnul Calapa… Bună ziua, domnule director. Aici Deleanu de la Siguranţă. Ei, ce să facem şi noi. Cu slujba… Pe noi de ce nu ne anunţaţi că mutaţi centrala? Da, am înţeles! Evacuaţi nişte aparatură să fie ferită de bombardamente. Mă miram şi eu… Bineînţeles… Zvonuri… Mersi, dragă, şi aveţi grijă de ton. Uneori dispare. La revedere!

Puse receptorul în furcă şi ridică privirile spre Androne:

— Mă, pe tine aş putea să te arestez şi pentru răspândire de zvonuri. Hai, cară-te!

CAMIONUL, prevăzut cu prelată groasă kaki, era gata de drum, sub supravegherea lui Stoica: geamantanele centralistelor se încărcaseră de mult, fetele, risipite în jurul bisericii Stravopolis, îşi luau rămas bun de la rude. Văzând atât de multe fete adunate la un loc, câţiva pietoni se adunară în jurul camionului şi se întrebau curioşi ce se întâmplă.

O femeie în vârstă, îmbrăcată în doliu, atotştiutoare, îi lămuri pe cei din jurul ei:

— A fost razie şi le-au arestat.

Curioşii se întoarseră spre ea. Femeia în doliu, simţindu-se privită, deveni importantă. Ştia că cei din jurul ei aşteptau detalii:

— În toate cartierele rău famate se fac razii şi fetele în pericol au invadat centrul oraşului.

— Raziile se fac pentru depistarea dezertorilor. Ce au cu fetele? întrebă un domn îmbrăcat elegant, cu un balonzaid pe braţ.

Femeia în doliu îl privi cu dispreţ:

— Cum pentru ce? Pentru prostituţie!

Bărbaţii, cu priviri lacome, căutau să vadă prostituatele.

— Nu-i niciun poliţist prin apropiere? constată un alt gură-cască.

Cel cu balonzaidul pe braţ o ameninţă pe femeia în doliu cu degetul:

— Dacă-i aşa cum spui, pleacă să nu te aresteze şi pe dumneata!

Cei din jur începură să râdă. Un mucalit îşi permise să adauge:

— Ar vrea dumneaei să fie arestată pentru chestia asta.

Un oltean mai în vârstă coborî cobiliţa de pe umeri.

— Pe ea, dacă ar găsi-o în Crucea de Piatră, tot n-ar legitima-o. Nu vedeţi cum arată?

Femeia indignată, se răsuci pe călcâie şi dispăru printre trecători.

În apropierea camionului, rezemat de bicicletă, Mircea aştepta ca Ana să aibă timp şi pentru el. Venise în zori, se ascunsese în spatele bisericii, ca ea să nu-i facă observaţie. Cu trecerea timpului, se apropie tot mai mult de camion.

Ana dădea ultimele poveţe Liviei:

— Dacă aveţi nevoie de ceva, vă adresaţi Nicoletei.

Livia nu era atentă: privea fascinată stâlpii coloraţi ai bisericii, frescele de pe frontispiciul clădirii: o sfântă cu palmele împreunate în faţa buzelor semănau cu o poză a maică-sii din tinereţe.

— Mi-ai mai spus asta.

Ana se uită în jur, să vadă dacă n-a apărut cumva

Nicoleta.:

— Nicoleta de ce n-o fi venit?

— Şi asta m-ai mai întrebat de câteva ori. Nu ştiu, o fi având treabă. Te rog, hai şi până la Mircea. Stă acolo de o oră. Dacă nu te duci la el, o să înceapă să plângă.

Urmată de Livia, Ana se apropie de el. Avea cozorocul şepcii rupt.

— Uite, m-ai văzut. Acum poţi să pleci.

Lui Mircea nu-i veni să creadă urechilor:

— Lasă-mă să stau cel puţin până pleacă maşina. Spune-mi unde te duci?

— Nici eu nu ştiu. Undeva într-o pădure, fără adresă, aşa că nu poţi să-mi scrii.

— Eu tot ani să te găsesc, mormăi Mircea şi ochii i se umeziră. Pot să te sărut?

Ana se aplecă spre el şi Mircea îi atinse faţa cu buzele.

— Acum ia-o pe Livia şi du-o acasă. Atâta poţi face pentru mine.

Mircea îşi muşcă buzele:

— Tu nu-ţi dai seama cât de mult aş putea face pentru tine.

Ana îi urmări cum se îndepărtează, apoi o birjă care se opri în dreptul bisericii îi obtură. Din birjă coborî Meri cu un geamantan imens: purta un taior bej, elegant. O întâmpină Stoica:

— Credeam că nu mai vii, Prinţeso.

O ajută să-şi urce geamantanul în camion. Ana nu mai avu timp să urmărească îmbarcarea lui Meri, pentru că dinspre Poştă apăru Nicoleta: era roşie la faţă, transpirată, se vedea pe ea că ultimii metri îi parcursese alergând. Era îmbrăcată tot în hainele ei de duminică: fusta albă plisată şi bluza de culoarea lămâii.

— Ce bine-mi pare că te-am găsit. Răsuflă adânc, apoi adăugă în şoaptă: mi-a scris. Nici nu-ţi dai seama ce

fericită sunt!

— E sănătos?

Nicoleta dădu din cap că da.

— Asta e cel mai important.

— Totul e important. Are un moral formidabil! Ştii de ce nu m-au lăsat să-l văd? Pentru că primea îngrijiri medicale. A fost *evidenţiat.* În viaţa mea n-am văzut un om mai optimist ca el.

— Cum adică „evidenţiat”?

— E o înţelegere de-a noastră. Înseamnă bătut. Am vrut să ştii că sunt fericită.

Într-adevăr, îi luceau ochii. Ana o îmbrăţişă.

— Să nu uiţi de mama.

— Nu, Ana, pleacă liniştită. Şi mai am şi eu o rugăminte. Anunţă-l pe 31–011 că prietenii din Grădina Botanică îl roagă să ia legătura cu doctorul.

— Care doctor?

— Nici eu nu ştiu, Ana. Dar el trebuie să ştie. Asta e tot.

— În camion, fetelor! se auzi vocea groasă a lui Stoica, apoi, după ce se urcă şi el, şoferul ridică perdelele rabatabile ale camionului.

În clipa aceea sosi Androne, călare pe un Zundapp: văzu camionul gata de drum şi, alături, o fată cu fustă albă plisată şi o bluză de culoarea lămâii. Există totuşi un dumnezeu, îşi spuse. Camionul în orice caz lua calea Ploieştiului, avea tot timpul să-l ajungă din urmă. Voia neapărat să-i dovedească lui Deleanu că informaţiile lui erau exacte, că cei de la Telefoane l-au indus în eroare. Mai importantă era fata cu fusta plisată, cea care dusese scrisoarea albă lui Pascu. Fără să descalece împinse motocicleta cu picioarele şi se apropie de ea:

— Nici nu vă daţi seama ce bucuros sunt că v-am întâlnit.

Nicoleta întoarse privirile spre el, îşi dădu seama că

era un necunoscut şi îi întoarse spatele.

— Nu pleca, domnişoară, coborî Androne de pe motocicletă şi-şi scoase legitimaţia. Sunt de la Siguranţa Statului.

Nicoleta, obişnuită cu asemenea acostări, cercetă legitimaţia.

— Poftim.

Androne începu să zâmbească.

— Nu poftesc nimic. Spuneam doar că îmi pare bine că v-am întâlnit. Lucraţi la Filatura Româna de Bumbac?

— Da.

— Înseamnă că deducţia mea a fost logică. Îşi aduse aminte că deducţia fusese a proprietăresei lui. Pascu, dar asta acum nu-l deranja. Faceţi greşeli foarte mari.

— Greşeli? întrebă Nicoleta încă nedumerită.

— Da. Când aveţi întâlniri foarte importante ar trebui să vă pieptănaţi scamele de bumbac, care sunt ca nişte cărţi de vizită, vă demască identitatea. Aţi dus un plic lui Pascu.

— Nu cunosc niciun Pascu.

— Ba da. Pe cel din Pantelimon 174. I-aţi dat un plic cu o hârtie albă. Vreau să spun, gazdei. El plecase între timp. De ce era important să-l anunţaţi să se mute?

— Cine să se mute?

— Pascu.

— Cine e Pascu?

— Asta vreau să aflu şi eu. Şi o să aflu. Aveţi biroul de populaţie?

— Bineînţeles.

— Vreţi să mi-l arătaţi?

Nicoleta i-l întinse. Androne îl răsfoi:

— Meduzei 4 este adresa exactă?

— Bineînţeles.

— Unde aş putea să vă găsesc mâine-dimineaţă?

— La fabrică, dar acolo n-o să putem sta de vorbă.

Sunt în producţie.

— Asta rezolv eu, domnişoară. Din păcate, acum n-am timp, dar ne vedem mâine.

Ambală motocicleta şi porni după camion.

Vântul îi răcori faţa îmbujorată de emoţie: în sfârşit, a răsărit şi steaua lui pe firmament. Cum a spus Deleanu? „Pe ăştia aş fi vrut să-i arestez!” Mâine o să i-o predea pe filatoare: „Poftim, domnule comisar-şef. Ea e colaboratoarea lui Pascu”. Şi ca supliment o să-i dea şi adresa centralei telefonice evacuate. Era imposibil să nu fie avansat.

INSTALAT ÎN CABINA şoferului, doctorul Bej an privi îngândurat şerpuirea şoselei: numai la o asemenea sarcină nu se aşteptase. Imediat ce părăsise biroul lui Calapa îşi dăduse seama că va avea o muncă grea. Fetele erau din medii diferite, cele mai multe dintre ele au acceptat deplasarea doar în vederea realizării unui câştig mai mare. Pe câteva dintre ele le cunoştea din vedere, ori de pe coridoarele instituţiei, ori din cabinetul medical. Când sosise în spatele Poştei încercase să o ghicească pe cea cu care urma să colaboreze, dar fetele erau agitate, niciuna dintre ele nu aducea cu imaginea pe care şi-o formase el despre aceea. E drept, şi el era preocupat mai ales de importanţa ce i se acorda centralei din pădure. Nu ştia nimic despre acest lucru nici Stoica şi bănuia că nici Calapa nu era suficient de informat. Desigur, explicaţia cea mai verosimilă a acestei mutări era că Societatea de Telefoane voia să-şi asigure continuitatea funcţionării chiar în cazul bombardării centralei din Bucureşti. Dar de ce sprijinea partidul această acţiune? Se ştia doar că o bună parte din capacitatea centralei era închiriată nemţilor; toată activitatea lor din ţară şi mai ales aprovizionarea frontului depindeau de aceste fire telefonice. Normal ar fi

fost, după el, ca partidul să saboteze înfiinţarea centralei de la Tâncăbeşti, nu s-o sprijine cu atâta tenacitate. Derutat, Bejan îi oferise lui Stoica locul de lângă şofer, dar acesta refuzase categoric:

— Cu mine fetele s-au obişnuit.

— Tocmai de aceea, nea Stoica. Aş vrea să se obişnuiască şi cu mine.

— O să ai suficient timp să le cunoşti.

Stoica nu i se păru preocupat de sarcinile care îl aşteptau, părea mai degrabă un om oarecare care se duce în vilegiatură, bucuros să-şi petreacă un concediu. Fetele îl îmbrăţişau, îl sărutau, îi puneau coarne cu degetele, râdeau de el, ca şi cum ar fi fost de vârsta lor. Bejan se întrebă dacă după câteva luni fetele se vor comporta şi cu el astfel. Se îndoia de acest lucru. Şi cea de-a doua soţie îi imputase că e un tip închis, morocănos, lipsit de haz.

Trecuseră de Băneasa când şoferul se întoarse spre el:

— Şi dumneavoastră o să staţi tot timpul în sihăstrie?

Bejan, preocupat de gândurile lui, îi răspunse scurt:

— Un medic nu-şi alege locul de muncă.

Şoferul, plictisit de monotonia drumului, era pus pe vorbă:

— Spuneţi-mi, domnule doctor, e grea profesia dumneavoastră? Şi pentru că Bejan întârzie cu răspunsul adăugă: vă rog să nu vă supăraţi că v-am întrebat, dar eu am rar ocazia să stau de vorbă cu un medic.

— La fel de grea ca şi a dumitale.

— Vă bateţi joc de mine. Eu stau la volan şi dumneavoastră salvaţi vieţile oamenilor.

— Nu-i chiar aşa. Dumneata spui că stai la volan. Dar, de iscusinţa dumitale, de prezenţa de spirit, de concentrarea şi atenţia cu care conduci depinde viaţa celor douăzeci şi cinci de oameni care sunt în camion.

Şoferul vină spre stânga, să ocolească o companie de

nemţi: soldaţii mărşăluiau în formaţie strânsă, umăr la umăr. Cântecul lor sacadat răsuna până departe.

— Vedeţi, domnule doctor, ce bine că stau de vorbă cu dumneavoastră. Până acum nu mi-am dat seama că de atenţia mea depinde vieţile celor din maşină. Dar ceea ce fac eu e o chestie de rutină. Dumneavoastră vă uitaţi la un bolnav şi ştiţi ce să-i daţi ca să se vindece. Îi spuneţi dacă trebuie operat sau nu, ce să mănânce…

— Dacă s-ar opri maşina, dumneata ce ai face?

— Păi, aş încerca s-o repar.

— Şi de unde începi? Demontezi roţile?

— Numai dacă-i o pană de cauciuc.

— Şi dacă-i o defecţiune de motor?

— Iau la rând, domnule doctor. În primul rând mă uit dacă are benzină, dacă benzina ajunge la motor, dacă nu e înfundat jiglorul. Verific bujiile, mă rog, iau tot motorul la mină.

— Acelaşi lucru îl fac şi eu. Pacientul se plânge de spate. Verific dacă nu e răcit, dacă nu e lovit, îi pun întrebări şi aflu dacă are sau nu reumatism. Şi, dacă nu e nimic din toate astea, continui investigaţiile pe dinăuntru, îl duc la radiografie şi constat că are pneumonie, pleurită sau altceva.

— Am înţeles. Şi ştiţi că la boala cutare se dă medicamentul cutare.

Vezi, de acum încolo nu mai e aşa. Aici apare diferenţa dintre maşină şi om. Ficatul unui om nu seamănă cu ficatul altui om. La voi o bujie e valabilă la toate maşinile. La noi, totul e unicat. Fiecare om e o altă lume. Abia mult mai târziu mi-am dat seama că cei şase ani petrecuţi la facultate au fost numai o introducere în tainele meseriei noastre. Pe mapamond se inventează zilnic vreo cinci medicamente noi şi se ţin zeci de comunicări ştiinţifice. A nu fi la curent cu ele înseamnă ignoranţă. Şi un ignorant nu poate fi doctor, chiar dacă are diploma în

buzunar.

— Înseamnă că un doctor care cunoaşte toate medicamentele şi citeşte toate comunicările vindecă orice.

— *În* Nu. Un medicament pentru un ulceros nu e valabil pentru un alt ulceros. Un stomac fabrică acid mult, alt stomac nu-l fabrică deloc. Un ulcer se datorează excesului de mâncare, altul nervilor, altul unei poziţii proaste în timpul lucrului.

— Înseamnă că e mai bine să fii şofer decât medic.

Bejan nu-i răspunse: îşi aduse aminte de Boieriu, decanul facultăţii de medicină, de discursul acestuia cu ocazia depunerii jurământului lui Hipocrate: „Domnilor doctori, misiunea dumneavoastră nu este numai de a vindeca, ci de a preveni bolile. Mai ales cele sociale. Li se spun sociale că se datoresc societăţii noastre instabile, corupte". Ce s-a realizat din toate astea? Unii din generaţia lui au deschis cabinete şi s-au umplut de bani, alţii au devenit medici de ţară, rupţi de cercurile ştiinţifice, ignoranţi care vindecau oamenii cu hapuri. Câte lucruri nu vor trebui făcute după război şi câte decenii vor trebui să treacă până să se asigure asistenţă medicală tuturor? Se sperie de această întrebare şi privi morocănos drumul desfundat de ploi.

ÎN CAMION, din cauza huruitului motorului, vocile fetelor abia se auzeau. Numai glasul tăbăcit al Corneliei răzbătea peste tremurai prelatei fluturate de vânt. Privea cu invidie spre Meri, care-şi dădea unghiile cu lac.

— Pentru cine te pregăteşti, fă?

Îmbufnată, Cornelia îi întoarse spatele.

Coca, lipită de umărul lui Meri, se uită dojenitoare spre ea:

— De ce ai jignit-o?

— Ca să înveţe să se poarte! M-am legat eu vreodată

de ea că lipăie desculţă în centrală? I-am spus că miroase a transpiraţie?

Prea era pornită, ca fetele din jur să nu-şi dea seama că nu era în apele ei.

— Ce-i cu tine? încercă s-o descoasă Coco. Te-ai certat cu el?

— Cu cine?! se miră Meri.

— Cu poliţistul. Tu te-ai ferit de noi, dar toată lumea ştie. Ala cu pălărie de fetru care te aşteaptă în faţa palatului.

— Treaba mea, vru să încheie Meri. Discuţia.

— Desigur, e treaba ta, dar să ştii că-ţi faci unghiile degeaba. Am auzit că la centrala din pădure nu există decât două santinele de pe vremea lui Vlad Ţepeş.

— Spre deosebire de voi, eu îmi fac unghiile pentru mine.

— Şi te găteşti şi te îmbraci tot pentru tine?

— Bineînţeles.

Şi pentru că Coca nu-i răspunse căzu pe gânduri: de unde or fi aflat fetele că Androne e poliţist? Adevărul era că nici nu era greu de ghicit: pălăria mereu trasă pe ochi, ca să nu i se vadă faţa, apariţiile lui neaşteptate, din umbră, felul de a vorbi arogant îi trădau profesia. Dar era posibilă şi varianta ca el să se fi interesat de ea şi, ca să-şi justifice întrebările, să se fi legitimat. Era orgolios, îi plăcea când oamenii se speriau de el şi, uneori, avea reacţii neaşteptate. La fel s-a purtat şi ieri-seară când a dat buzna peste ea. Sunase la uşă insistent, nicio clipă nu s-a gândit că ar putea fi el. Mai ales după discuţia purtată la Capşa.

Se sculase din pat crăpase uşa şi Androne năvălise în casă ca un bolid.

— Ţi-am spus să nu vii niciodată neanunţat! Dacă nu eram singură?

— Te băteam.

Se aşezase pe un fotoliu, îşi întinsese picioarele pe covor, ca unul de-al casei, şi-şi aprinsese o ţigară. Meri îl instruise să nu fumeze înainte de a-i cere voie. Acum însă nu avea niciun sens să devieze discuţia pe un făgaş lăturalnic, neesenţial, pentru că siguranţa lui şi felul de a se comporta îi dăduseră de bănuit că se întâmplase ceva foarte grav.

— De ce ai venit?

Androne îşi scosese pălăria şi o aruncase cu dibăcie pe un taburet:

— Am citit „Universul”.

— Şi ai venit să-mi comunici asta?

— Da. S-ar putea să ai dreptate.

— În legătură cu ce?

— Cu situaţia de pe front.

— Acum nu mă interesează situaţia de pe front!

— Pe mine foarte mult. E un dezastru ce se întâmplă acolo. Spune-mi, ce ar trebui să fac ca să stau de vorbă cu cineva de la ambasada americană?

Meri tresărise. Era sigură că Androne aflase că înainte de război fusese de câteva ori invitată împreună cu Mutaşcu la ei. Probabil, înarmat cu această informaţie, voia s-o şantajeze. Îl privise cu dispreţ:

— Ca să stai de vorbă cu cineva de la ambasada americană ar trebui să nu fii prost! Când două ţâri se află în stare de război îşi retrag ambasadele. Ca jurist ar fi trebuit să ştii asta. Mai ai şi alte întrebări?

— Da.

— Atunci pune toate întrebările pentru că e târziu şi vreau să mă culc. Privindu-l cum suflă rotogoale de fum spre tavan, se enervă: Asta în primul rând. În al doilea rând, pentru că n-o să mai ai ocazia să mi le pui. Sper să ne vedem pentru ultima oară!

Androne se vru indiferent;

— Cum vrei tu. De-acum încolo când o să simt nevoia

să te văd am să te invit la mine. Sper că ştii adresa: Bulevardul Pache, etajul întâi, camera 22.

„Toţi bărbaţii fără şira spinării seamănă între ei”, constată Meri. Cu mult înainte de a-l cunoaşte pe Mutaşcu i-a fost prezentat un bărbat la care părinţii ţineau foarte mult. Era o rudă săracă a familiei Brătianu, crescut de aceasta la Florica; terminase dreptul şi familia voia să-l lanseze pe circuitul mare al liberalilor. Vintilă, unchiul său, îl prezentase familiilor bune din Bucureşti, aşa ajunse şi la ei. Meri era încă elevă la liceu, la Şcoala Centrală de fete, condusă de domnişoara Malaxa. Învăţase mai multe lucruri despre comportament în societate decât despre fracţii; ştia să facă reverenţe cu îndoirea minimă a genunchilor, să zâmbească fără să-şi lungească prea mult buzele, să fie sobră când nu ei i se adresau cuvintele de duh, să nu audă ce nu era demn de auzit. Ruda săracă a Brătienilor se numea Petre-Paul Calimachi, străbunii lui cumpăraseră şi dreptul de a avea blazon, dar el era bleg, lipsit de haz. În prima seară îi declarase lui Meri „dragoste veşnică” şi se supără tot în prima seară că ea nu-l lasă s-o îmbrăţişeze. Şi, pentru că insistă, Meri îl plesni peste mână.

— Când voi fi ministru, îi răspunse el arogant, te voi ţine la uşă.

Petre-Paul Calimachi n-a ajuns decât şef de cabinet la unchiul său. Meri punea servitoarea să-i răspundă la telefon:

— Domnişoara este foarte ocupată, vă rog să reveniţi săptămâna viitoare.

Meri privi faţa inexpresivă a lui Androne:

— Hai, pune întrebările, că ai început să mă plictiseşti.

— Ieri la prânz Gigi al tău a verificat dacă se mută centrala sau nu. Cei de la Telefoane l-au asigurat că nu. M-a beştelit că i-am furnizat date false.

— Nu ştiam că în timp ce-mi făceai declaraţii de

dragoste mă trăgeai de limbă.

— N-o lua aşa. Asta, cu mutatul, mi-ai spus-o în timp ce ne certam. Se mută centrala sau nu?

— Cum ţi-ar conveni?

— Să se mute.

Meri îi arătă un geamantan rezemat de un scaun.

— Precum vezi, domnule comisar II, mi-am făcut bagajele pentru această deplasare, aşa că mâine-dimineaţă vei putea raporta că informaţiile tale au fost exacte. Chiar spune-i lui Gigi să-ţi ceară scuze. Bănuiesc că tot timpul cât am fost împreună ai fost în exerciţiul funcţiunii. Pleacă!

Şi azi-dimineaţă îl văzuse pe Androne în spatele Poştei: venise să verifice dacă îl minţise sau nu.

DOINA stătea faţă în faţă cu Stoica. Dispecerul era obosit, moţăia, de agitaţie transpirase, părul i se lipise de frunte. Doina le făcu semn fetelor din apropiere, pe urmă îl bătu pe genunchi. Stoica tresări, la început nu ştia unde se află, trebui să se sprijine de baston, să nu-şi piardă echilibrul.

— Ce-i fata mea?

— Vrei să te fac frumos, nea Stoica?

Stoica strâmbă din nas.

— Eu n-am fost frumos nici când am avut douăzeci de ani.

— Pentru că n-ai avut pentru cine să fii frumos! Acum ai douăzeci de fete în jurul dumitale. Îmi dai voie să te pieptăn?

Stoica încercă să-şi netezească coama.

— Crezi că în asta constă frumuseţea unui bărbat?

— Pentru mine, da.

Celelalte fete priviră spre ei. Stoica zâmbi unui gând:

— Dacă ai pieptăn curat, fără păduchi, poftim.

Doina scoase un pieptăn din poşetă şi, cu toată

instabilitatea camionului, îi aranjă părul. Stoica, docil, îşi plecă fruntea, se obişnuise de mult ca fetele să glumească cu el. La început, Doina îi pieptănă părul în jos, apoi îi făcu o cărare la mijloc şi ajutându-se de palmă i-l aranjă à la Teo Lingen, lins, ca dat cu pomadă. Fetele izbucniră în râs. Stoica se privi şi el într-o oglinjoară de buzunar şi fu nevoit să zâmbească. Pe fetele astea va trebui să le disciplineze, să le instruiască din punct de vedere politic. Pe Meri o ştia mai de mult, era o refulată, ar fi vrut să se mărite din nou, dar tot eu un om instruit şi înstărit ca Mutaşcu. La nevoie s-ar fi mulţumit şi cu un bărbat mult mai în vârstă decât ea, numai să scape de mizerie. Pe Stoica îl deranja doar faptul că în ultimul timp se încurcase cu un poliţist, dar încă nu avusese timp să discute cu ea. Mai ştia că întreţinerea apartamentului o costa mult, că tot salariul şi-l cheltuia pe boarfe: se voia elegantă, prezentabilă. E drept, avea şi o serie de calităţi, cunoştea perfect meseria, era curată şi impunea celorlalte fete să fie la fel.

Cornelia, care stătea cu spatele spre el, venise din Oltenia. Aduna bani pentru zestre şi-ar fi lucrat şi în două schimburi sau ar fi fost în stare să facă zilnic ore suplimentare ca să câştige mai mult. Îşi ţinea banii într-un dulap ferecat cu lacăt şi bancnotele, sortate după valoare, erau legate cu fundiţe de culori diferite. La bufet nu se ducea decât să vadă dacă s-au scumpit sau nu alimentele. Era atât de zgârcită, încât nu şi-ar fi permis să-şi completeze garderoba decât cu vechituri, cumpărate la Taica Lazăr. Luni de zile venise la serviciu îmbrăcată cu aceeaşi rochie şi nu-şi permitea să facă risipă cumpărându-şi un cern. Colegele o tachinau:

— Tu, călare pe sacul de bani, o să mori într-o zi de foame.

— Dar şi când voi face plinul, le răspundea ea: o să mănânc numai icre negre şi salam de Sibiu.

— N-o să mănânci tu nici atunci. Până-ţi faci plinul o

să-ţi cadă dinţii.

Locuia cu fratele ei, care învârtea cobiliţa pe spate şi care, în afară de Piaţa la domiciliu”, mai făcea comerţ ilicit cu băuturi alcoolice. Aduna din toate pieţele fructele putrede, le fermenta în butoaie şi distila ţuică. Avea şi o filosofie proprie, povestea Cornelia: banii zac pe stradă la picioarele tale, trebuie să ai ochi să-i vezi.

Viorica, mereu obosită, moţăia rezemată de cabina şoferului, probabil îl visa pe soţul ei ascuns undeva într-o tranşee. Când primea scrisori de la el, le citea cu voce tare în centrală. Vedeţi ce scrie fetelor? Că mă iubeşte la fel. Am să-i scriu că eu îl iubesc mai mult decât înainte. Viorica era o fată săritoare, şi-şi cunoştea meseria. Pe ea oricând te puteai baza. Avea şi personalitate, nu se speria dacă cineva ţipa la ea.

Coca, cea mai frumoasă dintre fete, era uşuratică, iubea clipa prezentă. Îşi schimba logodnicii la două luni, n-o interesa dacă era bârfită şi Stoica era convins că s-ar fi simţit prost dacă nu s-ar fi discutat pe seama ei. Ţinea în poşetă peste zece fotografii ale foştilor prieteni. Unora le uitase numele, dar îşi amintea câte ceva despre ei: „Asta, cu părul vâlvoi, a fost zgârcit. De aceea l-am şi lăsat. La restaurant nu se uita la felul de mâncare, ci la preţuri. Îl vedeţi pe ăsta cu ochelari? E fiu de mare proprietar, a terminat facultatea de matematică, dar nu ştie să numere decât bani”.

Geta, cea iute de mână, făcea optzeci de legături telefonice pe minut, era fiica unui mecanic de locomotivă de la gara Triaj şi era mereu nemulţumită: îi înjura pe nemţi, pe Antonescu, pe Gagel, pe Herdan, pe Matache Măcelaru, De ce-i înjuri, Geta? Pentru că au bani fără să muncească, iar noi ne spetim de ne ies ochii din cap şi n-avem un franc.

Isabela, leneşă, nu făcea în centrală decât strictul necesar. Puteau să zbârnâie soneriile, să se aprindă

beculeţele pe alte pupitre, nu s-ar fi deplasat să facă o legătură care nu cădea în sarcina ei. Ca bărbaţii să nu se lege de ea, umbla îmbrăcată tot timpul în doliu. Avea gură spurcată: înjura ca un birjar pentru te miri ce. Nu avea prietene nici în centrală şi nici unde locuia.

Ştefania, mincinoasă, dar harnică, era informată ca un ziar de bulevard: ştia cine cu cine trăieşte, ce leafă au instalatorii, tehnicienii de teren, tălmăcea visele, şi spunea cu o exactitate uluitoare mersul trenurilor, când începeau spectacolele de cinematograf sau teatru.

Pe Ana, cu privirile mereu triste, Stoica o iubea cel mai mult şi nu numai pentru faptul că gândeau la fel, ci pur şi simplu avea pentru ea o afecţiune părintească. Era curios să afle cum a ajuns în legătură cu cei de la „Grădina Botanică”, dar nu voia s-o descoasă, mai ales că el a dojenit-o când s-a deconspirat.

Ana, ca şi cum s-ar fi simţit privită, se întoarse spre interiorul camionului şi-l văzu pe Stoica pieptănat caraghios. Zâmbi, apoi privi din nou şoseaua: praful învolburat se răsucea în urma camionului. Durdu, care intenţionat se aşezase lângă ea, urmări şi ea norul de praf, şerpuirea şoselei. Brusc, întinse mâna înainte:

— Îl vezi?…

— Pe cine să văd? întrebă mirată Ana.

— Pe motociclistul care se ţine după noi.

— De unde ştii că se ţine după noi?

Durdu nu-şi luă privirile de la motocicleta învăluită de praf care gonea în urma lor.

— L-am văzut încă de când am ieşit din Bucureşti.

Ana zâmbi îngăduitoare:

— Păi, dacă e drumul principal spre Ploieşti. Toţi care merg spre Valea Prahovei trebuie să treacă pe aici.

Durdu nu se lăsă convinsă:

— Da, dar de ce nu ne depăşeşte?

— Poate că te place pe tine şi vrea să te vadă.

Durdu tăcu. Cine s-o placă pe ea, în mijlocul atâtor fete frumoase?! O invidia pe Meri pentru că era bine îmbrăcată, ar fi vrut să aibă picioarele Cocuţei, sânii Anei şi faţa tristă a Vioricăi.

Şi acasă, la ţară, se voia altfel decât fetele de o vârstă cu ea. Ar fi vrut să semene cu profesoara lor de limba română, o femeie măruntă, care bocănea pe străzile desfundate ale satului cu tocuri înalte. La iaz se privea în luciul apei şi fraţii ei, răutăcioşi, aruncau cu pietre să tulbure apa. Acasă o pârau:

— Tu nu eşti întreagă la minte! o certa maică-sa. În loc să ai grijă de vacă te uiţi în băltoacă după mormoloci.

— M-am uitat în oglindă.

— Şi cum arată proasta?

— Care proastă?

— Aia din oglindă.

— De ce mă faci proastă?

— Păi, dacă eşti!

Alteori, seara, o găseau în tindă privind cerul înstelat.

— Încă nu ştii să mulgi vaca şi te uiţi aiurea. Numai proastele se holbează la stele!

Ştia că maică-sa nu avea dreptate, proastele se holbează la dantele, la boarfe. Numai oamenii cu simţire admiră Calea Laptelui, puzderia de luminiţe sclipitoare.

Auzise că fiecare are steaua lui. Cerceta cerul întunecat, să-şi găsească steaua şi în sat nu era nimeni suficient de deştept să-i spună care e. Era însă convinsă că a ei nu putea fi decât una strălucitoare.

Într-o seară, când o simţi pe maică-sa mai bine dispusă, o întrebă:

— Tu, mamă, ştii care e steaua ta?

Maică-sa o privi ca pe o arătare:

— Tu eşti proastă! N-am nici opinci ca lumea, darmite o stea.

Nici colegele ei de cameră de la Crematoriu nu-şi pierdeau timpul să privească stelele.

— Sunt o pacoste. Luminează oraşele noaptea ca pe nişte ţinte. N-ai văzut că nu se bombardează când cerul e înnourat?

Când au aflat fetele că pleacă, au rămas uluite:

— Abia ai venit la Bucureşti şi te bucuri că te duci în provincie. Unde te duci?

— Nu pot să vă spun că e secret militar.

— Păi, dacă-i secret militar înseamnă că americanii l-au şi reperat şi-l vor bombarda cu prima ocazie.

Durdu se întoarse spre Ana»

— Spune, Ana, o să lucrez şi la teleimprimator?

— E obligatoriu.

— Mă tem că n-am să reuşesc.

— De ce să nu reuşeşti?

— Pentru că, de când eram mică, mama îmi spunea că sunt proastă.

DINCOLO DE SĂFTICA, maşină coti spre o pădurice: ramurile lăbărţate, abia înfrunzite ale fagilor, mângâiară prelata. Era o dimineaţă liniştită, cu cer sticlos, cu un vânt dezmorţit de primăvară. În clipa aceea se auzi prima explozie. Bomba căzuse în pădure, prin ferestrele mici ale prelatei se vedea cerul înroşit, apoi o trombă de fum negru, ca un vârtej, se răsuci deasupra copacilor.

— Spuneai, nea Stoica, că aici nu sunt bombardamente!

Stoica nu mai avu timp să răspundă. A doua bombă căzu mult mai aproape şi acum se auzi desluşit şi huruitul înfricoşător al avioanelor. Camionul trase pe dreapta şi a treia explozie aruncă drumul bătătorit în aer. Ploaia de pământ căzu pe capota motorului şi fetele se repeziră la peretele rabatabil. Speriate, săriră din maşină, se auzi

sfâşiatul unei fuste prea strâmte, câteva ţipete se înecară în alte explozii mai îndepărtate. Pe urmă, suflul unei bombe explodate foarte aproape întinse prelata camionului ca un vânt puternic pânza unei corăbii.

În goană, Durdu se lovi de un copac şi abia reuşi să-şi continue drumul. Îşi aminti de cuvintele colegelor ei de cameră… Îi păru rău că plecase din Bucureşti.

Ana se trânti la rădăcina unui copac de la marginea şoselei şi-şi înfipse fruntea în iarba încă jilavă, udă. Mirosul reavăn al pământului îi pătrunse în nări, pe pleoapele ochilor văzu faţa ştearsă a maică-sii, îi auzi parcă şi tuşea seacă. Nu-şi dădu seama cât timp stătuse întinsă pe frunzele putrezite, dar simţi că o pătrunsese frigul. Îşi ridică fruntea şi văzu în faţa ei o pereche de pantofi bărbăteşti. Privi în sus şi-l descoperi pe doctorul Bejan. Stătea rezemat de trunchiul copacului şi fuma. Nu părea speriat, era doar galben la faţă, concentrat. Ana se ridică şi ea.

Cerul sticlos rămase neîntinat de fumul şi flăcările bombelor. Ana continuă să răsufle precipitat.

— Aţi stat tot timpul în picioare, domnule doctor?

— Da.

— Şi nu v-a fost frică?

— Ba da.

— Şi atunci?

— Schijele nu-şi aleg ţinta după poziţia pe care o ai în spaţiu.

Ana nu ştiu ce să-i răspundă. Privi faţa bărbatului şi ochii lui cenuşii îi inspirau încredere.

— Probabil vă linişteşte ţigara.

Asta o ştia de la taică-su: când era nervos sau supărat îşi aprindea o ţigară şi fuma „Mărăşeasca” până ce-şi ardea unghiile.

— Da, ţigara mă linişteşte, îi răspunse Bejan şi scrută partea cealaltă a şoselei, unde începură să apară fetele.

— Atunci, vă rog, daţi-mi şi mie o ţigară.

Doctorul se întoarse spre ea:

— Chiar fumezi?

— Nu.

— Atunci nu-ţi dau. O privi cu mai multă luare-aminte: Tu tremuri.

Cu braţul stâng îi cuprinse umărul şi o trase spre el Ana se cutremură. Doctorul nu mai spuse însă nimic. Părea concentrat, cu privirile pierdute în desişul pădurii. Cum a spus Nicoleta? Stoica să ia legătura cu doctorul Oare ăsta să fie doctorul? îl cunoscuse în cabinetul medical din Palatul Telefoanelor: se dusese după nişte antinevralgice şi Bej an îi dăduse pilulele fără să se uite la ea. Fusese convinsă că, dacă n-ar fi fost o simplă telefonistă, doctorul i-ar fi dat mai multă atenţie. Dar adevărul era că atunci nu avea nevoie de atenţie, ci de medicamente.

Meri şi Coca apărură primele la camion. Coca îşi ţinea pantofii cu tocuri înalte în mână şi avea ciorapii rupţi, îl descoperi pe Stoica în camion, rezemat de cabina şoferului. Era pieptănat la fel cum l-au lăsat, cu cărare la mijloc.

— Dumneata n-ai coborât?

— Nu, fetiţa mea.

— Dar e mai periculos în camion.

— Ştiu. Dar eu mă mişc mai greu.

LA CENTRALA din Tâncăbeşti, Vasile Stoleru, încorporat în urmă cu un an, stătea rezemat de bariera vopsită în tricolor. Sub nas îi dăduse tuleiul, încă străveziu, ca mătasea porumbului, şi era bucuros că fusese detaşat într-o tabără fără primejdii, în apropierea Bucureştiului. Arma cu ţeava în jos îi atârna pe umăr şi aştepta să treacă timpul să iasă din schimb. Se plictisea în post. În afară de vânt, soare şi copaci, nu avea cu cine discuta, dar şi

copacii erau plicticoşi: abia înfrunziţi, nu scoteau sunete decât când vântul li se strecura printre crengi.

Înainte de a intra în post i se comunicase că nu peste mult timp vor sosi telefonistele; le aştepta cu nerăbdare, cu speranţa ca tabăra să nu mai pară un cimitir şi curtea pustie să se umple de voci tinere, cu trupuri mlădioase, cu zâmbete.

Fusese chemat sub arme, îşi făcuse perioada de instrucţie la Bran, la un batalion de vânători de munte, şi aşteptase să fie trimis pe front. Pe urmă însă fusese repartizat într-un detaşament restrâns format din zece ostaşi, să asigure paza unei tabere în construcţie. La Tâncăbeşti li se alătură şi noul comandant al detaşamentului, un ofiţer tânăr, îmbrăcat în uniformă de campanie. Faptul că scăpase de front îl făcuse – aşa cum fusese şi înainte de încorporare – vesel, încrezător în viitor. Privind frunzele plesnite ale fagilor, se întrebă dacă acasă, pe dealurile din Văleni, sălciile au prins culoare aurie, dacă le-au dat mugurii. Era al cincilea copil al lui Nicu Stoleru, moşnean cu ţundră scurtă, pe care o purta de la prima zăpadă până la dezgheţ. Bătrânul visase să-l facă popă, dar Vasile se născuse fără voce. L-au scos chiar şi din corul şcolii şi, supărat, Nicu Stoleru nu l-a mai ţinut la şcoală. [

— Te faci oier sau te dau la Ocolul Silvic.

Aşa a ajuns Vasile să se împrietenească cu pădurea, să îndrăgească trunchiurile zgrunţuroase ale copacilor.

Privind în neştire frunzele încă răsucite ale fagilor, auzi huruitul unui motor şi-şi potrivi arma pe umăr. „Au venit telefonistele”, îşi spuse şi-şi aranjă şi chipiul regulamentar. Stabili direcţia de unde venea zgomotul şi se întoarse spre drumeagul care se înfunda în pădure: după câteva secunde apăru o maşină de teren germană, vopsită ca o panteră.

De şase săptămâni de când făcea parte din corpul de gardă era pentru prima oară că văzu oameni străini în faţa

barierei. Maşina opri chiar lângă el. Şoferul îl salută cu mâna întinsă înainte, iar ofiţerul german care coborî de lângă el avea uniforma călcată ca la paradă. Instinctiv, Vasile îşi bombă pieptul şi-şi bătu călcâiele. Ofiţerul ridică şi el mâna la înălţimea umărului şi spuse câteva cuvinte nemţeşti. Vasile nu le pricepu: zâmbi stânjenit şi-şi încleştă degetele pe cureaua armei. Era încurcat, nu ştia şi nu i se spusese niciodată ce trebuie să facă cu un ofiţer german care se apropie de poarta taberei. Ofiţerul i se adresă în româneşte:

— De ce păziţi cu atâta străşnicie barăcile astea de scânduri?”

Ofiţerul i se păru prost. Să nu fi ştiut că obiectivele militare trebuiau păzite? răspunse scurt, milităreşte:

— Pentru că am ordin, domnule maior.

— Desigur că ai ordin, zâmbi maiorul, dar ştii ce-s; Cu barăcile astea.

Fără îndoială, străinul voia să-l tragă de limbă.

— Nu mi s-a comunicat şi eu nu prea sunt curios, domnule maior. Dar dacă vă interesează, vă poate spune comandantul nostru. Se întoarse spre postul de control: Domn sublocotenent!

Ofiţerul german privi şi el spre postul de control de lângă barieră, de unde apăru sublocotenentul Manu, cu tunica descheiată şi fără chipiu. Părea sculat din somn. În mers îşi încheie nasturii vestonului şi, ajuns în faţa ofiţerului, îşi împreună călcâiele.

Acesta i se adresă tot în româneşte:

— Ca bun vecin, mi-am permis o vizită!

Manu îi căută privirile:

— Nu înţeleg, domnule maior.

— Conduc postul de radio Lise II, la patru sute de metri de dumneavoastră. Mă numesc Hermann von Sutz.

Puţin derutat, Manu spuse cu stânjeneală în glas:

— Îmi pare bine că v-am cunoscut, domnule maior.

Ion Manu, sublocotenent, comandantul gărzii.

Maiorul privi dincolo de barieră, unde se zăreau cele trei barăci şi stivele de scânduri de brad. Sigur pe el, continuă ca şi cum n-ar fi auzit cuvintele rostite de Manu.

— Am urmărit de mult construirea acestor barăci. La ce vor folosi?

Manu fusese instruit încă din Bucureşti ce să răspundă la asemenea întrebări.

— Vor găzdui o şcoală de transmisionişti.

— Militară?

— Nu, domnule maior. Civilă. Se vor instrui câteva fete să mânuiască fişele de contact, să înveţe să telegrafieze. Şcoală tehnică.

— De ce în pădure? întrebă surprins maiorul.

— Pentru că în Capitală s-au înmulţit alarmele aeriene.

— Da, da, ai dreptate. Dar, de ce e nevoie de pază militară pentru o şcoală de fete?

Probabil aţi uitat că e război, domnule maior» De altfel, de ce e aşa şi nu altfel nu hotărăsc eu. La gradul meu eu primesc ordine.

— Aşa este, spuse maiorul, deşi nu părea mulţumit de răspuns. O şcoală de telegrafiste înseamnă multe fete.

Manu îşi permise un zâmbet:

— Nu foarte multe, dar destule.

Manu făcu semn santinelei să salte bariera. Von Sutz îşi ridică mâinile în semn de împotrivire.

— Mulţumesc. Poate altă dată.

— Când vor veni fetele, preciză Manu.

— Da, da. Poate mă invitaţi la inaugurare.

— Pentru mine, rugămintea dumneavoastră, domnule maior, e ordin.

Lui Von Sutz sublocotenentul i se păru politicos.

— Îmi pare bine că te-am cunoscut, domnule sublocotenent. La revedere. Heil, salută cu mâna întinsă

înainte, apoi se răsuci pe călcâie şi urcă în maşină, lângă şofer.

Manu rămase nemişcat până maşina dispăru în pădure.

— DE CE NU CÂNTAŢI, fetelor? întrebă Stoica şi fetele se uitară mirate la el.

— Dumneata, îi răspunse Coca, ne-ai fi îndemnat să cântăm şi în timpul bombardamentului. Arătă ciorapii rupţi, pe care abia îi scosese din picioare. Dacă se va termina războiul, am să mă duc la ambasada americană şi am să le cer despăgubiri.

— Pentru o pereche de ciorapi? chicoti Doina.

— Şi pentru ciorapi şi pentru aceşti patru ani în care străzile au fost scufundate în întuneric.

— Asta nu e vina lor, interveni Ana. Nu ei au început războiul.

Cine a început şi de ce a izbucnit războiul o ştia de la Nicoleta. De altfel Nicoleta avea răspunsuri la toate nedumeririle ei.

— Uite ce ştie fata asta din mahala! se enervă Coca. De când te pricepi tu la politică?

— Nu mă pricep la politică, se eschivă Ana şi coborî vocea. Ştiu doar că războiul l-au început nemţii.

— Pe mine nu mă interesează cine a început războiul! Mă interesează cei care mi-au rupt ciorapii!

— Dacă ţi i-ar fi rupt cu dinţii nu te-ai fi supărat, îşi spuse părerea Viorica.

— Ba da. I-aş fi învăţat să mi-i scoată frumos. Dar ce dracu' au cu noi americanii?

— N-au treabă cu noi, încercă Stoica s-o lămurească. Ei vor să bombardeze rafinăriile din Ploieşti.

— Atunci să nu greşească ţinta! Dar ia stai, nea Stoica. Ai spus că n-au treabă cu noi. Ploieştiul nu-i al

nostru?

— Ba da. Dar de când a izbucnit războiul nemţii ne-au sechestrat sondele, rafinăriile, căile ferate. Toată maşina lor de război se aprovizionează de pe Valea Prahovei. Bombardând Ploieştiul, americanii le distruge nemţilor rezervele de benzină.

Coca tăcu un timp, pe urmă i se păru că găsise soluţia.

— Atunci mă duc la nemţi să-mi cumpere ei ciorapii!

Fetele chicotiră.

— Îţi cumpără sigur dacă îi laşi să ţi-i pună.

— Îi las, de ce să nu-i las? Dacă ştiu să aranjeze şi dunga, să-i pună. Nu-i totuna cine mi-i pune şi cine mi-i scoate? Neamţu nu-i om?

— Neamţul e cel mai mare duşman al nostru! îndrăzni să-şi spună părerea Durdu şi căută privirile Anei.

Ana o aprobă.

— Să mi-i pună în duşmănie! se înfurie Coca.

Geta, care până atunci nu participase la discuţia lor, se întoarse spre Coca:

— Spune-mi, Coca, pe tine de ce te deranjează că străzile sunt întunecate?

— Îţi spun. Întunericul vă convine numai vouă, fetelor urâte. Pe întuneric toate femeile sunt femei. Nu le poţi deosebi. Pe lumină însă, unele se pun în valoare.

Camionul coti pe un drum lăuntric, ramurile copacilor se împreunară din nou deasupra lor.

— Parcă am fi într-un tunel, constată Durdu.

— Uite, iar a vorbit proasta, strâmbă Coca din nas.

— De ce o faci proastă? protestă Ana.

— Hai, nu vă mai certaţi, încercă Stoica să liniştească spiritele. Peste câteva minute ajungem la destinaţie.

Fetele se repeziră la ferestruicile tăiate în prelată, dar nu văzură decât pădurea luminată de un, soare roşiatic, fărâmiţat de ramuri.

— Sunt şi lupi? întrebă cineva.

Stoica nu-i răspunse, pentru că maşina coti spre un luminiş şi se opri în faţa unei bariere. Fetele scoaseră cârligele peretelui rabatabil şi săriră din camion. În clipa aceea apăru un sublocotenent urmat de un ostaş. Politicos, ofiţerul ajută fetele să coboare din camion, ţinându-le de subsuoară.

Meri care sărise printre primele, se uită la rochiile colorate ale colegelor, apoi îşi roti privirile prin luminiş, copacii, cerul, aerul îi aduseră aminte de alte vremuri, de verile petrecute pe moşia din Ciulniţa şi pentru o clipă se simţi copil: ar fi vrut să alerge, să se culce în iarbă, să râdă. Zgomotul celor din camion o treziră la realitate, dar se agăţă de senzaţia de mai înainte:

— Vreau să fiu şi eu coborâtă, strigă spre fetele care râdeau şi se chinui să urce din nou în camion.

Ajunsă pe platformă, întinse braţele spre sublocotenent şi pentru o clipă îşi înnodară privirile; sublocotenentul avea ochi cenuşii, la fel cum i-a avut şi Mutaşcu, senini, cu o undă de şiretenie.

— Hai, curaj, domnişoară.

Meri se aplecă spre el, acesta o prinse de subsuoară şi o ajută să coboare. Ajunsă pe pământ continuă să-l ţină de gât:

— Îţi mulţumesc, locotenentule!

— Sublocotenent, o corectă Manu şi-i zâmbi.

— Te avansez eu, îi spuse Meri.

Mai rămaseră o secundă nemişcaţi, apoi Manu se desprinse din braţele ei şi se apropie de camion să ajute o altă fată să coboare.

Meri, pironită pe loc, îi privi braţele întinse, ceafa şi avu o senzaţie bizară că mai trăise odată acest moment. Da, pe vârful Omul, când îl cunoscuse pe Mutaşcu. Fuseseră amândoi îngropaţi până la genunchi în omăt şi şi-au zâmbit, apoi au izbucnit în râs, de parcă s-ar fi cunoscut

de când lumea. Dar acolo au fost numai ei doi şi zăpada. Aici totul s-a petrecut mult mai banal. Cu câteva minute în urmă nici nu bănuia de existenţa sublocotenentului. Şi în fond nu s-a întâmplat nimic. Din joacă a urcat din nou pe platforma camionului şi ofiţerul a ajutat-o să coboare. Dar atunci de ce-i atât de tulburată? Dacă n-ar fi fost decât ei doi ar fi urcat din nou în camion. Se întoarse într-acolo exact când sublocotenentul privi spre ea. Oare la asta s-o fi gândit şi el? îşi înnodară din nou privirile şi simţi un uşor tremur al genunchilor. Ofiţerul îi zâmbi abia perceptibil, apoi se întoarse spre camion.

Santinela întinse mâna spre Durdu, o săltă pe pământ şi-i păru rău că fata nu-i îmbrăţişă grumazul. Rămaseră totuşi o clipă faţă în faţă, tăcuţi. Durdu se întrebă dacă trebuie să-i mulţumească pentru ajutor sau nu şi, negăsind răspunsul, roşi până în vârful urechilor. Pupilele, ca doi nasturi, ale santinelei i se părură exagerat de mari. Deşi Durdu nu schiţă niciun gest că ar vrea să plece, soldatul îi şopti cu glas stins:

— Mai stai.

— Luăm şi geamantanele? întrebă cineva cu voce tare.

Îi răspunse sublocotenentul:

— Vi le aduc ostaşii în dormitor.

Vântul, speriat de zgomote, se înteţi şi ierburile înalte, ca nişte valuri verzi, unduiră până departe.

— E foarte frumos aici! spuse Viorica şi se miră că nu-i răspunde nimeni.

Ar fi vrut să spună de ce e frumos, de ce-i place cerul tolănit pe copaci. Oare acelaşi cer să fie şi deasupra comunei Militari? Cum de nu văzuse acolo acest albastru palid, liniştitor? Fugi după fetele care porniră spre cele două barăci de lemn.

— În stânga e dormitorul, în dreapta sala de mese, le lămuri Stoica.

— Şi clădirea de piatră? întrebă Ana, arătând spre o clădire joasă, acoperită cu tablă ondulată.

— E centrala.

Spre bucuria lor, fetele descoperiră şi un duş, improvizat dintr-un butoi metalic, ridicat pe un cofrag de bârne şi, alături, atârnat ca într-o spânzurătoare, un clopot de bronz.

Dincolo de duş se vedea gardul de sârmă al taberei.

— O să stăm fetelor ca la cazarmă, constată Meri şi intră în dormitor.

Încă de când deschise uşa o izbi mirosul lemnului de brad, al răşinii şi o impresionară plasele de păianjeni care atârnau dintre grinzi. În baracă totul era din lemn, podeaua, pereţii, tavanul, paturile suprapuse, dulapurile încastrate în perete, masa dintre paturi şi băncile cu picioare în formă de X.

Tot aspectul cazon al barăcii nu-i putu şterge senzaţia de bucurie pe care i-o produsese prezenţa sublocotenentului. Dar de ce dracu' se gândeşte tot timpul la el? Pentru că îi crease sentimentul de siguranţă, de certitudine, ca şi Mutaşcu? Prin ce? Că a săltat-o pe pământ? De ce nu s-au întâlnit în Bucureşti, să-l fi putut înfrunta de la egal la egal. Dar de ce era nevoie să-l înfrunte? Era de ajuns că-l ştia prin apropiere. Numai idiotul ăla de Androne să nu vină s-o revendice. Imbecilul ar putea să strice totul. Ce să strice? Nu exista nimic, doar o ciudată senzaţie de bine.

Apărură în dormitor şi celelalte fete.

— Aici va fi greu de primit logodnici, spuse Coca, după ce cercetă încăperea.

Stela se aşeză pe primul pat şi imediat fu îmbrâncită de Coca.

— Asta e al meu! încă din Bucureşti am spus că patul de lângă uşă va fi al meu!

În dreptul lui era singura fereastră de unde se putea

vedea bariera de la intrarea în tabără.

Stela, supărată, porni spre un alt pat.

— Geamurile, oricum, au obloane de camuflaj, zise cu obidă.

— Dar ziua sunt deschise, se vru Coca autoritară. Şi eu vreau să văd tot ce se petrece în curte. Poate o să am vizitatori.

Stela se adresă celor din baracă:

— V-am spus că ăla cu motocicleta care s-a ţinut după noi vine după Coca.

— Bravo, Steluţa! Şi eu te credeam tâmpită! ăla cu motocicleta a venit după Meri.

— Pe mine să nu mă faci tâmpită! ţipă Stela.

Scoase un umeraş din geamantan şi porni războinică spre patul lui Coca. Câteva fete le tăiară calea.

— Ce v-a apucat?! Vă luaţi la harţă în prima zi? Stela se zbătu în strânsoarea fetelor, dar nu reuşi să se elibereze. De efort, faţa i se congestionă:

— Pe mine să nu mă facă tâmpită!

— Lăsaţi-o să vină aici! mormăi printre dinţi Coca. Poate-i întind permanentul.

Auzind gălăgie, Stoica apăru în uşa dormitorului. Dintr-o privire îşi dădu seama că se întâmplase ceva, dar se vru indiferent, să nu fie nevoit să ia atitudine. Îşi scărpină coama argintie:

— Ei, cum vă place fetelor?

Stela duse la spate mâna în care ţinea umeraşul, dar nu suficient de repede ca Stoica să mi observe.

— Ştiţi fetelor de ce s-au inventat umeraşele”? Nu-i răspunse nimeni. După o pauză continuă tot el: ca hainele aşezate pe ele să nu se şifoneze. A fost socotită ca o mare invenţie a secolului. Dacă-mi aduc bine aminte, inventatorul a luat şi premiul Nobel.

Stela nu gustă divagaţia hazlie a dispecerului, se trânti pe un pat din apropiere. Coca vru să îndulcească

atmosfera.

— Toată viaţa mi-am dorit un dormitor ca ăsta. E spaţios, mobilă din lemn natur şi are şase ferestre. Cine are dormitor în Bucureşti cu şase ferestre? Cred că nici regele.

— Da, dar ai şi paturi multe.

— Special l-am ales aşa. Dumneata unde dormi, nea Stoica?

— Lângă cabinetul medical.

— Şi doctorul?

— Chiar în cabinet.

— E bine că aveţi garsoniere separate.

— Doar nu vrei să-mi faci o vizită? se angajă Stoica în joc.

— Nu dumitale. Doctorului.

— Acolo nu puteţi ajunge decât pe targă. Sper să nu vă gândiţi la prostii.

— Glumim şi noi, nea Stoica, să treacă timpul. Chiar să ştii că mi-e dor să lucrez. Când ne apucăm?

— Peste câteva zile. Trebuie făcute încă nişte legături.

— Şi-atunci de ce am venit dacă centrala nu e gata?

— Să vă acomodaţi. Şi, dacă diseară nu vă culcaţi odată cu găinile, o să vin aici, să citim ziarul împreună.

— De ce ziarul şi nu un roman de dragoste? întrebă cineva din fundul dormitorului.

— Ziarul e mai important, aflăm şi noi ce se petrece în lume.

— Ce să se petreacă? E război peste tot!

— Da, dar eu vreau să vă învăţ cum se citeşte un ziar.

— Ca orice tipăritură.

— Nu. Aţi citit vreodată ştirea că armatele germane se repliază?

— Asta apare în toate comunicatele, sări Doina, să pară deşteaptă.

— Da. Dar ştiţi ce înseamnă asta?

— Ceva mişcări de trupe.

— Exact. Dar într-un singur sens. „Repliere” în traducere curentă se citeşte retragere. Şi, pentru că toată lumea a început să descifreze acest termen, în ultimul timp s-a înlocuit cu o altă formulare: „armatele nemţeşti au ocupat liniile dinainte stabilite”. Adică până unde se vor retrage.

— Asta e politică, mormăi Cornelia. Când m-am angajat a trebuit să iscălesc o declaraţie că nu voi face politică în timpul serviciului.

Stoica se aştepta ca cineva să protesteze.

— Noi o să citim ziarele după orele de serviciu.

DURDU urmări cu atenţie cum îşi aranjează Ana patul, apoi, când se întinse peste pătură, se aşeză lângă ea.

— Vrei să te culci?

— Nu. Vreau să mă obişnuiesc cu tavanul. Şi acasă îl cunosc bine. Într-un loc, lângă fereastră, a pocnit varul şi alături se vede infiltraţia ploii. Pata seamănă cu Australia.

— Şi te uiţi în fiecare seară la pata aceea?

— Da. Mă întreb dacă oamenii care trăiesc pe partea cealaltă a globului au aceleaşi bucurii ca şi mine, dacă sunt fericiţi, dacă se sperie când aud huruitul avioanelor.

— Şi cât durează până te obişnuieşti cu noul tavan?

— Nu ştiu. Acasă îl privesc de peste zece ani şi tot mai găsesc câte ceva nou, o umflătură care nu se vede decât când arde veioza, o urmă a bidinelei.

— Spune, Ana, ţie îţi place aici?

— Încă nu-mi dau seama.

— Mie îmi place foarte mult, dar…

— Dar ce?

— Mi-e teamă. Mi-e teamă de bombardamente. Dacă nebunul ăla de sus ar fi lansat bombele cu câteva secunde

mai devreme ne-ar fi omorât. Probabil ţintesc centrala noastră.

— Nu ştie nimeni de existenţa ei.

— Atunci de ce bombardează pădurea?

— Cred că au fost nişte avioane care n-au reuşit să bombardeze rafinăriile şi au fost obligate să-şi presare bombele în altă parte.

— Să dea dumnezeu să fie aşa.

— Dar dacă te temi de ce-ţi place aici?

— N-aş putea să spun de ce. Poate că e multă verdeaţă şi-mi aduce aminte de casă.

Ana nu-i puse alte întrebări şi Durdu rămase nemişcată, cu mâinile în poală, pe urmă îşi aduse aminte de santinela cu ochii ca doi nasturi.

— Mă duc să culeg flori, spuse într-un târziu. Nu vii şi tu?

— Nu. Sunt obosită.

Durdu ieşi din baracă şi pomi alene spre clădirea postului de control. Încă de departe îl zări prin gardul de sârmă împletită pe ostaşul care o ajutase să coboare din camion. Aţâţa focul sub o pirostrie. Ajunsă la barieră, santinela, un ostaş slab cu pometii osoşi, îi tăie calea.

— N-aveţi voie să părăsiţi tabăra!

— Cum asta?! se miră Durdu.

— Aşa e ordinul.

Era convinsă că santinela glumeşte.

— Şi nu vom trece niciodată dincolo de barieră?

— Dacă domnul sublocotenent vă dă bilet de voie, vă duceţi unde vreţi.

— Şi nici să merg să culeg flori n-am voie?

Încercă să zâmbească la fel ca şi Cristina când îi cerea bani meşterului.

Vasile, care auzise discuţia, părăsi focul şi se apropie de Durdu.

— Vă culeg eu flori, domnişoară.

Era convinsă că succesul se datora zâmbetului. În clipa aceea îi păru rău că nu învăţase şi alte lucruri de la Cristina.

— Vă mulţumesc foarte mult. Dar vreau multe, multe. Mă găsiţi în dormitor.

Se întoarse şi porni spre baracă. Încercă să meargă: ca şi Creştina, legănându-şi şoldurile. Simţindu-se privită, se ruşină…

Vasile se uită lung după ea.

— Îţi place grasa? întrebă santinela.

Vasile îl privi cu dispreţ:

— Nu-i grasă! Şi vezi să nu se stingă focul! Şi arăţi pirostria, apoi porni spre pădure.

PRĂFUIT, ANDRONE opri motocicleta chiar în faţa barierei. Vru să coboare, dar vocea metalică a santinele; îl făcu să rămână în şa.

— Nu te mişca! Şi, pentru că cel de pe motocicletă ridică un picior să descalece, santinela scoase arma de pe umăr. Dacă te mişti trag!

Fără să-şi ia privirile de la omul din faţa lui, îl strigi pe sublocotenent.

Din clădire apăru Manu, urmat de un gradat. Încă de departe îl recunoscu pe agentul de pe strada Lipscani şi tresări. Cum dracu’ a ajuns ăsta aici? Probabil a răsufla ceva. Se apropie de el.

— Ce cauţi dumneata aici?

Androne vru să-i spună că a venit să-şi vadă logodnica, dar se răzgândi la timp. Nu voia să îi creeze probleme lui Meri. Răspunse după ce-şi scoase ochelarii de pe frunte.

— Cred că am rătăcit drumul. În clipa aceea îl recunoscu şi el pe ofiţer: era acelaşi care îl oprise să-l aresteze pe Pascu. Îi păru bine că venise s-o urmărească

pe Meri. Vlădicească nu-i la stânga? Şi arătă drumul forestier care se înfunda în desiş.

Manu îşi dădu seama că trebuie să ia o hotărâre rapidă. Deveni oficial.

— Actele!

Androne vru să protesteze, dar avu suficientă forţă să se reţină. Îi întinse actele cu un surâs de superioritate. Şi data trecută, după verificarea hârtiilor, sublocotenentul şi-a cerut scuze. Îi păru bine că-i reţinuse numele. Nu se putea ca Deleanu să nu-l facă comisar plin.

Manu îi răsfoi actele, vru să le găsească o chichiţă, o ştampilă nepusă la timp, o transcriere greşită. Totul era însă în ordine. Supărat, se apropie de foc şi aruncă actele în flăcări. Şocat, Androne vru să coboare de pe motocicletă, să-şi salveze legitimaţiile. Fără ele, era un simplu om, ca toţi oamenii.

— Stai! ridică santinela arma spre el.

Androne se resemnă, rămase călare pe motocicletă şi privi flăcările de sub pirostrie. Oricum, partida va fi câştigată de el. Îi va demasca pe cei de la Telefoane că au evacuat centrala, pe sublocotenentul acesta îl va deferi Tribunalului Militar. Poate e chiar comunist, că prea a ţinut atunci partea lui Pascu. Mai auzise de comunişti infiltraţi în armată, cu câteva luni în urmă fusese chiar un Droces. Era convins că e pe drumul cel bun.

Manu, după ce se mistui şi ultima legitimaţie, se întoarse spre gradat:

— Individul ăsta nu are acte. Îl duci la Bucureşti pe Uranus şi să fie reţinut până îl anchetez.

Androne îşi încrucişă braţele pe piept şi arboră un zâmbet de superioritate:

— Garantez că după prima confruntare veţi fi degradat.

Rostise cuvintele tare, să fie auzit şi de ceilalţi doi ostaşi.

— Da, dar prima confruntare va avea loc peste un an. Ca să poţi reflecta.

— O să daţi socoteală pentru fiecare cuvânt rostit acum!

— Vorbeşte frumos cu domnul sublocotenent, că-ţi rup gura! interveni gradatul.

Manu nu-i mai dădu nicio atenţie lui Androne; se întoarse spre gradat:

— Întocmeşti acte în care menţionezi că am arestat un dezertor care şi-a ars actele în faţa noastră. Sper să nu-l execute fără să ne anunţe. Ia-l!

— Şi motocicleta? întrebă descumpănit Androne.

— O rechiziţionăm. Tot ai furat-o!

CULEGÂND FLORI, Vasile se simţi în al nouălea cer: fără îndoială avusese noroc că l-au repartizat aici, în pădurea asta liniştită, şi a avut şi mai mare noroc că printre centralistele sosite cu camionul se află şi fata care i-a cerut să-i culeagă flori. Altminteri n-ar fi avut ocazia să intre în vorbă cu ea. În tabără n-avea ce căuta, dar, chiar dacă s-ar fi dus pe acolo, n-ar fi ştiut de unde s-o ia şi mai ales ce să-i spună. Bună ziua. Fata i-ar fi răspuns şi asta ar fi fost tot. E bine că-i plac florile, pentru că ce altceva ar fi putut să-l roage? Când adună suficiente să le strângă într-un buchet se apropie de dormitor. Un timp nu ştiu ce să facă, se foi în faţa ferestrelor, pe urmă, pentru că nu apăru nimeni, îşi lipi fruntea de un geam. Se retrase însă repede. Văzu o femeie aproape goală, care-şi aranja patul. Noroc că cearşaful pe care-l întinse nu-i permisese s-o vadă mai mult. Se duse la uşă şi o izbi cu piciorul. Îi deschise o fată înaltă, numai în sutien şi chiloţi, cu sprâncenele desenate. Văzând florile, întinse mâna spre ele.

— Nu sunt pentru dumneavoastră!

Coca îi trânti uşa în nas, apoi în dormitor se auziră

vociferări şi în uşă apăru Durdu. Văzându-l pe soldat, faţa i se lumină.

— Atâtea ajung? întrebă Vasile şi privi tulburat faţa rotundă a fetei.

— Desigur, bâigui Durdu.

Luă florile din braţele soldatului şi atingându-i pentru o clipă mina se cutremură. Florile îi acoperiră jumătate din faţă, nu i se vedeau decât ochii şi fruntea bombată. Rămaseră o clipă nemişcaţi, ca atunci, în spatele camionului. Erau atât de aproape unul de altul, încât Vasile îi simţi răsuflarea fierbinte.

— Dacă vrei, îţi culeg şi mâine spuse după un timp.

— Vreau, îi răspunse Durdu repede.

Bărbatul din faţa ei nu semăna cu niciunul dintre bărbaţii pe care îi văzuse în viaţa ei. Dacă n-ar fi fost decât ei doi în toată tabăra, Durdu ar fi stat şi o sută de ani să-l privească. Se simţi prost că nu ştia ce să-i spună.

— Atunci eu plec, zise în cele din urmă Vasile şi se răsuci pe călcâie.

Durdu privi lung după el şi-i păru rău că nu se înţeleseră când să se vadă a doua zi. Abătută, intră în dormitor şi căută un vas, să aranjeze florile. Coca o privi cu dispreţ, dar şi cu invidie:

— Uite cine are succes în pădure!... Toanta!

Durdu o măsură din cap până în picioare, apoi defilă în faţa ei ţinând florile deasupra capului ca pe un trofeu. Se apropie de Ana, care tăia cu foarfecă nişte hârtie colorată pentru policioarele de lângă pat.

— De ce te laşi insultată?

— Păi, ce să-i fi răspuns? Dacă o făceam vacă, mă lua de păr.

— Nu s-o faci vacă. Trebuia să-i răspunzi ceva inteligent.

— Ce?

— Acum nu ştiu, la repezeală.

— La repezeală nici mie nu mi-a venit în minte altceva decât s-o fac vacă. Dar mie nu-mi place să mă cert. De obicei, domnişoara Coca vorbea frumos cu mine, dar bănuiesc a fost şocată că n-a primit ea florile. Tu de la cine le ai?

— De la un băiat.

— Nu ştiam că sunt şi băieţi în tabără.

— Un băiat din corpul de gardă. Ostaşul acela care m-a ajutat să cobor din camion. Mi-a promis că o să-mi culeagă în fiecare zi. Ţi-a plăcut cum arăta?

— Nu l-am văzut la faţă. A stat tot timpul cu spatele spre mine.

Durdu coborî vocea:

— E cel mai frumos din tot corpul de gardă.

Ana rămase cu foarfecă suspendată în aer.

— Chiar aşa?

— Da. Peste un an o să aibă şi mustaţă.

— Dacă o să aibă şi mustaţă o să fie şi mai frumos.

— Tu-ţi baţi joc de mine.

— Nu, Durdu. Îmi pare bine că ai găsit pe cineva care să-ţi culeagă flori.

Din capătul celălalt al dormitorului se auzi vocea aspră a Ştefaniei:

— Ce credeţi, fetelor? Doctorul s-a instalat?

— Cum adică, dacă s-a instalat? întrebă Doina.

— Dacă şi-a deschis cabinetul?

— Dar ce ai cu el?

— Vreau o consultaţie.

— Păi. Nu-i ginecolog, râse Coca.

— O să devină, spuse foarte serioasă Ştefania, pe urmă izbucni în râs. Ştie cineva ce fel de om e?

— Eu, se grăbi să intre în vorbă şi Cornelia. Am fost de câteva ori la el să-i cer medicamente.

— Tu, chiar dacă n-ai avut nevoie, te-ai dus să-ţi completezi farmacia.

— Pe dracu’. Orice i-am spus că mă doare, el mi-a dat numai piramidoane.

— Atunci o să-l botezăm aşa: domnul Piramidon. Ştiţi cumva unde stă?

— În clădirea aia mică de lângă centrală, o lămuri Coca. Vin şi eu cu tine.

— Te duci după ce mă întorc eu. Ideea a fost a mea.

Îşi puse un capot şi ieşi din dormitor.

CABINETUL DOCTORULUI Bejan era modest mobilat: în afară de patul de consultaţii, învelit cu muşama, nu mai era decât o masă vopsită în alb, un dulap cu uşile din sticlă şi două scaune.

Bejan special nu insistase pentru mobilă, oricum în tabără nu putea interveni într-un caz grav. Îşi propuse să-şi facă datoria mai mult ca farmacist decât doctor, de altfel nu ca medic a fost în primul rând transferat la Tâncăbeşti. Stoica îi comunicase imediat ce se instalase că sarcina lui cea mai importantă va fi la început legătura pe care va trebui să o ţină cu unul Pascu. Cine era acest Pascu, Stoica ori nu ştia, ori nu voia să-i comunice.

— Un om care răspunde de centrală.

— După câte ştiu de centrală răspunde Calapa.

— Pascu răspunde pe altă linie.

— Din partea partidului?

— Din partea conducerii de partid.

Nedumerit, Bejan nu mai insistă. El era informat că toată conducerea de partid era la Târgu-Jiu. Spuse totuşi ca Stoica să nu-l creadă prost:

— Înseamnă că vine de la Târgu-Jiu.

— Sarcinile vin de acolo. O să-ţi comunic zilele şi orele când va trebui să te întâlneşti cu el.

Preocupat, Bejan deschise uşa dulapului metalic: aşezat pe patul de consultaţii, sprijinit de baston, Stoica îl

urmări cum îşi aranjează borcănelele cu medicamente în rafturile dulapului.

— Am controlat toată centrala. Totul e în stare de funcţionare. Dar verificarea concretă nu se va putea face decât dacă ne conectăm la centrala din Bucureşti.

— Şi vom depinde tot timpul de ei?

— Numai acum, la prima verificare.

— E o manevră complicată?

— Nu.

Se auziră bătăi în uşă, apoi apăru Ştefania. Văzându-l pe Stoica, îşi pierdu din siguranţă.

— Deranjez?

— Nu, domnişoară, îi răspunse doctorul. Cu ce aş putea să vă fiu de folos?

— Cu o mică consultaţie, domnule doctor. Ştiţi, eu niciodată n-am locuit într-un dormitor comun. Mă tem că n-o să pot dormi.

Bejan schimbă priviri cu Stoica.

— Vă propun un somnifer natural. După stingerea luminilor lăsaţi ferestrele deschise.

— Şi n-o să răcim?

— Nu, domnişoară. Păturile sunt calde.

Ştefania se simţi expediată. În drum spre cabinet îşi făcuse un plan, mai mult ca să se „amuze”, voia să gesticuleze, să i se deschidă capotul, să vadă dacă doctorul e om de comitet sau e un simplu doctor, ursuz, abstinent. Desigur, prezenţa lui Stoica nu era prevăzută în plan. Totuşi nu voia să se retragă fără să insiste:

— Eu am venit după un somnifer şi dumneavoastră mă sfătuiţi să deschid ferestrele. Sau noi, centralistele, n-avem acces la medicamente?

Bej an arătă spre dulap.

— Toate aceste medicamente sunt pentru dumneavoastră, dar eu prefer să putrezească aici, în dulap, decât să le folosiţi. Şi, credeţi-mă, somnifer mai bun

decât aerul de pădure nu există.

Ştefania ieşi plouată din cabinet, dar când intră în dormitor arboră un zâmbet victorios. Cu paşi lungi, ca de dans, se duse până la patul ei, se întinse peste pătură şi-şi puse braţele sub ceafă. Privi visătoare spre tavan şi oftă de câteva ori ca o îndrăgostită de provincie.

— Ei? întrebă curioasă Cornelia. Cum a fost?

— Ca orice consultaţie, spuse Ştefania după o pauză. M-a întrebat ce am. Am tuşit de două ori şi i-am spus că mă doare spatele. M-a rugat să-mi scot capotul.

Isabela, care se ridicase în fund, să nu piardă niciun cuvânt din cele spuse, dădu dispreţuitoare din mână:

— Minţi!

— Dacă ştiţi că mint de ce mă mai întrebaţi?

Închise ochii în semn că pentru ea discuţia s-a terminat.

— Continuă, insistă Isabela.

— Dacă tot nu mă credeţi n-are niciun sens.

— Vrei să te rugăm? Hai, spune!

Ştefania vorbi scurt, telegrafic, ca una obligată să povestească ceva ce nu-i făcea plăcere:

— Mi-am scos capotul şi el mi-a ciocănit cu degetele spatele, pe urmă şi-a lipit urechea de omoplat, dar eu i-am simţit toată faţa.

— Ai omoplaţi sensibili, o ironiză Coca.

— Las-o să ne povestească!

Ştefania aşteptă ca fetele să facă linişte.

— Spun că i-am simţit faţa, pentru că era neras. A stat aşa lipit de mine, aproape un minut.

— De ce nu i-ai spus că te doare şi în faţă? râse Coca.

— M-ar fi consultat el fără să-l rog, dar tocmai atunci a intrat Stoica şi consultaţia a luat sfârşit. Mi-a prescris sirop şi m-a rugat să trec şi seara pe la el, să mă vadă.

De afară se auzi dăngănitul clopotului de bronz.

— Alarmă! ţipă Durdu şi sări din pat.

Celelalte fete se îmbulziră spre uşă.

— Staţi liniştite, fetelor! ţipă Ana. E toaca de stingere.

ÎNCĂ DE LA înfiinţarea Comandamentului Militar al Capitalei, biroul maiorului Focşa, la cererea lui, fusese instalat în subsolul clădirii. Îşi motivase această dorinţă ca să nu fie nevoit să-şi transporte instalaţiile la etaj. Emiţătorul radio, teleimprimatorul, telegraful fără fir şi celelalte aparate de transmisie fuseseră montate într-o încăpere alăturată, pe uşa căreia se fixase o tăbliţă cu un cap de mort şi inscripţia: „Intrarea strict interzisă”.

Biroul propriu-zis al lui Focşa era cazon, cu mobilierul strict necesar, dar, din cauza pereţilor vopsiţi într-un gri-murdar, sărea în ochi şi părea mai elegant decât în realitate. Un birou simplu, din lemn de stejar, domina încăperea. Scaunul cu spătar din spatele lui, prea strâmt pentru dimensiunile lui Focşa, era vechi. Trebuia să se aşeze pe el cu precauţie. Picioarele rablagite ale scaunului scârţâiau şi alunecau pe parchetul ceruit în fiecare săptămână. Dar, spre norocul lui, Focşa nu avea treabă de funcţionar, nu manipula hârtii şi dosare. Îşi petrecea mai tot timpul în laborator sau în afara comandamentului; în ultima vreme avea alte preocupări decât codificarea informaţiilor care ajungeau sau plecau de la comandament. Fusese eliberat din funcţia de comandant de transmisiuni şi era folosit ca om de legătură cu reprezentaţii Frontului Unic Muncitoresc, constituit cu câteva săptămâni în urmă. Tot prin el, se ţinea legătura cu ofiţerii cu vederi de stânga care s-au pronunţat împotriva războiului. Unii dintre aceştia, cei cu grade superioare, fuseseră atraşi în partidul comunist.

Pe linie militară, maiorul Emilian Focşa îşi asumă răspunderea pentru întocmirea unei hărţi cu liniile de

telefon şi cu alte mijloace de transmisie ale forţelor militare germane din Capitală şi organizarea, sub conducerea partidului comunist, a unei centrale telefonice independente, care să asigure la nevoie, legăturile dintre marile unităţi ale armatei. Tot el îşi asumase şi securitatea acestei centrale.

Pe sublocotenentul Manu îl primi în biroul lui de la subsol.

— Te ascult.

— Peste câteva zile se vor face primele probe tehnice.

— Cu aceste probe aş vrea să mă ţii la curent.

— Bineînţeles. Sublocotenentul renunţă la poziţia de drepţi, se rezemă cu amândouă mâinile de spătarul scaunului din faţa biroului. V-am informat că suntem la patru sute de metri de postul de radio Lise II.

Maiorul îşi privi gânditor unghiile.

— Când ai aflat astă?

— Acum câteva zile.

— Şi de când eşti la tabără?

— De. Şase săptămâni.

— Ar trebui să te schimb, Manule. Ai în grijă o centrală de telecomunicaţii de importanţă naţională şi nu te-a interesat unde eşti amplasat. Ar fi trebuit să cunoşti pădurea ca buzunarele. Mă rog. O să discutăm asta altă dată.

Manu luă din nou poziţia de drepţi.

— Am înţeles. Cu întârziere vă raportez că suntem la patru sute de metri de postul de radio german Lise II.

— Special am ales acest loc.

— Dar văd tot ceea ce facem.

— Şi noi la fel. E ca un post avansat în coasta lor.

— Am înţeles. Ne-au făcut o vizită.

Maiorul tresări.

— Interesant. Şi ce au vrut?

— S-au interesat de menirea construcţiilor.

— Sper că le-ai spus adevărul.

— Aşa cum mi-aţi sugerat când am preluat comanda gărzii.

— Concret!

— I-am informat că e o şcoală de telecomunicaţii.

— Foarte bine. Uneori adevărul e cea mai bună minciună. Îşi privi din nou unghiile: Câţi ostaşi ai?

— Zece, răspunse repede Manu şi ca şi cum s-ar fi aşteptat la această întrebare. Socotesc că am foarte puţini.

— Pentru o şcoală simplă de telecomunicaţii ai foarte mulţi. Câte fete sunt în tabără?

— Aproape treizeci!

— O să-ţi repartizez treizeci de pistoale-mitralieră.

Manu zâmbi.

— Şi ce să fac cu ele?

— Învеţi fetele să le mânuiască, îi răspunse foarte serios Focşa.

Manu nu se lăsă convins.

— Un recrut are nevoie de treizeci de zile ca să înveţe mânuirea armelor. Numai denumirile pieselor.

— Nu trebuie să le înveţe. Trebuie să ştie să tragă.

— Domnule maior!

— Nu am timp să mă tocmesc, Manule!

— Şi cum motivez instruirea?

— Apărarea patriei nu are nevoie de motivare! Am terminat. Ba nu. Ai arestat un agent al Siguranţei. N-am vrut să iau nicio măsură până nu te consult. Cine e?

— Acelaşi pe care l-am legitimat şi în faţa magazinului de confecţii. Cel care l-a urmărit pe Pascu.

— Cum a aflat de centrală?

— Nu ştiu. N-am intrat în discuţii cu el.

— Asta e bine. În orice caz, o să dau dispoziţie să fie reţinut în continuare. Şi cu cei de la postul de radio german păstrează relaţii diplomatice. Vreau să spun, bune.

— Am înţeles, domnule maior.

— Şi încă ceva, Manule! Munca ta, acolo, la centrală, e mai importantă decât ţi-o imaginezi. Răspunzi de securitatea ei. Dacă vrei, eşti comandantul centralei.

— Am înţeles.

— După cât ai răspuns de repede cred că n-ai înţeles. Răspunzi de centrală fără ca cineva să ştie acest lucru. Oficial, eşti doar comandantul gărzii. Atât. În treburile tehnice, de coordonare nu te amesteci. E clar?

— Da, domnule maior!

— UNDE TE DUCI, Ana?

— La cabinetul medical.

Meri se ridică în coate, să audă continuarea discuţiei, dar Durdu nu mai puse alte întrebări şi Ana, îmbrăcată într-o rochie de stambă mulată pe corp, ieşi din baracă. Meri era convinsă că, din lipsă de societate, de plictiseală, toate fetele dădeau târcoale cabinetului medical. Oare doctorul să fie chiar atât de interesant? Bejan i se părea un om suficient de şters. Chiar anost. În orice caz, cu sublocotenentul din corpul de gardă, deşi era mai matur decât el, nu suferea comparaţie.

Ana, ieşită din curtea taberei, nu se duse în direcţia cabinetului medical, ci se îndreptă spre clădirea centralei.

Rezemaţi de masa de comandă, o întâmpinară Stoica şi doctorul Bejan.

Ana avu senzaţia că doctorul o privi mai mult decât s-ar fi cuvenit. E drept, în timpul bombardamentului din pădure se crease între ei o legătură ciudată, neexprimată. Ori de câte ori se vedeau, în curtea taberei, în sala de mese, Ana îşi dădu seama că doctorul îi căuta privirile. Dacă nu s-ar fi îndrăgostit toate fetele de el ar fi stat cu plăcere de vorbă cu el.

— Ţi-a trecut spaima de la bombardament,

domnişoară?

— Am şi uitat de el.

— Înseamnă că eşti sănătoasă.

— Foarte sănătoasă, domnule doctor. Sper că pe mine n-o să mă aveţi de client.

— Eu am vrut să vă prezint şi îmi dau seama că vă cunoaşteţi de mult, interveni Stoica.

— Adevărul e că nu ne cunoaştem, încercă să-l lămurească Bejan. Nu ne cunoaştem, deşi avem amintiri comune.

Ana îl privi chiorâş, apoi se întoarse spre Stoica:

— Dumitale trebuie să-ţi explic că ai putea să înţelegi greşit. Amintirile comune sunt cele din timpul bombardamentului care ne-a surprins pe şosea. I-am admirat domnului doctor curajul şi el, văzându-mă că tremur, a crezut că mi-e frig, iar eu muream de frică. Ca să mă încălzească, m-a luat sub ocrotirea braţului stâng. Privi spre doctor: Am exagerat cu ceva?

— Nu, domnişoară.

— Înseamnă că totuşi trebuie să vă prezint, trase concluzia Stoica. Asta mică e Ana şi va fi cea mai apropiată colaboratoare a noastră, iar dumnealui, doctorul, n-are sarcini numai pe linie medicală. Tu înţelegi, Ana?

— Desigur. Ce avem de verificat, nea Stoica?

— Teleimprimatoarele.

Stânjenită de privirile doctorului, Ana călcă stângaci şi era cât pe-aci să se împiedice. Se aşeză în faţa unui teleimprimator. Bej an se apropie de ea:

— Care e atmosfera?

Insistenţa doctorului o deranjă.

— Ce atmosferă? întrebă Ana.

— Cea din dormitor.

Anei i-ar fi plăcut ca la controlarea aparaturii să fi participat numai Stoica.

— Nu e nicio atmosferă. Singurul lucru demn de

menţionat e faptul că fetele se plictisesc. Vreo patru sau cinci s-au îndrăgostit de dumneavoastră.

Bejan ridică sprâncenele.

— Care?

— Credeam că v-aţi dat seama. Dacă am avea ce face, n-aţi avea atât de mult succes.

— În curând o să vă săturaţi de lucru, răspunse Stoica în locul doctorului. Fă legătura!

Ana apăsă pe butonul de contact. Becul de control, verde, se aprinse imediat şi teleimprimatorul începu să bâzâie. Stoica închise ochii, ascultă o clipă zgomotul discret al aparatului şi se arătă mulţumit.

— Transmite: în Bărăgan cel mai frumos anotimp e primăvara. Stop. Dacă aţi recepţionat, răspundeţi. Stop.

Trecură câteva minute până ce teleimprimatorul începu să funcţioneze automat: banda alunecă spre stânga şi pe ea apărură primele cuvinte: „Am recepţionat, stop. În Bărăgan cel mai frumos anotimp e primăvara. Stop”.

Stoica smulse mesajul şi-l citi de mai mult ori.

— Totul e în regulă. Controlează-l pe celălalt.

Ana se mută la un alt teleimprimator. Doctorul rămase sprijinit de masa de comandă: părea că se bucură mai mult decât Stoica.

Proba se repetă identic, ca la primul aparat.

— Şi ăsta e conectat bine, nea Stoica. Mai am ceva de făcut?

— Nu, fetiţa mea. Aş avea doar o rugăminte. Odată, când sunteţi toate la masă, mi-ar plăcea să-l rogi pe domnul sublocotenent să vă arate cum funcţionează o armă.

Mirată, Ana privi spre Stoica.

— Aşa, tam-nisam?

— Nu tam-nisam. Inventează ceva. Eşti fată deşteaptă.

— Nu pot să ştiu mai mult?

— Ţi-am spus totul. Propunerea, ca să învăţaţi mânuirea armelor trebuie să vină din partea voastră. Ca şi cum ar fi o joacă.

— Numai să nu se împotrivească fetele.

— Păi, asta e sarcina ta. Vorbesc cu câteva fete, să nu pară că e numai dorinţa ta.

— Dacă ai insista dumneata, ar fi altceva.

— Tocmai, că nu vreau să pară altceva Tu cunoşti limbajul lor, le cunoşti pe toate şi important e să ai majoritatea de partea ta.

— Nu e muncă uşoară.

— Nu e. Dacă era o muncă uşoară nu te alegeam pe tine.

DUPĂ STINGERE Durdu se vârî în pat şi trase pătura peste cap, să nu audă şuşotelile din dormitor, că se poate gândi în voie la santinela de la postul de control. După un timp o întrebă pe Ana dacă adormise.

— Nu pot să dorm.

— Nici eu nu pot, doar aşa pe apucate. Noroc că visez.

— Eu nu mai visez de nu ştiu când. Şi ce visezi?

— Că bate vântul.

— Cum poţi să visezi că bate vântul?

— Foarte simplu. Cutreier pădurea şi începe să bată vântul. Mi-ar plăcea să-i visez pe ai mei, să ştiu ce mai fac.

— Tu crezi că visele sunt buletine de ştiri sau note informative?

— Nu, dar eu cred în vise. Dacă îi visez că sunt bine, o săptămână sunt liniştită. Eu am visat şi moartea bunicii. O văzusem alergând pe o tarla plină cu spice căzute şi un corb o urmărea croncănind. Ea nu se mai sculase din pat de câteva luni. O părăsiseră puterile. Imediat mi-am dat seama că s-a întâmplat ceva cu ea. Peste o săptămână am

primit carte de acasă şi m-au anunţat că a murit bunica. Tu de ce nu poţi să dormi?

— Mă gândeam.

— La lucruri frumoase?

— Nu. La prostii.

Durdu era convinsă că şi Ana are probleme sentimentale şi deveni curioasă: se ridică în coate.

— Mie nu poţi să-mi spui la ce fel de prostii te gândeşti?

— Ba da. În tine am încredere. Mă interesează cum funcţionează o armă.

Decepţionată, Durdu se lăsă cu ceafa pe pernă.

— Dacă vrei, îl întreb pe Vasile.

— Care Vasile?

— Soldatul care-mi aduce flori.

— Nu. Aş vrea să-l rog pe sublocotenent să ne facă o demonstraţie, dar mi-e ruşine.

— De ce să-ţi fie ruşine?

— Dacă îmi spune că asta nu e treaba fetelor?

— Îl rog eu. Pe mine oricum toate fetele mă cred proastă.

— E bine aşa. Pe urmă te susţin. Sunt foarte curioasă să ştiu cum funcţionează o armă. Noapte bună.

PANOURILE cu orificiile de contact erau aranjate pe două rânduri, faţă în faţă, la fel ca la centrala din Palatul Telefoanelor. Aici doar finisajul era mai rudimentar: pupitrele erau din lemn nelustruit, ca şi cum simulacrul de centrală ar fi fost amenajat doar pentru lecţii. Masa cu teleimprimatoarele aflate în continuarea panourilor părea mai autentică, deşi firele de contact erau mascate, implantate în lemn. Centralistele erau convinse că şederea lor în tabără nu va fi de lungă durată, căpriorii, pe care se sprijinea acoperişul de tablă ondulată, erau nefinisaţi şi

constructorii n-au insistat nici măcar pentru izolarea încăperii. Când bătea vântul, curenţii de aer se făceau simţiţi în baracă.

Fetele, ca niciodată până atunci, trezite în zori, îşi ocupaseră locurile în faţa pupitrelor: unele, în rochii, altele, în halatele vernil ale societăţii. Meri îşi legase halatul ca pe un şorţ peste costumul de baie. La masa de comandă îl descoperi pe sublocotenent, dar acesta, spre nemulţumirea ei, nu-i dădu nicio atenţie. După-mesele făcea plimbări în apropierea barierei, cu speranţa să-l întâlnească, dar Manu în ultimul timp era preocupat de patrularea în jurul taberei. Hotărâse de câteva ori să nu se mai gândească la el, dar, ca şi cum ar fi fost un făcut, seara, când se stingea lumina în dormitor, pe pleoape îi apărea imaginea sublocotenentului şi el, cu ochii lui cenuşii, o sfredelea cu privirile. Supărată, se aşează lângă Ana şi se fâţâi pe scaun: i se păru incomod şi rece. Îşi aprinse o ţigară pe stomacul gol. După câteva fumuri, se întoarse spre Ana:

— Am aflat că îi faci vizite zilnice lui Piramidon. Chiar eşti bolnavă?

Ana simţi că era pusă pe ceartă, îi răspunse cu voce scăzută.

— Mă doare capul de câte zile.

— Te-a durut şi ieri seară?

— Da.

— Ia spune-mi, ţi-a lipit Piramidon urechea de spate ca lui Ştefania?

— Ţi-am spus: pe mine mă doare capul, nu spatele.

Pe uşa centralei apăru doctorul Bej an.

— Uite ce serviabil e, continuă să mormăie Meri. Ne face consultaţii şi în timpul serviciului.

Bejan, în drum spre masa de comandă, se opri în dreptul ei:

— Ai spate frumos, domnişoară.

— Îmi pare bine că aţi remarcat, domnule doctor.

— Nu era greu. Vă rog însă la serviciu să veniţi îmbrăcată.

Meri îşi puse halatul pe umeri.

— Credeam că vă ocupaţi de medicină.

— Din cauza asta v-am dat sfatul. Aici e curent şi ar fi păcat să răciţi.

La masa de comandă îl întâmpinară Stoica şi sublocotenentul Manu.

— Îmi pare bine că aţi venit la inaugurare, domnule doctor – îi spuse Stoica şi ridică receptorul telefonului de serviciu. Formă un număr din trei cifre. Alo, Surule! Comută legătura. Aşa cum ne-am. Înţeles. Două, trei minute. Desigur, am şi aprobarea domnului Ga Iapa, Nu te teme, nu va fi nicio perturbare. De aceea am ales această oră. Hai, că vorbeşti mult…

Puse receptorul în furcă. După câteva secunde deasupra pupitrului de comandă se aprinse un bec roşu şi în clipa următoare centrala se umplu de atmosfera centralei din Bucureşti. Mecanic, fetele îşi puseră căştile la urechi.

Prima interveni Geta:

— Da, Buzăule. 15–12. Vorbiţi, vă rog…

Stoica recunoscu şi vocea Vioricăi:

— Aradule!… Nu mă auzi, Aradule!…

Se auziră declicurile fişelor, becurile mici de pe panouri pâlpâiră ca licuricii.

Manu se întoarse spre prima fată de lângă el:

— Cornelia, dă-mi te rog 70–700.

— Unde?

— La masa de comandă.

Imediat se auzi un ţârâit discret de interior. Manu ridică receptorul:

— Alo, C.M.C.-ul?… Cu domnul maior Focşa de la telecomunicaţii. Alo, domn maior? Permiteţi-mi să vă

raportez. Centrala Tâncăbeşti funcţionează normal.

Puse receptorul în furcă şi în clipa aceea se stinse şi becul de control, în centrală se aşternu liniştea. Nu se auzea decât vântul hăuind printre căpriori.

CÂND MERI află că Manu le va învăţa mânuirea armelor, trecu de partea Anei şi a lui Durdu: începu chiar să le lămurească pe cele care se codeau sau care spuneau că se tem să nu le explodeze gloanţele în palmă.

Manu apăru la primul instructaj ca mânecile cămăşii suflecate, ca un sportiv: adusese cu el şi un pistol-mitralieră fără încărcător. Părea bine dispus, de parcă ar fi venit la o petrecere.

— Voi sunteţi cei mai frumoşi soldaţi pe care i-am instruit vreodată şi sunt convins că m-ar invidia toţi plutonierii care preiau recruţii în primire. Ştiţi pentru ce e bine să cunoaşteţi mânuirea armelor?

Spre surprinderea tuturor, îi răspunse Durdu.

— Să ne îmbogăţim cunoştinţele.

Câteva fete izbucniră în râs.

— Nu pentru asta, îi răspunse Manu. O fată e bine să-şi îmbogăţească cunoştinţele în alte domenii: să înveţe să gătească, să crească copii, să pună murături. Asta pe timp de pace. Din păcate e război…

— De patru ani e război, spuse Cornelia, care abia în ultima clipă se hotărâse să participe la instructaj.

— Ai dreptate. Dar în aceşti patru ani e pentru prima oară că suntem izolaţi într-o pădure. În Bucureşti ne asigură securitatea garnizoanele locale şi alte unităţi militare. Cei şase soldaţi care păzesc tabăra n-ar fi în stare să apere centrala dacă ne-ar ataca cineva.

— Cine ar putea să ne atace? întrebă Stela mirată.

— La întrebarea asta în armată există un singur răspuns: duşmanul. Indiferent dacă acesta ar apărea ca nişte răufăcători, sabotori sau ca unităţi militare.

— Şi de ce să ne atace tocmai pe noi?

— Pentru că, şi voi ştiţi asta mai bine decât mine, o centrală de telecomunicaţii e că un creier. Şi creierul e totdeauna cel mai vulnerabil, pentru că este indispensabil. Fără noi, regimentele din Suceava n-ar putea avea contact cu garnizoanele din Arad. Fără noi, niciun ordin al Marelui Stat-Major n-ar putea ajunge la corpurile de armată. Ştiind acestea, centrala trebuie socotită ca o unitate militară foarte importantă. Şi, ca să nu fim atacaţi, trebuie să ţinem în secret că aici funcţionează o centrală de telecomunicaţii. Niciun străin, nici cea mai apropiată rudă, nu trebuie să ştie acest lucru. Şi, ca să apărăm acest secret militar, nu vom spune nimănui de existenţa acestei centrale.

Lui Meri justificarea i se păru naivă:

— Oricine intră în tabără îşi dă seama că e o centrală în toată regula.

— Foarte puţini oameni au acces în tabără. Dar chiar de ar fi să ne viziteze cineva îi vom dezinforma: îi spunem că e o şcoală de calificare pentru centraliste.

— În pădure?

— Da. Pentru că în Bucureşti sunt prea multe alarme aeriene. Sunt multe instituţii evacuate din Capitală. Şi acum să vă spun din ce componente e formată o armă.

HERMANN VON SUTZ se născuse în Bavaria, la sud de München, la Landorf, într-un sătuleţ cu case văruite în alb, acoperite cu ţigle roşii. Văzut de departe, satul părea coborât din paginile cărţilor de poveşti ale Fraţilor Grimm.

Castelul familiei Von Sutz nu avea decât un singur cat, dar şi acolo nu se putea urca decât pe o scară de lemn exterioară, ancorată cu bare de fier în zidul de piatră. Curtea imensă, împrejmuită cu clădirile-anexe, grajduri, poduri de fin, aducea mai mult cu o gospodărie bine întreţinută decât cu o casă nobiliară. Cu toate astea, pe

frontispiciul central, un blazon din fier forjat cu inscripţii latineşti înştiinţa vizitatorul că străbunicul unuia dintre Sutzi l-a slujit cu credinţă pe electorul Maximilian al IV-lea şi că luptase cu vitejie pentru apărarea Palatinatului.

Crescut în spirit patriotic, Hermann nici n-ar fi putut alege o altă carieră decât cea a armelor. A absolvit şcoala militară din Berlin fără să strălucească, apoi şi-a completat studiile în domeniul transmisiunilor de la distanţă. După venirea la putere a naţionalist-socialiştilor, se specializă, tot în cadrul armatei, în construirea posturilor de radioemisie. Pentru desăvârşirea postului de radio lise din Beograd fusese avansat la gradul de maior şi decorat cu Crucea de Fier clasa I. Ilse II, construit în apropierea Bucureştiului, a trecut neobservat de superiorii lui direcţi. Faptul că imediat după instalarea postului l-au numit comandantul emisiunii, pentru Hermann von Sutz a însemnat o retrogradare, trecerea lui în anonimat. Rapoartele de activitate nu le mai înainta la cabinetul lui Goebbels, ci ambasadei germane din Bucureşti.

Abia după Stalingrad şi răsturnarea balanţei de forţe în favoarea aliaţilor, l-a bucurat acest anonimat, deşi, în sinea lui, era convins că cel de-al III-lea Reich va cuceri victoria. Credea în geniul militar german, în armele secrete anunţate de Hitler şi în redresarea forţelor de atac. Oare spectaculoasele retrageri nu erau capcane întinse duşmanilor?

Lipsit de activitate, începu să se îngraşe. Mâncărurile româneşti, grase, i-au atacat ficatul şi, speriat, maiorul îşi luă toate măsurile de precauţie: corset pentru abdomen, gimnastică matinală pe stomacul gol, plimbări în aer liber. Iarna geroasă a lui ’43–44 fusese lungă şi-şi pusese amprenta pe maior, îl apucaseră durerile reumatice. La început nu se văita decât de genunchi, pe urmă se plânse de şale, de junghiurile dintre omoplaţi. Medicul garnizoanei îi prescrisese pat prelungit, dar el,

comandantul postului de radio, nu putea renunţa la controlarea împrejurimilor, mai ales că, la o jumătate de kilometru de Lise II, în luminişul unde-şi făcuse toată iarna plimbările de agrement, au apărut constructori cu multe camioane de cherestea. Anunţă ambasada. Cei de acolo erau convinşi că românii transferă lagărul de prizonieri americani de la Snagov la Tâncăbeşti. Pe urmă, după consultarea autorităţilor autohtone, au fost informaţi că se construieşte o şcoală cu profil telegraf-telefon, pentru a crea cadre în cazul când, din cauza bombardamentelor, centrala din Bucureşti va trebui evacuată. Faptul că barăcile erau simple, lipsite de confort, că centrala era doar o improvizaţie îi linişti pe cei de la ambasadă. Von Sutz era însă în continuare nemulţumit: micul lui imperiu din pădurea Tâncăbeşti, până acum liniştit, urma să devină gălăgios, umblat. Nu-i plăcea nici faptul că şcoala de telefoniste fusese pusă sub pază militară. N-avea cum şi cui să protesteze: Tâncăbeştiul era în România şi frontul rusesc nu foarte departe. De la întâlnirea cu sublocotenentul, în poarta taberei, nu mai trecuse pe acolo. Le urmărea doar activitatea, prin binoclu, căţărat pe capota maşinii.

Şoferul, din obişnuinţă, îl întreba zilnic:

— Se vede ceva, domnule maior?

— Doar barăcile.

De câteva zile însă tabăra se animase. După veşmintele femeieşti atârnate pe frânghiile întinse în faţa barăcilor, îşi dădu seama că au apărut fetele.

Şoferul, văzând că maiorul nu insistă să urce pe capota maşinii, întrebă:

— Azi nu controlaţi tabăra, domnule maior?

— Nu, Johan. Azi o vizitez.

Şoferul viră spre drumul forestier şi în mai puţin de zece minute ajunse la intrarea în tabără. Până maiorul coborî din maşină, apăru şi sublocotenentul cu mâna la

chipiu.

— Îmi pare bine că vă văd din nou, domnule maior. N-aţi mai trecut pe aici de câteva zile.

— Din cauza sciaticii, şi Von Sutz duse mâna involuntar la şale. Am vrut doar să aflu dacă au sosit domnişoarele.

— Elevele, domnule maior.

— Desigur, „eleve” sună mai frumos. Aş putea să le văd la cursuri?

— Bineînţeles.

Manu se duse la telefonul din fereastra postului de control şi-l anunţă pe Stoica.

— Poftiţi, domnule maior.

Făcu semn santinelei şi acesta ridică bariera.

Când Hermann von Sutz, însoţit de Manu, intră în centrală, fetele îmbrăcate în halatele vernil ale societăţii de telefoane, stăteau în faţa pupitrelor.

Stoica, cu bastonul ridicat deasupra capului, dirija cursurile:

— 51–410.

Toate fetele executară aceeaşi legătură. Mişcarea uniformă a braţelor aducea cu un balet al mâinilor.

— 71–329, rosti Stoica un alt număr de telefon şi baletul mâinilor reîncepu.

De mult nu mai văzuse Von Sutz atât de multe fete la un loc. Poate de când fusese ultima oară în concediu, într-o gară se îmbarcau surori pentru spitalele de pe front. Cele mai multe erau tinere, probabil eleve de liceu. Imaginea gălăgioasă a fetelor adunate la geamurile vagoanelor îl însoţise până acasă. Ar fi vrut ca nevastă-sa, Helga, să arate ca cele din vagoane, dar ea se născuse bătrână: chiar în pozele din copilărie arăta matură „cu trăsăturile bine marcate. De râs nu râdea decât dacă calul îl lovea cu copita pe grăjdar, sau dacă vedea pe cineva căzând. Nu fusese niciodată prietenoasă şi ura sentimentalismul.

Helga nu venise nici măcar la gară, să-l întâmpine: socotise că era mai important să verifice dacă săpăturile din grădina de zarzavaturi erau suficient de adânci.

— Mulţumesc, fetelor, îl trezi la realitate vocea lui Stoica.

Acesta, ostenit, îşi şterse năduşeala de pe frunte.

Sublocotenentul Manu bătu din palme. Fetele se întoarseră spre Von Sutz.

— Vreau să vi-l prezint pe domnul maior Von Sutz, comandantul postului de radio german Lise II. Este vecinul nostru cel mai apropiat din această pădure şi-i mulţumim că s-a ostenit să ne viziteze şcoala.

Von Sutz, vizibil emoţionat, îşi drese vocea:

— Vă rog să mă scuzaţi de deranj. Îmi pare sincer rău că vă conturb în timpul lecţiilor… Mi-am permis, totuşi, această vizită, pentru că, aşa cum a spus şi domnul sublocotenent, suntem vecini. Mâine sărbătorim cea de-a 300-a emisiune în limba română a postului nostru de radio. Am venit să-l invit pe domnul sublocotenent la festivitate. Schimbă tonul şi adăugă: ne-aţi onora dacă aţi accepta şi dumneavoastră invitaţia.

Meri îl măsură pe maior din priviri.

— Tradus în termeni civili, „invitaţia” înseamnă ordin?

— O rugăminte, zâmbi maiorul şi se vedea pe el că formularea rostită de Meri îi făcu plăcere. Sper că domnii pedagogi nu vor avea nimic împotrivă?

— Dimpotrivă! îi răspunse Stoica. Şi pedagogii vă mulţumesc pentru invitaţie.

DOCTORUL BEJAN se apropie de individul care-şi privea pluta undiţei tremurând pe luciul apei.

— Îmi permiteţi?!

Pescarul clătină din cap în semn că da, dar nu-şi luă

privirile de la plută. Bejan se aşează pe iarba crudă şi desfăşură aţa de pe trestie. Cu o seară în urmă, când îşi improvizase sculele de pescuit, fusese nevoit să ceară concursul fetelor. Coca îi adusese aţă albă, Viorica răsucise două fire, ea să reziste la orice peşte, iar Cornelia îi dăduse sfaturi:

— Nu trageţi de trestie la prima zvâcnitură a dopului. Peştele niciodată nu muşcă de prima dată. Loveşte rima cu coada, o înconjoară de câteva ori, abia atunci se încumetă să atace. Dar nici atunci să nu trageţi de trestie! Abia când porneşte spre fund şi dopul dispare sub apă.

Stela, cu mâinile încrucişate pe piept, stătea prin apropiere şi privea pregătirile. Soarele de după-masă, obosit, îi contura picioarele prin fusta devenită transparentă.

— Nu vreţi să vă însoţesc, domnule doctor?

— Nu, domnişoară. Pescuitul e ceva intim.

— De aceea v-am oferit tovărăşia.

— Vă mulţumesc, domnişoară, dar intimitatea e între om şi peşte.

Pescarul de lângă Bejan, ca şi cum ar fi fost nemulţumit că peştii nu muşcă, mormăi:

— Ai întârziat trei sferturi de oră, dar acum nu vreau justificări. Spune!

Bejan îşi roti privirea în jur, să vadă dacă mai ce altcineva prin apropiere.

— Am conectat toate legăturile. În orice clipă centrala poate funcţiona normal.

— Asta am aflat şi de la Comandamentul Militar al Capitalei.

Bejan aruncă undiţa în apă.

— Ne-au invitat nemţii la postul lor de radio.

— Şi? întrebă pescarul fără să-şi ia privirile de la undiţă.

— Ne-au invitat la o festivitate.

— Foarte bine. Cu ocazia asta poate aflaţi de unde se alimentează cu curent electric.

— Am înţeles.

Pluta pescarului se scufundă, apoi reveni la suprafaţa apei.

— Fetele?

— Nu înţeleg întrebarea.

— S-au acomodat?

— Încă nu toate. Dar nu sunt probleme. Au învăţat să folosească armele.

— Înseamnă că pot raporta că totul e în ordine.

— Da.

— Şi sper că joia viitoare n-o să întârzii şi o să prind şi peşte.

ÎN SALA DE MESE mirosea a varză şi prin cele două ferestruici, care dădeau în bucătărie, se revărsau valuri de aburi. Cele două bucătărese, aduse de Stoica din Tâncăbeşti, ori nu reuşeau să se aprovizioneze, ori cunoştinţele lor în ale gătitului erau foarte reduse.

Durdu, de serviciu, aşează farfuriile de tinichea smălţuite pe masa lustruită de prea mult frecat. Coca, mofturoasă, strâmbă din nas, îşi alese două dintre ele. Şi le trase spre ea. Pe cea cu mai multă grăsime o împinse în faţa lui Meri. Meri îşi adună umerii de parcă i-ar fi fost greaţă:

— Nici nu ştiu când am mâncat ultima oară varză!

Coca pufni în râs.

— Îţi spun eu. Ieri. Aici e la fel ea în Colentina.

— Da’ ce-i în Colentina?

— Vorbesc de spitalul Colentina. Pe la zece ani am fost internată cu hepatită. Mâncasem ceva gras şi m-am făcut galbenă, ca lămâia. Până şi albul ochilor era galben.

— Şi ce-a fost la spital?

— A, da. Mâncam numai orez fiert în apă. Şi dimineaţa, şi la prânz, şi seara. Şi acum când văd orez fiert în apă am senzaţia că simt mirosul spitalului. Aici o să ne intoxicăm de varză. Tu mâine cum te îmbraci?

— Ca în fiecare zi. În halat.

— Vorbesc de vizită.

Meri, îngândurată, privi spre geamurile aburite.

— Încă nu ştiu. Dar după cum s-a uitat maiorul la noi ar trebui să mergem goale.

— Bejan ar face infarct, râse Coca. Pe omul ăsta nu ştiu de unde să-l iau: nu râde, nu se supără, nu se enervează şi-i politicos de-mi vine să vomit. Am fost alaltăieri la el.

— Vă duceţi în cabinet ca la Maglavit.

— Pe dracu'. El m-a chemat.

— Şi pe mine m-a anunţat că vrea să mă vadă. Sper că nu vrea să ne facă un control medical?

— Nu. M-a poftit să iau loc şi m-a întrebat cine suit.

— Cum adică?

— Ce studii am, unde am mai lucrat. L-am luat peste picior. I-am povestit că m-am născut la Chitila, că tata a fost şef de gară acolo, că am rămas orfană la patru ani, că m-a crescut o mătuşă. M-a lăsat să vorbesc vreo zece minute fără să mă întrerupă, apoi mi-a spus foarte calm: tatăl dumitale trăieşte, e tâmplar pe Giurgiului, are atelier de binale. Am vrut să intru în pământ de ruşine. Pe urmă a început să-mi pună o serie de întrebări. Bacă ştiu ce fac la centrală. Legături, i-am spus. Da, dar ştii importanţa acestei muncii? Ştiu, zic. El: nu ştii, domnişoară, în război munca dumitale e deosebit de importantă. Teleimprimatoarele sunt folosite în general de armată. O parte din circuitele telefonice sunt tot ale lor. Şi, mă rog, mi-a vorbit de patriotism şi de multe alte chestii. I-am spus, pe şleau, că eu îmi fac datoria. De ce crezi că discută cu noi?

— Nu ştiu. O să aflu mâine când o să stau de vorbă cu el.

După-masă o ploaie măruntă goni fetele în dormitor. Meri se trânti pe pat cu gândul să doarmă, dar nu reuşi să închidă ochii nici pentru o clipă. Se întrebă ce rost putea avea ancheta pe care a început-o Bejan? Să facă o nouă selecţie? Pentru ce? Să dea afară pe cele în care nu are încredere? Dar de ce tocmai el? Era un simplu medic, avea o misiune precisă în tabără, să îngrijească pe cele bolnave. Dacă totuşi ar fi fost vorba de o selecţie, asta o putea face numai Stoica: el cunoştea valoarea fiecărei telefoniste. Doctorul, oricum, îi era antipatic de când a obligat-o să-şi îmbrace halatul în centrală. Pe urmă, fără nicio legătură, îşi aduse aminte de Manu şi încercă să ghicească de ce e atât de retras. O fi poate timid. Se mai întâlniseră de câteva ori în curtea taberei şi mai ales în sala de mese, în timpul instruirilor, dar Manu se purta cu ea ca şi cu celelalte fete, deşi era convinsă că o plăcea. Poate din cauza asta îşi ferea şi privirile, să nu fie obligat să-i spună ceva. La Androne nu se gândise de când sosise în tabără, de parcă nici n-ar fi existat. Se miră totuşi că poliţistul nu-i dibuise până acum adresa.

Înainte de a se întuneca, Coca se culcă lângă ea. Mirosea a parfum, de parcă s-ar fi pregătit să întâlnească pe cineva.

— Mă plictisesc îngrozitor. Şi noaptea, când aud sforăiturile din dormitor, îmi vine să urlu. În fiecare seară, înainte de a adormi, mă gândesc ce aş fi făcut dacă aş fi rămas în Bucureşti.

— Şi ce ai fi făcut? o întrebă Meri, deşi nu era foarte curioasă să afle.

— Nu ştiu, răspunse Coca cu întârziere. Adevărul e că şi acolo mă plictiseam. Tu ai noroc.

— Eu, de ce?! se miră Meri.

— Pentru că e cineva care te place.

— Pe mine?

— Desigur. Sublocotenentul. La fiecare instructaj îl spionez. Se uită la tine ca la dumnezeu.

— Ţi se pare.

În fundul barăcii o fată începu să plângă: la început încet, ca un copil, pe urmă vaietele deveniră insuportabile.

— Cine urlă? întrebă Coca şi se ridică în capul oaselor.

— Geta, îi răspunse cineva.

— Ce are?

— O doare burta.

Supărată că nu-şi putu continua discuţia cu Meri, deveni rea:

— Poate-i însărcinată! Să meargă cineva la domnul Piramidon. Hai, Ana, tu ai relaţii cu el.

Ana, mai mult din cauza bolnavei decât din îndemnul lui Coca, îşi puse capotul şi ieşi din baracă.

Geta continua să geamă. Ana o auzi şi după ce închise uşa după ea şi, grăbită, traversă curtea în goană. Doctorul Bejan o văzuse încă de departe, îi deschise uşa şi o pofti în cabinet.

— S-a întâmplat ceva?

— Da.

— Atunci stai pe pat, ca şi cum ai fi la consultaţie.

Doctorul era convins că e vorba de ceva în legătură cu el şi voia să afle ecourile despre discuţiile pe care le purtase cu fetele. Unele se speriaseră, nu înţeleseseră ce voia să le spună. Fără îndoială, Stoica ar fi fost mult mai nimerit să le lămurească. Le cunoştea mai îndeaproape, fetele se obişnuiseră cu el.

— S-au speriat de discuţiile purtate cu mine!

— Nu. E vorba despre altceva. Am venit să vă invit în dormitor. Geta nu se simte bine.

Bejan răsuflă uşurat, îşi luă trusa medicală şi o însoţi pe Ana în dormitor. Fetele îl primiră cu urale, ca pe un

alergător de fond la linia de sosire.

Geta, palidă, se zvârcolea pe cearşaful ud de transpiraţie.

— A mâncat ceva? întreabă doctorul fetele care s-au strâns în jurul lui.

Îi răspunse Durdu:

— Ca şi noi. Varză.

Bejan se aşează pe marginea patului şi-i luă pulsul. După cum se încruntă, fetele îşi dădură seama că ceva nu era în regulă. Doctorul puse mâna pe fruntea transpirată a fetei.

— Va trebui s-o ducem la mine în cabinet.

Îngândurat, porni spre ieşire. Meri îi dădu un cot lui Coca.

— Ce-i?

— Ai să vezi. Îi plătesc o datorie mai veche.

Se dezveli şi rămase numai în cămaşă de noapte. Când doctorul ajunse în dreptul patului ei, îl întrebă:

— Sper că în dormitor nu trebuie să purtăm halate de lucru?

Bejan tresări.

— Când ai o cămaşă atât de frumoasă, ar fi păcat.

ÎN DRUM SPRE cabinetul medical, Bejan îl întâlni pe Manu.

— Am auzit că s-a îmbolnăvit o fată. E grav?

Lui Bejan i se păru ciudat că şeful pazei se interesează de soarta fetelor.

— Sper că-i doar o intoxicaţie. Din cauza ei mâine n-am să pot merge la nemţi.

Manu rămase o clipă pe gânduri şi spuse fără nicio intonaţie:

— Cineva oricum trebuie să rămână aici.

— Şi Stoica rămâne. Ştiţi foarte bine, el n-are voie să

părăsească tabăra.

— Da. Am uitat asta.

— Dacă m-aş fi dus, se gândi Bej an la sarcina primită de la Pascu, ar fi trebuit să rezolv ceva.

— Acolo? întrebă mirat sublocotenentul.

— Da. Ar fi trebuit să aflu de unde se alimentează cu curent electric.

— E o problemă foarte simplă. Puteţi afla de la întreprinderea de electricitate.

— Nu. Ei au în evidenţă doar curentul contorizat. Nemţii, de obicei, ca să nu poată fi controlaţi, fură curentul. Se leagă de firele care trec în preajma lor. De postul de radio nu ne putem apropia pe din afară, pentru că, ştiţi foarte bine, este păzit.

Manu se încruntă şi-şi mângâie bărbia.

— Am înţeles. Dar eu, ca militar, nu vă pot fi de niciun ajutor. Dacă un om îmbrăcat în uniformă urmăreşte nişte fire electrice dă de bănuit.

— Nici nu m-am gândit la dumneavoastră… Vă orientaţi la faţa locului. Poate cereţi ajutorul unei fete. Ana, de pildă, e de încredere.

DIN ORDINUL lui Von Sutz, Parcul din faţa clădirii postului de radio Lise II era împodobit, aşa cum îşi aducea aminte maiorul că fuseseră pe vremuri serbările câmpeneşti la Landorf. Peste tot erau atârnate ghirlande de hârtie creponată, lampioane şi steguleţe colorate. Pătratul de ciment folosit pentru spectacole şi dans fusese spălat cu mai multe rânduri de ape, să aibă glanţ. De program se ocupase personal: alesese marşurile care urmau să fie cântate la acordeon şi instalase un megafon, să se audă cât mai puternic cea de-a 300-a emisiune jubiliară. Tot megafonul urma să transmită muzică de dans după terminarea programului artistic.

Încă în centrală, Sutz ochise vreo două fete: una înaltă, blondă, care deschisese discuţia despre invitaţie şi, alături de ea, una mai plinuţă, cu păr negru, meridională, probabil cu mult temperament. Exact ceea ce îi lipsea nevesti-sii. Helga era o şvabă de familie bună, crescută la ţară, ciolănoasă, cu crupele bine dezvoltate „ca iepele de Mackdemburg. Ţinea mai mult la gospodărie decât la titlul de nobleţe şi se şi purta ca atare: îşi sufla nasul fără batistă, ajutându-se doar cu degetul mare, înjura „scuipa la fel ea şi grăjdarii şi dimineaţa se spăla la puţ cu apă rece. Numai de Paşti şi de Crăciun îşi punea pantofi cu tocuri înalte, dar, când îşi ascundea picioarele sub masă, şi-i scotea şi stătea în ciorapi. Se ruga de două ori pe zi, dimineaţa şi seara, îngenuncheată în faţa patului, cu privirile aţintite spre o litografie decolorată care o reprezenta pe Maica Domnului. Tot timpul războiului ferma prosperase: Helga adunase o mulţime de bani, subscrisese la împrumuturile de război, sperând că la sfârşitul lui să-i ia înapoi cu dobândă. În puţinele concedii petrecute acasă, Helga se străduia să-l sature, să-i spele cămăşile, să-i cureţe pantofii şi se bucura mai mult dacă-i povestea isprăvi soldăţeşti de pe front decât s-o mângâie sau să încerce s-o îmbrăţişeze. Era gâdiloasă, la cea mai mică atingere râdea în cascade, încât se trezeau servitorii şi Hermann von Sutz blestema ziua când a cunoscut-o. Din cauza ei ura şi mobila greoaie din lemn de stejar pe care o adusese Helga ca zestre. Porţelanurile de Maisen, împodobite cu floricele de cobalt, tot ale ei, stăteau prăfuite în vitrine. Nu le folosea, să nu se spargă: prefera să mănânce pe funduri de lemn sau direct din cratiţă. Cratiţele erau tot zestrea ei, primite de la o mătuşă nemăritată şi rea: erau din alamă, grele, servitoarele abia le ridicau şi se întrebau de ce stăpână nu le dăruieşte fabricilor de muniţii, să facă gloanţe din ele. Pe Hitler, Helga îl admira şi-l judeca rudimentar: ocupase suficient

teritoriu ca Germania să domine Europa, nu măi avea niciun rost să continue războiul. Germania Mare, din Pirinei până la Volga, de la Polul Nord până în Africa, era suficientă ca fiecare neamţ să aibă cinci argaţi şi: două servitoare. Şi în gospodăria ei lucrau doi prizonieri ruşi şi Helga era foarte mulţumită de ei. N-o impresionase faptul că unul dintre ei era chirurg, iar celălalt zidar: învârteau bine lopata şi nu crâcneau că nu primeau salariu. În sinea ei era convinsă că, dându-le de mâncare, se achita faţă de ei foarte onorabil, mai ales că toţi din gospodărie mâncau la aceeaşi masă cu stăpâna. Mai darnică decât prietenele ei din sat, o dată pe săptămână le îngăduia să încălzească apă, ca să se spele. La fel ca pe toţi ceilalţi argaţi, ea îi tundea cu foarfecă.

Imediat după sosirea fetelor, Von Sutz dădu semnalul de începere a programului şi, spre bucuria tuturor, manifestaţia artistică nu dură mult. De altfel, dacă n-ar fi trebuit să încheie un proces-verbal şi să raporteze superiorilor, ar fi trecut imediat la dans, să se distreze cât mai mult: seara, oricum, fetele trebuiau să se întoarcă în tabără.

Politicoase, centralistele şi sublocotenentul Manu îi aplaudară pe artiştii militari chiar mai mult decât s-ar fi cuvenit. În numele lor mulţumi maiorul, apoi bătu din palme ca să se facă linişte:

— De fapt, programul cel mai bun urmează acum: Bufetul!

Râse el primul, se molipsiră şi fetele, râseră şi ele, şi mai ales subalternii maiorului. Era un banc tipic german.

Sub două umbrele colorate, pe o masă improvizată din scânduri aşezate pe capre de lemn, acoperite cu cearşafuri albe cu însemnele Werhmachtului, erau orânduite, sau mai bine zis aliniate, în linii perfect drepte, sandvişuri, farfurii cu crenvurşti fierbinţi, şuncă presată de tip Praga şi alte mezeluri, ornamentate cu frunze verzi de

pătrunjel. Fetele îl urmară pe maior, care se postă în capul mesei, să-i poată cuprinde pe toţi din jurul lui. Se vedea pe el că se simte bine în rolul de gazdă. Meri inventarie bunătăţile de pe masă şi descoperi printre sandvişuri o mulţime de gamele cenuşii. Nu rezistă să nu-şi spună părerea:

— Probabil ne serviţi şi cu supă de la cazan.

Maiorul, care se aşteptase la o asemenea remarcă, zâmbi satisfăcut, mai ales că interlocutorul era blonda pe care o ochise încă în centrală şi pe care o urmărise pe tot timpul desfăşurării programului artistic.

Făcu un pas spre ea.

— Nu, domnişoară. Neavând pahare, servim şampania în gamele. I îşi înnodă privirile cu ale lui Meri şi se îmbujoră la faţă. De obicei, Von Sutz îşi dădea seama la prima întâlnire cu o femeie dacă ar avea sau nu şanse. În ochii lui Meri nu citi nimic şi asta îl tulbură. Cealaltă, meridionala, atacase un crenvurşt. Fără îndoială, la fata cu părul negru ar fi avut mult mai mult succes. Era hotărât totuşi s-o cucerească pe blondă.

— Fritz, se adresă unui soldat. Domnişoara vrea şampanie.

Soldatul scoase de sub masă o ladă, luă o sticlă şi deşurubă cu dichis sârma de pe dop.

Maiorul îi oferi lui Meri o gamelă, luă sticla din mina soldatului şi turnă tot conţinutul în gamelă.

— Vreţi să mă îmbătaţi? întrebă ea provocatoare.

— Nu mi-ar displăcea.

Meri duse gamela la gură şi privi spre maior:

— Heil!

Acesta aplaudă.

În timp ce bău, Meri trase cu ochiul spre Manu: oare va reuşi să-l facă gelos?

Manu, retras sub o umbrelă, îi urmări pe amândoi: pentru prima oară avu ocazia s-o privească pe Meri mai

îndeaproape şi mai mult timp: la lecţiile de instruire din sala de mese, Meri se aşezase tot timpul în faţa lui, dar acolo, cu alte douăzeci de fete de faţă, nu-şi permitea nici măcar să se uite la ea. Fără îndoială, era rasată. Ca să afle date despre ea, îl rugase pe Stoica să povestească câte ceva despre fete, să le cunoască. Privind-o cum se alintă în faţa maiorului, era convins că singura care ar putea obţine ceva de la Von Sutz era Meri. Ana, recomandată de doctorul Bejan, se retrăsese lângă un leagăn şi stătea de vorbă cu o fată grasă. La început, chiar a refuzat să vină la serbare şi numai datorită insistenţelor doctorului a acceptat să facă deplasarea.

Manu urmări atent dezvoltarea relaţiilor dintre Meri şi maior. Ea tocmai întinse gamela spre ofiţer:

— Sper că nu beţi pentru victorie? zâmbi şi-şi arătă toţi dinţii. Avea dinţi mari, albi, umezi.

— Şi pentru ce să beau? întrebă Von Sutz insinuant şi în ultima clipă renunţă să-i facă cu ochiul.

— Pentru mine, îi răspunse Meri, provocatoare. Pentru noi.

Îşi mută greutatea corpului pe un singur picior, să i se contureze mai bine şoldurile.

„Se amuză”, constată Manu. Îşi pune în valoare părul, dinţii, corpul. Îi era ciudă că ştia foarte puţine lucruri despre ea. După cum arăta, era de neînţeles că lucra ca telefonistă.

Maiorul privi în jur, să vadă dacă nu-i vreun subaltern prin apropiere, pe urmă îşi dădu seama că vorbeau româneşte şi ai lui nu-l puteau înţelege. Ridică gamela spre Meri:

— Pentru noi!

Sorpoti din gamelă şi când i-o oferi din nou, ca din greşeală, îi reţinu pentru o clipă degetele în palme. Meri îl cercetă mai atent, maiorul avea faţa rot undă, trandafirie, şi ochii apoşi, încercănaţi. Nu era t. Pul de bărbat care să o

intereseze, dar vru să se distreze, să fie în centrul atenţiei. Îi păru rău că Manu nu era mai aproape, să vadă ce succes are. Din cauza megafonului trebui să vorbească tare:

— La acest post nu aveţi decât marşuri?

— Vreţi să dansaţi? sclipiră ochii maiorului.

— De aceea am venit. Nici nu vă imaginaţi ce plictiseală e la noi.

Maiorul făcu o mică plecăciune şi descrise un semicerc cu mâna dreaptă:

— Îmi face o deosebită plăcere să vă îndeplinesc dorinţa.

Meri văzu după umerii lui că-şi bate călcâiele şi-i mulţumi din ochi închizându-şi pleoapele. Maiorul clipi şi el mulţumit că se înţeleseră fără cuvinte. Se răsuci milităreşte şi porni spre clădirea principală.

Manu aşteptă să se îndepărteze, apoi se apropie de Meri. Bănuia că n-o să-i fie uşor s-o lămurească, dar nu avea altă alegere.

Soarele se încurcase în buclele ei, tot părul părea cuprins de flăcări. În clipa aceea, din megafon răsună vocea languroasă a lui Zarah Leander.

— Îmi permiteţi?

Meri recunoscu vocea sublocotenentului şi se întoarse spre el. Acesta, ca şi cum simpla răsucire spre el ar fi fost o acceptare, o luă de braţ şi porni spre pătratul de beton. Şi alte perechi se înghesuiră la dans.

Încă înainte ca bărbatul s-o cuprindă în braţe, Meri îi căută privirile:

— Nu m-am aşteptat să mă inviţi la dans, domnule sublocotenent.

— Cu o jumătate de oră în urmă nici eu n-aş fi crezut.

Meri îşi arătă din nou dinţii.

— Şi ce s-a întâmplat în aceste treizeci de minute?

Era convinsă că Manu o văzuse cochetând cu maiorul şi devenise gelos.

— Foarte multe lucruri: în primul rând am avut ocazia să te văd de aproape.

— Ajunge atât, ca să nu spui cuvinte pe care mai târziu le-ai regreta.

Era un tango lent, melodios. La fiecare pas simţi genunchii bărbatului.

— Am nevoie de tine, Meri.

— Totuşi ai trecut la declaraţii.

— Într-un fel.

— Şi atunci de ce mă ţii la distanţă? Sau militarii au un regulament aparte. Şi, pentru că Manu întârzie cu răspunsul, adăugă: Ştiu de ce, pentru că atunci am vrut să cobor de două ori din camion.

— Nu de aceea. Aş vrea să nu se vadă cât suntem de apropiaţi.

— Asta e chiar mai mult decât o declaraţie. Nu-i mai păsa că maiorul o s-o vadă dansând cu altcineva. Aş fi jurat că o să-mi ordoni să nu mă lipesc de tine.

I se păru ciudat că Manu avea bărbia aproape pătrată, îşi lăsă capul pe umărul lui.

— Aş vrea să mă ajuţi, Meri.

— Cu ce aş putea să te ajut?

Îşi retrase capul să-l poată vedea.

— Eşti suficient de deşteaptă ca să mă înţelegi. Vezi firele acelea?

Meri era convinsă că n-a auzit bine.

— Care fire?

— Dacă te răsuceşti spre stângă le vezi mai bine.

Uită-te puţin în sus şi vei vedea două fire electrice. Le vezi?

— Da.

— Află unde se duc.

— Deci pentru asta m-ai invitat la dans?

Fraza suna ca un reproş.

— Nu numai pentru asta.

— Nu e nevoie să te justifici. De fapt, nici nu e vina ta. Dacă te-aş fi lăsat să-mi spui tot ce s-a petrecut în acele treizeci de minute până te-ai hotărât, nu mai era nevoie să mă inviţi.

— Oricum te invitam.

— Ca să mă rogi să fac spionaj!

— Nu mai e nevoie. Şi chiar îmi pare rău că te-am rugat să-mi faci acest serviciu. Nu întoarce capul, maiorul se uită la noi.

Făcură câţiva paşi fără să-şi vorbească.

— Ca să aflu unde duc firele acelea ar trebui să cutreier tot parcul. Aş da de bănuit.

— După câte am observat, maiorul te place foarte mult. Fă în aşa fel ca să te însoţească el.

Pătratul de beton se umplu de dansatori. Maiorul, stânjenit că a rămas fără parteneră, o invită pe Coca: ea, ameţită de şampanie, îşi lăsă fruntea pe pieptul lui Von Sutz şi începu să chicotească.

Maiorul îşi făcu loc cu coatele şi se apropie de Manu.

— La noi, domnule sublocotenent, se obişnuieşte schimbul de partenere. O împinse pe Coca spre Manu şi-şi plecă fruntea în faţa lui Meri: îmi permiteţi?

Meri îi căută privirile, apoi încet îşi închise pleoapele în semn că da.

Von Sutz aşteptă ca Manu să se îndepărteze, abia atunci o luă pe Meri în braţe.

— Credeam că nu mai veniţi, şopti ea.

Maiorul o trase mai aproape de el.

— Iar eu am crezut că mă aşteptaţi. Acest tango l-am ales special pentru noi.

— Nu puteam să-l refuz, încercă Meri să se justifice. El îmi semnează biletele de voie.

— Ce fel de bilete?

— Când vreau să ies din tabără. Uneori mă plictisesc şi mă plimb prin pădure.

— Asta e bine. Înseamnă că ne putem întâlni şi altă dată. E bine că nu l-aţi refuzat.

Meri se lipi de el.

— Îmi pare rău că nu ştiu nemţeşte decât câteva cuvinte: Gute Nacht, ich libe Dich, Wunderbar…

Maiorul începu să râdă:

— Pentru o femeie frumoasă ca dumneavoastră e suficient.

— Vă mulţumesc. E foarte frumos aici. Şi parcul e o nebunie.

— Vreţi să-l vizitaţi? se vru amabil maiorul.

I-ar fi plăcut să fie numai ei doi, să nu simtă în spate privirile subalternilor.

— Să nu se creadă că ne retragem, îi şopti Meri.

— Nimeni nu va observa dispariţia noastră, încercă s-o liniştească maiorul.

Se opri din dans, ca şi cum ar fi fost obosit, îşi şterse transpiraţia de pe frunte şi o luă pe Meri de braţ. Spuse cu voce tare, să fie auzit de cei din jurul lui:

— Aş vrea să vă arăt parcul.

După ce dispărură în spatele clădirii principale, Meri îl strânse de braţ în semn de mulţumire.

— Îmi pare bine că ne-a. Ţi invitat şi pe noi la serbare. Mă simt bine aici.

Câţiva platani bătrâni le umbriră cărarea presărată cu pietriş alb.

— Bănuiesc că la dumneavoastră e plictiseală.

— Dacă facem mereu acelaşi lucru.

— Şi centrala chiar nu funcţionează?

Meri îşi dădu seama că maiorul încerca s-o tragă de limbă. Deci toţi militarii sunt la fel! Era convinsă că maiorul se îndrăgostise de ea, dar iată că el îi făcuse curte cu alte scopuri.

— De aceea e plictiseală. Nici măcar nu putem verifica dacă legăturile pe care le facem sunt corecte sau

nu.

— Şi înainte de a vă înscrie la această şcoală cu ce v-aţi ocupat?

— E un interogatoriu?

Maiorul refractă:

— Doamne fereşte! Voiam doar să vă cunosc, să ştiu cât mai multe despre dumneavoastră. În armată totul este imprevizibil. S-ar putea ca mâine să fiu transferat pe front şi să nu ne mai vedem niciodată. Cunoscându-vă, o să am la cine să mă gândesc.

— Nu bănuiam că sunteţi romantic.

— Mă străduiesc să nu fiu. „Von" din faţa numelui meu indică titlul de nobleţe. Am fost obligat să mă căsătoresc cum au dorit părinţii. Nu din dragoste. Uneori încerc să uit că sunt „Von Sutz" şi devin romantic.

— Atunci trebuie să vă spun totul despre mine. Soţul meu a murit pe front, am fost obligată să-mi asigur existenţa.

— Îmi pare rău că n-am discutat despre altceva.

— Despre ce? ridică Meri privirile spre el.

— Despre iarbă, despre flori, despre pomi. Despre cer?

— Din cauza copacilor cerul nici nu se vede.

Maiorul privi în sus.

— Nişte petice albastre totuşi se văd.

Meri ridică şi ea privirile. Printre ramurile platanilor descoperi cele două fire electrice.

— Nu văd decât ramuri şi nişte fire electrice. Şi în loc de ciripit de păsări se aude un zbârnâit. Şi zbârnâitul ăsta îmi aduce aminte de război.

Maiorul vru s-o liniştească:

— Zbârnâitul acesta nu are nimic cu războiul. E un simplu transformator de unde ne alimentăm cu curent electric.

— Şi noi avem unul la şcoală, dar mereu are ceva;

Într-o seară s-a stricat şi toată noaptea n-am avut lumină.

— Cu dumneavoastră mi-ar plăcea să rămân pe întuneric, glumi Von Sutz. Din păcate, asta la noi e imposibil: intră automat în funcţiune generatorul postului. Dar iar discutăm despre lucruri plicticoase. Aveţi umeri frumoşi.

Îi mângâie umerii cu palmele transpirate. Meri se cutremură.

— Mi-e frig, încercă să se justifice. Sunt cam golaşă.

Politicos, maiorul îi oferi vestonul.

— Blondă, şi cu uniforma asta pe umeri, sunteţi o adevărată nemţoaică.

Meri îi mulţumi pentru compliment cu pleoapele. Maiorul se aplecă spre ea şi o sărută pe gât.

Când se întoarseră din parc îl găsiră pe Manu sub umbrelele de la masă. Von Sutz îi strigă încă de departe:

— Aţi mai văzut un Sturmbandführer atât de frumos? făcu o plecăciune spre Meri. Ce doriţi, domnule maior?

— Şampanie! îi răspunse Meri şi căută privirile sublocotenentului.

ÎN DRUM SPRE TABĂRĂ, fetele cântară, fiecare altă melodie şi pădurea răsună de ţipetele lor. O adiere de seară, rece, purtă glasurile vesele până departe printre copaci şi vacarmul se fărâmiţă ca un nor zdrenţuit. Din cauza potecii înguste, fetele se orânduiră în şir indian. Ameţită de şampanie, Coca deveni agresivă, se lega de toate colegele.

— Tu de ce n-ai dansat, Durdule?

Durdu, care tocmai încerca să stabilească direcţia unor bătăi de aripi, tresări.

— Dacă nu m-a invitat nimeni.

— Spre norocul tău: ai rămas la masă şi ai înfulecat toate sandvişurile cu şuncă de Praga. Neatentă, era să se

împiedice şi o depăşi şi Doina. Tu, urât-o, ai ţopăit ca la moşi!

— Dacă subofiţerul acela roşcat nu ştia să danseze decât polca, ce era să fac? Am ţopăit şi eu, să nu mă calce pe bătături. Dar, cu toată fereala mea, m-a buşit de vreo zece ori cu cizmele.

Fetele abia atunci observară că-şi ducea pantofii în mână. Izbucniră în râs.

— Să nu răceşti, strigă Manu spre ea.

— Nu vă faceţi griji! răspunse Coca în locul ei. Asta umblă desculţă şi pe zăpadă. Nu-i învăţată ca Meri cu papuci de casă îmblăniţi.

Meri nu se osteni să-i răspundă: mergea tăcută, privind iarba tocită a cărării. Din spate auzea paşii lui Manu. După terminarea serbării nu mai avu ocazia să stea de vorbă cu el. Îi surprinse doar din când în când privirile şi intenţia de a se apropia de ea. Din cauza maiorului însă, care se învârtea tot timpul în jurul ei, renunţă. Era curioasă să afle comportarea de acum încolo a sublocotenentului.

Începu să se întunece: trunchiurile copacilor mai îndepărtaţi păreau negre, iar ramurile, mişcate de vânt, aduceau cu nişte mâini uscate de mort.

La barieră, Manu o reţinu pe Meri. Celelalte fete se grăbiră să ajungă în dormitor. Un timp rămaseră tăcuţi, privind umbrele sumbre ale barăcilor.

— Ai aflat ceva?

Meri, convinsă că nu vor discuta numai despre misiunea ei, răspunse scurt:

— Nu fără sacrificii.

— Nu înţeleg.

— Ca să aflu ce mi-ai cerut, l-am lăsat pe domnul maior Von Sutz să mă sărute pe gât. Era puţin bălos, dar ce nu face o telefonistă pentru un sublocotenent?

— De ce eşti ironică?

— Trebuie să fiu într-un fel.

Manu ar fi vrut s-o privească în ochi, dar stelele luminau slab, nu reuşi să-i descifreze decât contururile feţei.

— Te ascult.

Meri ar fi vrut să audă alte cuvinte. Deveni şi mai ironică:

— Permiteţi-mi să vă raportez, domnule sublocotenent. Cele două fire duc spre transformatorul din şosea.

— Atunci totul e foarte simplu, mormăi Manu, îngândurat.

— Nu ştiu exact la ce te gândeşti, dar lucrurile nu sunt chiar atât de simple. În caz de avarie, intră automat în funcţiune un generator de curent al postului.

Meri îi aduse chiar mai multe informaţii decât îi ceruse.

— Asta era şi mai important de ştiut.

— Şi plata? întrebă Meri.

— Ce plată?

— Maiorul m-a sărutat pe gât că l-am însoţit în parc. Ţie ţi-am furnizat nişte informaţii. Tu nu mă plăteşti?

— Dacă te-aş săruta acum, ai crede că într-adevăr te răsplătesc.

CÂND MERI intră în dormitor, toate fetele erau adunate în jurul Ştefaniei, care trona în capul mesei: pe cap purta un turban încropit dintr-un prosop colorat şi avea cămaşa de noapte legată la şolduri cu un cordon. Coca se întoarse spre uşă:

— Uite, a sosit şi regina balului! Meri nu-i răspunse. Coca continuă: Ai trecut de partea armatei. La serbare l-ai acaparat pe maior şi aici faci vizite la postul de control.

— Vreau să mă înrolez. E oricum mai bine decât să

dau târcoale cabinetului medical.

— Nu se ştie cine e mai câştigat. Maiorul ţi-a arătat dormitorul?

— Bineînţeles. Are mobilă Louis-Quinze, dar degeaba îţi explic, tu n-o să ştii despre ce e vorba. Mitocanii nu se pricep la mobilă stil.

Iritată de replicile caustice ale lui Meri, Coca deveni vulgară:

— Şi cum se dansează tangoul în pat?

— Hai, mă, iar vă certaţi? ţipă Ana la ele. Lăsaţi-o pe Ştefania să povestească.

Ştefania reluă repede, ca Meri şi Coca să nu continue cearta:

— Era într-o sâmbătă dimineaţa şi trebuia să transmit o telegramă telefonică. Suna cam aşa: Doamna Ruxandra Pavelescu este rugată să-şi ridice invitaţia de la Consiliul de Patronaj pentru balul organizat în favoarea invalizilor de război. Rosti fraza cu voce schimbată, ca şi cum ar fi citit telegrama. Sun la numărul indicat şi nu răspunde nimeni. Insist. În cele din urmă, după vreo jumătate de oră, la capătul celălalt al firului, cineva ridică receptorul. Doamna Ruxandra Pavelescu? Nu. Servitoarea dumneaei. Are o telegramă. Îmi spune că doamna e plecată la Herculane. Îi transmit totuşi textul, notez ora, ca să-mi fac datoria. Zic: ce ar fi să mă duc eu? Doamna Ruxandra se bălăcea în apele minerale de la Herculane, oricum nu putea să se ducă. Dorinţa de a mă duce la bal creştea în mine ca o pâine. Eram chiar foarte hotărâtă, când îmi pun o altă întrebare: dar dacă la ridicarea invitaţiei îmi cere biroul populaţiei? N-aveam cum să mă duc. Îmi era ciudă şi pe dumnezeu: prost a mai plămădit himen. Unii au de toate, se distrează, dau baluri în favoarea invalizilor de război, îşi poartă plictisul la băi, Iar alţii, eu de pildă, stau toată ziua cu căştile la ureche, fa*c* sute de contacte şi nici măcar nu ştiu cum arată… Cercul. Militar pe dinăuntru. Pe

la prânz îmi vine o idee salvatoare: dacă mă legitimează spun că sunt servitoarea coniţei. Zis şi făcut. După schimb mă duc şi ridic invitaţia… Să fi văzut cum arăta! Ca o carte, prinsă cu un şnur. Tricolor, pecetluită cu ceară roşie. Tot textul era tipărit eu litere de aur. În drum spre casă o studiez. Balul se va da în Sala… ţinută obligatorie.

— Rochie lungă, exclamă cineva.

— Bineînţeles. Eu m-am dezumflat din nou. De unde să fac rost de o rochie lungă? În toată viaţa. Mea n-am purtat rochie lungă decât o singură dată, la şapte: sau opt ani, ca domnişoară de onoare la nunta nu mai ştiu cui. Ţineam trena miresei, să nu se murdărească pe trotuar.

— Te-ai dus până la urmă? întrebă Stela, nerăbdătoare.

— Lăsaţi-o să povestească, numai. Puneţi întrebări.

— Ajunsă acasă, reluă Ştefania relatarea, am cotrobăit prinţi e boarfele rămase de la mama şi am găsit o rochie lungă, vişinie. Mirosea a naftalină de am împuţit toată casa cu ea. Am scos-o în curte şi am agăţat-o de o frânghie, să mai piardă din miros. După ce s-a vânturat puţin, am ajustat-o. I-am făcut decolteul mai mare şi ca să nu atârne până la pământ am legat-o la mijloc cu şnurul de la perdele. Când eram aproape gata, mi-a pierit din nou cheful: nu eram coafată, arătam ca dracu’. Din cârpe mi-am făcut un turban. Prosopul ăsta din cap e superb pe lângă cel confecţionat atunci. Stăteam în faţa oglinzii, ca proasta, şi mă întrebam: să mă duc, să nu mă duc. Cel mai frumos lucru de pe mine era decolteul: din orice parte s-ar fi uitat cineva la mine şi-ar fi dat seama că nu purtam sutien. Asta m-a mai remontat şi am hotărât să mă duc. Zic, văd lumea de la bal şi plec. Cel puţin nu mor proastă.

— Cred că erai totuşi frumoasă, spuse Durdu, visătoare.

— Ca o paparudă! râse Coca. Nu te-a huiduit nimeni pe stradă?

— N-avea cum: am luat un taxi.

— Ai dat bani pe taxi?! se miră Cornelia.

— Crezi că sunt zgârcită, ca tine?! Tu ai cutreiera tot Bucureştiul ca să nu cheltuieşti douăzeci şi cinci de bană pe un bilet de tramvai.

— Hai, mă, continuă! o îndemnă Doina.

— Trebuia să iau maşină, că, dacă m-aş fi dus pe jos, s-ar fi adunat şi câinii după mine. I-am plătit şoferului înainte şi l-am rugat ca la destinaţie să sară de la voia» şi să-mi deschidă portiera. Dar n-a fost nevoie de aranjamentul ăsta: doi portari înzorzonaţi ca nişte generali s-au repezit la maşină şi m-au ajutat să cobor. Mai târziu am văzut şi un general autentic. Era înalt şi îşi împodobise faţa cu o mustaţă răsucită, cum purtau bunicii pe vremuri. I-am arătat invitaţia şi mustăciosul m-a întrebaşi unde e soţul? Pe front, i-am răspuns şi-mi bătea inima ca unui pui de găină, de teamă să nu se afle că nu sunt madam Pavelescu.

Ştefania se ridică de pe scaun să arate cum stătuse în faţa portarului, în holul sălii unde se dădea balul. Făcu câţiva paşi, legănându-se, turbanul de prosop i se desfăcu, fetele, fură nevoite să aştepte să-l potrivească din nou.

— Generalul cu mustăţi şi-a bătut călcâiele, pintenii de argint sunară ca nişte clopoţei, apoi făcu un semn discret cu capul. De undeva apăru un căpitan înalt, ca o prăjină, cu mundirul de mare ţinută aruncat neglijent pe umărul stâng. Trebuia să-mi ridic capul în sus, ca să-i văd faţa. „Predoiu, dragă, îi spuse generalul, ţi-o dau pe doamna Pavelescu în primire. Aş vrea să se simtă bine, să uite că soţul îşi dă viaţa pentru patrie”; „Am înţeles, domnule general”, îi răspunse căpitanul şi-şi bătu şi el călcâiele. Pe urmă îmi luă amândouă mâinile. Şi mi le sărută până la cot…

Fetele, rezemate cu coatele de tăblia mesei, o priveau cu invidie.

— În jurul nostru, continuă Ştefania, nu erau decât babe fardate, urâte. Una spilcuită, cu faţa zbârcită de parcă ar fi dormit pe grătar, mi-a cercetat rochia şi m-a întrebat ce casă. De mode frecventez. I-am spus că toate rochiile mi le face Balmuş. Balmuş era numele de fată al mamei; Balmuş? repetă, şi asta. Numele. Mamei şi făcu nişte ochi miraţi, de parcă aş fi fost necuviincioasă… „N-am auzit de Balmuş”. Se adresă unei prietene, şi mai urâtă decât ea: „Ţi-am spus, Madleine, că madam Cretzulesco nu e cea mai bună. Uite ce bust face rochia asta”, şi arătă spre decolteul meu. Madleine scoase dintr-o poşetă confecţionată numai din mărgele nişte ochelari, mă cercetă ca pe o marfă de cumpărat, abia atunci îi răspunse: „Păi, duduia are sâni adevăraţi”. M-a salvat căpitanul de ele. Le-a spus că are misiunea s-o distreze pe doamna. Adică pe mine. M-a luat de braţ şi am intrat în sală. Am dansat toată noaptea.

— Bineînţeles, strânşi, chicoti cineva.

— Pe dracu’! mormăi încruntată Ştefania. Nu ştiam de ce mă ţine la distanţă. Ori nu mă plăcea, ori primise ordin să se poarte civilizat. Abia spre dimineaţă am aflat adevărul. Mă ţinea la distanţă să-mi poată vedea decolteul.

— Şi n-aţi făcut conversaţie?

— Ba da, dar nu prea ştia să potrivească cuvintele. Ca toţi militarii, atacă frontal: unde stau, cât rămâne soţul pe front, dacă poate să mă sune la telefon? De ce să mă suni la telefon, domnule căpitan? Misiunea dumitale se termină când se sfârşeşte balul. Cică asta nu i s-a precizat. El voia să-şi facă datoria până la capăt.

— Ce datorie? întrebă Durdu, nedumerită.

Fetele izbucniră în râs.

— Dă-i drumu’, Ştefania.

Ştefaniei i se uscase gura, ceru apă.

— Dimineaţa am băgat-o pe mânecă. Căpitanul insistă să mă conducă acasă. Cum să-l las? Să vadă strada

desfundată unde stau? Să vadă ţiglele căzute de pe acoperiş? Să-i arăt bucătăria, care e şi hol, şi dormitor? Să-mi vadă pantofii scâlciaţi aruncaţi sub sobă? Am încercat să-l lămuresc că nu se poate. Lui însă îi fremătau nările ca unui armăsar. Cum nu se poate? Pur şi simplu, i-am răspuns. Te văd vecinii, servitorii şi ce o să spună despre mine? Că soţul moare pe front şi eu mă întorc acasă cu un căpitan la braţ. El, nu şi nu, că are ordin. Trimise pe cineva după o maşină şi ne-am urcat în ea. Acum să te văd, Ştefanio, mi-am zis. Şoferul întrebă de adresă. I-am spus ca una obişnuită cu taximetriştii: Pe Victoriei în sus spre Biserica Albă. În macină, sub pretextul că mă apără de frig, mă cuprinse pe după umăr şi începu să umble la decolteu.

Durdu îşi ciuli urechile, să nu-i scape niciun cuvânt.

— Şi?

— Nimic. Când am ajuns la palatul lui Bibescu, ăla cu coloanele, am oprit maşina. Căpitanul îngălbeni la faţă: Aici staţi? Da, i-am răspuns, dar nu prea sunt mulţumită. Camerele sunt prea mari, până-mi aduce servanta cafeaua trece un sfert de oră. L-am rugat să plece, să nu vadă nimeni că am fost condusă acasă. Maşina a plecat, iar eu, zgribulită, cu rochia vişinie şi foarte decoltată, am luat tramvaiul.

De afară se auzi vocea lui Stoica:

— Lumina, fetelor!

DURDU NU REUŞI să adoarmă; încercă să-şi imagineze cum ar putea arăta o sală de bal de la Consiliul de Patronaj, un căpitan înalt cât o prăjină îmbrăcat în mare ţinută şi cum i-ar sta lui Vasile cu mundir aruncat pe umărul stâng? Se uită spre patul Ştefaniei cu invidie şi descoperi că nu doarme nici ea. Se frichinea în aşternuturi. Se sculă şi se duse în vârful picioarelor până

la patul ei.

— Nu dormi?

— Nu.

— Nici eu nu pot dormi. Îmi dai voie să stau lângă tine?

— Stai.

Durdu se strecură sub pătură.

— Spune-mi, era frumoasă sala de bal?

— Nu ştiu, îi răspunse Ştefania.

— Cum nu ştii?

— Păi, n-am fost niciodată acolo.

— Şi tot ce ai povestit a fost o minciună?

— Nu minciună. Durdu îi simţi amărăciunea în glas. Aş fi vrut să fie aşa. Eu trăiesc singură, n-am pe nimeni şi, ca să nu înnebunesc, în serile lungi, visez. Visez că mă plimb pe Calea Victoriei, că merg la teatru, la restaurant, la bar. Fără visele mele viaţa ar fi fost searbădă.

DOUĂ SĂPTĂMÂNI la rând, Nicoleta aşteptă cu îngrijorare apariţia agentului de la Siguranţă. Bănuia că acesta, deşi îşi notase adresa ei de acasă, o va vizita la fabrică: de aceea, ori de câte ori se deschidea uşa secţiei de bobinaj, tresărea şi-şi auzea bătăile repezi ale inimii. Prin pânza de scame care plutea deasupra maşinilor era greu de descifrat trăsăturile unui om intrat pe uşa aflată la vreo treizeci de metri de ea. Astfel, toţi bărbaţii semănau cu agentul care a acostat-o în spatele Poştei. Încă în prima seară, când ajunsese acasă, se întrebase de ce fusese legitimată: omul călare pe motocicletă nu o urmărise, nu avusese această misiune. Logic însă, nu părea verosimilă o asemenea variantă, pentru că atunci n-ar fi lăsat-o. Să plece, să-i fixeze doar o revedere pentru a doua zi. Să fi fost mai importantă urmărirea camionului care pleca la Tâncăbeşti? În situaţia asta, povestea ar fi trebuit să fie

legată de relaţiile ei cu Ana. Să se fi deconspirat ea? Cui? Să fi aflat Siguranţa de existenţa noii centrale? Ana îi spusese că acţiunea era strict secretă, dar Nicoleta ştia acest lucru mult mai bine decât ea, de vreme ce întreaga activitate de organizare a noii centrale era coordonată de către tovarăşii din organul de partid superior. Mai era posibilă şi varianta ca bărbatul cu motocicleta s-o fi confundat cu cineva, sau să i se fi atras atenţia să stea cuminte că pe femeia din strada Meduzei avea cine s-o urmărească. Motiv în plus pentru supraveghere nu aveau, pentru că în ultimul timp nu se expusese decât o singură dată, atunci când a fost obligată să-l anunţe pe Pascu să se mute. Sarcina o primise în ultimul moment de la omul de legătură din fabrică, care îi asigurase şi biletul de învoire, iscălit de comandantul militar al întreprinderii. Convenţia cu scrisoarea nescrisă, albă, fusese stabilită mai demult. Agentul care avea sarcina s-o urmărească în uzină o însoţea dimineaţa la serviciu, apoi revenea la sfârşitul schimbului, s-o vadă dacă se duce acasă. Dacă cineva totuşi ar fi fost pe urmele ei atunci, ar fi fost arestată imediat: deci acţiunea „anunţarea lui Pascu” nu putea fi legată de acostarea ei în spatele Poştei. Mai mult decât a întrevedere cu agentul, o neliniştea faptul că Ana nu-i scrisese niciun rând, nici ei şi nici măcar acasă. Ştia că maică-sa eră bolnavă, normal ar fi fost să se intereseze de soarta ei. Se temea să nu se fi aflat că vorbise în numele celor de la Grădina Botanică. Dar mult mai îngrijorat de soarta Anei era Mircea, elevul cu cozorocul rupt. Venea zilnic la Livia, o descosea şi pleca tot mai înnegurat la faţă. Într-o zi Nicoleta îl invită în casă:

— Vrei s-o vezi pe Ana?

Mircea se lumină la faţă şi începu să-şi frământe şapca între degete.

— Da, doamnă.

— Nu-i ştiu adresa exact, dar e între Tâncăbeşti şi

Vlădicească, undeva, într-o pădure. Dacă ai bicicletă în două ore ajungi la ea.

— Vreţi să-i transmiteţi ceva?

— Salutări. Atât.

— Pot să-i spun că maică-sa e foarte bolnavă?

— Pe ocolite, să nu se sperie.

— Am înţeles. Fiţi liniştită, doamnă, o găsesc.

TIM PARKER s-a născut la Bastrop, în Texas. Taică-su era dulgher, construia case din lemn cu etaj, le vopsea tot el, ştia să taie sticla, să lipească tapetul şi să coasă draperii. Oamenii din Bastrop îl cinsteau pentru că avea ce să spună şi, uneori, chiar farmacistul, care era socotit om cu carte multă, îl invita în casă şi nu se plictisea ascultându-l.

În fiecare duminică, toată familia Parker asculta predica pastorului Santon, despre împăcare, apoi, după-masa, frigeau peştii prinşi de bunicul cu plasa cu plumb. Bunicul era maniac, dormea cu puşca bătută în argint proptită de pat, aşa cum învăţase de la părinţi că trebuie să doarmă un bun american care apără Texasul de mexicani. Tim auzise de la bunic de sute de ori povestea ocupării de către mexicani a fortului Alamo, unde fuseseră măcelăriţi apărătorii până la ultimul om, cum şi în ce fel a întemeiat Stephen P. Austin primul oraş saxon din Texas, Cum. A luptat toată ţara împotriva gărgăriţelor de bumbac. Şi cărţile de şcoală erau pline cu aceste istorioare, dar bunicul nu le ştia de acolo: el nu ştia să citească, învăţase doar să se iscălească. Pentru că mai demult băncile din sud nu acordau credite pe amprenta degetului mare. Bunicul îşi desena numele şi era mândru că liniile lui nesigure nu puteau fi reproduse de nimeni.

Zilele petrecute la Bastrop treceau încet şi erau atât de uniforme, încât Tim se pomeni fără prea multe amintiri:

o femeie lovită de o maşină de stropit, un peşte lung de patru picioare, prins de un vecin şi o demonstraţie nocturnă a cavalerilor Ku-Klux-Klanului. Îşi amintea cu plăcere şi de nunta mătuşii Pamela, o femeie bolnăvicioasă, despre care se spunea că ar fi avut la fel de mulţi bani ca şi banca lui Mike Goldwin. La nunta ei i s-a permis să lege cutii de conserve goale de maşina care transporta mirii la biserică. Era o amintire frumoasă, l-au invidiat toţi copiii de pe Strada Mare.

După terminarea şcolii primare, împreună cu fratele său George îl ajutaseră pe tatăl lor la lucru: învăţaseră să taie şi să lipească plăcile de faianţă, să stingă varul şi să aleagă scândurile cele mai drepte şi fără noduri pentru pardoseală. Pe urmă, soţul mătuşii Pamela a insistat ca Tim să fie trimis la Austin, la o şcoală de reparat maşini agricole. Era un colegiu renumit, elevii erau obligaţi să aibă două rânduri de uniforme, una de toate zilele şi una azurie, pentru sărbători şi manifestaţii. Tim se dovedise cel mai bun din an şi, pentru aceste merite, a trecut fără să mai plătească taxe suplimentare la Institutul Mecanic, subvenţionat de General Motors. Nu i-a fost dat însă să devină inginer. Soţul mătuşii Pamela l-a înscris pe cheltuiala sa la University of Texas System, la facultatea de filologie romanică. Şi-a ales ca bază limba spaniolă, pe care o ştia încă de acasă, şi adiacente portugheza şi româna, pentru că erau două limbi europene cu frecvenţă rară în America. În perioada cursurilor celui de-al doilea an o cunoscuse pe Suzzy. Suzzy era fiica unui comerciant de confecţii, frumoasă, puţin mai înaltă decât el, avea ochi mari şi buze cărnoase şi era tot timpul veselă. Duminicile şi sărbătorile le petreceau împreună, în parcul de distracţii ori la cinema. Suzzy râdea pentru orice fleac, îi plăcea să danseze, ştia să-şi mişte şoldurile ca nimeni alta şi când se sărutau îl muşca de buze cu putere, uneori îi dădea şi sângele, şi atunci ea râdea şi spunea că dragostea trebuie

să fie aprigă. Nu se putea vorbi cu ea decât despre muzică, despre filme şi despre sport.

— Ştii tu pe cine iubesc eu cel mai mult?

— Nu, Suzzy.

— Pe Craig.

— Cine e Craig?

— Nu-l ştii pe Craig? Acum ar trebui să mă supăr pe tine. Craig e atacantul lui Young-Bois.

Duminica următoare s-au dus să-l vadă la lucru pe Craig. Craig era o namilă de vreo doi metri şi purta pe piept şi pe spate numărul 39. Acesta era de altfel singurul lucru ce-l deosebea de ceilalţi jucători.

În toamnă se aflase că fratele lui Suzzy se încurcase cu o mulatră şi ea a trebuit să părăsească facultatea. Orele de portugheză şi română deveniseră anoste, plictisitoare, fără ea. Tim o căutase peste tot, dar Suzzy se mutase la o altă Universitate, în Nord. Cam tot în acelaşi timp venise şi telegrama de condoleanţe din partea Departamentului de Stat: George Parker a dispărut undeva, în Pacific. Tim n-a mai aşteptat obţinerea diplomei, s-a prezentat voluntar în cel de-al treilea an al războiului şi fu repartizat la aviaţie.

Singur bunicul era mândru de el: i-a scris că-i va lăsa moştenire puşca bătută în argint şi-l ruga să se ducă să lupte în Japonia, acolo unde duşmanii erau tot un fel de mexicani, dar cu feţe galbene şi mult mai fioroşi. Cei douăzeci şi doi de voluntari de la University of Texas System fură predaţi pe mâna unui instructor reîntors de curând de pe frontul european şi decorat pentru merite ostăşeşti. Era specialist în instruirea echipajelor de pe bombardiere, servise un an întreg ca tunar la bordul unei nave, cu care făcuse peste două sute de incursiuni asupra Germaniei. Instructorul ştia cu precizie milimetrică unde trebuia făcută bătaia ca să poţi sări peste un zid înalt de doi metri, cum şi în ce fel trebuiau ţinuţi genunchii în simulatorul de lansare cu paraşuta, cum trebuia folosit

pistolul-mitralieră după cădere, cum se putea supune duşmanul în lupta corp la corp şi cum se rupe mina unui om care te atacă pe la spate. Cel mai neplăcut lucru în toată perioada de instrucţie a fost fără îndoială echiparea regulamentară. În primul rând trebuia să te dezbraci în pielea goală, apoi la prima comandă să îmbraci nişte izmene, lungi, uşoare, pe urmă să te strecori într-un combinezon azuriu vătuit, plin cu fire electrice necesare încălzirii costumului la mare altitudine. Urmau ursoaica maro, cu guler cât o pernă, apoi cizmele şi mănuşile, şi ele împânzite cu fire de reşou. Peste această îmbrăcăminte se lua bluza de gumă portocalie, denumită Mae West. Bluza era gonflabilă şi era absolut necesară deasupra mărilor. Peste toate astea urmau harnaşamentele paraşutei, casca prevăzută cu microfon, pentru a se putea auzi comenzile în timpul zborului.

Instructorul îi cronometra în cât timp alergau 50 de yarzi îmbrăcaţi în acest echipament.

La sfârşitul perioadei de instrucţie au luat în primire un „Liberator" de curând ieşit din fabrică şi. La ceremonialul de botez, cineva în glumă propusese ca nava să fie botezată după fosta iubită a lui Tim, „Suzzy cea neagră". Unii s-au împotrivit, dar instructorul îi lămuri că avionul trebuia să primească totdeauna primul nume propus, altfel le va purta ghinion.

În cele din urmă Tim fusese repartizat pe frontul european cu specialitatea de „tunar de bord" şi trimis la o bază în „Zona Mediteranei". Echipajele pe care urmau să le schimbe i-au primit princiar, spunându-le că au avut noroc că au nimerit pe cel mai liniştit front din lume, unde incursiunile aeriene semănau cu nişte zboruri de agrement, pentru că nemţii nu mai erau în stare să apere regiunile petrolifere din România. După un scurt concediu de patruzeci şi opt de ore, petrecute la Atena în compania unor fete focoase cu rochii scurte şi foarte-prietenoase,

echipajul lui „Black Suzzy” a fost încadrat în raidul denumit „Ploieşti 111”.

Staţiile meteorologice ale comandamentului aliat au anunţat timp favorabil, fără nori şi mare vizibilitate: băieţii de pe aeronavă erau veseli, îşi începeau bine cariera militară. Doar Tim Parker, rezemat de tun, privea tăcut bolta incoloră şi bombardierul din stânga. Botezat războinic „Tiger”. Sub aripile lui atârnau două bombe de câte 1.000 de kilograme, care, în bătaia soarelui, sclipeau argintiu. Îşi imaginase complet altfel războiul: cu tranşee, cu ţipete, aşa cum văzuse în jurnalele de actualitate. Îi părea rău că nu cunoştea adresa lui Suzzy, să-i trimită o fotografie a avionului, să vadă că n-a uitat-o. Servantul îl trezi la realitate:

— Câţi oameni poate omorî o bombă de 1.000 de kilograme?

Tim nu-i răspunse. La asemenea lucruri nu se gândise niciodată. De altfel, i se întipărise în minte sloganul instructorului: „În timp de război mila e sfetnic rău. E ca şi cum ai fraterniza cu duşmanul”. Şi acest duşman l-a omorât şi pe George.

Datele furnizate de staţiile meteorologice au fost imprecise: din cauza norilor abia au zărit Dunărea. Ordinul corectiv sosi pe calea undelor: coborâră sub douăzeci de mii de picioare. Lui Tim viaţa i se păru foarte ciudată: deşi studiase limba română nu-şi imaginase că vreodată o să ajungă în ţara din jurul Carpaţilor.

Cu câţiva kilometri înainte de Ploieşti au apărut avioanele de vânătoare nemţeşti, apoi perdeaua tirului antiaerian. „Black Suzzy” era la marginea unei formaţiuni de V. Expus „Messerschmidt”-urilor care dădeau târcoale. Unul dintre avioanele duşmane se apropiase atât de mult, încât Tim putu vedea faţa pilotului: era palidă şi ochelarii de protecţie, care aduceau cu nişte orbite adânci, sugerau un craniu. Regla tirul, dar în clipa următoare „Black

Suzzy” se cutremură.

Cele patru, proiectile ale antiaerienei explodară chiar sub cabina piloţilor şi nava se înclină: Tim Parker îşi pierdu echilibrul, căzu în lături şi se încurcă în firele aflate în priză pentru încălzirea veşmintelor. Auzi lătratul tunului automat care îi scăpase de sub control şi era convins că fuseseră atinşi de tirul celor două „Messerschmidt”-uri care se angajaseră în urmărirea bombardierului. Smuci firele de la cizme, pe urmă îşi reluă cu greu poziţia regulamentară de lângă tun: spre mirarea lui, cele două avioane de vânătoare nu se mai vedeau la orizont. De altfel, nu se mai vedea nimic, nici măcar formaţiunile ordonate ale bombardierelor, doar cerul, un cer tulburător de sticlos şi nebănuit de alb. Trebui să se ţină de mânerul tunului, ca să nu cadă, apoi îl învălui un fum înecăcios, cu miros de benzină. De undeva, de departe, auzi vocea răguşită a servantului:

— De ce nu săriţi?!

Prin fum văzu că cineva se căznea să deschidă trapa şi lui Tim Parker îi apăru pe pleoape faţa instructorului de la Austin şi se miră că acesta nu-şi smulge părul roşcat văzând că nimic nu se petrece conform regulamentului, deşi şi-l însuşiseră perfect.

Normal ar fi fost să stea înşiraţi în faţa trapei, servantul la comanda „un, doi” să desfacă întâi clama de sus, „un, doi”, cu mâna dreaptă clama de jos, un alt „un, doi” şi trapa trebuia să se ridice automat. La a doua comandă „poziţie de salt” ar fi trebuit să agaţe cârligele paraşutelor de bara de sărituri, apoi salt în ordine, unul câte unul, la intervale regulamentare de zece secunde, cum era prevăzut în paragraful 12 b. Bineînţeles, toate acestea, după o prealabilă analiză de ultim moment.

„Când nu se face conform instrucţiunilor, salvarea este compromisă”.

Un val de aer rece îl făcu pe Tim Parker să tresară, în

sfârşit s-a deschis trapa. Nu avea la activ decât două sărituri; îşi făcuse instruirea în perioada campaniei de „timp minim”. Prima oară sărise pe aeroportul prezidenţial din Austin de la 14.000 de picioare şi a doua oară „undeva, în Africa”, în cadrul perfecţionării denumite „salt de la o milă”.

În cele din urmă cineva reuşi să forţeze trapa, dar Tim Parker nu găsi bara de care trebuia să agaţe cârligul paraşutei: idiotul acela de instructor nu i-a vorbit niciodată despre o asemenea situaţie. Cineva îl îmbrânci de la spate şi căzu în gol. Instinctiv, numără până la trei şi trase de manetă, şi în clipa aceea îşi aduse aminte de fotografia mărită a soldatului care n-a avut prezenţa de spirit să tragă de maneta paraşutei. Simţi o smucitură, cordoanele de mătase se întinseră ca un arc şi căderea se transformă într-o plutire de pasăre cu aripile întinse. Privi în jos, să aprecieze cât mai avea de căzut: pământul de sub el părea răsturnat. În apropiere descoperi încă o paraşută şi se miră că nu le vede pe celelalte.

„La două sute de metri de pământ, cercetaţi locul de aterizare. Prin manevrarea cordoanelor puteţi evita firele de înaltă tensiune, locurile improprii de a lua contact cu pământul”.

Instructorul de la Austin era convins de cele ce spunea.

Privi din nou spre paraşuta de sub el: tocmai ateriză în apropierea unei linii ferate cu şinele răsucite ca nişte braţe de caracatiţă.

— Tim Parker se izbi de nişte pietre de terasament, căzu într-o rină şi-şi feri faţa. Când deschise din nou ochii se văzu înconjurat de câţiva soldaţi în uniforme nemaivăzute până atunci. Români, îi trecu prin gând. Asta era bine. Nu ştia precis de ce era bine, dar aşa auzise în dormitoarele de lângă Atena: e mai bine să cazi prizonier la români decât la nemţi. După indicaţiile instructorului de

la Austin. Acum ar fi trebuit să se ridice în picioare, să înhaţe pistolul-mitralieră şi să-i secere fără milă. După părerea lui, asta era singura soluţie de scăpare. În porthart avea hărţi detaliate ale regiunilor unde făceau incursiunile, bani. Chiar le admirase în cantonament hârtiile acelea mari, albastre, cu cifre astronomice: 1.000, 2000, 5.000. Cu sumele astea, acasă, în Texas ar fi fost om. Instructorul însă n-a suflat niciun cuvânt despre cazurile când nu te poţi ridica, când ai piciorul strivit. Se ridică totuşi şi se pomeni în faţă cu un ofiţer tânăr, cu chipul rotund, mare cât o farfurie de prăjituri. Se lăsă dezarmat. Alţi doi soldaţi îl aduseră şi pe celălalt aviator: era Leslie Merouwe, servantul.

— Ceilalţi?

Merouwe avea faţa palidă, plină de sânge. Îl târâse paraşuta printre pietre.

— N-au mai putut sări.

Undeva, dincolo de linia ferată, fumul înnegri cerul: era ultima răsuflare a lui „Black Suzzy”.

TIM PARKER şi Leslie Merouwe fuseseră cantonaţi în adăpostul Bateriei Antiaeriene Ploieşti 31, comandată de locotenentul Pamfil Zarafu, un rezervist învârstă, de profesie învăţător. Acesta ordonă să fie păziţi de o santinelă, până ce comandamentul garnizoanei locale va lua măsurile de rigoare să fie duşi în lagărul de prizonieri de la Snagov. De obicei, piloţii americani şi englezi erau transportaţi la Snagov în timpul nopţii, spre a nu stârni furia locuitorilor oraşului, bombardaţi zilnic de aceştia. Nemţii trimiteau prizonierii de pe bombardiere în Germania, în vagoane închise, cu pază severă.

Santinela, un Soldat negricios din Oltenia, neras de câteva zile, îi îmbrânci în tranşeea săpată chiar de el şi se vru autoritar: îşi zdrăngăni arma pe umăr, apoi în văzul lor

fixă. Şi baioneta la ţeava puştii, să-i impresioneze, să le dea de înţeles că-şi va face datoria, până la capăt. De vreo două, trei ori se plimbă în faţa lor „pe urmă se plictisi şi se rezemă, de parapetul tranşei întărite cu scânduri luate de la casele bombardate. În mintea lui şi-i imaginase altfel pe piraţii aerului: fioroşi, cu ochi bulbucaţi, cu maxilare puternice. Ăştia doi erau ca toţi oamenii; cel din stânga chiar semăna cu un Văr de-al lui din Plopşori. Privindu-i mai atent, începu să-i invidieze pentru uniformele lor calde, pentru bocancii cu carâmbul scurt, lustruiţi de parcă s-ar fi dus la nuntă, nu la război. Vedea pentru prima oară americani şi-i plăcură, că erau raşi. Proaspăt, cu părul tuns scurt. Nu pricepea de ce ronţăiau tot timpul fără să înghită bucătura. Îi părea rău că nu putea sta de vorbă cu ei, să-i întrebe dacă au: şi ei moşierii lor, cât le muncesc, câtă dijmă dau.

Tim Parker scoase din buzunar un pachet de „Camel” şi-l deschise cu dinţii:

— Ţigări? întrebă santinela şi arătă cu degetul spre pachet.

Americanul îl servi şi santinela scoase două ţigări: una o puse după ureche şi pe cealaltă o aprinse cu o brichetă confecţionată din cartuşul unui glonte.

— Danke schön.

Erau singurele cuvinte străine pe care. Le cunoştea.

După o jumătate de oră se auzi huruitul unui motor, apoi apărură în faţa bateriei doi ofiţeri nemţi într-o maşină de campanie decapotabilă. Înainte de a se duce să-i întâmpine, Zara-i făcu semn santinelei să ascundă prizonierii în adăpost. Adăpostul, deşi era săpat în pământ, nu-i putea feri pe tunari decât de eventualele schije sau de suflul bombelor căzute prin apropiere. Tavanul, împletit din răchită, cu pământ aruncat peste el, îi ferea mai mult de razele soarelui şi de ploi decât de bombe.

Locotenentul îi întâmpină pe oaspeţi zâmbitori şi se

prefăcu că nu ştie cărui fapt se datorează această vizită. Nemţii cerură să li se predea prizonierii. Zarafu, deşi ştia suficient de bine nemţeşte, le sugeră că nu pricepe nicio iotă din cele spuse de ei. Mai mult chiar, le. Explică, cu mâinile că americanii erau ai lui, că-i avea în inventar, la fel ca şi pe tunurile antiaeriene din jurul adăpostului. Unul dintre nemţi, mai focos, încercă să-l amenințe şi pomi spre adăpost. Zara-i bătu toaca de alarmă: din cantonamentul săpat tot în pământ apărură tunarii şi nemţii, înjurând, părăsiră bateria.

Încă în noaptea aceea Tim Parker şi Leslie Merouwe fură transportaţi la Snagov.

DURDU învăţase pe de rost programul santinelelor de la barieră: Vasile intra de gardă la şase dimineaţa, la nouă se schimba, era liber, dacă sublocotenentul nu-l trimitea în patrulare, până la trei după-amiaza, apoi ieşea la şase şi era iar liber până la miezul nopţii, când urma schimbul cel mai greu. Uneori, când o ocolea somnul, Durdu pândea ceasul şi calcula în gând cât mai avea Vasile de stat în faţa barierei. Îl căina, ar fi stat de planton cu el, să-i ţină de urât că, oricum, aveau ce să-şi spună. Cel mai mult îi plăcea schimbul de la trei la şase după-masa. Atunci, după un sfert de oră, se întâlneau la gard.

Vasile era de mult la locul întâlnirii când sosise Durdu.

— Azi am avut senzaţia, spuse Vasile, că timpul a înţepenit pe loc.

— De ce?

— Mai întrebi de ce? N-ai spus că vrei să-mi spui ceva foarte important. M-am gândit tot timpul la ce ai putea să-mi spui.

Durdu îşi drese glasul, voia să-l dea gata pe Vasile:

— Mai demult, pe când lucram la centrala din

Bucureşti, am fost invitată la Cercul Militar. Am fost cazaţi în sala… Să nu pară pauza prea lungă, spuse: în sala turcească. Purtam o rochie lungă vişinie şi un turban făcut din mătăsuri.

Vasile se uită la ea ca la o arătare:

— Ce ai căutat tu la Cercul Militar?

Stătea cu amândouă mâinile agăţate de ochiurile gardului de sârmă.

— Am fost la bal.

— Bal la Cercul Militar?

— Desigur, insistă Durdu. Bal dat în cinstea invalizilor de război.

— Şi cum te-au invitat tocmai pe tine?

Nu voia să repete toate peripeţiile inventate de Ştefania, să nu pară neserioasă.

— De fapt ar fi trebuit să meargă altcineva şi mi-a dat mie invitaţia.

— Şi cine mai era acolo?

Asta a vrut să ştie Durdu: dacă Vasile e gelos. Când un bărbat e gelos e semn bun, înseamnă că e măcinat de dragoste.

— Lume multă.

Vasile se încruntă.

— Şi de ce-mi povesteşti toate astea?

— Ca să-ţi spun ceva despre mine.

— Mai bine spune-mi de unde eşti?

— De la Gârbovi.

— Pe unde vine asta?

— Lângă Urziceni. Şi, ca să dea importanţă mai mare satului, adăugă: la o jumătate de oră de mers de la Urziceni.

— Şi e frumos la voi?

Ce să-i fi spus? Că străzile nu prea sunt drepte, că cele mai multe case sunt acoperite cu stuf, că nu sunt decât patru fântâni şi numai două dintre ele au apă de

băut?

— Ca în Bărăgan.

— Înseamnă că n-aveţi păduri?

— N-avem.

— E urât unde nu e pădure, spuse Vasile după o lungă meditaţie.

— Nu-i adevărat! se înfierbântă Durdu. Gârbovi o cel mai frumos sat din lume. Aşa ne-a spus şi învăţătoarea, şi ea e femeie umblată. Şi mai avem şi un pârâu, Gârbovicioara. E drept nu are apă decât când se topesc zăpezile…

Supărată că Vasile vorbise urât despre Gârbovi, se întoarse cu spatele spre el şi se rezemă de gard.

— De ce nu te întorci spre mine? o întrebă Vasile. Te-ai supărat?

— Nu m-am supărat, dar cum poţi să spui că nu e frumos când n-ai fost niciodată acolo?

— Păi, o să vin. Mai stai cu spatele spre mine?

Durdu se întoarse spre el şi-şi lipi faţa de gard. Vasile se aplecă spre ea şi o sărută printre ochiurile de sârmă.

— Vrei să-ţi aduc flori?

CU UN IMENS buchet de flori în braţe, Durdu alergă după Ana, care se îndrepta spre dormitor. O ajunse din urmă înainte de a intra în baracă.

— Ce-i cu tine, Durdule? Eşti roşie la faţă de parcă ai avea febră…

Ana o cercetă mai atentă şi descoperi în colţul ochilor două lacrimi:

— Ai plâns?

— Nu, adică poate, de fericire. Nu-mi dau seama. Lacrimile sunt mari?

— Cum adică?

— Când eram mică am auzit-o pe mamaia spunând că

lacrimile de bucurie sunt mari. Numai cele de supărare sunt multe şi mărunte.

— Sunt lacrimi foarte mari, Durdule. Şi de ce ai fugit după mine?

— Păi, am şi eu ceva pe suflet şi trebuie să mă destăinui cuiva.

— Spune.

— De acum încolo pentru mine nu există decât două lucruri: Vasile şi florile. Nu ştiu cum aş putea să-ţi spun să-ţi dai seama cât de fericită sunt. Dacă aş da din mâini sunt sigură că aş putea să zbor.

— Dacă florile fac parte din fericirea ta de ce le risipeşti?

— Cum le risipesc?

— Le împrăştii prin dormitor.

— Pentru că aş vrea să împart fericirea cu toată lumea.

Intrară în dormitor şi, după ce Durdu puse florile în vasele improvizate de pe masă, Ana o lua de braţ şi o duse la patul ei.

— Şi-acum spune-mi ce s-a întâmplat?

— Nu s-a întâmplat nimic, îţi jur. Azi mi-a sărutat faţa prin ochiurile de sârmă ale gardului. Atât.

Ana o cunoştea suficient pe Durdu: ştia că nu minte.

— Spune-mi măcar cum l-ai cunoscut?

— Nici măcar asta nu ştiu. Vezi, îmi aduc aminte precis de clipa când te-am cunoscut pe tine. Ce rochie ai purtat, cum îţi ţineai mâinile. Despre Vasile nu ştiu nimic. Ştiu doar că există. Aproape că nici nu vorbim. Ne uităm unul la altul şi asta ne ajunge. Sau asta nu e dragoste?

MERI ŞI MÂNU porniră spre barieră: dincolo de ea, soarele căzuse în spatele pădurii, frunzele verzi ale copacilor prinseseră o culoare roşiatică, neverosimilă.

Când ajunseră la câţiva metri de barieră, santinela, cu o mustaţă transparentă sub nas, scoase arma de pe umăr:

— Stai!

Era convins că sublocotenentul vrea să-i verifice vigilenţa.

— De ce să stau, Vasile?

— Nu dumneavoastră v-am spus, domnişoarei.

Santinela i se păru obraznică.

— Nu vezi că e cu mine?

— N-are importanţă. Mi-aţi dat ordin să nu părăsească nicio telefonistă tabăra. Sau aţi revocat ordinul?

— Nu l-am revocat.

— Atunci domnişoara nu părăseşte tabăra!

Rugătoare, Meri puse mina pe braţul lui Manu, să nu mai insiste. Acesta se înfurie însă.

— O părăseşte! Dacă cineva iese din tabără cu mine, eu răspund. Ridică bariera!

Vasile ridică bariera şi încercă să se scuze:

— Eu mi-am făcut datoria.

— Foarte bine, îi răspunse Manu. Să ţi-o faci şi de acum înainte.

Din cauza incidentului un timp merseră tăcuţi, privind împletitura deasă a crengilor: soarele se împotmolise în ele, ici, colo doar, printre frunze, scânteia o rază roşiatică. Iarba înaltă le acoperea paşii, nu se auzea decât vântul strecurându-se printre copaci şi acest şuierat înfundat aducea cu o răsuflare a pădurii. Meri se întrebă ce putea fi atât de important de discutat, încât Manu să-şi rişte ştirbirea autorităţii în faţa unor subalterni? De la serbarea dată de postul de radio german se mai văzuseră de câteva ori, e drept, în treacăt, prin curte sau în centrală, şi nu-şi vorbiseră decât banalităţi de circumstanţă: azi o să plouă, cum aţi dormit fetelor, dar Meri ştia că pluralul nu era decât un paravan, întrebarea îi

era adresată ei şi căută să răspundă prima, ca Manu să-şi dea seama că pricepuse aluzia.

Cerul trandafiriu, fărâmiţat de ramurile copacilor, părea foarte departe.

— Acum o să afle toată tabără că ne-am plimbat în pădure.

Manu îi răspunse fără să se uite la ea:

— Te deranjează?

— Pe mine nu. M-am gândit la tine.

— Nici pe mine nu mă deranjează. Sunt în timpul meu liber.

Lui Meri nu-i plăcu justificarea cu „timpul liber”.

Ocoliră câteva crengi uscate care atârnau dintr-un pom.

— Şi ce ai vrut să discuţi cu mine? întreabă Meri când se îndepărtară suficient de tabără ea să nu fie văzuţi.

— Nu mai ştiu precis. Ştiu doar că atunci când m-am hotărât să te invit la plimbare era foarte important să-ţi vorbesc… Acum, că am rămas numai noi doi, m-am blocat. Dar îmi pare bine că suntem împreună. Făcu câţiva paşi, apoi îi căută privirile: Tu cine eşti?

— O telefonistă, spuse Meri şi rupse o frunză de fag.

Era umedă şi rece.

— Asta nu e răspuns. Şi eu sunt sublocotenent, dar dincolo de uniformă sunt eu, Ion Manu, cu felul meu de a fi, cu felul meu de a gândi. Am aflat că te cheamă Catargiu.

— Şi ce-i cu asta?

— Numele acesta se confundă cu momente din istoria ţării.

— Cu o istorie încă nescrisă şi care s-ar putea să nici nu se scrie. Numele nu înseamnă nimic. Pe vremuri, ţiganii de pe moşia străbunicului meu se numeau toţi Catargiu. Aşa era obiceiul.

— Vrei să fii modestă?

— Nu e obiceiul meu. Îmi pare rău că te-a

impresionat numele. Cunosc un Rosetti, care e nume şi mai sonor, şi e un biet funcţionar. Bunicul meu s-a agitat prin parlament, tata i-a risipit averea, iar eu am rămas cu un apartament, şi acela moştenit de la soţul meu. Atât.

— Ai rămas şi cu relaţiile.

Meri tresări.

— Ce relaţii?

— Cele moştenite de la părinţi. Sunt convins că nu ţi-ar trebui decât să dai un telefon şi ai putea obţine orice slujbă.

— Ţi se pare. Ca să fi ajuns, să spunem, şef de cabinet, nu s-ar fi datorat numelui, ci mie. Pentru orice slujbă trebuie să oferi ceva în schimb. Şi eu, în afară de mine, nu am ce să dau.

— Totuşi e altceva „şef de cabinet" decât o simplă centralistă.

— Poate să fie altceva după război. Dacă o să mai fie ceva după aceea. Brusc se opri. Eu ştiu de ce ai vrut neapărat să discuţi cu mine. Să afli cine sunt, ce hram port, cum gândesc, pentru că eu nu sunt proastă, ştiu că centrala asta din pădure are o importanţă excepţională pentru voi. Nu ştiu la ceva servi, de ce s-a construit, dar ceva nu e în regulă. Şi dacă vrei să afli ce-i în mintea mea îţi spun: Antonescu a pierdut războiul.

Mirat, Manu îşi încetini pasul:

— Ai dreptate. L-a pierdut, pentru că nu a fost al nostru.

— Crezi că va mai fi unul? întrebă Meri surprinsă şi-şi privi degetele: de la seva frunzei i se înverziseră.

— Trebuie să fie. Ardealul va trebui eliberat.

O căldură lăuntrică îmbujoră faţa lui Meri: îi păru bine că Manu gândea la fel ca fostul ei soţ. Îl luă de braţ.

— Deci pentru asta m-ai invitat în pădure?

— Nu. Dar îmi pare bine că am aflat cum gândeşti.

— Ne întoarcem?

— Nu, spuse Manu repede. Tu ştii că eşti frumoasă?
— Ştiu.
— Ştii că-mi placi foarte mult?
— Ştiu.
— Atunci spune-mi ce nu ştii?
— Nu ştiu ce o să fie mâine sau poimâine. Şi, pentru că nu ştiu, mi-e frică de zilele care vor veni. Sper însă că şi mâine, şi poimâine vom fi împreună.

O cracă trosni deasupra lor şi amândoi priviră în sus: o veveriţă sări de pe o ramură pe alta: în timpul săriturii, coada stufoasă păru o pasăre fără aripi.

— A SOSIT POŞTA! strigă cineva şi fetele fugiră spre uşa dormitorului şi, înghesuindu-se, năvăliră în curte.

La barieră, tocmai atunci coborî din maşină Stoica, cu o servietă doldora sub braţ.

Ana se retrase de la fereastră şi se trânti în pat. Noaptea o visase pe maică-sa trebăluind prin bucătărie, îmbrăcată în rochia ei de duminică. Se ţinuse tot timpul după ea, s-o întrebe de ce şi-a pus rochia bună, dar, ca şi cum ar fi fost un făcut, nu şi-a putut rosti întrebarea. Pe urmă, fără nicio legătură, o văzuse în curte, aplecată asupra unui lighean plin cu clăbuci. Spăla rufe tot în rochia ei cea bună. Din lighean, baloanele de săpun se ridicau. Colorate spre cer. Când ajungeau la înălţimea acoperişului se spărgeau zgomotoase şi sunau strident, ca un răpăit de Mitralieră. Vecinii din curte, Nicoleta, invalidul şi proprietăreasa, stăteau în jur şi-i admirau rochia. Brusc, maică-sii îi dispăruseră ridurile, arăta ca pe vremuri, împlinită, numai picioarele îi rămăseseră subţiri şi înfipte în pământ, de parcă ar fi stat în noroi. Pe urmă, deşi îşi amintea perfect că nu-i pusese întrebarea de ce nu-şi scoate rochia de sărbătoare, ea îi răspunse în şoaptă, de parcă i-ar fi spus un secret: Ai să afli.

Visul o urmări toată ziua. Maică-sa nu avea obiceiul să îmbrace rochia ei de duminică decât rar şi numai pe vremea când trăia încă soţul ei. Dar nu şi-o punea când era acasă, ci doar când era plecat în deplasa, e. Se îmbrăca pe la ora nouă şi ieşea în faţa casei, să aştepte poştaşul. Ana o certa:

— Dacă ne-a scris tata, oricum vine poştaşul să ne aducă scrisoarea.

Maică-sa nu se lăsa convinsă:

— Oamenii au griji, fetiţa mea. Şi poştaşul are. Cine ştie la ce. S-o fi gândind şi uită să treacă pe la noi. E mai bine să mă vadă.

Înainte de a pleca la Tâncăbeşti, când îşi luase rămas bun de la ea, o dojenise din nou:

— Mai puneţi şi tu rochia cea bună. O s-o roadă moliile în dulap.

— Am avut eu grijă, răspunsese ea şi buzele îi încremeniseră într-un zâmbet ciudat, trist: dulapul e plin de levănţică. Şi rochia aceea o păstrez pentru un alt eveniment. Îi plăcea foarte mult lui taică-tu. Vreau s-o am pe mine când mă întâlnesc cu el.

Stând nemişcată în pat, o văzu pe Durdan trecând în faţa ei.

— Tu nu te duci la Stoica?

— Păi, cine. Să-mi scrie mie? Vasile-i aici.

— Părinţii.

— Ei nu dau bani pentru timbre. Mai bine îşi cumpără altele… Şi ce să-mi scris? La noi nu se întâmplă niciodată nimic. Tu n-ai scrisori?

— Dacă am, mi le aduce Stoica aici.

— Eu n-aş avea răbdare să stau în casă.

Ana se ridică din pat şi ieşi în curte. Îl văzu pe Stoica cu Servieta goală sub braţ.

— Eu chiar n-am nimic?

— Ba da, fetiţa mea. Veşti proaste. Am vorbit cui sora

ta.

— Mama a fost internată în spital? întrebă Ana cu răsuflarea tăiată.

— Da. În urmă cu trei zile: Aş vrea să fii tare, Ana.

Ana păli. Întrebă cu voce tremurată:

— Să nu spui că…

— Bă da, Ana. Au înmormântat-o ieri. Doctorii spuneau că evoluţia a fost galopantă, şi nu s-a mai putut face nimic.

Ana îşi plecă fruntea, nu ştia încotro s-o apuce. Se trezi lângă gard cu degetele încleştate în ochiurile plasei de sârmă.

O găsi acolo noaptea, târziu, doctorul Bejan.

— Să nu răceşti.

— N-are nicio importanţă.

— Are. Tu ai o soră de crescut.

— Ce ai să faci cu ea?

La Livia, Ana nu se gândise deloc.

— Nu ştiu.

— Câţi ani are?

— Paisprezece.

— O aduci aici.

PATRULA FORMATĂ din doi ostaşi, condusă de gradat, se opri în dreptul postului de control. Lui Manu, gradatul i se păru încruntat:

— S-a întâmplat ceva, Ieremia?

Gradatul luă poziţie de drepţi.

— Permiteţi-mi să raportez, domnule sublocotenent în apropierea postului de radio german am găsit un băiat ciuruit de gloanţe. Poartă o şapcă de licean cu cozorocul rupt. Nu are niciun act asupra lui.

Ai anunţat autorităţile?

— Am telefonat la primăria din Tâncăbeşti şi am

aşteptat până au ridicat cadavrul. Cei de la primărie ne-au informat că ieri, în timpul alarmei aeriene, au evadat doi piloţi americani din lagărul de prizonieri de la Snagov.

— Bine, Ieremia. Din acest moment patrulăm cu schimbul în jurul centralei.

FARURILE DUBIŢEI cu însemnele P.T.T.-ului luminară arborii de la marginea drumului: era o seară înnourată, prevestitoare de ploaie. Şoferul, un bărbat între două vârste, primise misiunea de a pleca la Tâncăbeşti cu câteva minute înaintea terminării serviciului. Era morocănos. Până la cotitura care ducea spre pădure nu scosese niciun cuvânt, dar Ana şi Li via care stăteau lângă el nu-i dădură nicio atenţie. Mult timp tăcură şi ele, privind prin parbriz arborii spălăciţi de la margini şoselei.

— Eu unde o să dorm? întrebă pe neaşteptate Livia şi Ana tresări. La început nu realiză întrebarea, pe urmă cuvintele se recompuseră în urechi, ca şi cum Livia le-ar fi rostit din nou.

— Cu mine în pat.

— Şi o să-mi dea şi de mâncare?

— Bineînţeles.

Ajunseră pe drumul forestier: trunchiurile copacilor luminate puternic de faruri lăsau umbre ciudate, mişcătoare. Copacii păreau că-şi schimbă locurile.

— Îmi pare rău că n-am văzut-o pe Nicoleta, spuse Ana mai mult pentru ea. De când e plecată?

— De vreo patru zile.

— Acolo?

— Acolo. A mai primit o scrisoare şi s-a dus. A spus că nu se mai întoarce singură.

Şoferul îşi aprinse o ţigară şi pentru o clipă, din cauza flăcării chibritului, parbrizul se întunecă. Instinctiv, şoferul apăsă pe frână şi în clipa aceea o siluetă traversă

drumul luminat de faruri. Tuturor celor din cabină li se păru doar o umbră mişcătoare, pe urmă văzură concret că silueta era îmbrăcată în uniformă şi-şi trăgea un picior. Încă înainte de a ieşi din conul de lumină al farurilor, se prăbuşi. Şoferul frână din nou şi opri în dreptul omului căzut. Când coborî, auzi de departe câteva împuşcături răzleţe. Coborî şi Ana. Înarmat cu o lanternă, şoferul descoperi întâi un picior însângerat, pe urmă trupul unui bărbat îmbrăcat în uniformă americană. Şoferul îl răsuci pe spate şi-i lumină faţa: americanul ţinea ochii închişi.

— Hai, domnişoară, că-i leşinat.

— Vreţi să-l lăsaţi aici? întrebă Ana, speriată.

— Dar ce să fac cu el? mormăi şoferul, morocănos:

— Poate să moară, căută Ana un argument.

— E un pilot, domnişoară.

— Şi ce dacă-i pilot?

— Păi, câţi n-a omorât şi el cu bombele lui.

— Dar e o crimă să părăseşti un rănit. Să-l luăm până în tabără, acolo avem un doctor.

— Să-l vindece şi să ne bombardeze din nou? îl găsesc ăia care trebuie să-l găsească.

— Vă rog să-l luăm cu noi. Vă rog foarte mult.

Pe şofer îl emoţionă mai mult rochia îndoliată a Anei decât vorbele ei. Se aplecă, îl luă pe american de subsuoară şi-l târî până la maşină.

Când îl înghesuiră în dubă, şoferul mormăi supărat – O să-mi murdărească maşina cu sânge.

Porniră din nou şi după câteva clipe se auziră din nou împuşcături. De astă dată mult mai de aproape. Şoferul micşoră viteza: hurducăiau peste nişte rădăcini dezvelite de ploi. La cotitura spre tabăra centralei, în raza farurilor apărură câţiva soldaţi germani şi un subofiţer roşcat. Ana îl recunoscu. Era cel care dansase polca cu Doina. Subofiţerul ridică mâna în semn să oprească. Şoferul frână în dreptul lui şi deschise portiera maşinii. Subofiţerul o

văzu pe Ana şi începu să zâmbească:

— Aa, domnişoarele de la centrală. Pe a doua n-o văzuse până atunci: de asta era sigur, altminteri ar fi remarcat-o. Era genul de fată după care s-ar fi dat în vânt. Îşi dădu seama că o privise prea mult şi deveni oficial. N-aţi văzut cumva un ofiţer american?

— Americani în pădurea de la Tâncăbeşti? se prefăcu mirat şoferul;

— Da. Unul care a fugit din lagăr. Au fost doi, dar pe unul dintre ei am reuşit să-l împuşcăm. Cred că şi cel scăpat e rănit.

— Înseamnă că trebuie să fie undeva, prin desiş, îşi dădu şoferul cu părerea. Doar n-o fi prost să alerge pe şosea.

Subofiţerul îşi duse mâna la chipiu şi trânti portiera maşinii.

SANTINELA de la bariera centralei din Tâncăbeşti recunoscu maşina poştei şi o lăsă să intre în tabără. Ana îl rugă pe şofer să oprească în apropierea dormitorului. De undeva, din întuneric, apăru şi Stoica, cu o lanternă în mână.

— Culcă-te, nea Stoica, îl sfătui Ana. Am venit cu sora mea şi vrem să ne culcăm.

— Şi maşina? întrebă Stoica somnoros.

— Se întoarce la Bucureşti, Îl lămuri Ana.

Stoica mormăi ceva de neînţeles şi porni spre clădirea de piatră din spatele cabinetului. Acolo, la marginea ruloului de camuflaj, se vedea o dâră palidă de lumină şi Ana aşteptă să audă trântirea uşii. Abia atunci intră în dormitor, încă pe drum îşi făcuse un plan: s-o trezească pe Durdu şi să-l transporte pe american în patul ei. Era convinsă că până la urmă va trebui să-l anunţe şi pe Stoica şi pe doctorul Bej an, dar întâi voia să se sfătuiască

cu fetele.

Durdu, ameţită de somn, răsturnă o vază de flori şi o trezi pe Coca. Ea, buimăcită, vru s-o certe, dar înainte de a scoate un sunet, Ana se apropie de patul ei şi-i făcu semn să tacă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă curioasă Coca, şi-şi frecă ochii.

— Am adus un rănit. Trebuie să-l ascundem.

Coca se ridică în capul oaselor şi căscă, fără să-şi ducă palma în faţa gurii:

— Mai bine aduceaţi un bărbat sănătos. Cine-i?

— Un ofiţer american.

— Hai, lasă-te de prostii şi stinge lumina! Mi-e somn.

— Nu glumesc, Coca. Vino şi ajută-mă să-l aducem în dormitor.

Când îl instalară pe Tim Parker în patul lui Durdu, acesta începu să geamă şi se mai treziră câteva fete. Curioase, se adunară în jurul lui.

— E frumuşel, spuse Stela.

Ana o îmbrânci.

— Uite la ce-ţi umblă mintea! Nu vezi că are piciorul strivit?!…

Meri, care se apropiase şi ea, deveni autoritară:

— În primul rând să nu faceţi zgomot, în al doilea rând nu staţi grămadă pe el că se sufocă şi în al treilea rând aduceţi-mi o foarfecă să-i tăiem cracul pantalonului să-i vedem rana.

Ana îi întinse foarfecă.

— Şi ce facem cu el în dormitor? întrebă cineva.

— Îl ascundem. Dacă-l găsesc nemţii îl împuşcă!

În timp ce Meri tăia cracul pantalonului, Ana le spuse că fusese împuşcat în pădure celălalt american. Emoţionate, fetele o ascultară cu sufletul la gură. Meri fu nevoită să-i scoată ofiţerului şi bocancul, şi carâmbul înalt.

— Are cineva parfum?

— Am! sări Coca, dar e franţuzesc.

— Cu atât mai bine. Dacă nu-i dezinfectăm rana, poate să moară.

După ce-i şterse sângele de pe picior, constată că avea două răni.

— Înseamnă că glonţul n-a rămas în picior!

Din cauza durerii, Tim Parker îşi deschise ochii şi, văzând în jurul lui o mulţime de fete în cămaşă de noapte, fu convins că halucinează. Leşină din nou. Cornelia, speriată că americanul îşi dăduse duhul, scoase un ţipăt.

— Să se ducă cineva după domnul Piramidon, porunci Meri şi Viorica îşi puse capotul şi ieşi din dormitor.

După câteva minute se reîntoarse cu doctorul Bejan. Fetele îi deschiseră drum până la patul lui Durdu. Bejan cercetă şi el rănile.

— Trebuie să-l ducem în cabinet.

— Şi ce se va întâmpla cu el? întreba cineva cu voce stinsă.

— Îl ducem înapoi, în lagărul de prizonieri.

— Abia a evadat, săracul.

— E singura lui şansă să supravieţuiască.

MÂNU ridică bariera şi maiorul Von Sutz, când trecu pe sub ea, se aplecă puţin, deşi bariera era cu mult deasupra capului. Simţindu-se privit, zâmbi jenat, scuzându-se parcă de acest reflex, care îi aminti de primele lecţii de acomodare la şcoala militară. Un profesor bătrân, cu uniforma mototolită, văzând frunţile aplecate ale elevilor, în semn de salut, le ţinu un discurs: „Un soldat german nu-şi înclină fruntea niciodată, nici măcar atunci când este învins. O înfrângere nu este ruşinoasă, o supunere da. E ca un elogiu adus învingătorului”.

Când Manu îl ajunse din urmă – Von Sutz, special nu-l aşteptase, ca acesta să fie obligat să-şi grăbească paşii –,

se întoarse spre el.

— Aş vrea ca sâmbătă să vă invit din nou.

Manu chiar se mirase că trecuseră câteva săptămâni şi maiorul nu îi vizitase.:!

— Din păcate, domnule maior, sâmbătă aşteptăm o inspecţie de la Bucureşti. Poate altă dată…

Maiorul nu se aşteptase la un refuz. Îşi muşcă nervos buzele.

— Îmi pare foarte rău. Am comandat o găleată de caviar, dar, mă rog, asta e situaţia. Inspecţie oficială?

— Nişte pedagogi de la Poştă şi de la Ministerul învăţământului.

— Mda. Sper, domnule sublocotenent, dacă tot am venit până aici, că îmi permiteţi să salut fetele.

— Vă rog.

Îl conduse până în dormitor: dormitorul era gol, ca şi sala de mese.

— Înseamnă că sunt la cursuri.

— Atunci nu le mai deranjez. Îi veni o idee şi se opri; dar dacă inspecţia se termină mai devreme, n-aţi putea trece pe la noi?

Lui Manu nu-i plăcu insistenţa maiorului.

— Nu ştiu când începe şi nici când se termină.

— Asta o să aflaţi în cursul zilei de sâmbătă. Ştiţi de ce insist, domnule sublocotenent?

Manu îi zâmbi cu subînţeles:

— V-a plăcut o elevă.

— Nu. Toate mi-au plăcut. Abia când v-aţi mutat în apropierea noastră ne-am dat seama cât suntem de singuri. Aţi fost pe front?

— Nu.

— Atunci nu puteţi înţelege singurătatea soldatului din tranşee. Pentru că postul nostru de radio e tot un fel de tranşee. Vă rog să mă scuzaţi pentru deranj.

Manu îl conduse spre barieră.

— Niciun deranj, domnule maior. Revederea mi-a făcut o plăcere deosebită.

În apropierea postului de control, culcată pe o pătură, Livia făcea plajă în costum de baie. Auzind paşi, se ridică în picioare şi se înfăşură în pătură. Maiorul îi văzu picioarele lungi şi se opri în dreptul ei:

— Pe dumneaei n-am văzut-o până acum. De ce n-a fost la noi?

— Abia a sosit de câteva zile, dădu lămuriri Manu. E sora unei telefoniste.

— E cea mai frumoasă dintre toate elevele. Cum spunem noi, *wunderbar.* Când o să veniţi la noi aduceţi-o şi pe dumneaei.

Manu deveni oficial.

— E un copil, domnule maior!

— Nu mai e copil, îi răspunse Von Sutz.

— Dar nici femeie nu este.

Maiorul zâmbi:

— Dar poate să fie. E *wunderbar.*

DIRECTORUL TEHNIC Calapa sosi în tabără pe la ora prânzului. Fetele, încunoştinţate de inspecţie, erau îmbrăcate toate în uniformele instituţiei, dar Anton Calapa nu le dădu nicio atenţie. Se încuie în cabinetul medical împreună cu Stoica şi Bej an, apoi îl invită şi pe sublocotenentul Manu.

Calapa îl pofti să ia loc.

— De azi, domnule sublocotenent, intrăm în alertă.

— Şi asta ce înseamnă în limbajul dumneavoastră?

— Exact ceea ce înseamnă şi în armată. De aceea v-am convocat; ca să luăm toate măsurile cuvenite. Am avut o discuţie mai lungă şi cu domnul maior Emilian Focşa. Mi-a spus că o să vă caute la telefon.

— De obicei mă sună o dată pe săptămână.

— Atunci totul e în regulă. Domnul Stoica răspunde de buna funcţionare a centralei.

Stoica clătină din cap:

— Cu aparatura nu avem probleme.

— Sper. De mâine începând organizaţi munca pe trei schimburi.

— Le-am pregătit, îi răspunse repede dispecerul.

Calapa se ridică în picioare:

— Înseamnă că eu mi-am îndeplinit misiunea. Vă urez succes!

ÎNTORS LA POSTUL DE CONTROL, Manu adună soldaţii din corpul de pază şi le comunică scurt, milităreşte, ca din clipa de faţă să se considere pe front. Ostaşii îl ascultară tăcuţi, emoţionaţi de tonul grav al sublocotenentului.

— Deocamdată asta e tot, îşi termină Manu discursul. Pe urmă îl invită pe gradat în biroul lui. Tu, Ieremia, vei avea misiunea cea mai grea. Ai reperat firele de alimentare cu curent ale postului de radio?

— Desigur, domnule sublocotenent. La capătul şoselei forestiere.

— E important să ştii tu locul. În clipa când vei primi ordin vei tăia cele două fire.

— Bănuiam, zâmbi gradatul. Am făcut rost de nişte crampoane de căţărat pe stâlpi. Le ţin sub pat.

— Foarte bine. Dar tăierea firelor e doar prima parte a acţiunii. Îţi mai aduci aminte de harta topografică a postului de radio german pe care am întocmit-o după vizita pe care am făcut-o acolo?

Cum să nu.

— Ai putea să te orientezi în curtea postului?

— Cu ochii închişi, domnule sublocotenent.

Zâmbi din nou.

— De ce te bucuri, Ieremia? îl întrebă Manu.

— Se simte ceva în aer, domnule sublocotenent... Părinţii mei sunt în Oradea.

— Şi ce-i cu asta?

— Am senzaţia că în curând o să-i pot vizita.

— Despre asta este vorba, Ieremia. Scoase din sertarul biroului, ferecat cu un lacăt, harta topografică a postului de radio Lise II, o despături pe masă, apoi arătă cu degetul un punct încercuit cu un creion roşu. Ştii ce-i asta?

— Generatorul de curent.

— Ştii cum se poate ajunge acolo?

— Mă descurc, domnule sublocotenent. Sar gardul chiar în apropierea stâlpului unde trebuie să tai firele.

— Ai putea să-mi spui ce ţi-ar trebui ca să distrugi generatorul?

— Dacă ajung până în apropiere, două, trei grenade.

— Trebuie să ajungi până în apropiere.

— Şi când se va întâmpla asta.

— O să afli.

LIVIA SE AŞEZA în faţa unui buchet de flori şi, privindu-l cu ochii întredeschişi, culorile se contopiră într-un curcubeu compact, adunat ghem. Când Ana lipsea din dormitor Livia se simţea mai în largul ei; îşi permitea să râdă cu voce tare la glumele spuse de fete, se amuza şi-şi ciulea urechile la fiecare discuţie, să nu-i scape niciun cuvânt. Îi părea rău că Ana era „încuiată”, că o trata ca pe un copil. Alte fete nu se Fereau de ea, se dezbrăcau în faţa ei şi-şi povesteau cu voce tare aventurile cu bărbaţii. Se întâmpla uneori ea felele să descopere că şi Livia e printre ele şi atunci coborau vocea:

— Taci, mă, te aude copilul!

— Las-o, să-şi facă educaţie, că soră-sa azi, mâine se

călugăreşte!

Coca o întrebă într-o zi:

— Tu te mai joci cu păpuşi?

Livia se dădu mare:

— Am şi uitat cum arată.

— Bravo! înseamnă că ştii cum se fac copiii?

Ruşinată, Livia îşi pironi privirile în podea.

— Ştii sau nu ştii? Şi, pentru că Livia nu-i răspunse, adăugă: înseamnă că ştii. Barza îi aduce. Noroc că aici în pădure nu avem berze, că am face două grădiniţe de copii.

Până şi Durdu, care era mai retrasă şi nu se avânta în discuţii cu colegele ei, era mai „descuiată" decât Ana: într-o zi i se destăinui cum se îndrăgostise de un ostaş din corpul de pază, apoi chiar o târî până la barieră, să i-l arate.

— Uite, ăla e, cu mustăcioară sub nas. Aşa-i că e frumos?

Liviei i se păru cel mai urât soldat din tabără, dar nu îndrăzni să-şi spună părerea.

— E aşa şi-aşa…

— Nu-i aşa şi nici aşa. E frumos. Să-l vezi când zâmbeşte. Eu mă topesc după el.

Meri, văzând că Livia se plictiseşte, o îndemnă să facă plajă.

— Tu nu te uiţi în oglindă? Eşti albă ca brânza de Brăila.

Când Ana o văzu în costum de baie, se cruci:

— Nu ţi-e ruşine să umbli goală?

— Nu sunt goală!

— E ca şi cum ai fi!

Meri îi ţinu partea:

— Las-o în pace, că nu mai e copil! Dacă n-aş şti câţi ani are, aş spune că e o femeiuşcă.

Gândindu-se la toate astea, Livia rămase încremenită în faţa buchetului. Aştepta ca Ana să iasă din schimb. Îi

pregătise ceaiul încă în zori, îl reîncălzi de câteva ori pe un reşou, ca sora ei să-l bea fierbinte.

Ana apăru obosită şi, ca totdeauna, îngândurată.

— Ceaiul e pe noptieră.

— Îţi mulţumesc, Livia.

Livia ar fi vrut ca Ana să-i povestească ce a făcut noaptea în centrală, cu cine a vorbit, ce a mai auzit, dar în ultimul timp soră-sa devenise ursuză, nu-i plăcea nimic, tăcea de parcă ar fi fost mută. Voia măcar să-i audă vocea.

— Ale cui sunt florile astea, Ana?

— Ale lui Durdu.

— Şi tu de ce nu ai?

Ana sorpoti din ceai.

— Pentru că mie nu-mi aduce nimeni.

— O să-ţi aduc eu, sări Livia. Şi chiar mai frumoase decât astea!

Fugi spre uşă.

Ana era prea obosită ca să aibă forţă s-o reţină.

PATRULA MILITARĂ GERMANĂ condusă de subofiţerul roşcat ocoli pentru a treia oară postul de radio: era dimineaţa devreme, dar soarele de august străpunsese demult coroanele fagilor şi-şi făcea simţită prezenţa. Subofiţerul era supărat pe Von Sutz pentru că inventase patrularea şi această nouă îndeletnicire înjumătăţea orele libere ale soldaţilor. Un an şi jumătate fusese suficientă paza de la intrarea principală a postului şi acum, deodată, fără nicio justificare concretă, ziua şi noaptea, patru soldaţi erau obligaţi să patruleze în jurul postului, înconjurat de un gard înalt de doi metri. Desigur, supravegherea gardului, chiar sub bătaia soarelui de august, era o distracţie pe lângă viaţa camarazilor care luptau în linia întâi. Fără îndoială, trebuia să recunoască, cu toată aversiunea pe care o purta maiorului, că acesta îi

salvase viaţa reţinându-l pentru paza postului de radio: era tocmai pe cale să fie vărsat la un regiment care urma să plece pe frontul din răsărit. Şi mai era posibilă şi varianta ca patrularea să nu se fi datorat lui Von Sutz, ataşatului militar de la ambasadă, care îi vizitase de mai multe ori în ultimele săptămâni. Chiar le pusese în vedere o eventuală evacuare undeva, dincolo de Carpaţi. Desigur, toate astea depindeau de evoluţia frontului de la Iaşi.

Ostaşul care o luase înainte prin desiş, să meargă tot timpul în umbră, îi făcu semn să se oprească. Subofiţerul roşcat rămase cu pasul suspendat şi îşi ciuli urechile. De undeva se auzea trosnetul unor crengi uscate, sfărâmate sub paşi. Îşi duse binoclul la ochi şi la mai puţin de o sută de metri descoperi o fată culegând flori. La fel crezuse şi despre individul îmbrăcat în uniformă şcolară, că venise să culeagă flori, şi îl surprinseseră escaladând gardul. Cercetă cu atenţie fiecare mişcare a fetei: fără îndoială venise numai pentru flori. Pentru o clipă îi văzu şi faţa. O recunoscu imediat: era cea din maşină, când fusese trimis să-i captureze pe cei doi dezertori americani, încă de atunci i se păruse frumoasă, apetisantă. Fata se aplecă şi-i văzu picioarele lungi, bronzate de soare. Făcu semn celorlalţi să-l urmeze fără să facă zgomot.

Livia auzi paşi în spatele ei şi se sperie: întoarse capul în direcţia zgomotului şi descoperi câţiva soldaţi germani. De ei n-ar fi trebuit să se teamă, auzise atât de multe amănunte despre după-masa petrecută în compania lor la postul de radio, încât uneori avusese senzaţia că participase şi ea la serbarea aceea. Văzând însă feţele ostaşilor, scoase un ţipăt şi o rupse la fugă. Florile culese le pierdu după primii paşi şi, auzind răsuflarea întretăiată a soldaţilor din spatele ei, o teamă animalică puse stăpânire pe ea.

Unul dintre ostaşi o ajunse din urmă, o prinse de bluză şi pânza subţire se sfâşie de parcă ar fi fost din

hârtie.

TEHNICIANUL DE SERVICIU al postului de radio Lise II îl deranj a pe Von Sutz chiar în timpul mesei, deşi ştia din experienţă că maiorul era refractar la orice schimbare a programului său personal. Lua masa fix la douăsprezece, în camera lui, să nu fie nevoit să stea cu vestonul încheiat, să nu folosească tot timpul, conform etichetei, cuţitul şi furculiţa. În sala de mese, alături de subalterni, nu şi-ar fi permis niciodată. Să şteargă farfuria de grăsime cu o bucată de pâine sau să mănânce măsline cu mâna. O roşie tăiată felii nu avea savoarea celei muşcate, chiar dacă zeama roşiatecă i se prelingea pe bărbie. Tehnicianul bătu discret la uşă, ca maiorul să aibă timp să-şi şteargă buzele cu un şerveţel şi aşteptă să i se permită să intre.

— Probabil e ceva foarte important, Kurt, dacă nu mă lăsaţi să termin liniştit masa.

— Da, domnule maior. Se aud din nou semnalele acelea.

Fără îndoială nu l-au deranjat degeaba, ordonase să fie înştiinţat la viitoarea apariţie a semnalelor ciudate la aparatele de recepţie, mai mult chiar, insistase să fie trezit din somn dacă întâmplător semnalele ar apărea noaptea. Opri ventilatorul, îşi puse vestonul şi urcă însoţit de tehnician în camera de emisie-recepţie.

— E ceva nou, Emler?

— Da, domnule maior. Sunt sigur că semnalele se emit de undeva, din apropiere. Din păcate sunt distorsionate.

— Bucureştitul? întrebă Von Sutz.

— Nu. Semnalele Bucureştiului, chiar dacă le-aş recepţiona distorsionate, le-aş recunoaşte.

— Poate de la o unitate militară?

— Poate.

— Nu, Emler. Ataşatul militar ne-ar fi anunţat. Ne-ar fi comunicat şi lungimile de undă şi codurile. Cred mai degrabă că e un post de bruiaj.

— Nu-mi dau seama, domnule maior. Vreţi să le verificaţi şi dumneavoastră?

Von Sutz îşi puse căştile la ureche şi se concentră

— Nu poţi să măreşti volumul?

— Se distorsionează şi mai mult.

În clipa aceea intra în încăpere adjutantul maiorului şi-şi bătu călcâiele să fie observat.

— Ce-i, Arnold?

— Vă caută sublocotenentul Manu de la şcoala de calificare.

Von Sutz se întoarse spre Emler:

— Nu provin de acolo?

— Nu cred. După intensitate, şcoala de transmisionişti din pădure ar trebui să aibă o centrală de forţa celei din Bucureşti.

ÎN DRUM SPRE TABĂRĂ, Von Sutz se foi pe bancheta din spate, alături de ofiţerul român. Era iritat şi pentru că nu avusese timp să termine masa şi pentru faptul că Manu nu îi spusese concret pentru ce anume îl invită la centrală.

— Nu înţeleg, domnule sublocotenent, ce ar putea fi atât de important?

— O să vedeţi, domnule maior.

Von Sutz se gândi o clipă să dea poruncă şoferului să se întoarcă, dar nu se îndură să strice relaţiile cu cei din tabără. Asta, cu atât mai mult că cei de la ambasadă i-au cerut să ţină şcoala de calificare sub observaţie. Şi mai erau şi fetele la mijloc. Privi încruntat crengile lăbărţate: ale fagilor de la marginea drumului forestier: să fi fost invitat la serbarea de încheiere a cursurilor, unde

autorităţile vor să-l aibă ca oaspete? Puţin probabil. În acest caz ar fi fost lansată o invitaţie oficială.

Ajunşi la destinaţie, Manu îl conduse în spatele postului de control. Acolo, un soldat scoase pătura cu care era acoperit cadavrul unei fete. Von Sutz recunoscu imediat: era fata „wunderbar” care îi plăcuse atât de mult. Îngrozit, întoarse privirile în altă parte.

— Dar ce s-a întâmplat?

Manu întinse palma spre el şi când deschise degetele, Von Sutz văzu doi nasturi militari nemţeşti.

— Aceşti nasturi au fost găsiţi în palmele ei.

Von Sutz se roşi la faţă şi izbucni revoltat:

— Asta e o insultă la adresa Werhmachtului!

— Nu, domnule maior. E doar un protest la adresa unor soldaţi. Fata a fost violată în apropierea postului de radio, în timp ce culegea flori. Dacă n-ar fi fost abandonată ar fi putut fi salvată. Aş dori ca vinovaţii să fie pedepsiţi!

— Un militar german nu poate fi judecat decât de autorităţile militare germane.

— Aşa ne-am gândit şi noi.

Von Sutz se încruntă:

— Dar cum vă imaginaţi ca un străin să ceară aşa ceva?

— La noi în ţară, dumneavoastră sunteţi străin. Vom raporta incidentul Marelui Stat-Major şi, probabil, prin Ministerul de Externe, va fi anunţată şi ambasada dumneavoastră.

MÂNU RAPORTA „cazul Livia” Comandamentului Militar al Capitalei şi, spre surprinderea lui, maiorul Focşa, de la celălalt capăt al firului, nu păru atât de intrigat cum s-ar fi aşteptat. Îi mulţumi doar că-l sunase.

— Oricum, în cursul zilei te-aş fi sunat şi eu. Memorează ceea ce-ţi ordon. Unu. Din clipa asta niciun

ostaş nu mai părăseşte tabăra şi le distribui muniţia. Doi. După „comunicat” iei măsuri ca alimentarea cu curent electric a postului de radio Lise II să fie întreruptă.

— Ce comunicat? întrebă nedumerit Manu.

— O să afli şi te rog nu mă mai întrerupe. Trei. După comunicat, deconectaţi toate legăturile telefonice ale armatelor nemţeşti. Şi cele interne, şi cele externe.

— Am înţeles, domnule maior. Şi „cazul Livia”?

— O să lămurim după aceea. Am terminat.

Deruta lui Manu nu dură mult: Recapitulă ordinele primite şi avu o revelaţie: înţelese importanţa centralei din pădure!

Soldaţii din corpul de pază primiră cu feţele încruntate muniţia de la gradat.

— Din cauza fetei? întrebă Vasile.

— Şi din cauza ei.

SUNASE DE MASA. Dar Ana rămase în pat, cu braţele sub ceafă, cu ochii pironiţi în tavan: o deranjau toate zgomotele, paşii fetelor, deschiderea şi închiderea uşii, vocile celor din jur. Îşi imputa că o lăsase pe Livia. Să plece să culeagă flori. În seara când ostaşii i-au adus-o acasă înfăşurată în pătură, ar fi vrut să fure o armă din rastelul postului de control, să se ducă la Ilse II şi să-i împuşte pe toţi nemţii care i-ar fi ieşit în cale. Ştia să mânuiască arma, la tragerile organizate de Manu primise calificativul „foarte bine. Uneori îi venea să urle, alteori se căznea să-şi aducă aminte de orele petrecute împreună cu Livia. Nu reuşea. Imaginea Liviei, cea văzută întinsă pe pătură cu faţa schimonosită de durere, i se imprimase pe retina ochilor. Chiar se temea de apropierea serii când trebuia să stea cu ochii închişi.

Durdu se aşează pe marginea patului.

— Vrei să stau cu tine?

— Nu.

SEARA, DUPĂ CINA. Manu îşi propuse un program administrativ, să-şi spele cămăşile. Camuflă ferestrele, încălzi apă şi deschise aparatul de radio: era un Philipps demodat, cu partea de sus a cutiei curbată. Uneori pierdea sonorul şi atunci trebuia ajutat cu pumnul. Se transmitea muzică de dans, vru să închidă aparatul, dar santinela care era de planton la barieră îl rugă să-l facă mai tare. Manu răsuci butonul volumului şi emisiunea se întrerupse. Vru să dea aparatului un ghiont, dar în clipa aceea se auzi vocea crainicului:

— Lăsaţi aparatele deschise. Peste câteva minute vom transmite un comunicat important pentru ţară…

„Comunicatul”, tresări Manu şi-l strigă pe gradat. Acesta apăru după câteva secunde:

— Ordonaţi, domnule sublocotenent.

— Te duci şi tai curentul postului de radio Lise II.

— Şi generatorul?

— Bineînţeles. Ai nevoie de un ajutor?

— Nu, domnule sublocotenent. Mă descurc singur.

Se auzi din nou vocea crainicului:

— Lăsaţi aparatele deschise. Peste câteva minute vom transmite un comunicat important pentru ţară…

— Aş vrea să-l aud şi eu, domnule sublocotenent.

— Nu mai ai timp. O să afli când te întorci. Du-te! După plecarea gradatului, Manu îl înştiinţă la telefon pe Stoica. Acesta îi răspunse râzând:

— Suntem de mult în faţa aparatului de radio.

Manu se echipă, adună în camera lui pe toţi ostaşii din postul de control şi mări şi mai mult volumul aparatului. După o linişte mai lungă recunoscu vocea regelui: „Români, în ceasul cel mai greu al istoriei noastre am socotit, în deplină înţelegere cu poporul meu că nu este

decât o singură cale pentru salvarea ţării de la o catastrofă totală: ieşirea noastră din alianţa cu puterile Axei şi imediata încetare a războiului cu Naţiunile Unite”.

VON SUTZ şi LOCOTENENTUL EMLER ascultau uluiţi proclamaţia regelui. Normal ar fi fost să audă „Ora Germaniei”.

„... Alături de armatele aliate şi cu ajutorul lor, mobilizând toate forţele naţiunii, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pământul Transilvaniei noastre de sub ocupaţia străină...”

Brusc în încăpere se făcu întuneric şi amuţi şi aparatul de radio.

— O defecţiune pe circuit, spuse Emler şi, la lumina unui chibrit, puse în funcţiune generatorul.

Încet se încălzi şi aparatul de radio.

— Din proclamaţie reiese că suntem în stare de război cd România.

— Cam aşa ceva, domnule maior.

Ca o confirmare a celor spuse, se auziră o explozie puternică şi rafalele unui automat. Se făcu din nou întuneric. Von Sutz, pe pipăite, găsi telefonul de campanie.

— Nici ăsta nu are ton...

Pe coridor se auziră paşi şi intră subofiţerul cu părul roşu.

— Un ostaş român a aruncat generatorul în aer. L-am împuşcat.

— Foarte bine, Johan. Suntem în stare de război cu România. Luaţi toate măsurile de apărare a postului de radio. Iar tu, Emler, aduci acumulatoarele...

— Postul nu poate funcţiona cu acumulatoare.

— Dar teleimprimatorul da!

CÂND MÂNU AJUNSE ÎN CENTRALĂ, abia îşi putu trage sufletul. Ştirea că Antonescu a fost arestat nu era nouă pentru fetele înşirate în jurul pupitrelor. Teleimprimatoarele transmiseseră ştirea demult.

— Trebuie deconectate toate legăturile telefonice nemţeşti. Şi cele interne şi cele externe.

Stoica îl asigură că deconectarea s-a efectuat cu o jumătate de oră în urmă.

— Dar aici totul merge ca pe roate, constată Manu.

Se auzi vocea Ginei:

— Aveţi legătura cu Regimentul 3 grăniceri.

Manu se întoarse spre ea, dar informaţia nu era pentru el. Gina conectă o legătură. Alături, Ana, cu casca la ureche, ţipă din toate puterile:

— Nu se aude!... Cine?... Corpul de armată 5... Nu se aude!...

Meri se întoarse spre Bej an.

— Centrala de la Bucureşti nu răspunde.

— Insistă, o rugă doctorul.

— Degeaba. E scoasă din circuit.

Durdu scoase hârtia din teleimprimator şi se duse la Stoica:

— O telegramă pentru Ankara. Se anunţă ieşirea noastră din alianţa cu Axa.

— Transmite-o urgent!

ACUMULATOARELE NU reuşiră decât să înroşească filamentele becurilor din sala de emisie, dar erau suficiente ca să intre în funcţiune teleimprimatorul.

Locotenentul Emler urmări înregistrarea.

— Se transmite o telegramă la Ankara. Acum sunt convins că de aici, din pădure.

— De la şcoala de calificare? întrebă mecanic Von Sutz, dar se gândea cu totul în altă parte, la nevasta sa.

Şi-o imagina ascultând ştirea că România nu mai este aliata Germaniei. O fi îngrijorată pentru soţul ei? Fără îndoială, aventura lui Hitler în răsărit n-a fost suficient de bine gândită. Ar fi trebuit întâi să rezolve socotelile din Vest, să ocupe Anglia şi, numai după ce şi-ar fi consolidat spatele, să pornească marşul spre Moscova. Îl neliniştea şi cel de-al doilea front. Ca de obicei, dimineaţa ascultase ştirile de la Londra şi nu erau deloc favorabile: trupele aliate au eliberat Parisul. Şi tot azi România a părăsit alianţa cu Axa. După comunicat cercetă harta Europei şi se îngrozi: breşa carpatică deschidea drumul câmpiilor până la Viena.

Emler se concentră asupra aparatelor şi-i răspunse cu întârziere.

— Şcoala asta de calificare e o centrală în toată regula.

— Şi cum n-ai dibuit-o până acum?

— Pentru că n-a funcţionat decât cu intermitenţe. Un minut, două. Atât. Şi-a început activitatea după comunicatul din seara asta.

— Cum am putea lua legătura cu comandamentul nostru sau cu cei de la ambasadă?

— N-avem cum. Suntem izolaţi. Măcar dacă am putea relua emisiunile…

— Şi ce să transmitem? Nu cunoaştem nici măcar poziţia Berlinului.

— Să transmitem marşuri.

Von Sutz rămase o clipă pe gânduri.

— Nu e bine. Am crea derută. Ascultătorii ar putea crede că totul e în regulă. Mai ales unităţile militare ar crede asta.

— Dar românii în acest timp se organizează. Centrala lor poate lua legătura şi cu unităţile lor de pe front. Dumneavoastră, comandantul postului de radio Lise II, ar trebui să luaţi atitudine.

— Ce atitudine?

— Nu. Ştiu, domnule maior. Gândiţi-vă. Puteţi fi tras la răspundere. Vă mai amintiţi când partizanii au atacat postul Lise I din Beograd? Colonelul Wolff. A fost. Demis numai pentru că a oprit pentru două ore emisiunile. Dacă nu s-ar fi prezentat ca să fie trimis pe front simplu soldat, ar fi fost executat.

Fără îndoială, Emler avea dreptate. Dar cine s-ar fi gândit că şi Bucureştiul e un butoi cu pulbere?

Cu Wolff fusese prieten: era tot din Bavaria şi preda la universitatea din Göttingen, la catedra de filologie „gramatica comparată. Politic, nu era suficient de pregătit. Controlând materialele care intrau în emisie le cerceta numai din punct de vedere filologic, gramatical. O greşeală de ortografie, o pronunţie necorectă îl îmbolnăveau pentru câteva zile. A murit undeva în Ucraina cu întregul batalion disciplinar.

— Ai dreptate, Emler. Trebuie să distrugem centrala din pădure. Câţi ostaşi avem în afară de tehnicieni?

Îi păru imediat rău că pusese această întrebare; Ar fi trebuit să ştie şi el.

— Douăzeci şi opt, domnule maior.

— Da, exact douăzeci şi opt. La centrală nu sunt decât şase soldaţi şi un sublocotenent.

— Şase în total. Unui a fost împuşcat.

— Aşa este, Emler. Şase. Crezi că e cazul să conduc eu această acţiune?

— Nu, domnule maior. Problema e simplă. Luaţi pe neprevăzute, vor fi lichidaţi repede.

— Aşa m-am gândit şi eu. O să-i spun lui Johan să ia şi un aruncător de mine. Să-i sperie.

— ALO! se auzi vocea Anei. Aveţi legătura cu Statul-Major al Armatei a II-a.

Beculeţele de control, colorate, luminau ciudat feţele fetelor.

Meri conecta o fişă.

— Alo, cu domnul colonel Dămăcearіu… Vă caută Inspectoratul General al Jandarmeriei… Vorbiţi vă rog…

De undeva, din pădure, se auziră împuşcături, apoi o explozie puternică lumină ferestrele centralei. Fetele se repeziră în curte, dar şuieratul gloanţelor le făcu să se întoarcă la pupitre.

— Doar nu v-aţi speriat, fetelor? încerca Stoica să le îmbărbăteze. Exerciţii. Manu-i la post.

Uşa se dădu la o parte şi intră gâfâind Vasile.

— Ne-au atacat nemţii! Domnul sublocotenent a ordonat să se împartă armele şi să daţi un telefon la C.M.C. Să ne trimită ajutoare. Noi îi întâmpinăm pe nemţi la barieră.

Căută cu privirile pe Durdu, n-o văzu şi se retrase.

Stoica, şchiopătând, se duse să trezească fetele din celelalte schimburi şi, în mers, se căută în buzunare după cheile depozitului de arme. Imediat ce ieşi se auzi încă o explozie şi un fum înecăcios se infiltra în centrală.

— Hâi, fetelor, faceţi-mi legătura cu C.M.C.-ul! ţipă Bejan.

— Ridicaţi receptorul de la masa de comandă.

Bej an duse receptorul la ureche.

— Alo, C.M.C.-ul? Cu domnul maior Focşa!… Da, da, aştept… Domnul maior? Aici Bejan de la centrala din Tâncăbeşti. Am fost atacaţi… Alo! Alo se întoarse spre pupitre. Nu se aude nimic, fetelor! Căutaţi un alt fir! Alo, da, eu sunt. Am fost atacaţi de nemţi… Am înţeles: Vine Pascu cu ajutoare… De ce întârzie? Din cauza luptelor de la Băneasa. Să vină prin Baloteşti. Da, Buftea, Tămaş, Baloteşti… Alo? Trânti supărat receptorul în furcă. Iar s-a întrerupt legătura!…

PRINTRE CADAVRELE de la barieră, Johan descoperi

şi doi ostaşi români. Mai sunt trei, îşi spuse şi făcu semn soldaţilor să se desfăşoare în direcţia centralei. Târându-se, îl reperă şi pe sublocotenent; trăgea cu o mitralieră din spatele clădirii de piatră. Brusc, dinspre dormitor răsunară o mulţime de pistoale-mitralieră. Pământul răscolit în jurul lui îi acoperi faţa. Era convins că maiorul l-a minţit. I-a spus că sunt şase soldaţi, ca să nu participe la acţiune. Luaţi prin surprindere, nemţii se repliară sub ferestrele dormitorului, să scape de unghiul de foc.

— Trageţi în centrală! ţipă Johan. Nu vedeţi că e tablă ondulată? Acolo e ţinta!

DURDU AUZI o bufnitură în stânga ei şi se întoarse într-acolo; o văzu pe Stela culcată cu capul pe pupitru. Dintre buze i se prelingea un firicel de sânge. Vru s-o răsucească spre ea, dar Stela, inertă, se prăbuşi la podea. O altă rafală durui ferestrele de la uşă şi Durdu auzi şuieratul gloanţelor pe deasupra capului. Oare Vasile trăieşte? Se ridică şi-l descoperi pe doctorul Bejan culcat peste masa de comandă. Mâinile îi atârnau ca două frânghii. Alături, agăţat de fir, se bălăngănea un receptor. Durdu luă automatul şi tiptil, lipită de perete, se apropie de uşă. Luminat de becurile din centrală, îl văzu pe ofiţerul roşcat muşcând declanşatorul unei grenade. Apăsă pe trăgaci şi descărcă toate gloanţele în el. Neamţul îşi desfăcu braţele de parcă ar fi vrut să-şi întindă mădularele, apoi se chirci şi căzu cu faţa la pământ. Grenada explodă chiar sub el.

CAMIONUL MILITAR cu ostaşi şi membri ai gărzilor patriotice coti pe drumul forestier care ducea spre tabără, în cabina şoferului, Pascu scruta întunericul.

— Nu se poate mai repede?

— Mergem cu viteza maximă.

DURDU MURI în apropierea uşii, fără să fi scos un ţipăt. O descoperi Meri, chircită lângă peretele de tablă ondulată. Îi scoase pistolul-mitralieră din mină şi se apropie de fereastră. Un soldat german tocmai forţa uşa dormitorului. Meri întoarse ţeava armei spre el şi trase o rafală. Avu senzaţia că aude ţăcănitul teleimprimatoarelor.

Camionul sfărâmă bariera şi se opri în dreptul centralei. Împuşcăturile se înteţiră, dar chiar în zgomotul infernal al armelor se auzi vocea Anei:

— Regimentul 4 roşiori? Nu, ce să se întâmple? Centrala funcţionează normal. Aveţi legătura cu Marele stat-major…